

ÅRSREDOVISNING 2022

”Skogsstyrelsens uppgift är att verka för att skogen sköts så att de skogspolitiska mål som beslutats av riksdagen kan nås. Målen för produktion och miljöhänsyn är jämställda. Skogen ska brukas på ett hållbart sätt så att även framtida generationer kan ha nytta av den.”

© Skogsstyrelsen 2023

Processansvarig: Frank Lantz
Processförvaltare: Lars-Erik Tärnåsen
Arbetsgrupp: Ing-Marie Axelsson,
Maria Fåhreaus, Jimmy Lundblad,
Anna-Karin Mähler, Ibrahim Patel,
Cecilia Spansk, Lars-Erik Tärnåsen
och Karin Östberg

Foto omslag: Patrik Svedberg
Grafisk form och produktion: David Svensson

INNEHÅLL

1. Inledning

Generaldirektören om 2022	6
Året i korthet	8

2. Skogspolitiken och vårt uppdrag

Agenda 2030	11
Nationella skogsprogrammet	11

3. Tillståndet i skogen och skogens ekosystemtjänster

Tillståndet i skogen	13
Skogsstyrelsens indikatorer för att följa utvecklingen i skogssektorn	13
Skogen, råvaran och jobben	13
Skogen och miljön	15
Skogen och klimatet	16
Skogens värden för människan och landskapet	16
Skogens ekosystemtjänster och biologisk mångfald	17
Skogens försörjande ekosystemtjänster	17
Skogens reglerande ekosystemtjänster	18
Skogens stödjande ekosystemtjänster	18
Skogens kulturella ekosystemtjänster	18
Skogsstyrelsens åtgärder för att förbättra status för skogens ekosystemtjänster	18
Slutsatser	18

4. Ledning och styrning

Vision och verksamhetsidé	22
Verksamhetsstrategi och önskade effekter i skogen	22
Verktyg för ledning och styrning på kort och lång sikt	22
Ledningsprocesser	22
Agenda 2030 och Skogsstyrelsens hållbarhetsarbete	24

Sveriges miljömål	25
Miljöledningsarbete	25
Jämställdhetsintegrering	26
Informationssäkerhet	27
Riskhantering	27
Kompetensförsörjning	27
Återrapporteringskrav och regeringsuppdrag 2022	28

5. Mål och resultat

Redovisning resultat långsiktiga mål	33
Resultat långsiktiga mål	33
Minskade skogsskador	34
Mer vitala och produktiva skogar	36
Mer varierat skogsbruk	37
Förbättrad miljöhänsyn	38
Skydd och ökad skötsel av naturvärden	39
Attraktivare skogar för upplevelser	40
Så lyckas vi	41
God förvaltningskultur	41
Ledarskap och medarbetarskap	42
Kundorientering	43
Samverkan	44
Digitalisering	44

6. Rådgivning

Rådgivning och kunskapsförmedling till skogsbrukare	46
Rådgivning och kunskaps- förmedling om skogsskador	48
Rådgivning för mer vitala och produktiva skogar	48
Rådgivning för ett mer varierat skogsbruk	49
Rådgivning för bättre miljöhänsyn	49
Rådgivning om skydd och skötsel av naturvärden	49

Rådgivning för attraktivare skogar	50
Vem nås av rådgivning och kunskapsförmedling?	50
Skogen i Skolan	50
Mina sidor och andra e-tjänster	50
E-tjänsternas användning och räckvidd	51

7. Kommunikation

Extern kommunikation	52
Massmedier	52
Skogsstyrelsen.se	54
Intern kommunikation	54
Jämställdhet i kommunikationen	55

8. Områdesskydd

Biotopskyddsområden och naturvårds- avtal – bildande av formellt skydd	58
Intrångsregleringar till följd av nekade tillstånd till avverkning i enlighet med §19 i skogsvårdslagen	58
Översyn av den nationella strategin för formellt skydd av skog	59
Ytterligare uppdrag som berör områdesskydd	59
Biotopskyddsområden och naturvårds- avtal – naturvårdande skötsel	60
Åtgärder i syfte att bekämpa granbarkborre i skyddade områden	61
Måluppfyllelse Levande skogar – formellt skydd	61
Åtgärdsprogram vitryggig hackspett	62
Övrig förvaltning av biotopskydds- områden och naturvårdsavtal	62

Fortsättning på nästa sida ►

► 9. Ekonomiska stöd

Förberedelser för genomförandet av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitikens 2023–2027	65
Nationella stöd	65
Stöd till natur- och kulturmiljö- vårdsåtgärder (Nokås) samt ädelövskogbruk	65
Landsbygdsprogrammet 2014–2022	66
Skogens miljövården – LBP 2014–2022 ...	68
Stöd för kompetensutveckling – information LBP 2014–2022	68
Stöd för kompetensutveckling – utbildning LBP 2014–2022	68
Stöd för rådgivning – LBP 2014–2022	68
Handläggningstider	68

10. Ärendehandläggning och tillsyn

Regeringsuppdrag	70
Utreda tillgängliggörande av vissa uppgifter i fjällnära skog	70
Utreda fler regelförenklingar i skogsbruket	70
Ett utvecklat artskydd	70
Vara behörig myndighet enligt EU-förordning 2018/1724 om en gemensam digital ingång	70
Ärendehandläggning	72
Handläggning av avverkningsärenden	72
Ansökningar om dispens från sexveckorsregeln på grund av skogsskador	72
Handläggning av ansökningar om avverkning i fjällnära skog	73
Handläggning av ansökningar i ädelövskog	73
Handläggningstider och kostnader för handläggning	73
E-tjänster	75
Tillsyn	76
Tillsynen påverkas kraftigt av pågående rättsutveckling	76
Artskydd i skogen	76
Samlad tillsynsplan	77

Objektstillsyn enligt miljöbalken	79
Tillsyn av biotopskyddsområden	80
Systemtillsyn enligt miljöbalken	80
Tillsyn enligt virkesmätningslagen	80
Tillsyn enligt timmerförordningen	81
Tillsyn av produktion och saluföring av skogsodlingsmaterial enligt skogsvårdslagen	81

11. Statistik och datainsamling

Officiell statistik	82
Areal hyggesfritt	82
Kostnader för hyggesfria avverkningar	82
Avverkning	84
Avverkningsanmälningar	84
Biotopskydd och naturvårdsavtal	84
Fastighets- och ägarstruktur i skogsbruk	84
Frivilliga avsättningar och certifierad areal	84
Kostnader i det storskaliga skogsbruket	85
Lager av sågtimmer, massaved och flis	85
Levererade skogsplanter	85
Rundvirkespriser	85
Sysselsättning i skogsbruket	85
Åtgärder i skogsbruket	85
Miljöhänsyn	85
Hänsynsuppföljning Kulturmiljöer	86
Återväxtuppföljning	86
Formellt skyddad skogsmark, frivilliga avsättningar, hänsynsytor samt improduktiv skogsmark	86
Övrig statistik och datainsamling	87
Nationell riktad skogsskade- inventering för granbarkborre	87
Nationell riktad skogsskade- inventering för ungskog i norra Sverige	87
Viltskador från hjortdjur	88
Uppföljning av biologisk mångfald	88
Förvaltningen av nyckelbiotopsregistret	89

12. Geodataförsörjning

Geodata som stöd i verksamheten	90
Externa tjänster	90
Samverkan	92
Utveckling	92
Regeringsuppdrag	92
Övrig utveckling	94

13. Policyutveckling

Återrapporteringskrav och regeringsuppdrag	96
Återrapporteringskrav i regleringsbrevet 2022	96
Slutförda regeringsuppdrag under 2022	96
Pågående regeringsuppdrag	99
Uppdrag enligt skogspropositionen	99
Uppdrag inom skogsprogrammet	100
Uppdrag att bistå Miljömålsrådet i arbetet med att identifiera effektiva samarbeten och åtgärder	102
Uppdrag om återvätning	103
Internationell verksamhet	104
Stöd till Regeringskansliet	104
Internationell samverkan	104
Övriga policyfrågor	105
Fördjupad utvärdering av Levande skogar	105
Regional utveckling	105
Remisser	106
Dialog och samverkan	106
Samverkan kring sociala värden	107
Policyer och instruktion	107

14. Uppdragsverksamhet

Skoglig uppdragsverksamhet	108
Omfattning av verksamheten	110
Revisioner enligt PEFC:s entreprenörsstandard	110
Verksamhetsvolym och ekonomiskt resultat	111
Arbetsmarknadsverksamhet	111
Naturnära jobb för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden	111
Lokal verksamhet	112

15. Finansiell redovisning**och övrig information**

Ekonomiskt resultat i sammanfattning.....	115
Kommentarer till utfall	116
<i>Förvaltningsanslag 1:1</i>	116
<i>Anslag 1:2</i>	116
Avgiftsfinansierad verksamhet.....	117
<i>Fastighetsförvaltning</i>	117
Resultaträkning	117
<i>Verksamhetens intäkter</i>	117
<i>Verksamhetens kostnader</i>	117
Balansräkning.....	118
Övrig information av väsentlig betydelse.....	118
<i>Utveckling fjällnära</i>	118
<i>Artskydd</i>	118
<i>Övrigt</i>	118
Skogsstyrelsens medarbetare	119
<i>Sjukfrånvaro</i>	119
Verksamhetens omfattning.....	119

Sammanställningar

Resultaträkning	123
Balansräkning.....	124
Redovisning mot anslag	126
Redovisning mot inkomsttitel	126
Redovisning mot beställningsbemyndigande	127
Redovisning av äldre beställningsmyndigande	127

Noter och tilläggsupplysningar

Tillämpade redovisningsprinciper med mera.....	128
Intäkter av avgifter och andra ersättningar samt intäkter av bidrag	128
Ledande befattningshavare.....	129
Styrelse	130
Styrelsens ersättning	130
Noter	132
Väsentliga uppgifter	142

GENERALDIREKTÖREN OM 2022

SKOGLIGA VÄGVAL OCH AVVÄGNINGAR

Sverige är till cirka 70 procent täckt av skog, men kanske är det först nu som skogsrelaterade frågor får den uppmärksamhet de förtjänar, såväl nationellt som på EU-nivå och globalt.

Under våren behandlade riksdagen den skogsproposition som följde på utredningen om stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och ökade incitament för naturvården i skogen med frivillighet som grund. Detta genererade ett stort antal regeringsuppdrag till Skogsstyrelsen som kan få stor påverkan på skogssektorn och på myndighetens verksamhet.

På EU-nivå är den potentiella påverkan på svensk skogspolitik dramatisk. Under året har bland annat regelverk kring hållbar finantaxonomi, avskogningsförordning, naturresteringsförordning och reviderad LULUCF-förordning processats vidare. Betydelsen för svensk skog är svår att överblicka eftersom uttolkningen av olika definitioner och begrepp kommer att vara avgörande. Utvecklingen gör det närmast omöjligt att fortsätta hävda att EU inte har någon gemensam skogspolitik.

På global nivå har skogen haft en central roll både vid klimatförhandlingarna i Egypten och vid förhandlingarna om biologisk mångfald i Kanada. Skogsstyrelsen har vid dessa tillfällen som vanligt varit Regeringskansliet behjälpligt med underlag. Det är i dagsläget svårt att överblicka vilka förändringar som väntar och vilka kompetens- och resurskrav

som kommer att ställas på Skogsstyrelsen. Myndigheten följer utvecklingen och analyserar behovet av kompetensförstärkningar.

Artskyddsfrågor har under året starkt påverkat myndighetens tillsynsarbete. Rättsutvecklingen går mot att avverkningsanmälningar behöver avslutas med någon form av beslut eftersom sådana ärenden enligt Mark- och miljööverdomstolen alltid måste innehålla en bedömning av åtgärdens påverkan på fridlysta arter.

Under året har myndigheten gjort en fördjupad utvärdering av miljö kvalitetsmålet *Levande skogar*. Myndighetens bedömning utifrån hur målet formulerats och tillhörande preciseringar är att målet inte kommer att nås till 2030 och utvecklingstrenden är dessutom negativ.

Myndigheten har också på regeringens uppdrag redovisat skogliga konsekvensanalyser (SKA 22).

En viktig slutsats är att olika vägval väntar kring den svenska skogen.

Vi kan inte sköta skogen som idag och tro att det finns utrymme att öka avverkningsnivån utan att det får negativa konsekvenser för möjligheten att nå miljö kvalitetsmålet

Levande skogar.

Vi kan inte heller öka

avsättningarna för naturvårdsändamål utan att det får negativa konsekvenser för avverkningsnivån och därmed produktionen av skogsråvara.

Många av de vägval och avvägningar som behöver göras är politiska och debatten kring skogen har varit intensiv under flera år. Ofta är debatten både onyanserad och polariserande i såväl sociala medier som i mer traditionella kanaler. Skogen förtjänar en saklig debatt och den typ av faktabaserade underlag som SKA 22 representerar är därför viktigare än någonsin.

2022 kunde vi äntligen lämna pandemin bakom oss, i alla fall de delar som handlade om tvingande arbete hemifrån, reserestriktioner och stopp för att träffas. Samtidigt har pandemin inneburit utveckling i form av mer distansarbete, förändrade mötesformer och insikter om behov av krisberedskap.

Skadeläget i skogen oroar, inte minst angreppen av törskatesvamp i tallungskogar i norra Sverige. Granbarkborreangreppen har fortsatt och även om årets skador med drygt fem miljoner kubikmeter dödad gran är mindre än föregående år så är nivån fortsatt extremt hög i ett historiskt perspektiv. Med pågående klimatförändring behövs ett fortsatt fokus på skogsskador från hela skogssektorn.

Under 2022 har Skogsstyrelsen tagit initiativ till ett jämställdhetsråd som nu är aktivt med representation från hela skogssektorn. Jämställdheten i skogssektorn utvecklas för långsamt och rådet ska bidra till att skynda på utvecklingen.

Avslutningsvis är jag glad och stolt över det arbete som Skogsstyrelsens medarbetare utfört under 2022. Myndigheten är väl rustad för ett utmanande 2023.

*Herman Sundqvist
Generaldirektör*

KAPITEL 1

ÅRET I KORTHET

NÅGRA VÄSENTLIGA HÄNDELSER UNDER 2022

- Under 2022 blev det allt tydligare att skogsfrågorna påverkas av parallella regelverk i form av skogsvårdslagstiftningen och miljöbalken, med följd att samma ärende ibland kan prövas i två domstolar samtidigt. Ytterligare vägledande domar har fallit under året och förväntas fortsätta komma under 2023, gällande bland annat det så kallade kunskapskravet vid inlämnande av avverkningsanmälningar och rätten till ersättning när tillstånd till avverkning nekades. Skogsstyrelsen har under 2022 belastat anslag med totalt cirka 250 miljoner kronor gällande ersättningar för nekade avverkningstillstånd i fjällnära skog samt miljöbalksärenden rörande bland annat artskydd.
- Riksdagen beslutade under våren om skogspropositionen, *Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och ökade incitament för naturvärden i skogen med frivillighet som grund*. Ett resultat av beslutet är att ett stort antal regeringsuppdrag där Skogsstyrelsen deltar eller har ansvar för genomförandet har initierats under året.
- 2022 var också ett år då EU-frågorna fick en allt större påverkan på hur Skogsstyrelsen uppdrag ska genomföras. Inom flera områden behövs fortsatt arbete med att tolka och ensa begrepp som är centrala för vårt uppdrag. I delar finns också grundläggande skillnader mellan EU:s styrmedel och den nuvarande svenska skogspolitiken.
- Vi har sedan 2020 genomfört regeringsuppdraget om *Naturnära jobb*, i samarbete med Naturvårdsverket, länsstyrelserna, Sveriges geologiska undersökning (SGU) och Arbetsförmedlingen. Uppdraget avslutades den 31 december 2022. Under de knappa tre år som projektet har pågått har vi haft drygt 800 deltagare, fördelade över i stort sett hela landet. Myndigheternas bedömning är att nyttan av insatsen varit stor, främst för individens utveckling och för att få arbetsuppgifter utförda, men även för att skapa en arbetskraftsresurs.
- I den fördjupade utvärderingen av miljökvalitetsmålet *Levande skogar*, som Skogsstyrelsen gör vart fjärde år på uppdrag av regeringen, konstaterades hösten 2022 att miljömålet inte är uppnått och att utvecklingen i miljön är negativ. Flera livsmiljöer och hotade arter minskar samtidigt som kultur-lämningar och vattendrag förstörs eller påverkas negativt.
- Liksom under 2021 är utvecklingen gällande skogsskador fortsatt allvarlig. Inför 2022 tillsköttes Skogsstyrelsen ytterligare anslagsmedel för arbete inom detta område. Under året har arbetet inom samverkansprojektet *Stoppa borrarna* fortsatt, ett arbete som involverar ett 25-tal andra myndigheter, företag och organisationer. Skogsstyrelsen fortsätter att utveckla fjärranalysmetoder och digitala underlag för att bygga vår och skogssektorns förmåga att hantera skogsskador.

3 februari

GD Herman Sundqvist får förlängt förordnande

10 februari

Nyhet om hur Skogsstyrelsen anpassar sin tillsyn efter EU-domar och domar i Mark- och miljödomstolar

17 mars

Skogsstyrelsen sammanfattar underlag för nya kunskapskrav för skogsägare

22 mars

Skogsstyrelsen får årets hållbarhetspris vid Tech Awards

31 mars

Riksdagen beslutar om propositionen "Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och ökade incitament för naturvärden i skogen med frivillighet som grund"

1 april

Ändringar i skogsvårdslagen

VÄSENTLIGA PRESTATIONER

1 241 hektar

Areal som har skyddats via områdesskydd (1 045 hektar 2021)

Mer info i kapitel 8, Områdesskydd

14 st

Antal levererade produkter officiell statistik (14 st 2021)

Mer info i kapitel 11, Statistik & datainsamling

11 081 st

Antal deltagare som nåtts av rådgivningsinsatser (5 889 st 2021)

Mer info i kapitel 6, Rådgivning

25 467 tkr

Summa utbetalda ersättningar för stöden Ädellövsskogsbruk och Nokås (25 299 tkr 2021)

Mer info i kapitel 9, Ekonomiskt stöd

894 st

Antal förbud och förelägganden om miljöhänsyn och hänsyn till rennäringsen (30-31§§ SvL samt MB) (902 st 2021)

Mer info i kapitel 10, Ärendehandläggning och tillsyn

505 st

Antal genomförda hänsynsuppföljningar efter avverkning (500 st 2021)

Mer info i kapitel 11, Statistik & datainsamling

542 st

Antal mottagna deltagare i Naturnära jobb (570 st 2021)

Mer info i kapitel 14, Uppdragsverksamhet

22 714 tkr

Belopp tecknade avtal naturvårdande skötsel (17 101 tkr* 2021)

Mer info i kapitel 8, Områdesskydd

6 st

Antal slutförda regeringsuppdrag (3 st 2021)

Mer info i kapitel 13, Policyutveckling

VERKSAMHETENS VOLYM

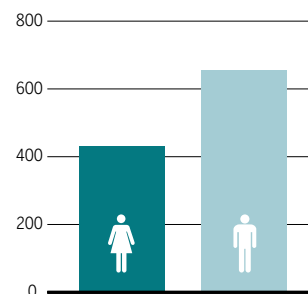
Verksamhetens intäkter

Verksamhetens kostnader

Läs mer om Skogsstyrelsens ekonomiska resultat i kapitel 15, Finansiell redovisning och övrig information

ANTAL ÅRSARBETSKRAFTER

Läs mer om Skogsstyrelsens ekonomiska resultat i kapitel 15, Finansiell redovisning och övrig information

9 juni

Dom från mark- och miljödomstolen i Östersund rörande skogsägarens utredningsansvar innan avverkning

16 juni

Regeringen beslutar om ändringar i artskydds-förordningen

30 september

Den fördjupade utvärderingen av miljömålet Levande skogar publiceras

26 oktober

Resultaten från SKA 22 presenteras på konferensen "Vägval för framtidens skogar"

31 oktober

Resultaten från den interna enkäten om tystnadskultur publiceras

20 december

Rapporten "Inventering av skador på ungskog" publiceras

*Jämförelsetal för 2021 korrigerat, då nyckeltalet från och med 2022 också omfattar de separata avtal som tecknas om skötsel i granbarkborredrabbade områden.

KAPITEL 2

SKOGSPOLITIKEN OCH VÅRT UPPDRAG

Skogsstyrelsen är förvaltningsmyndighet under regeringen och har i uppgift att verka för att landets skogar sköts på ett sådant sätt att de skogspolitiska mål som beslutats av riksdagen kan uppnås. De skogspolitiska styrmedlen inkluderar bland annat kunskapsförmedling/rådgivning, tillsyn, inventeringar, ekonomiskt stöd och uppdragsverksamhet.

Verksamheten regleras i grunden av myndighetsförordningen (2007:515), förordning (2009:1393) med instruktion för Skogsstyrelsen samt regleringsbrev för 2022^[1].

Den gällande skogspolitiken, *En ny skogspolitik*^[2], beslutades 1993 och prövades och fastställdes 2008 genom propositionen *En skogspolitik i takt med tiden*^[3] samt bekräftades under våren 2022 av Riksdagen vid beslutet om betänkandet *Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och ökade incitament för naturvården i skogen med frivillighet som grund*^[4].

De skogspolitiska målen utgörs sedan 1993 av ett produktionsmål och ett miljömål. Målen är jämställda. Skogen påverkas i allt högre grad av flera politikområden såsom energipolitiken, arbetsmarknadspolitiken, miljöpolitiken med flera. Dessutom får rättsutvecklingen och EU-processer inom ramen för den gröna given^[5] allt större inflytande.

PRODUKTIONSMÅLET

Skogen och skogsmarken ska utnyttjas effektivt och ansvarsfullt så att den ger en uthålligt god avkastning. Skogsproduktionens inriktning ska ge handlingsfrihet i fråga om användningen av vad skogen producerar.

MILJÖMÅLET

Skogsmarkens naturgivna produktionsförmåga ska bevaras. En biologisk mångfald och genetisk variation i skogen ska säkras. Skogen ska brukas så att växt- och djurarter som naturligt hör hemma i skogen ges förutsättningar att fortleva under naturliga betingelser och i livskraftiga bestånd. Hotade arter och naturtyper ska skyddas. Skogens kulturmiljövärden samt dess estetiska och sociala värden ska värnas.

Det skogliga sektorsansvaret från 1993 medför att åtgärder som krävs för att bevara skogslandskapets natur- och kulturmiljövärden är ett gemensamt ansvar för skogsbruket och myndigheterna.

Foto: Patrik Svedberg

Skogspolitiken beskrivs ofta som "frihet under ansvar".

I *En skogspolitik i takt med tiden* slås också fast att de två målen och det delade ansvaret mellan samhället och skogsägarna förutsätter en tydligt definierad och långsiktig äganderätt.

I betänkandet *Mervärdesskog*^[6] konstateras "I ett vidare perspektiv kan sektorsansvaret sägas omfatta ansvarsfördelningen mellan staten och näringen avseende såväl miljö- som produktionsdelen av skogspolitiken".

1 Näringsdepartementet N2021/03147, N2021/03033, N2021/00691 samt ändringsbesluten N2022/01472, N2022/01344 och N2022/02284

2 Proposition 1992/93:226

3 Proposition 2007/08:108

4 Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2021/22: MJU18

5 https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_sv

6 SOU 2006:81

Foto: Patrik Svedberg

Skogsstyrelsen ska bland annat samordna genomförande, utveckling, uppföljning och rapportering av målet för friluftslivspolitik som avser tillgång till natur för friluftsliv på skogsmark.

Sammanfattningsvis beskrivs skogspolitiken ofta som ”frihet under ansvar”. För att politikens mål ska kunna uppnås krävs stora frivilliga insatser från skogsbruket utöver de krav som ställs i lagstiftningen. Skogsstyrelsen för dialog med skogssektorn i vid bemärkelse och skogsnäringen i synnerhet om vilka åtgärder som behöver vidtas för att målen ska kunna nås, och för att få veta vilket stöd som behövs från staten.

Myndigheten ska verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och har även ansvar för att samordna uppföljning, utvärdering och rapportering av

miljö kvalitetsmålet *Levande skogar*. Skogsstyrelsen ska också samordna genomförande, utveckling, uppföljning och rapportering av målet för friluftslivspolitik som avser tillgång till natur för friluftsliv på skogsmark.

AGENDA 2030

Agenda 2030 och de 17 globala målen för hållbar utveckling är en utgångspunkt för hela myndighetens uppdrag och utgör en grund för att synliggöra hållbar utveckling. De ger också ökad motivation för arbetet med att uppnå de skogs- och miljöpolitiska målen och synliggör kopplingar till andra samhällsmål.

NATIONELLA SKOGSPROGRAMMET

Visionen för Sveriges nationella skogsprogram är: ”Skogen, det gröna guldets, ska bidra med jobb och hållbar tillväxt i hela landet samt till utvecklingen av en växande bioekonomi”. Inom ramen för programmet beslutade regeringen 2018 om en strategi^{[7][8]} och en handlingsplan^[9] som ska bidra till att visionen uppnås. Handlingsplanen^[10] uppdaterades 2022.

Skogsstyrelsen har i uppdrag att bistå Regeringskansliet i genomförandet av det nationella skogsprogrammet.

7 SOU 2006:81

8 Näringsdepartementet Diarienummer: N2018/03142/SK

9 Näringsdepartementet Diarienummer: N2018/04161/SK

10 Uppdaterad handlingsplan och lägesrapport för Sveriges nationella skogsprogram: N2020/00084

”Ekosystemtjänster är värden som ekosystemen tillhandahåller och som bidrar till människors välbefinnande. Skogens ekosystemtjänster har stor betydelse för vår välfärd.”

KAPITEL 3

TILLSTÅNDET I SKOGEN
OCH SKOGENS EKOSYSTEMTJÄNSTER

För att tydliggöra hållbarheten i brukandet av skogen redovisar vi tillståndet i skogen under rubrikerna "Skogen, råvaran och jobben", "Skogens miljövärden", "Skogen och klimatet" samt "Skogen, människan och landskapet".

Vi redovisar också vår årliga genomgång av statusbedömningen av skogens ekosystemtjänster.

Skogsstyrelsen ska enligt regleringsbrevet för 2022 beskriva utvecklingen inom skogssektorn^[1].

Det här kapitlet innehåller indikatorer och resonemang som kopplar till det uppdraget.

Foto: Patrik Svedberg

Tillväxten av virkesförrådet i skogen minskar och har under året varit lägre än tidigare.

TILLSTÅNDET I SKOGEN

Skogsstyrelsens indikatorer för att följa utvecklingen i skogssektorn

De flesta av Skogsstyrelsens verksamheter har stark bäring på olika aspekter av hållbar användning av naturresurser. Skogen i sig spelar

en viktig roll i förutsättningar för arbete, tillväxt och välfärd i alla delar av landet och inte minst för klimatomställningen.

Följande indikatorer beskriver skogssektorns utveckling.

- Tillväxt, avverkning och skogsbruksåtgärder. Redovisas i avsnittet "Skogen, råvaran och jobben".
- Skog och vilt i balans. Redovisas i avsnittet "Skogen, råvaran och jobben".
- Skogsskador och skydd mot skadeinsekter med mera redovisas i kapitel 5 "Mål och resultat". En kortfattad kommentar finns i avsnittet "Uppföljning av ekosystemtjänster".
- Miljöhänsyn i skogsbruket. Redovisas i avsnitten "Skogen och miljön" samt "Skogens ekosystemtjänster".
- Skogsbrukets klimatnytta. Redovisas i avsnitten i "Skogen och miljön" samt "Uppföljning av ekosystemtjänster".
- Skydd och bevarande av skogsmark. Redovisas i kapitel 8, "Områdesskydd".

Skogen, råvaran och jobben

Tillväxt, avverkning och skogsbruksåtgärder

Tillväxten av virkesförrådet i skogen fortsätter att minska och har under 2022 varit lägre än tidigare^[2].

Prognosen för bruttoavverkningen under 2022 ligger på 93,1 miljoner skogskubikmeter (m³sk). För 2021 beräknas den ligga på 96,6 miljoner m³sk^[3]. Bruttoavverkningen 2020 fastställdes till 93,1 miljoner m³sk. Skogsstyrelsen bedömer att med nuvarande förutsättningar kommer den högsta hållbara avverkningsvolymen fram till 2035 att ligga i intervallet 95–100 miljoner m³sk per år. Det betyder att den faktiska avverkningen i genomsnitt per år för perioden fram till 2035 inte bör överstiga denna volym^[4].

Den vikande trenden för godkända förnygringar kvarstår^[5]. Det senaste treårsmedeltalet visar att 84 procent av förnygringsarealen är godkänd, se mer i kapitel 5 "Mål och resultat".

Sedan definitionen av hyggesfritt skogsbruk kom på plats 2020 följer Skogsstyrelsen årligen upp hur stor areal som brukats med hyggesfria metoder. Skogsstyrelsen ser en ökad efterfrågan på rådgivning och kunskap i ämnet.

Arealen röjda ungskogar visar även detta år en svagt ökande trend, och arealen akut röjningsbehov fortsätter sin nedåtgående trend enligt Riksskogstaxeringens inventering^[6].

1 Regleringsbrev för Skogsstyrelsen 2022, Dnr 2021/4912

2 Genomsnittlig årlig avsatt tillväxt efter År, Riksskogstaxeringen, 2022.

3 Skogsstyrelsens statistiska meddelande JO0312 SM 2101, Publicerad 27 september 2022.

4 Skogliga konsekvensanalyser 2022 – virkesbalanser, Skogsstyrelsen Rapport 10 2022.

5 Skogsstyrelsens statistiska meddelande JO0311. Publicerad 17 november 2022.

6 Röjning enligt Riksskogstaxeringen 2022-12-21. (Rojning_skärmdump)

Foto: Patrik Svedberg

Under 2021 var 30 900 personer sysselsatta i skogsbruket. Förändringen från 2020 är för liten för att vara statistiskt säkerställd.

Skogsstyrelsens statistik för röjning tas fram genom en enkät och visar en större areal röjd ungskog och även en negativ utveckling, se kapitel 5, "Mål och resultat". Enkätens resultat redovisas för ett enskilt år vilket kan ge en osäkrare bild av åt vilket håll utvecklingen är på väg jämfört med Riksskogstaxeringens treårsmedeltal.

Vi kan se att tall fortsätter att vara det vanligaste trädslaget i Sveriges ungskogar under 2021 (52,3 procent)^[7]. Ökningen av antalet sålda tallplantor har varit stadig sedan 2013. Under samma tid har andelen naturlig förnygring minskat^[5].

Skog och vilt i balans

Resultaten från viltbetesinventeringen visar på fortsatt omfattande skador. Andelen tall som skadats av viltbete i ungskogen, beräknat som ett medelvärde från de senaste tre åren, ligger på 11 procent som ett snitt för hela landet. Se kapitel 5, "Mål och resultat".

Det är mer än dubbelt så mycket som samhällets mål på maximalt 5 procent. Skadorna är högst i Götaland (14 procent) och lägst i norra Norrland (10 procent)^[8]. När det gäller begärliga lövträd, så kallade RASE-arter (rönn, asp, sälg och ek), så har de i genomsnitt över landet gynnsam status på 8 procent av inventerade provytor, vilket alltså är lägre än det nationella målet på 10 procent. De regionala skillnaderna är stora.

Skogsstyrelsen har under året fortsatt att skapa initiativ till lokala dialogmöten via arbetsmodellen *Mera tall*, eller *Samverkan skog och vilt* som den benämns i norra Sverige. Arbetet kan beskrivas som en samverkan mellan myndigheter, jägare och markägare. Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket arbetar även med ett regeringsuppdrag om att utreda möjliga åtgärder för att åstadkomma en balans mellan klövviltstammar och fodertillgång i syfte att minska skadenivåer på skog, se kapitel 13, "Policyutveckling".

Skogsbrukets roll för arbete och tillväxt
Enligt Skogsstyrelsens preliminära beräkningar uppgick skogsbrukets intäkter av virkesförsäljning för 2021 till knappt 30,9 miljarder kronor. Motsvarande siffra för 2020 var 28,8 miljarder kronor och för 2019 30,3 miljarder kronor.

Avverkningskostnaderna uppgick under 2021 till drygt 10 miljarder kronor och kostnader för skogsvård, vägar med mera uppgick till 5,7 miljarder kronor. Motsvarande siffror för 2020 var 9,9 respektive 5,4 miljarder kronor och för 2019 var de 9,6 respektive 4,9 miljarder kronor.

Under 2021 var 30 900 personer sysselsatta i skogsbruket^[9]. Förändringen från 2020 är för liten för att vara statistiskt säkerställd. Antalet sysselsatta ökade kraftigt i skogsbruket under åren efter stormen Gudrun år 2005. Sedan dess har sysselsättningen varierat mellan 25 000 och 31 000 personer.

Under 2021 var 14 procent av de sysselsatta i skogsbruket kvinnor.

7 Skogsstyrelsens statistiska meddelanden JO0313. Publicerad 5 april 2022

8 Skoglig betesinventering 2022 (ÅBIN) Måluppfyllelse. <https://skobi.skogsstyrelsen.se/AbinRapport/#/uppfolj-rapport?landsdel=alla&lan=alla>

9 Sysselsättning i skogsbruket. Skogsstyrelsens statistikrapport, JO0501, publicerad 15 december 2022

Andelen var som högst 2017, då 15 procent var kvinnor.

Skogen och miljön

Miljöhänsyn i skogsbruket

Hänsynsuppföljningen¹⁰ visar en svag ökning av andel areal lämnad som hänsyn vid avverkning, strax under 10 procent. Den största andelen lämnad areal utgörs av hänsynskrävande biotoper. Volymen lämnade hänsynsträd visar en fortsatt minskande trend. Tall och björk fortsätter att dominera som trädslag bland lämnade träd.

Under året har Skogsstyrelsen via ett par nya indikatorer börjat följa upp vilken hänsyn som tas vid slutavverkningar. De visar att 31 procent av sträckan av vattendrag som berörs vid avverkningar saknar kantzon och att medelarealen för sammanhängande kalyta är 4,1 hektar.

Skogsbrukets frivilliga avsättningar utgör 1,3 miljoner hektar 2021¹¹. Detta är i nivå med 2020 och motsvarar 4,5 procent av den produktiva skogsmarksarealen utanför formellt skyddad skog ägd av enskilda skogs-

ägare samt 7,4 procent av den produktiva skogsmarken som ägs av bolag och övriga. Certifiering av skogsmarken har en stor påverkan på hur mycket areal som avsätts frivilligt och står för 1,1 miljoner hektar av de frivilliga avsättningarna. 68 procent av den produktiva skogsmarken utanför formellt skydd är certifierad.

Miljökvalitetsmålet Levande skogar

Den fördjupade utvärdering av miljökvalitetsmålet *Levande skogar* som myndigheten slutförde under 2022 visar att målet inte kommer kunna nås till 2030, med befintliga och beslutade styrmedel, samt att utvecklingen av måluppfyllelsen är negativ¹². Se ”Biologisk mångfald” under ”Stödjande ekosystemtjänster” samt kapitel 13, ”Policyutveckling”.

Sveriges gröna infrastruktur har stora brister. Den pågående fragmenteringen av skogar med höga naturvärden leder till svårigheter för många arter att sprida sig, vilket försvårar framtida återkolonisationer.

Arbetet med att förbättra skogens gröna infrastruktur brådskar. Med pågående klimatförändring är det extra viktigt att säkerställa spridningsvägar för arterna i landskapet.

Det finns ett stort uppdämt behov av naturvårdande skötsel i skogliga miljöer som är skyddade för naturvårdsändamål¹³.

Skogsstyrelsen ser dock ett antal positiva trender. Till exempel har arealen gammal skog och arealen produktiv skogsmark med grova träd ökat på nationell nivå de senaste decennierna¹⁴. Pågående och förväntade ökning i mängden gammal skog genom ”inväxning” från yngre åldersklasser förväntas spela en positiv roll för många arter kopplade till gamla skogar, men ökningen av arealen äldre skog kan inte kompensera en negativ påverkan för arter till följd av förlorade kontinuitetsskogar. Även arealen produktiv skogsmark med en större mängd död ved har ökat de senaste åren. Majoriteten av den döda veden har tillkommit via stormar, torka och angrepp av

Foto: Jenny Leyman

Arealen produktiv skogsmark med en större mängd död ved har ökat de senaste åren.

10 Miljöhänsyn vid förnygringsavverkning. Skogsstyrelsens statistikrapport, JO1403, 221208

11 Frivilliga avsättningar. JO 1404, Skogsstyrelsens statistikfaktablad 220517

12 Skogsstyrelsen 2022. *Levande skogar: fördjupad utvärdering 2023. Rapport 2022/12*, Skogsstyrelsen, Jönköping.

13 Skogsstyrelsen 2021. *Behov av naturvårdande skötsel i skogar med biotopskydd och naturvårdsavtal. Rapport 2021/5*.

14 Naturvårdsverket 2022. *Sverige miljömål Levande skogar*.

<https://sverigemiljomal.se/miljomalen/levande-skogar/strukturer-i-skogslandskapet/>

granbarkborre, men även hänsyn i skogsbruket bidrar. Främst är det klenare dimensioner av död ved som ökar. Många arter som är beroende av död ved kräver förekomst av speciella vedtyper som alltså är ovanliga i skogslandskapet.

Förslag till åtgärder och mer information om fördjupad utvärdering av *Levande skogar*, styrmedel och åtgärdsförslag se kapitel 13, ”Policyutveckling”.

Skogen och klimatet

Sveriges klimatpåverkande utsläpp (utsläpp av växthusgaser) var 48 miljoner ton koldioxidekvivalenter 2021^[15], vilket är en ökning med 4 procent sedan år 2020. Detta ska sättas i relation till att 2020 var ett ”pandemiår”, och jämfört med 2019 har utsläppen minskat med 5,5 procent. Totalt har utsläppen minskat med ungefär 33 procent sedan 1990, vilket innebär att hastigheten i utsläppsreduktionen måste öka väsentligt för att nå de klimatpolitiska målen som är satta till 2045.

För närvarande pågår en ökning av kollagret i skogen, framför allt i virkesförrådet på mark som inte längre brukas aktivt. Det beror på att den skogens tillväxt ännu inte har nått upp till jämviktsnivån^[16] som de senaste decenniernas kombination av skogs-skötsel, avverkningsnivå, skogsskydd och klimatförändring i stort kan ge.

Det årliga nettoupptaget i skogens biomassa och mark har varierat runt 36 miljoner ton

koldioxidekvivalenter under de senaste fem åren (2017–2021).^[17]

Skörd av skogsbiomassa bidrar till att minska samhällets behov av fossila bränslen, oljebaserad plast, betong med mera. På så sätt minskar tillförseln av koldioxid från fossila källor.^[18]

Dikade torvjordar ger ökade nettoutsläpp av växthusgaser då utsläppen av koldioxid och lustgas ökar mer än metanutsläppen minskar. Skattningar visar att över två tredjedelar av den skogliga torvmarkens nettoutsläpp kommer från dikad bördig torvmark i södra halvan av Sverige. Denna mark utgör en fjärdedel av den totala arealen dikad torvmark i landet.^[19] Under året har Skogsstyrelsen tillsammans med Naturvårdsverket inlett ett arbete som syftar till att återväta 100 000 hektar dikad torvmark till 2040. Se kapitel 13, ”Policyutveckling”.

Verka för klimatanpassning

Skogsstyrelsen har ett löpande uppdrag att verka för klimatanpassning enligt förordningen (2018:1428) om myndigheters klimatanpassningsarbete. Skogsstyrelsen genomför uppdraget utifrån en handlingsplan med mål och delmål för 2020–2024.^[20]

Inom kampanjen *Smart skogsbruk* (se kapitel 6, ”Rådgivning”) har Skogsstyrelsen tagit fram webbutbildningar för skogsägare om klimatets påverkan på skogen samt klimatanpassad skogsskötsel^[21]. Vidare utvecklar vi kontinuerligt kommunikationen om vikten av klimatanpassning och hur det kan göras^[22].

Skogsstyrelsens arbete med klimatanpassning har fokuserat på utveckling av delmålen indikatorer inför uppföljningen 2024. Viss insamling av data har påbörjats, exempelvis för delmålet som handlar om anpassning inom renskötselområdet som ska ge svar efter fem år. Svaren från samebyarna under 2022 pekar på att avverkningar och markberedning tillsammans med klimateffekter har påverkat tillgängligheten och förekomsten av mark- och hänglav, vilka är en viktig basföda för renar, negativt. Svar från skogsbrukets aktörer sammanställs under 2023.

Ett annat av delmålen, som handlar om att sätta tall på torr mark vid föryngring i stället för gran för att motverka skaderisk vid bland annat storm och granbarkborreutbrott, gav i april 2022 upphov till nya föreskrifter.^[23]

Vid årets sektorsdialoger var ett av ämnena klimatanpassning^[24]. Kunskapen om skogsbruksåtgärders risk för skada på samhällsfunktioner varierar kraftigt hos sektorns aktörer, liksom hur de arbetar med klimatanpassning generellt. Skogsstyrelsen har fått insikt i hur sektorn resonerar om framtida risker samt hur Skogsstyrelsen kan stödja skogssektorn i att komma vidare med klimatanpassningsarbetet.

Skogens värden för människan och landskapet

Dagens skogslandskap är ett resultat av människors liv och verksamhet genom alla tider vilket också har lagt

15 Växthusgaser 2021, <https://www.naturvardsverket.se/data-och-statistik/klimat/vaxthusgaser-territoriella-utslapp-och-upptag/> (skärmdump från 2022-11-24)

16 När en viss kombination av skötsel, naturliga förutsättningar och klimat funnits tillräckligt länge ger den på minerogen mark upphov till ett visst lager av kol i form av organiskt material i mark respektive biomassa, där tillväxten balanseras av skörd plus nedbrytning, sett i genomsnitt över en omloppstid. Då sker inte längre någon nettoupplagring av kol. En förändring i lagret i mark eller biomassa sker framförallt när något förändras i skötseln (eller klimatet) och då bara under en övergångstid tills en ny jämvikt uppnåtts.

17 Skog, utsläpp och upptag av växthusgaser (naturvardsverket.se) 2023-01-12

18 Skogsskötselserien kapitel 21, Skogens kolbalans och klimatet © Skogsstyrelsen, Johan Bergh, Gustaf Egnell, Tomas Lundmark, oktober 2020

19 Skogsstyrelsen 2021. Klimatpåverkan från dikad torvtäck skogsmark – effekter av dikesunderhåll och återvätnings. Rapp 2021:07.

20 Skogsstyrelsen 2019. Klimatanpassning av skogen och skogsbruket – mål och förslag på åtgärder. Rapport 2019/23.

21 Klimatanpassa din skog - Skogsstyrelsen, 2023-01-12

22 Skogsbruk i Norrbotten - Påverkan av klimatförändring och hur skogsbruket kan anpassas, rapport av Länsstyrelsen i Norrbotten och Skogsstyrelsen, 2022.

23 <https://www.skogsstyrelsen.se/nyhetslista/stopp-for-ny-gran-pa-magra-marker-ska-gora-skogen-mer-motstandskraftig/> (hämtad 2022-11-21)

24 Innehåll i sektorsdialoger

Foto: Patrik Svedberg

Skogsstyrelsen har påbörjat ett arbete med att ta fram en handlingsplan för utveckling av kunskap om kulturmiljön i skogslandskapet.

grunden för kulturmiljöernas olika värden. Kulturmiljöerna är viktiga för den ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbara utvecklingen, genom vad som kan benämnas kulturmiljöns tjänster för samhället.

Statusen för de kulturmiljövärden som följs upp genom miljö kvalitetsmålet *Levande skogar* är otillfredsställande. I delar av norra Sverige arbetar Skogsstyrelsen sedan 2015, tillsammans med skogssektorn och länsstyrelserna i södra Norrland, för en nollvision om skador på kulturmiljön i samband med skogsbruksåtgärder. Skogsstyrelsens hänsynsuppföljning av kulturmiljöer (se kapitel 5, "Mål och resultat") visar att skadefrekvensen gått ner i södra Norrland sedan nollvisionsarbetet inleddes. Nollvisionsarbetet behöver utvecklas för hela landet.

Efter bebyggd miljö är skogslandskap den vanligaste rekreationsmiljön^[25]. Trots den stora samhällsrelevansen, bland annat med koppling till folkhälsa och vardagsskogarnas attraktionskraft under covid 19-pandemin^[26], finns det utmaningar med målen som handlar om utveckling av skogens

upplevelsevärden och attraktivitet ur olika perspektiv. Målen är vaga, fördelade på olika politikområden och myndigheter vilket försvårar implementeringen av kostnads-effektiva åtgärder och styrmedel^[27].

Kulturmiljövärdena, kulturmiljöns tjänster och skogslandskapets upplevelsevärden behöver tydliggöras och kunskapen om dem höjas för att deras potential för människors livsmiljö och företagande ska kunna tas tillvara.

Skogsstyrelsen ser ett behov av att stärka arbetet med kultur- och friluftsvärdena internt och externt. Skogsstyrelsen initierade 2022 ett arbete med syfte att möjliggöra en effektivare myndighetssamverkan och styrning av arbetet med friluftsmålen och miljömålen (se kapitel 13, "Policyutveckling").

Skogsstyrelsen har också påbörjat arbetet med att ta fram en handlingsplan för utveckling av kunskap om kulturmiljön i skogslandskapet. Skogsstyrelsen har fortsatt myndighetssamverkan med Riksantikvarieämbetet och Länsstyrelsen om kulturmiljön i skogslandskapet.

SKOGENS EKOSYSTEMTJÄNSTER OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

Ekosystemtjänster är värden som ekosystemen tillhandahåller och som bidrar till människors välbefinnande^[28]. Skogens ekosystemtjänster har stor betydelse för vår välfärd.

Skogsstyrelsen publicerade 2018 rapporten *Skogens ekosystemtjänster – status och påverkan*^[29] som beskriver de olika ekosystemtjänsterna närmare, hur mänsklig verksamhet påverkar dem samt en grundligare motivering till Skogsstyrelsens bedömning av deras status.

I tabell 3:1 finns en genomgång av utvecklingen i skogen med utgångspunkt från skogens ekosystemtjänster. Statusbedömningen är oförändrad sedan 2021 förutom för ekosystemtjänsterna "Betesdjur och foder" respektive "Stabilitet och resiliens" där Skogsstyrelsen nu har underlag för att styrka en försämrad status.

Skogens försörjande ekosystemtjänster

Skogens försörjande ekosystemtjänster omfattar de produkter från skogen som människan kan ha nytta av. Majoriteten av ekosystemtjänsterna är knutna till produktion av virke och visar en fortsatt god status. I vissa fall är det skogsbrukets metoder som direkt påverkar statusbedömningen. I andra fall kan det vara exploatering för byggnationer eller utsläpp. För ekosystemtjänsten "Betesdjur och foder" har statusen försämrats till otillräcklig till följd av klimatförändring och fortsatt minskning av marklavstillgången. Den sammantagna bedömningen är att skogens försörjande ekosystemtjänster uppnår en måttlig status. Se tabell 3:2.

25 Fredman, P, Ankre, R & Chekalina, R. 2019. Friluftsliv 2018. Nationell undersökning av svenska folkets friluftsvanor. Naturvårdsverkets Rapport 6887, april 2019.

26 Andersson, K. m.fl. 2021. Idrotten och friluftslivet under coronapandemin. Resultat från två undersökningar om coronapandemins effekter på idrott, fysisk aktivitet och friluftsliv Mistra Sport & Outdoors Rapport 2021:2

27 Skogsstyrelsen (2018) En analys av styrmedel för skogens sociala värden. Rapport 2018/7 Regeringsuppdrag

28 Skogsstyrelsen 2018. Skogens ekosystemtjänster – status och påverkan. Rapport 2017/13.

29 Skogsstyrelsen 2018. Skogens ekosystemtjänster – status och påverkan. Rapport 2017/13.

TABELL 3:1. SAMMANFATTNING AV STATUSBEDÖMNING 2022

Ekosystemtjänst	Status
Timmer och massaved	God
Biobränsle	God
Vilt	God
Betesdjur och foder	Otillräcklig
Skogsbär och matsvamp	God
Dricksvatten	Måttlig
Fisk från skogssjöar och vattendrag	Otillräcklig
Genetiska resurser	Måttlig
Övriga försörjande tjänster	God
Klimatreglering	God
Skador på skog och hur de kan förebyggas	Otillräcklig
Skogens vatten och våtmarker	Måttlig
Förebyggande av erosion och jordras	Otillräcklig
Markens bördighet	God
Biologisk mångfald	Otillräcklig
Stabilitet och resiliens	Otillräcklig
Skogens sociala värden	Måttlig
Kulturmiljövärden	Otillräcklig
Kunskap och information	Måttlig

Skogens reglerande ekosystemtjänster

Skogens reglerande ekosystemtjänster är tjänster som kan reglera kvalitet på luft, vatten och mark. Dessa kan vara en god buffert vid påverkan av ett förändrat klimat. Skogen är viktig för att balansera utsläppen av koldioxid, framför allt genom att ersätta klimatnegativa material med förnyelsebar råvara. Statusen för skogens roll som klimatreglerare bedöms vara god. Skogen har även en viktig funktion för reglering av vattnets och markens egenskaper. Dessa påverkas i hög grad av hur man kör i landskapet, samt av avverkning. För dessa ekosystemtjänster ser statusen sämre ut. Sammantaget uppnår skogens reglerande ekosystemtjänster en måttlig till otillräcklig status. Se tabell 3:3.

Skogens stödjande ekosystemtjänster

Skogens stödjande ekosystemtjänster är ekosystemtjänster som kan stötta andra ekosystemtjänster. De uppnår sammantaget en måttlig status. Detta beror på statusbedömningen för biologisk mångfald och för stabilitet och resiliens. Ett mer varierat skogsbruk bedöms kunna gynna stabilitet och resiliens, medan markens bördighet i högre grad påverkas av klimatförändringen. Se tabell 3:4.

Skogens kulturella ekosystemtjänster

Skogens kulturella ekosystemtjänster är ekosystemtjänster som är knutna till skogens direkta relation till människan. De bidrar till fysisk och mental hälsa genom att ge människor en känsla av sammanhang och en plats för aktivitet och rekreation. De har sammantaget en måttlig status, dels för att vi har dåligt kunskapsläge om hur de sociala värdena tas tillvara i skogen, dels för att vi kan se att hänsynen till kulturmiljöer inte är god. Se tabell 3:5.

Skogsstyrelsens åtgärder för att förbättra status för skogens ekosystemtjänster

Utveckling av Skogsstyrelsens rådgivning, statistik, geografisk information, kommunikation, tillsyn och uppföljning är åtgärder som syftar till att åstadkomma en förbättring i skogen och de ekosystemtjänster som inte uppnår tillfredsställande status. Några konkreta exempel på nya insatser under 2022:

- Ny officiell statistik inom miljöhänsyn, bland annat kantzoner vid skogens vattendrag.
- Utveckling av rådgivningskampanjen *Smart skogsbruk* med innehåll om mer variation och klimatanpassning.
- Utvecklad tillsyn och kommunikation kring artskydd.

SLUTSATSER

- Under de senaste fem åren har den årliga bruttoavverkningen varit i medeltal cirka 92 miljoner m³sk att jämföra med Skogsstyrelsens bedömning av hållbart uttag på 95-100 miljoner m³sk. Avverkningsnivån ökar sakta. I SKA 22 (Skogliga konsekvensanalyser) konstaterar myndigheten att marginalerna för att hantera framtida förändringar har minskat. Förändringar i avverkning, naturvårdsavsättning eller skogsskador får en direkt påverkan på andra intressen.
- Antalet sysselsatta i skogsbruk är relativt litet i förhållande till antal sysselsatta i näringar som är beroende av skogsprodukter. Fortsatt effektivisering inom skogsbruket leder troligen till att antalet sysselsatta i traditionellt skogsbruk minskar.
- Skogsstyrelsen har implementerat arbetssätt från projektet *Mera tall/Samverkan skog och vilt* i ordinarie verksamhet vilket främjar dialog mellan skogsägare och jägare med målet skog och vilt i balans.
- Nuvarande miljöarbete är inte tillräckligt för att nå samhällets uppsatta miljömål för skogen. För att nå målen behövs en ökad variation i skogsbruket och en utveckling av nya styrmedel för en ökad miljöhänsyn i skogen.
- Granbarkborren dödade 5 miljoner kubikmeter gran 2022.
- Skogens upptag av växthusgaser har varierat runt 36 miljoner ton koldioxidekvivalenter 2017–2021.
- Arbetet med återvätning och ett varierat skogsbruk förväntas bidra positivt till skogens klimatnytta.
- Statusen är fortsatt god för de ekosystemtjänster som kan gynnas vid produktion av virke.

TABELL 3:2. SKOGENS FÖRSÖRJANDE EKOSYSTEMTJÄNSTER 2022

Ekosystemtjänst	Status
Timmer och massaved	God status Andelen godkända förnygringar visar en fortsatt minskande trend enligt Skogsstyrelsens årliga återväxt-uppföljning ^[1] . Rörd areal visar en svagt ökande trend och det akuta röjningsbehovet ^[2] visar en fortsatt svag minskande trend. Avverkningen ligger strax under en hållbar avverkningsnivå. Marginalerna för att hantera framtida förändringar i användningen av skog har minskat. Förändringar i avverkning, naturvårdsavsättning eller skogsskador får en direkt påverkan på andra intressen ^[3] . Statusen bedöms som god.
Biobränsle	God status Det finns idag god tillgång på bioenergi från skogen i förhållande till nyttjandet. Det finns utrymme för ökat uttag av grott sett ur ekologiskt perspektiv, framför allt i norra delen av landet ^[4] . Statusen för bioenergi bedöms därför som god.
Vilt	God status Sverige har friska viltstammar. Det visar sig dels i reproduktionen, dels genom att många viltarter fortfarande sprider sig över landet och etableras i nya områden.
Betesdjur och foder	Otillräcklig status Skogsbruket påverkar rennäringens förutsättningar. Dessa förutsättningar försvåras även av klimatförändringarna. SKA 22 pekar på att tillgången till hänglav kan öka till följd av ökad ålder på skogen men också en fortsatt minskning av tillgång till marklav ^[5] . De nya underlagen medför en försämring av statusbedömningen till otillräcklig. Att få en fungerande förståelse mellan näringarna och att skogsbruket tar tillräcklig hänsyn är nödvändigt för att näringarna ska kunna bedrivas hållbart.
Skogsbär och matsvamp	God status Produktionen av svamp, blåbär och lingon är väderberoende och har återhämtat sig från 2019 års bottennivå, 2019 var produktionen 334 000 ton, 2020 1 077 000 ton och 2021 792 000 ton ^[6] . Statusen bedöms vara god.
Dricksvatten	Måttlig status Tillgången på vatten har uppmärksamats de senaste åren och även dess kvalitet i form av lukt, smak, grumling samt innehåll av föroreningar och smittämnen. Grundvattennivåer och fyllnadsgrad 2022 är lägre i stora delar av landet jämfört med 2021. Det gäller både små och stora magasin ^[7] . Humushalterna i svenska ytvatten ökar på många håll idag och väntas öka ännu mer i framtiden. Detta medför att fler åtgärder behöver vidtas i reningsprocessen och att mer kemikalier behöver användas när råvatten renas till dricksvatten. Med detta som bakgrund görs bedömningen att ekosystemtjänsten har måttlig status. Fortsatt arbete krävs för att säkra såväl tillgång som kvalitet på dricksvatten över hela landet.
Fisk från skogssjöar och vattendrag	Otillräcklig status Fisken i en stor del av Sveriges sjöar och vattendrag har för höga halter av gifter i sig, bland annat metylkvicksilver och dioxin ^[8] . Terrängkörning och markberedning kan orsaka metylering av kvicksilver och uttransport av detta ämne till sjöar och vattendrag ^[9] . I många vattendrag utgör felaktigt lagda vägtrummor hinder för fisk och andra vattenlevande organismer som behöver fria vandringsvägar i vatten för att nå sina lek-, födo- och uppväxtområden ^[10] . Även om restaurering av vandringsvägar pågår bedöms ekosystemtjänsten ha otillräcklig status i hela landet.
Genetiska resurser	Måttlig status För gran och tall är ekosystemstatusen för genetiska resurser svår att bedöma, både på bestånds- och landskapsnivå ^[10] . Omfattande alm- och askskottsjuka är negativ för arternas genetiska resurser, vilket ligger till grund för bedömningen av statusen som måttlig.
Övriga försörjande tjänster	God status Allt fler produkter från skogen blir intressanta i övergången till förnyelsebara ersättningar av fossila och mer klimatbelastande material. Statusen för dessa bedöms med dagens efterfrågan som god. Däremot visar SKA 22 att det inte finns utrymme för en stor ökning av uttag ^[2] .

1 Skogsstyrelsen 2021. Återväxternas kvalitet 2020/2021. Statistiskt meddelande JO0311

2 Röjning ur Riksskogstaxeringens statistik, https://www.slu.se/globalassets/ew/org/centrb/rtdokument/skogsdata/skogsdata_2022_webb.pdf

3 Skogliga konsekvensanalyser 2022. Rapport 2022:9-11, Skogsstyrelsen 2022. Skogliga konsekvensanalyser - Skogsstyrelsen

4 Skogsstyrelsens statistiska meddelande JO0312 SM 2101, Publicerad 27 september 2022.

5 SLU 2022. Skogsdata 2022. Tabell 2.6 Årlig blåbärs- och lingonproduktion. Skogsmark. SLU, Umeå.

6 Till årsredovisning grundvatten 2022, <https://www.sgu.se/grundvatten/grundvattennivaer/>7 Vattenmyndigheterna i samverkan, 2016. Förvaltningsplan 2016–2021. <https://www.vattenmyndigheterna.se/vattenforvaltning/forvaltningsplan.html>

8 Bishop, K. et al. 2009. The effects of forestry on Hg bioaccumulation in nemoral/boreal waters and recommendations for good silvicultural practice. Ambio Vol. 38, No. 7.

9 <https://www.havochvatten.se/hav/fiske--fritid/miljopaverkan/fysisk-paverkan/restaurering-i-vatten/restaurering-i-sjoar-och-vattendrag/remibar.html>10 Skogsstyrelsen, 2020. The second report on the state of the world's forest genetic resources. Sweden. Rapport 2020/3. <https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/om-oss/rapporter/rapporter-2020/rapport-2020-3-forest-genetic-resources-in-sweden---2nd-report.pdf>

TABELL 3:3. SKOGENS REGLERANDE EKOSYSTEMTJÄNSTER 2022

Ekosystemtjänst	Status
Klimatreglering	God status Som helhet ger den svenska skogsförvaltningen idag en klimatnytta via leverans av klimatneutral biomassa till energi och material som minskar behoven av fossila bränslen och cement. Det bedöms också ske en viss lageruppbyggnad i skogsprodukter i användning samt i form av död ved i skogen. I skogen är förrådsökningen i trädbiomassa lägre än tidigare. Tillväxten har varit något lägre och avverkning samt avgång till följd av skador relativt sett högre jämfört med tidigare år. Markinventeringen indikerar att det ännu sker en viss kolförrådsuppbyggnad i minerogen skogsmark, men i större delen av den dikade organogena skogsmarken pågår en betydande torvnedbrytning som är nästan lika stor. Sammantaget är statusen god.
Skador på skog och hur de kan förebyggas	Otillräcklig status Under 2022 har det varit fortsatt stort fokus på skador orsakade av granbarkborre, men skadorna visar en minskad omfattning såväl totalt som för viltskador. Multiskador är ett problem i norra Sverige med ungskogar skadade av vilt, törskate och knäckesjuka. Se vidare kapitel 5, "Mål och resultat", och kapitel 13, "Policyutveckling".
Förebyggande av ras och erosion	Otillräcklig status Problematiken med varmare och fuktigare klimat ökar. Vid flera uppmärksammade händelser anses skogsbruksåtgärder ha varit den utlösande faktorn vid ras och slamströmmar. Det finns även kunskapsbrister inom området liksom bristande juridiska styrmedel ^[1] . Därför bedöms statusen för ekosystemtjänsten vara otillräcklig. Känsliga områden i anslutning till bostäder, infrastruktur och vattentäkter behöver särskilt uppmärksammas. Av de avverkningsanmälningar som inkom till Skogsstyrelsen under 2019 och 2020, berörde cirka 6 procent områden som har utpekad risk för ras och erosion ^[2] .
Skogens vatten och våtmarker	Måttlig status Skogens vatten och våtmarker har under århundraden påverkats av rätning, rensning, dikning och andra åtgärder kopplade till skogs- och jordbruk. Arbete pågår nu på många håll med restaurering av både vattendrag och våtmarker. Statusen för ekosystemtjänsten bedöms dock ännu som måttlig.

1 Skogsstyrelsens Rapport 2021:9 Skogsbruksåtgärder och skador på samhällsfunktioner

2 Skogsstyrelsen 2019. Rapport om handlingsplan för klimatanpassning 2019/23

TABELL 3:4. SKOGENS STÖDJANDE EKOSYSTEMTJÄNSTER 2022

Ekosystemtjänst	Status
Markens bördighet	God status Samtantaget bedöms statusen för skogsmarkens bördighet som god. Bördigheten kan komma att minska något under de närmaste decennierna till följd av minskat nedfall av kväve och ett ökat uttag av grenar och toppar (grot), som inte kompenseras med aska eller kväve. Detta kan dock kompenseras av en ökad temperatur, längre vegetationsperiod och högre näringsomsättning. ^{[1] [2]}
Biologisk mångfald	Otillräcklig status Det råder brist på viktiga biologiska strukturer i skogen, till exempel död ved av olika kvaliteter och i olika miljöer. Ett stort antal arter och naturtyper har dålig eller otillfredsställande bevarandestatus och många skogslevande arter är hotade ^[3] . Ett problem av särskilt brådsakande karaktär är förlusten av naturvärden som inte kan återskapas inom överskådlig tid, exempelvis naturskogsrester med lång ekologisk kontinuitet ^[4] . För arter knutna till lång kontinuitet och arter som behöver livsmiljöer som idag är ovanliga i skogslandskapet är situationen allvarlig. Arealen som består av sådana kontinuitetsskogar är nu förhållandevis liten och minskar till följd av avverkning. Detta bedöms ha en stor negativ påverkan på skogslandskapets hotade arter.
Stabilitet och resiliens	Otillräcklig status Skogsekosystemens stabilitet och resiliens bedöms ha otillräcklig status. Sedan rapporten om ekosystemtjänster publicerades har inte förlusten av biologisk mångfald bromsats upp ^[5] . Klimatförändringar har en påverkan som börjar synas, till exempel genom ökade skogsskadenivåer, ökad risk för ras och skred och ändrade ekologiska förutsättningar. ^[6]

1 Skogsstyrelsen 2019. Regler och rekommendationer för skogsbränsleuttag och kompensationsåtgärder. Rapport 2019/13 och rapport 2019/14

2 Skogsstyrelsen www.skogsstyrelsen.se/mer-om-skog/malbilder-for-god-miljohansyn/

3 Naturvårdsverket 2020. Sveriges arter och naturtyper i EU:s art- och habitatdirektiv: resultat från rapportering 2019 till EU av bevarandestatus 2013-2018. Naturvårdsverket, Stockholm.

4 Skogsstyrelsen 2022. Levande skogar: fördjupad utvärdering 2023. Rapport 2022/12, Skogsstyrelsen, Jönköping.

5 Skogsstyrelsen 2022. Levande skogar: fördjupad utvärdering 2023. Rapport 2022/12, Skogsstyrelsen, Jönköping.

6 Koolemeijer et al. 2022. Interactive effects of drought and edge exposure on old-growth forest understory species. *Landscape ecology* (2022) 37:1839-1853

TABELL 3.5. SKOGENS KULTURELLA EKOSYSTEMTJÄNSTER 2022

Ekosystemtjänst	Status
Skogens sociala värden	Måttlig status Det saknas systematiskt insamlad kunskap och indikatorer för att följa upp skogligt friluftsliv, utifrån såväl friluftslivutövar- som markägarperspektiv. Det pågår ett arbete med att utveckla indikatorer, se kapitel 5, "Mål och resultat".
Kulturmiljövärden	Otillräcklig status Resultaten från uppföljningen av hänsyn till kulturmiljöer har växlat från år till år. Markberedning är fortsatt den åtgärd som orsakar mest grova skador. Där utföraren följt målbilderna för hänsyn till kulturmiljöer och ställt kulturstubbar som signal för kommande åtgärder, skadas färre lämningar. Även om trenden i stort är en långsam förbättring av hänsynen så är skadenivån fortfarande så hög att vi bedömer statusen som oförändrat otillräcklig.
Kunskap och information – skogen som kunskapsbärare	Måttlig status Huvuddelen av skogsmarken är tydligt påverkad av skogsbruk. Fortfarande avverkas områden med naturskogskaraktär och därmed minskar möjligheten att sprida kunskapen om vad en naturskog är. Samtidigt ökar den mark som undantas från skogsbruk i form av reservat och frivilliga avsättningar. Det ser bra ut för den del av ekosystemtjänsten som handlar om hur man brukar skog.

Foto: Camilla Zilio

Statusen är fortsatt god för de ekosystemtjänster som kan gynnas vid produktion av virke. Utrymmet för ett ökat uttag av virke utan att det påverkar andra samhällsmål i skogen är dock litet.

KAPITEL 4

LEDNING OCH STYRNING

En effektiv ledning och styrning kräver många verktyg för att leda organisationen mot uppsatta mål med en god kontroll av regelefterlevnad.

Skogsstyrelsen leds av en generaldirektör och har en styrelse. Till styrelsen finns en internrevision knuten. Myndigheten är organiserad i tre regioner och två avdelningar. Regionerna är indelade i distrikt och avdelningarna i enheter. I myndighetens ledningsgrupp finns generaldirektören och företrädare för avdelningar, regioner samt processerna för juridik, kommunikation, HR respektive ekonomi.

Myndigheten har cirka 80 kontor över hela landet. Huvudkontoret finns i Jönköping. Linjeorganisation framgår av figur 4:1.

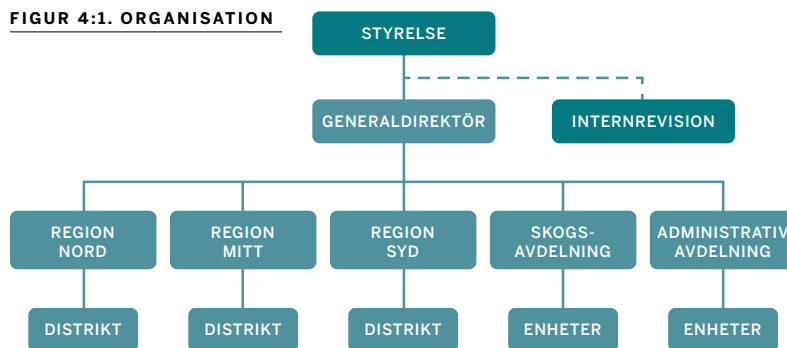
VISION OCH VERKSAMHETSIDÉ

Skogsstyrelsens styrelse beslutar om myndighetens vision och verksamhetsidé. Vår vision är *Skog till nytta för alla*.

Verksamhetsidén lyder:

- Vi arbetar för att skogens alla värden ska bidra till de globala målen för hållbar utveckling.
- Vi driver på för en omställning till ett biobaserat samhälle genom ökad skogsproduktion med levande skogar.
- Vi är en öppen och utvecklingsinriktad kunskapsmyndighet som arbetar i bred samverkan.

FIGUR 4:1. ORGANISATION

VERKSAMHETSSTRATEGI OCH ÖNSKADE EFFEKTER I SKOGEN

Skogsstyrelsens styrelse beslutade i februari 2020 om en verksamhetsstrategi med ett femårsperspektiv. Strategin beskriver hur Skogsstyrelsen ska fullfölja uppdraget och hur vi arbetar för att nå myndighetens vision och verksamhetsidé. Se figur 4:2.

Agenda 2030 och de 17 globala målen för hållbar utveckling utgör en viktig grund för verksamhetsstrategin.

Utifrån myndighetens uppdrag, de skogspolitiska målen, våra idéer som beskrivs i figur 4:2 och Agenda 2030 beskriver verksamhetsstrategin sex långsiktiga mål i form av effekter i skogen. Se vidare kapitel 5, "Mål och resultat".

Utöver ovanstående skogliga effekter, med tillhörande långsiktiga mål, har Skogsstyrelsen också identifierat fem områden där vi ser att utveckling

behöver ske de kommande åren för att vi ska lyckas med vårt uppdrag och bidra till de effekter i skogen som vi eftersträvar. Dessa är:

- God förvaltningskultur
- Ledarskap & medarbetarskap
- Kundorientering
- Samverkan
- Digitalisering

Områdena beskrivs närmare i kapitel 5, "Mål och resultat".

VERKTYG FÖR LEDNING OCH STYRNING PÅ KORT OCH LÅNG SIKT

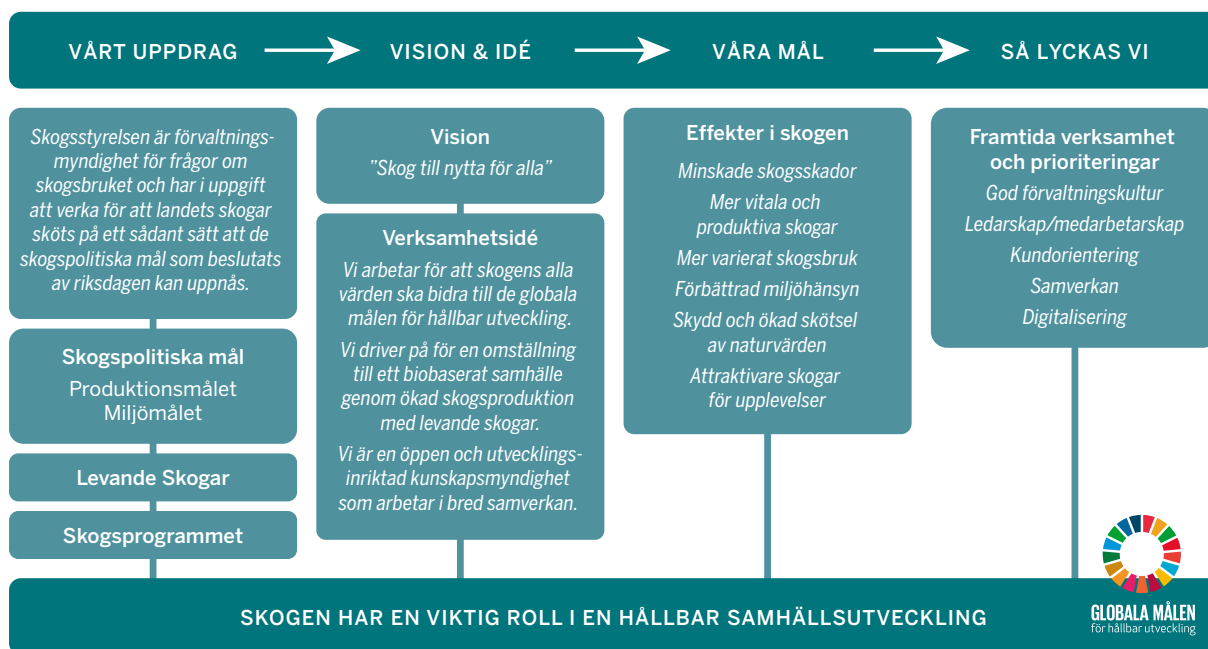
Ledningsprocesser

Planering och uppföljning av Skogsstyrelsens verksamhet sker genom en målstyrningsmodell. Målstyrningen utgår från verksamhetsstrategin och riktas mot de prioriterade effekter som beskrivits ovan.

”I myndighetens ledningsgrupp finns generaldirektören och företrädare för avdelningar, regioner samt processerna för juridik, kommunikation, HR respektive ekonomi.”

FIGUR 4:2. ÖVERSIKT AV SKOGSSTYRELSENS VERKSAMHETSSTRATEGI OCH ARBETET DE KOMMANDE ÅREN

Se vidare kapitel 5, "Mål och resultat". Där redogörs också för arbetet med vår strategiska effektvärdering som är ett viktigt verktyg för att följa effektiviteten i arbetet och få lärdomar kring hur vi bör utveckla verksamheten.

I styrningen finns också ett antal kontrollområden. De syftar till att följa vissa områden där vi måste uppnå en acceptabel nivå för att veta att vi kommer att klara våra leveranser och behov. Kontrollområdena är utvalda utifrån risk och väsentlighet.

Nationella kontrollområden 2022:

- Ekonomi (anslagsbelastning anslag 1:1 i förhållande till budget)
- Områdesskydd (beslutade ersättningar)
- Naturvårdande skötsel (tecknade avtal och utbetalda uppdragsavtal)
- Tillsyn (årlig tillsynsplan och handläggning)
- Arbetsmiljö (arbetsbelastning)

- Miljöledning (hantering av avvikelser och externa synpunkter)
- Uppdragsverksamhet (ekonomiskt resultat och omfattning i dagar)
- Inventering (genomförande enligt årlig inventeringsplan)
- Utveckling (status på väsentliga utvecklingsprojekt)
- Naturnära jobb (ekonomi och deltagare)
- Fjällnära skog (andel areal utbetald ersättning av totalt nekad areal samt andel handlagd areal av totalt inkomna/liggande ärenden)

Agenda 2030 och Skogsstyrelsens hållbarhetsarbete

Skogsstyrelsens hållbarhetsarbete tar sin utgångspunkt i den svenska handlingsplanen¹ och den myndighetsgemensamma avsiktsförklaringen för Agenda 2030². Strategin och handlingsplanen för det nationella skogsprogrammet är också viktiga utgångspunkter. Hållbarhetsarbete kan beskrivas som de

åtgärder och aktiviteter som bidrar till en hållbar utveckling och de 17 globala målen i Agenda 2030.

Hållbar ledning och styrning handlar om att integrera hållbarhetsperspektiven och de globala målen i styrningen, till exempel i besluts- och ledningsprocesser och styrande dokument. Men ännu viktigare är att hållbarhetsfrågorna blir en naturlig del i värdegrunden och organisationskulturen. Skogsstyrelsens vision, verksamhetsidé och verksamhetsstrategi är exempel där hållbarhetsfrågorna finns med. I Skogsstyrelsens gällande verksamhetsstrategi har kopplingen till Agenda 2030 förtydligats, se figur 4:2.

Vårt processorienterade arbetsätt ger bra förutsättningar för att integrera hållbarhetsarbetet och Agenda 2030 i verksamheten på ett strukturerat sätt.

Internrevisionen har genomfört en revision med syfte att granska om det vid Skogsstyrelsen finns en

¹ Handlingsplan Agenda 2030 2018–2020, Regeringskansliet juni 2018

² Gemensam avsiktsförklaring – svenska myndigheter i samverkan för Agenda 2030

Foto: Patrik Svedberg

2022 har fortsatt inneburit ett antal aktiviteter för att minska våra koldioxidutsläpp från fossila bränslen i samband med tjänsteresor med bil, som att byta ut äldre bilar mot miljöbilar, tanka större andel HVO-bränsle samt minska användandet av privata bilar.

strukturerad intern styrning och kontroll för arbetet med hållbarhetsfrågor. Rapporten lämnar ett antal förslag och generaldirektören ska återkomma till styrelsen med åtgärdsförslag under våren 2023.

Sveriges miljömål

Skogsstyrelsen ska verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljökvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås, och vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling. Skogsstyrelsen ansvarar även för att samordna uppföljning, utvärdering och rapportering av miljökvalitetsmålet *Levande skogar*.

Generationsmålet anger inriktningen för den samhällsomställning som behöver ske inom en generation (från Riksdagens beslut 1999^[3]) för att nå miljökvalitetsmålen. Inom de områden som lyfts fram (de så kallade strecksatserna) finns kopplingar till skog, skogsbruk och Skogsstyrelsens verksamhet för

samtliga områden, direkt för vissa och indirekt för andra.

Det finns kopplingar till skog, skogsbruk och Skogsstyrelsens verksamhet inom mer än hälften av de 16 miljökvalitetsmålen. *Levande skogar* är det mål som berörs mest av Skogsstyrelsens verksamhet, men en tydlig koppling finns exempelvis också till miljökvalitetsmålen *Levande sjöar*, *Myllrande våtmarker och vattendrag* samt *Ett rikt växt- och djurliv*.

Miljöledningsarbete

I Skogsstyrelsen är miljöledningsarbetet integrerat i våra ledningsprocesser. De indirekta (positiva) miljöåtgärderna ingår i verksamhetsplaneringen som genomförs på distrikt och region. Skogsstyrelsens verksamhet ger upphov till olika utsläpp, direkt (negativ) miljöpåverkan. Under tidig höst 2022 beslutade generaldirektören om *Miljöutredning*^[4] och *Handlingsplan direkt miljöpåverkan*.^[5]

Handlingsplanen tar upp ett antal parametrar som ledningen ska bestämma inriktning för åren framåt i enlighet med regeringsuppdraget om minskning av utsläpp från tjänsteresor. Jämförelseår är 2019, året före pandemin, och i första hand ska åren 2022–2025 redovisas och följas upp. Uppdraget från regeringen är att Skogsstyrelsen ska ha en plan för att minska utsläppen av koldioxid vid tjänsteresor över tid, jämfört med 2019.

2022 har fortsatt inneburit ett antal aktiviteter för att minska våra koldioxidutsläpp från fossila bränslen i samband med tjänsteresor med bil, som att byta ut äldre bilar mot miljöbilar, tanka större andel HVO-bränsle samt minska användandet av privata bilar och i stället nyttja tjänstebilar och hyrbilar som uppfyller kraven på miljöbilar. Upphandling av nya bilar sker enligt gällande miljökrav. Skogsstyrelsen fortsätter att utveckla digitala möten för att minska resande och utsläpp.

3 Miljömålssystemets historia - Sveriges miljömål (sverigemiljomal.se)

4 Miljöutredningen, dnr 2022/3320

5 Handlingsplanen, dnr 2022/3321

Miljöledningsstandarden ISO 14001:2015 och förordningen om miljöledning i statliga myndigheter^[6] är bindande krav för miljöledningsarbetet. För kontroll av att Skogsstyrelsen uppfyller de formella kraven i miljöledningsstandarden granskades vi av extern revisor i september och oktober. Resultatet av miljörevisionen resulterade i noll avvikelser och gällande certifiering godkändes. Revisorerna skickade med några förbättringsförslag och rekommendationer.

En plan för den interna miljöledningsrevisionen beslutas årligen av generaldirektören. Planen utgår från en rullande treårsplan på de punkter som tas upp i ISO 14001-standarden. Syftet är att säkerställa att organisationen fortlöpande revideras enligt alla avsnitt som tas upp i nämnda standard under en treårsperiod. Ett nytt arbetssätt togs i bruk under 2020. Revisorsgruppen utökades med en representant för respektive region för att minska sårbarheten och kopplingen till delkraven i ISO-standarden förtydligades. Utvärdering av arbetssättet genomfördes 2022. Responsen från reviderade delar i organisationen har varit positiv. Den interna miljörevisionen upplevs som värdefull och ger ökad insikt i de frågor som revideras.

Miljömålsrådets programområde Staten går före som bland annat syftade till att utveckla miljöledningsarbetet avslutades våren 2022, se kapitel 13 "Policyutveckling".

Enligt förordningen (2009:907) rapporterar Skogsstyrelsen i februari varje år till Naturvårdsverket hur vi har integrerat miljöledningsarbetet i vår planering och uppföljning. Resultaten av myndighetens arbete med betydande direkt miljöpåverkan – utsläpp av koldioxid och elförbrukning – redovisas i samma rapport.

Foto: Patrik Svedberg

Årets arbete med jämställdhet på Skogsstyrelsens distrikt och enheter kommer bland annat ligga till grund för den jämställdhetspolicy som ska tas fram under 2023.

För år 2022 tillkommer en redovisning av hur vi specifikt arbetar med att följa upp och på sikt minska våra utsläpp från tjänsteresor i enlighet med uppdraget i regleringsbrevet 2022.

I redovisningen till Naturvårdsverket framgår också att vi ställer miljökrav i samband med upphandling och hur vi använder IT för att effektivisera vårt arbete.

Jämställdhetsintegrering

Skogsstyrelsen ska bidra till de jämställdhetspolitiska målen med hjälp av strategin jämställdhetsintegrering. Detta uppdrag finns i instruktionen § 4:

”Myndigheten ska integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet. Individbaserad statistik ska genomgående presenteras och analyseras med kön som övergripande indelningsgrund, om det inte finns särskilda skäl mot detta.”

Under 2022 och 2023 genomförs en satsning för att stärka myndighetens förmåga att utföra uppdraget. Denna satsning organiseras som ett införandeprojekt. Under 2022 har myndighetens samtliga medarbetare involverats i arbetet.

Målen för projektet är att

1. Skogsstyrelsen har en beslutad målsättning för vad vi vill uppnå i förhållande till de jämställdhetspolitiska målen.
2. Alla på Skogsstyrelsen har kunskap och ges förutsättningar att i de egna arbetsuppgifterna verka för ökad jämställdhet.
3. Jämställdhetsarbetet är en integrerad del av Skogsstyrelsens ledningsprocesser

Under 2022 har arbetet främst haft fokus på mål 2, kunskapshöjning. Detta har skapat förutsättningar för

6 SFS 2009:907

att arbeta vidare med mål 1 och 3. Under våren har alla chefer genomgått heldagsutbildning i jämställdhetsintegrering. Cheferna har därefter genomfört diskussioner och aktiviteter på respektive enhet och distrikt med syfte att identifiera hur Skogsstyrelsens verksamhet kopplar till de jämställdhetspolitiska målen.

Årets utbildningar och aktiviteter har lett till en kunskapsförflyttning gällande Skogsstyrelsens uppdrag om jämställdhet. Det är tydliggjort och efterfrågat att cheferna ska driva arbetet. Flera förändringar i verksamheten är genomförda eller planerade. De verksamhetsområden där flest aktiviteter har genomförts är rådgivning, kommunikation, statistik och analys.

2022 års arbete med jämställdhet på Skogsstyrelsens distrikt och enheter kommer bland annat ligga till grund för den jämställdhetspolicy som ska tas fram under 2023. Idéer och redan genomförda åtgärder på enskilda distrikt och enheter kommer också fångas upp för att byggas in i ordinarie ledning och styrning.

Informationssäkerhet

Skogsstyrelsens arbete med informationssäkerhet utgår från de krav som ställs i föreskrifter från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)^[7] samt ISO 27001:2017 och ISO 27002:2017. Handlingsplanen för 2022 omfattade aktiviteter inom sju områden, avseende bland annat att säkra en korrekt och säker hantering av e-post och tillgången till säkra kommunikationslösningar, att utöka kompetensen inom informations-säkerhet samt att slutföra inventering och klassificering av myndighetens informationstillgångar.

Myndigheten har under 2022 slutfört informationsklassningar för samtliga processer, skaffat en korrekt och säker hantering av e-post samt tillgång till säkra kommunikationslösningar genom SGSI (Swedish Government Secure Intranet^[8]) och en anvisning för e-post. Vi har även påbörjat utbildningsprogram inom dataskydd, informations- och IT-säkerhet.

Rapportering av informations-säkerhetsarbetet har skett regelbundet till såväl styrelse och generaldirektör, som till Skogsstyrelsens ledningsgrupp. I rapporteringen har, förutom ovanstående, ingått information om att vi hanterat incidenter kopplat till informationssäkerhet såsom cyberattacker, phishing-mejl (nätfiske) med mera.

Skogsstyrelsen har även rapporterat till Regeringskansliet hur myndigheten arbetar med att stärka informationssäkerhetsarbetet i enlighet med uppdraget i regleringsbrevet.

Riskhantering

Riskhantering är en viktig ingrediens i myndighetens verksamhetsstyrning. En riskanalys genomförs i samband med verksamhetsplaneringen utifrån en metodik som återfinns i den interna rutinen^[9] för riskhantering. I riskbedömningen ingår även risk för oegentligheter. Skogsstyrelsen använder sig av metodiken för riskanalys i arbetet med projekt, systemförvaltning och utveckling av våra verksamhetsprocesser.

Uppföljning av kontrollåtgärder och omvärdering av risker sker vid tertialuppföljningarna samt vid resultatredovisningen på såväl nationell som region- och avdelningsnivå. Flertalet av de risker som var högst värderade inför 2022 var risker

kopplade till den ökande komplexiteten i tillsynsverksamheten till följd av den pågående rättsutvecklingen samt risker rörande förändringarna i myndighetens tillgängliga anslag kommande år.

Exempel på åtgärder som vidtogs under 2022:

- Intern omfördelning av personalresurser för handläggning.
- Översyn av arbetssätt inom tillsynsverksamheten.
- Översyn av verksamhetsprioriteringar.

Andra riskområden som vi särskilt arbetat med att hantera under året berör till exempel informationssäkerhetsfrågor (se avsnittet ”Informationssäkerhet” i detta kapitel), arbetsmiljörisker och förmågan att agera vid omfattande skogliga kriser.

I samband med beslut om årsredovisningen gör Skogsstyrelsens styrelse en bedömning av den interna styrningen och kontrollen utifrån en intern rapport. I rapporten ingår redovisning av bland annat genomförda uppföljningar och granskningar i verksamheten, revisionsrapporter från externa och interna revisioner samt samlade intryck och bedömningar från utförd riskhantering. Slutsatsen av 2022 års rapport är att verksamheten bedöms ha bedrivits med tillfredsställande intern styrning och kontroll.

Kompetensförsörjning

EU-processer inom ramen för den gröna given och rättsutvecklingen får allt större inflytande och påverkar förutsättningarna för hela skogssektorn. Det innebär i sin tur utmaningar för kompetensförsörjningen. I början av 2022 färdigställdes vår

7 MSBFS 2020:6 ”Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om informationssäkerhet för statliga myndigheter”,

MSBFS 2020:7 ”Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om säkerhetsåtgärder i informationssystem för statliga myndigheter”,

MSBFS 2020:8 ”Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om statliga myndigheters rapportering av it-incidenter”

8 <https://www.msb.se/sv/verktyg--tjanster/sgsi/>

9 Rutin- Riskhantering, H-33/2018 gällde t.o.m. 2022-12-31. Uppdaterad rutin gäller från 2023-01-01.

kompetensförsörjningsanalys som togs fram i bred samverkan med medarbetare, chefer och fackliga företrädare. Analysen är underlag för fortsatt arbete med åtgärder för att tillgodose vår verksamhet med rätt behov av framtida kompetens. Ett viktigt inslag i analysen var betydelsen av att bedöma hur olika kompetenser kan stärkas genom samverkan. Under 2022 har vi utvecklat det arbetssättet genom att skapa tvärfunktionella grupper och att samarbeta mer i team.

Vårt arbetssätt effektiviserar samordningen av olika kompetenser samt kunskapsspridningen på myndigheten och är under pågående utveckling. Vi arbetar dessutom i bred samverkan med andra myndigheter för att hantera våra uppdrag. Denna typ av samverkan är kompetenshöjande för vår myndighet men även för myndigheterna vi samverkar med.

Under 2022 har ett arbete initierats för att förankra strategisk kompetensförsörjning i myndighetens arbete. Därigenom ska vi kunna följa vår befintliga kompetens samt uppfylla kort- och långsiktiga kompetensbehov.

Skogsstyrelsen har en väl fungerande utredarpool. Under 2022 inkom flera nya regeringsuppdrag till myndigheten där utredarpoolens roll bland annat var att konkretisera vilka behoven av kompetens för respektive uppdrag.

Skogsstyrelsen har sedan en tid tillbaka sett utmaningar i att rekrytera nya medarbetare till myndigheten med skogliga examina. För att stärka Skogsstyrelsen på arbetsmarknaden har vi under 2022 därför rekryterat 30 sommarjobbade studenter för fältarbete, 15 kvinnor och 15 män. Totalt sökte 134 studenter från olika lärosäten i Sverige.

IT är också ett kompetensområde som varit utmanande att rekrytera

Foto: Sara Landstedt

Under 2022 har ett arbete initierats för att förankra strategisk kompetensförsörjning i myndighetens arbete.

Foto: Camilla Zilio

För att stärka Skogsstyrelsen på arbetsmarknaden rekryterades under 2022 trettio sommarjobbade studenter för fältarbete.

medarbetare inom. Skogsstyrelsen har medverkat vid informationstillfällena från andra myndigheter med samma problematik, vilket resulterat i en plan för att stärka arbetsgivarvarumärket inom IT kommande år.

För att ytterligare stärka Skogsstyrelsen som en attraktiv och flexibel arbetsplats erbjuder vi möjligheten att teckna en enskild överenskommelse om distansarbete. Det är ett resultat av bred samverkan mellan fackliga företrädare, skyddsombud, chefer och medarbetare.

För att följa arbetsbelastning, arbetsglädje samt balans mellan arbete och fritid, genomför Skogsstyrelsen kontinuerligt temperaturmätningar av arbetsmiljön. Underlaget används för dialog mellan

chef och medarbetare på respektive distrikt och enhet. Arbetsbelastningen följs även upp nationellt på Skogsstyrelsens kontrollkort.

Skogsstyrelsen har historiskt sett genomfört medarbetarenkäter för att samla in information om medarbetarnas arbetsmiljö. Under 2022 har samverkan skett mellan arbetsgivare, fackliga organisationer och skyddsorganisationen för att se över myndighetens nuvarande arbetssätt. Samverkan har resulterat i att ersätta medarbetarenkäten med kortare undersökningar, vars syfte är att ge mer frekventa nulägesbilder av medarbetarnas arbetsmiljö som blir enklare att följa upp. Dessa undersökningar startar 2023.

ÅTERRAPPORTERINGSKRAV OCH REGERINGSUPPDRAG 2022

Skogsstyrelsens återrapporteringskrav och regeringsuppdrag för 2022 redovisas på olika platser i denna årsredovisning. Detta avsnitt ska ses som läsanvisning till var dessa texter finns. Myndigheten hade tre återrapporteringskrav under 2022. Ovanligt många regeringsuppdrag pågick, 41 stycken egna plus ett stort antal uppdrag i samverkan med andra myndigheter.

Återrapporteringskraven och regeringsuppdragen indelas på följande sätt:

- Återrapporteringskrav i regleringsbrevet för 2022. Se tabell 4:1.
- Uppdrag som Skogsstyrelsen avrapporterat under 2022. Se tabell 4:2.
- Pågående uppdrag som Skogsstyrelsen fått via regleringsbrev, separata regeringsbeslut och förordningar. Se tabell 4:3.

TABELL 4:1. ÅTERRAPPORTERINGSKRAV I SKOGSSTYRELSENS REGLERINGSBREV FÖR 2022

Åtterrappporteringskrav	Redovisas i kapitel
Generella återrappporteringskrav Skogsstyrelsen ska redovisa indikatorer som beskriver utvecklingen inom skogssektorn.	Kapitel 3 beskriver tillståndet i skogen med indikatorer, Kapitel 5 beskriver Skogsstyrelsens påverkan på valda indikatorer
Omarrondering Skogsstyrelsen ska redovisa hur de medverkat i förberedelser inför omarrondering under 2022 och analysera resultatet i jämförelse med föregående år.	Kapitel 13 Policyutveckling
Ett nytt strategiskt ramverk för FN:s konvention för biologisk mångfald Skogsstyrelsen ska redovisa hur de utifrån sitt instruktionsenliga uppdrag har bidragit till Sveriges arbete med att ta fram ett nytt strategiskt ramverk för FN:s konvention för biologisk mångfald (Convention on Biological Diversity, CBD).	Kapitel 13 Policyutveckling

TABELL 4:2. AVRAPPORTERADE REGERINGSUPPDRAG UNDER 2022

Uppdragen är i huvudsak listade efter rapporteringstidpunkt i omvänd kronologisk ordning.

Uppdrag	Lämnat	Redovisas senast	Placering i kapitel
Strategiskt planera för ökad kolsänka	Beslut N2021/01829	1 december 2022	Kapitel 13 Policyutveckling
Genomföra skogliga konsekvensanalyser (SKA22)	Regleringsbrev för 2020. Inom ramen för Skogsprogrammet	30 oktober 2022	Kapitel 13 Policyutveckling
Förebygga, övervaka och bekämpa skogsskador	Regleringsbrev för 2022	1 oktober 2022	Kapitel 5 Mål och resultat
Förvalta avtal om renbetesmark som upprättats genom Härjedals-förhandlingarna	Regleringsbrev för 2022	15 september 2022 till Länsstyrelsen i Jämtland	Kapitel 13 Policyutveckling
Ta fram underlag om näringslivets klimatomställning inför den kommande klimatpolitiska handlingsplanen	Beslut N2021/01037 till Tillväxtanalys	Tillväxtanalys ska redovisa myndigheternas analyser den 15 september 2022. Skogsstyrelsen ska vid behov redovisa kompletterande analyser till RK 30 december 2023.	Kapitel 13 Policyutveckling
Stärka myndighetens och samhällets krisberedskap enligt krisberedskapsförordningen ^[1]	Förordning (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap	Risk- och sårbarhetsanalysen ska uppdateras minst vartannat år	Kapitel 4 Ledning och styrning
Ta fram förslag på indikatorer för Skogsprogrammet ^[2]	Beslut N2019/03247/SMF, N2019/00843/SMF	Årligen 28 februari 2021–2023	Kapitel 13 Policyutveckling
Nationell bioekonomist strategi	Den 22 december 2020 N2020/03159	31 mars 2022	Kapitel 13 Policyutveckling
Medverka i genomförandet av Europeiska unionens strategi för Östersjöregionen ^[3]	Den 22 december 2020 SB2020/01471	31 mars 2022	Kapitel 13 Policyutveckling

1 Risk- och sårbarhetsanalys för Skogsstyrelsen 2021. Rapport 2022/07

2 Förslag till indikatorer för det nationella skogsprogrammet. Rapport 2022/4

3 Medverkan i genomförandet av EU:s strategi för Östersjöregionen 2021. Redovisning i mall från Statsrådsberedningen, dnr 2020/587.

TABELL 4:3 PÅGÅENDE REGERINGSUPPDRAG ENLIGT REGLERINGSBREV, SEPARATA REGERINGSBESLUT OCH FÖRORDNINGAR
 Uppdragen är i huvudsak listade i omvänd kronologisk ordning under respektive rubrik. Uppdrag som tydligt hänger ihop är placerade intill varandra.

Uppdrag	Lämnat	Redovisas senast	Placering i kapitel
Se över den nationella strategin för formellt skydd av skog	Delat uppdrag med Naturvårdsverket. Beslut M2022/0124	31 mars 2025, dessförinnan årligen i årsredovisning	Kapitel 8 Områdesskydd
Utreda och lämna förslag på mer flexibla biotopskyddsregler och utreda mer flexibla skydds- och ersättningsformer för det fjällnära området	Från skogspropositionen. Delat uppdrag med Naturvårdsverket. Ändring av regleringsbrev för 2022	15 juni 2023	Kapitel 8 Områdesskydd
Utreda tillgängliggörande av vissa uppgifter om fjällnära skog	Från skogspropositionen. Delat uppdrag med Naturvårdsverket och Lantmäteriet. Beslut N2022/01392	31 mars 2023	Kapitel 10 Ärendehandläggning och tillsyn
Ta fram förebyggande strategier och arbetssätt, riktlinjer och vägledningar för artskydd i skogen	Från skogspropositionen. Delat uppdrag med Naturvårdsverket. Beslut M2022/00809	30 september 2023	Kapitel 10 Ärendehandläggning och tillsyn
Utveckla digitala kunskapsunderlag om skogens natur- och kulturmiljövården	Från skogspropositionen. Delat uppdrag med Naturvårdsverket. Beslut N2022/01391	30 juni 2027 (delredovisning 30 juni 2023)	Kapitel 12 Geodataförsörjning
Digitalisering för utveckling av skoglig planering	Regleringsbrev för 2022	1 december 2024 (delredovisning 1 december 2022)	Kapitel 5 Mål och resultat samt kapitel 12 Geodataförsörjning
Uppdrag att uppdatera, utveckla och tillhandahålla digitala kunskapsunderlag med skogliga grunddata	Beslut N2019/01449/SK	Årligen i årsredovisning	Kapitel 12 Geodataförsörjning
Utreda fler regelförenklingar för skogsbruket	Från skogspropositionen. Ändring av regleringsbrev för 2022	1 november 2023	Kapitel 10 Ärendehandläggning och tillsyn
Ta fram förslag till nationellt mål för ökad hållbar tillväxt i skogen	Från skogspropositionen. Ändring av regleringsbrev för 2022	15 december 2023	Kapitel 13 Policyutveckling
Stärka statens roll för ett hållbart skogsbruk	Från skogspropositionen. Ändring av regleringsbrev för 2022	30 november 2023	Kapitel 13 Policyutveckling
Utreda möjliga åtgärder för att åstadkomma balans mellan klövviltstammar och foder-tillgång och därmed minska skadenivåerna på skog	Från skogspropositionen. Delat uppdrag med Naturvårdsverket. Ändring av regleringsbrev för 2022	30 september 2023	Kapitel 13 Policyutveckling
Utveckla och förbättra förutsättningarna för hyggesfritt skogsbruk och ta fram definition av naturnära skogsbruk	Från skogspropositionen. Delat uppdrag med Naturvårdsverket. Ändring av regleringsbrev för 2022	15 december 2023	Kapitel 6 Rådgivning
Minskade utsläpp för tjänsteresor	Regleringsbrev för 2022	Inom ramen för Skogsstyrelsens miljöledningsarbete	Kapitel 4 Ledning och styrning
Genomförande av EU:s gemensamma jordbrukspolitik 2023–2027	Regleringsbrev för 2022. Avser de delar av den strategiska planen som Skogsstyrelsen ansvarar för	Ej specificerat	Kapitel 9 Ekonomiska stöd
Genomföra åtgärder för att återväta utdikade våtmarker	Beslut N2021/01632	Ej specificerat	Kapitel 13 Policyutveckling
Förstärka rådgivningen till skogsägare om att återväta dikade eller torrlagda våtmarker	Regleringsbrev för 2021	Ej specificerat	Kapitel 13 Policyutveckling
Fortsatt satsning på naturnära jobb för personer som står långt från arbetsmarknaden	Regleringsbrev för 2021 (utvidgning av 2020 års uppdrag) N2020/03159	15 februari 2022 och 2023	Kapitel 14 Uppdragsverksamhet

FORTS. TABELL 4:3

Uppdragen är i huvudsak listade i omvänd kronologisk ordning under respektive rubrik. Uppdrag som tydligt hänger ihop är placerade intill varandra.

Uppdrag	Lämnat	Redovisas senast	Placering i kapitel
Uppdrag att fortsatt ta emot nyanlända arbetssökande för praktik 2021–2023	Beslut Fi2020/04960 (förlängning av beslut Fi2016/00386, tilläggsbeslut A2017/00238 och förlängningsbeslut Fi2018/01701)	Årligen 1 april till Statskontoret 2021–2023 samt 15 april 2024.	Kapitel 14 Uppdragsverksamhet
Uppdrag att fortsatt ta emot personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga för praktik 2021–2023	Beslut A2020/02583 (förlängning av beslut A2016/00216, tilläggsbeslut A2017/00238 och förlängningsbeslut A2018/00925)	Årligen 1 april till Statskontoret 2021–2023 samt 15 april 2024.	Kapitel 14 Uppdragsverksamhet
Genomföra ett förenklingspaket för skogsbruket	Regleringsbrev för 2021. Inom ramen för Skogsprogrammet	15 oktober 2023	Kapitel 5 Mål och resultat
Vara behörig myndighet enligt EU-förordning 2018/1724 om en gemensam digital ingång	Beslut I2020/03233, I2021/02831	Ej specificerat	Kapitel 10 Ärendehandläggning och tillsyn
Stödja regionala dialoger och strategier genom att förmedla medel till regionala insatser	Beslut N2018/04157/SK, N2019/03247/SMF, N2019/00843/SMF. Inom ramen för Skogsprogrammet	Årligen 28 februari 2019–2023	Kapitel 13 Policyutveckling
Uppdrag att genomföra åtgärder under 2020–2022 inom ramen för det nationella skogsprogrammet	Beslut N2019/03247, N2019/00843/SMF	Årligen 28 februari 2021–2023	Kapitel 13 Policyutveckling
Bistå Regeringskansliet i internationella skogsfrågor	Beslut N2019/03247, N2019/00843/SMF. Inom ramen för Skogsprogrammet	Årligen 28 februari 2021–2023	Kapitel 13 Policyutveckling
Utveckla och genomföra en rådgivningskampanj	Beslut N2019/03247, N2019/00843/SMF. Inom ramen för Skogsprogrammet	Årligen 28 februari 2021–2023	Kapitel 6 Rådgivning
Genomföra åtgärder för en jämställd skogsnäring	Beslut N2019/03247, N2019/00843/SMF. Inom ramen för Skogsprogrammet	Årligen 28 februari 2021–2023	Kapitel 13 Policyutveckling
Förbereda och genomföra en Skogsakademi för beslutsfattare inom EU	Beslut N2018/04155, N2020/01769, N2022/00660. Inom ramen för Skogsprogrammet	31 mars 2023	Kapitel 13 Policyutveckling
Inrätta och hantera extern visselblåsarfunktion	Förordning (2021:949) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden	Årligen till EU-kommissionen via Arbetsmiljö-verket	Kapitel 5 Mål och resultat
Verka för klimatanpassning enligt förordningen om myndigheters klimatanpassnings-arbete	Förordning (2018:1428) om myndigheters klimatanpassningsarbete	Årligen i årsredovisningen och i särskild ordning till SMHI	Kapitel 3 Ekosystemtjänster och utvecklingen i skogen
Stärka myndighetens och samhällets krisberedskap enligt krisberedskaps-förordningen	Förordning (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap	Risk- och sårbarhetsanalysen ska uppdateras minst vartannat år	Kapitel 4 Ledning och styrning
Bistå Miljömålsrådet i arbetet med att identifiera effektiva samarbeten och åtgärder	Beslut M2021/01947, M2022/00273	Miljörådsrådet ska redovisa en åtgärdslista 1 mars varje år samt slutredovisa 6 maj 2026	Kapitel 13 Policyutveckling
Uppdrag att, inom ramen för det nationella skogsprogrammet, utarbeta en sammanhållen och regelbunden statistik om areal skogsmark	Beslut N2018/04159 och N2019/01826	Årligen senast den 31 juli	Kapitel 11 Statistik och datainsamling

”I verksamhetstrategin finns sex identifierade effekter i skogen som myndigheten valt att arbeta mot. Kopplat till dessa effekter finns även långsiktiga mål som beskriver den förflyttning som Skogsstyrelsen ska fokusera på under denna period.”

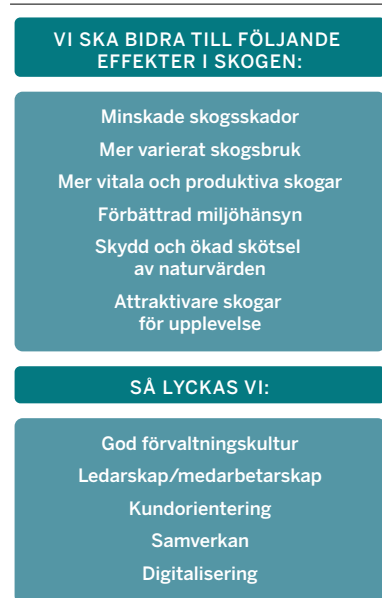
KAPITEL 5

MÅL OCH RESULTAT

Skogsstyrelsens verksamhetsstrategi har ett femårigt perspektiv och sträcker sig till och med 2025. I verksamhetstrategin finns sex identifierade effekter i skogen som myndigheten valt att arbeta mot.

Kopplat till dessa effekter finns även långsiktiga mål som beskriver den förflyttning som Skogsstyrelsen ska fokusera på under denna period.

FIGUR 5:1. EFFEKTER I SKOGEN OCH SÅ LYCKAS VI NÅ DEM.

REDOVISNING RESULTAT LÅNGSIKTIGA MÅL

I den löpande texten redovisas genomförd verksamhet kopplat till myndighetens sex långsiktiga mål och dess resultat. En sammanfattande resultatbedömning framgår i en ruta i början av respektive avsnitt för de identifierade effekterna. Den utgår

ifrån en sammanvägning av utfall från prestationer (förflyttningar) och i de fall det är möjligt bedömd uppnådd effekt. Även interna utvärderingar och indikatorer används som utgångspunkt till helhetsbedömningen av resultatet.

Bedömningarna görs utifrån följande tre nivåer:

- **God:** Området och myndighetens arbete mot långsiktiga mål uppnår ett gott resultat där myndigheten ser en klar förbättring, eller generellt håller en hög nivå. Myndigheten ser endast ett fåtal behov av förbättringar, men strävar efter att bibehålla ett gott resultat.
- **Tillfredsställande:** Området och myndighetens arbete mot långsiktiga mål bedöms överlag ha uppnått ett bra resultat, men fler behov av utveckling finns.
- **Inte tillfredsställande:** Området och myndighetens arbete mot långsiktiga mål bedöms inte ha uppnått tillfredsställande resultat och har behov av omfattande utveckling.

För respektive avsnitt kopplat till identifierade effekter i skogen och det vi inom myndigheten benämner ”så lyckas vi” finns ett axplock av

aktiviteter beskrivna som bedöms bidra till en förflyttning inom respektive mål. En mer utförlig beskrivning återfinns inom andra kapitel med bäring på respektive process.

RESULTAT LÅNGSIKTIGA MÅL

Under 2022 har Skogsstyrelsen planerat, genomfört och följt upp verksamhet med inriktning mot verksamhetsstrategins sex skogliga effekter. Se kapitel 4, ”Ledning och styrning”, figur 4:2.

- Minskade skogsskador
- Mer vitala och produktiva skogar
- Mer varierat skogsbruk
- Förbättrad miljöhänsyn
- Skydd och ökad skötsel av naturvärden
- Attraktivare skogar för upplevelser

De långsiktiga målen har följts upp tertialvis med en ambition att alltmer styra och följa upp mot kvalitativa mått och ett lärande. Sedan 2021 har Skogsstyrelsen även ett antal indikatorer som ska stödja oss i bedömningen av hur våra insatser bidrar till önskad effekt. Arbetet med att identifiera indikatorer är inte klart för samtliga effektmål.

Minskade skogsskador**Effekter i skogen:**

Minskade skogsskador

Långsiktigt mål: Vi utvecklar

Skogsstyrelsens och sektorns medvetenhet och kapacitet för att på kort sikt hantera skador och på lång sikt även förebygga skador.

Nationella aktiviteter: Fullfölja

arbetet inom projekt kopplat till skogsskadesatsningen.

Samlad bedömning av resultatet

Bedömningen är att vi ser en *tillfredsställande utveckling* kopplat till vårt formulerade långsiktiga mål, inte minst tack vare de ökade anslagen på området. Under året har vi fortsatt att bidra till en ökad medvetenhet hos sektorn men också skapat förutsättningar för en ökad robusthet vad gäller organisation. Därtill har vi fortsatt att öka kapaciteten för att hantera skador. Vi ligger i framkant i teknikutveckling för att med hjälp av bland annat AI kunna identifiera skador och därmed tidigt kunna vidta åtgärder mot skadegörare.

Resultat för indikatorer

Se tabell 5:1 Indikatorer på minskade skogsskador. Se vidare kapitel 3, "Tillståndet i skogen och skogens ekosystemtjänster", och kapitel 11, "Statistik och datainsamling".

Urval av genomförda aktiviteter

Skogsstyrelsen har i uppdrag att förebygga, övervaka och bekämpa skogsskador och uppdraget redovisades under oktober i en separat rapport¹. I detta avsnitt beskrivs ett urval av aktiviteter som genomförts under året.

Under 2022 har arbetet inom samverkansprojektet *Stoppa borrarna* fortsatt, ett arbete som involverar ett 25-tal andra myndigheter, företag och organisationer. Målet är att genom samverkan och ökad aktivitet i skogen begränsa angrepp och skador förorsakade av granbarkborre. Där har under det gångna året satsningar bland annat gjorts på forskning och kunskapsuppbyggnad. Därtill har svärningsövervakning genomförts på ett drygt 60-tal olika platser i landet. Skogsägare och verkssamma inom skogssektorn har vid ett antal tillfällen getts möjlighet att delta vid informationstillfällen med granbarkborre som huvudtema.

Skogsstyrelsen har under 2022

haft ett särskilt utpekat uppdrag att bekämpa granbarkborreskador i skyddade områden som myndigheten ansvarar för. För att öka kunskaps- och erfarenhetsutbytet mellan oss och länsstyrelserna har flera gemensamma kalibreringsövningar genomförts. Detta för att skapa en gemensam bedömningsgrund mellan myndigheter som jobbar aktivt med olika typer av skyddsformer för skog.

Kopplat till arbetet med skog och vilt har myndigheten under 2022 säkrat en utökad inventering enligt metodiken Älgbetesinventering, Äbin, detta för att säkra ett större underlag för utvärdering av den nu tioåriga förvaltningsmodellen av älg. Skogsstyrelsen har fortsatt att utveckla inventeringsmetoder för skador orsakade av andra hjortdjur såsom kronhjort och rådjur. Samverkansprojektet *Mera Tall/Samverkan skog och vilt* har under året tagit fart och finns nu på flera platser runt om i landet.

Skogsstyrelsen fortsätter att utveckla fjärranalysmetoder och digitala underlag för att bygga vår och skogssektorns förmåga att hantera skogsskador. Det handlar bland annat om att genom artificiell intelligens (AI) och mer traditionella förändringsanalyser av satellitbilder kunna upptäcka skador på skog gjorda av olika skadegörare.

Tillsammans med Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) och i nära samverkan med andra externa aktörer drivs Nationellt skogsdatalabb. Det etablerades som en viktig del i skogssektorns gemensamma dataverkstad och utvecklar metoder, data och tjänster som tillhandahåller infrastruktur för data och testmiljö för AI. Där har extra kraft lagts under 2022 för att stärka upp Skogsstyrelsens AI-infrastruktur. Detta bedöms vara en viktig beståndsdel för att fortsätta

TABELL 5.1. INDIKATORER PÅ MINSKADE SKOGSSKADOR

Indikator (mått)	2022	2021	2020
Volym granbarkborreskadade träd, Götaland, miljoner m ³ sk	1,3	3,8*	4,1
Volym granbarkborreskadade träd, Svealand, miljoner m ³ sk	3,8	4,3	3,6*
Andel tallstammar med årsskada i ungskog, hela landet, procent	11	11,1	11,7
Andel granstammar med årsskada i ungskog, hela landet, procent	0,9	0,8	1,1
Andel tallstammar utan viltsskador, hela landet, procent	64	61,3	59,7

^{*) En mindre justering av volymen granbarkborreskadad skog har gjorts i jämförelse med redovisade siffror i årsredovisningen för 2021. Detta på grund av att SLU i sammanställningen exkluderat vindfällda granbarkborreangripna granar i volymberäkningen. (SLU, Nationell Riktad Skadeinventering (NRS), Inventering av Granbarkborreangrepp i Götaland och Svealand 2022. Rapport daterad 2022-12-06. (Hämtad 2023-01-05))}

¹ Skogsstyrelsen, Redovisning av Skogsstyrelsens uppdrag att förebygga, övervaka och bekämpa skogsskador, Diariennr. 2022/3405, 2022-09-26.

Bild: Liselott Nilsson

Skogsstyrelsen ligger i framkant i teknikutveckling för att med hjälp av bland annat AI kunna identifiera skador. Se kapitel 12.

utveckla metoder att genom AI övervaka och bekämpa skogsskador. Se kapitel 12, ”Geodataförsörjning”.

I norra Sverige startade 2020 ett samverkansprojekt mellan Skogsstyrelsen, forskare, skogsnäring och jägarorganisation, *Multiskadad ungskog*. Syftet är att på kort sikt hantera de ungskogar som har flera olika skador och på lång sikt även förebygga uppkomsten av dem. Multiskadad ungskog är ungskogar som drabbats av flera olika skador som tillsammans påtagligt påverkar trädens vitalitet, tillväxt och överlevnad. Inom det området erbjuder vi bland annat kompetensutveckling och information via digitala utbildningar och skogsträffar för skogsägare och yrkesverksamma. Läs mer om detta i kapitel 11, ”Statistik och datainsamling”.

Internt har vi under året fortsatt med kompetensuppbyggnad såsom satsningar på att stärka spetskompetens inom insekts- och svampskadegörare samt interna beredskapsövningar för att vässa vår förmåga att hantera större skogsskadehändelser.

Resultat av Strategiska effektutvärderingar

Effektutvärdering av hur resultat från Älgbetesinventeringen (Äbin) används^[2]

Resultatet från genomförd effektutvärdering visar bland annat att Äbin är ett nödvändigt underlag för diskussion och dialog kring älgbetesskador. Det finns svårigheter i att tolka resultatet och förstå metodiken. Utvärderingen visar också att hur resultatet används påverkar attityden och inställningen till Äbin. Egna värderingar och utrymme för tolkning försvårar. I effektutvärderingen ges olika problembeskrivningar och olika lösningsförslag beroende på vilken målgrupp som informationen riktar sig mot.

Utvärderaren rekommenderar bland annat att:

- fortsätta utveckla information och kanalval
- undersöka möjligheterna för att förbättra och förstärka delar i metoden
- arbeta för ökad samsyn och förankring på alla nivåer

Omhändertagande av föregående års strategiska effektutvärderingar

Resultat och förslag på åtgärder tas omhand i verksamheten och följs sedan upp i ordinarie uppföljningsprocess.

För följande tre strategiska effektutvärderingar redovisas resultatet samlat i en gemensam rapport.^[3]

Under året har följande aktiviteter och åtgärder vidtagits som en följd av genomförd utvärdering.

Erfarenheter från Skogsstyrelsens aktiviteter och åtgärder för begränsning av granbarkborreskador

- Förbud mot att föryngra med gran på mager och torr mark leder till bättre ståndortsanpassning och på sikt bättre motståndskraft mot granbarkborreangrepp.
- En ny arbetsgrupp har bildats i projektet *Stoppa borrarna* med syfte att identifiera behov av ny kunskap.
- Arbetet i *Stoppa borrarna* planeras att utvärderas och slutrapporteras under 2023. Slutsatserna i effektutvärderingen bör beaktas såväl i utvärderingen som i det fortsatta arbetet.

Beslut om bekämpningsområde – en process- och effektutvärdering av skärpta föreskrifter för bekämpning av granbarkborre

Önskemål från skogsbruket om utökat bekämpningsområde till att även omfatta delar av Dalarna och Gävleborgs län är under utredning, vilket inkluderar en undersökning av om det finns andra bättre alternativ än bekämpningsområde. Ett utökat bekämpningsområde kräver föreskriftsändringar, vilket är en lång och tidskrävande process. Föreslagna förändringar kommer att beaktas vid tillämpningen av nya växtskyddslagen.

Effektutvärdering Mera Tall

Som ett resultat från genomförd effektutvärdering har under året intern organisation och interna arbetssätt utvecklats.

Resultaten från utvärderingen ingår som ett av underlagen i regeringsuppdraget *Utreda möjliga åtgärder för att åstadkomma balans mellan klövviltstammar och fodertillgång*.

² Skogsstyrelsen, Effektutvärdering av hur resultat från Älgbetesinventeringen används. Rapport 2022/20. <https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/om-oss/rapporter/rapporter-2022/rapport-2022-20-effektutvardering-av-hur-resultat-fran-aelgbetesinventeringen-anvands.pdf> (Hämtad 2023-01-10)

³ Skogsstyrelsen, Effektutvärdering av Skogsstyrelsens arbete för minskade skogsskador. Rapport 2022/13. <https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/om-oss/rapporter/rapporter-2022/rapport-2022-13-effektutvardering-av-skogsstyrelsens-arbete-for-minskade-skogsskador.pdf> (Hämtad 2023-01-10)

Mer vitala och produktiva skogar

Effekter i skogen:

Mer vitala och produktiva skogar

Långsiktigt mål: Vi bidrar till att förverkliga resultaten från samverkansprocessen för en hållbar ökad tillväxt tillsammans med skogsnäringen.

Nationella aktiviteter: Genomförd rådgivningskampanj – Smart skogsbruk.

Samlad bedömning av resultatet

Bedömningen är att vi upplever en *tillfredsställande utveckling* kopplat till vårt formulerade långsiktiga mål. Vi har haft en god uppslutning vid digitala och fysiska rådgivningstillfällena och därmed bidragit till en ökad kunskap kring frågor som rör hållbar ökad tillväxt. Vi bedömer också att vårt inledande arbete med frågor som rör viktig infrastruktur för skogssektorn har genererat ett bra och viktigt underlag för fortsatt arbete med skogsbilvägar.

Resultat för indikatorer

Se tabell 5:2 Indikatorer på mer vitala och produktiva skogar. Se vidare kapitel 3, "Tillståndet i skogen och skogens ekosystemtjänster" samt kapitel 11, "Statistik och datainsamling".

Urval av genomförda aktiviteter

Verksamhet kopplat till detta långsiktiga mål och effekt i skogen, består till stor del av aktiviteter inom den pågående rådgivningskampanjen *Smart skogsbruk*. Rådgivningskampanjen är en av de 88 åtgärder som identifierades i den samverkansprocess för ökad skogsproduktion som genomfördes under åren 2017–2019^[4]. Under 2022 har framför allt två huvudteman

dominerat rådgivningsinsatserna, *Aktiv skogsägare* och *Skogsskötsel för hög och säker tillväxt*. Skogsägare har kunnat delta vid digitala och fysiska träffar samt bedrivit självstudier via webbutbildningar. Uppslutningen vid våra träffar har varierat under året men bedöms ha varit mycket god under hösten. Genom de digitala träffarna upplever vi att vi når en bredare målgrupp. Detta avser vi att följa upp under kommande år.

Utöver ovan nämnda kampanj finns ytterligare 87 identifierade åtgärder för att säkra en långsiktigt hållbar tillväxt. Dessa flätas delvis samman med aktiviteter kopplat till andra långsiktiga effektmål såsom *Minskade skogsskador* och *Mer varierat skogsbruk*. Det rör då verksamhet som kopplar till skog och vilt i balans, multiskadad ungskog samt lövskogsskötsel.

En ytterligare åtgärd med bäring på resultatet från samverkansprocessen är att i samverkan kartlägga nuläget och därefter lägga grunden för en branschgemensam målsättning och strategi för Sveriges lågtrafikerade vägnät, i dagligt tal kallat skogsbilvägar. Under 2022 har en nulägesanalys genomförts och under slutet av året gick den ut på remiss. Analysen visar att nybyggnationen av skogsbilvägar ökar och är en viktig faktor för att den skogliga råvaran ska kunna transporteras till

industrin. Det konstateras vidare i analysen att det råder en kompetensbrist i att planera, bygga, underhålla och förvalta lågtrafikerade vägar. Nulägesanalysen kommer att publiceras i sin helhet i Skogsstyrelsens rapportserie.

Resultat av strategiska effektutvärderingar

Effekter av kompetensutvecklingsprojekt inom Landsbygdsprogrammet, Skogsbruk i ett förändrat klimat och Skogsägaren och klimatet^[5]

Utvärderingen presenterade följande slutsatser och rekommendationer:

Projektet genomfördes i en robust och välorganiserad form. Genomförandet låg rätt i tiden och bidrog till att många fick en ökad kunskap om klimatanpassat skogsbruk. Skogsstyrelsen rekommenderas att fortsätta omvärldsbevaka och sprida ny och relevant kunskap. Utvärderingen visade vidare att projektet i första hand lyckades nå ut till en målgrupp som bestod av motiverade och engagerade skogsägare. Där kan myndigheten än mer anpassa utformning och stöd utifrån olika målgruppers behov och nyttja fler kanaler för kunskapsspridning. Det är många aktörer som har en påverkan på klimatanpassning i skogen och detta kan vi som myndighet utveckla och dra fördel av i framtiden.

TABELL 5:2. INDIKATORER PÅ MER VITALA OCH PRODUKTIVA SKOGAR

Indikator (mått)	2022	2021	2020
Andel förnyringar som bedömts godkända enligt skogsvårdslagens krav, hela landet, procent	-	84	86
Röjd areal, hela landet, 1 000 hektar	-	445	497
Andel ungskog på mager mark förnygrad med tall, hela landet, procent	81	78	74

⁴ Skogsstyrelsen, *Skogsskötsel med nya möjligheter. Rapport 2019/24, december 2019*. <https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/om-oss/rapporter/rapporter-2021202020192018/rapport-2019-24-skogsskotsel-med-nya-mojligheter.pdf>. (Hämtad 2023-01-13)

⁵ Skogsstyrelsen, *Effekter av kompetensutvecklingsprojekt inom Landsbygdsprogrammet, Skogsbruk i ett förändrat klimat och Skogsägaren och klimatet. Rapport 2023/1*

Mer varierat skogsbruk

Effekter i skogen:

Mer varierat skogsbruk

Långsiktigt mål: Vi bidrar till att öka variationen i skötseln av skogen.

Nationella aktiviteter: Fullfölja insatser inom projektet Hyggesfritt, rådgivningsinsatser för ökad bland- och lövskogsskötsel.

Samlad bedömning av resultatet

Bedömningen är att vi upplever en *god utveckling* kopplat till vårt formulerade långsiktiga mål. Vi ser en stor efterfrågan på våra tjänster kopplat till hyggesfritt skogsbruk. Vi har ett högt deltagande vid rådgivningsinsatser och ett gott samarbete inom skogssektorn och med nationell forskning, men även i en internationell kontext. Ett förbättringsområde för myndigheten är att i framtiden än mer utveckla insatser för att stimulera ökad bland- och lövskogsskötsel.

Resultat för indikatorer

Se tabell 5:3 Indikatorer på ett mer varierat skogsbruk. Se vidare kapitel 3, "Tillståndet i skogen och skogens ekosystemtjänster", samt kapitel 11, "Statistik och datainsamling".

Urval av genomförda aktiviteter

Svenskt skogsbruk domineras av traditionellt trakthyggesbruk med plantering av tall och gran som förnyingsmetod. Vårt arbete med att utveckla kunskaperna om ett mer varierat skogsbruk har i huvudsak haft fokus på hyggesfritt skogsbruk, men insatser har även gjorts inom dialogprojektet *Ett mer variationsrikt skogsbruk* där hyggesfritt skogsbruk, lövskogsskötsel, odling av

Foto: Camilla Zilo

Skogsstyrelsen bedriver en stor del av sin verksamhet kopplat till hyggesfria metoder i projektform, där rådgivning och kunskapsförmedling är en viktig del.

kvalitetsvirke och skapande av naturvärden ingår. Samverkan med andra aktörer från både forskning och praktik är en viktig del i Skogsstyrelsens arbete med att utveckla kunskaperna om olika skogsbruksmetoder. Framför allt har samarbetet med SLU varit betydelsefullt.

Skogsstyrelsen bedömer att intresset för alternativa brukningsmetoder ökar hos såväl privata skogsägare som övriga skogssektorn. Vi bedriver en stor del av vår verksamhet kopplat till hyggesfria metoder i projektform, där rådgivning och kunskapsförmedling är en viktig del. För att bidra till ökad kunskap och stöd till skogsägare och skogliga aktörer kopplat till hyggesfria metoder har vi under året tagit fram ett antal kortare filmer som har gjorts tillgängliga på ett enkelt sätt för målgruppen. Myndigheten har även under året genomfört ett antal utbildningar för samebyar kring hyggesfritt brukande som kan vara en av

åtgärderna för att hitta lösningar för samexistens mellan rennärings och skogsbruk.

Det pågår sedan några år ett samarbete mellan Finland och Sverige för att utbyta erfarenheter och utveckla kunskaper inom hyggesfritt skogsbruk. Samarbetet har bland annat inneburit gemensamma exkursioner på olika platser i landet. Där pågår även ett arbete med att sammanställa kunskaper kring det hyggesfria skogsbruket som bedöms vara till nytta för båda nationerna.

Kommunerna är ofta relativt stora skogsägare och Skogsstyrelsen har identifierat dem som en viktig målgrupp. För kommunerna kan hyggesfritt skogsbruk vara ett bra alternativ för att främja friluftsliv och rekreation i tätortsnära skogar. Där har det under året startats flera samarbeten mellan Skogsstyrelsen, kommuner och forskning, där bland annat olika försök påbörjas med alternativa skötselmetoder.

TABELL 5.3. INDIKATORER PÅ MER VARIERAT SKOGSBRUK

Indikator (mått)	2022	2021	2020
Areal hyggesfritt skogsbruk, 1 000 hektar	-	728,5	644
Andel av inventerade ytor där RASE ¹⁾ hade gynnsam status, dvs är högre än närliggande barrträd, hela landet, procent	8	8	8

¹⁾ RASE är samlingsnamnet för trädslagen rönn, asp, sälg och ek

Förbättrad miljöhänsyn

Effekter i skogen:

Förbättrad miljöhänsyn

Långsiktigt mål: Vi bidrar till att förbättra miljöhänsynen vid skogsbruksåtgärder med syfte att bevara kulturmiljöer, sociala värden och biologisk mångfald.

Nationella aktiviteter: Utveckla och förvalta målbilder, verka för en enhetlig tillämpning via dialog och samverkan.

Samlad bedömning av resultatet

Bedömningen är att vi upplever *tillfredsställande utveckling* kopplat till vårt formulerade långsiktiga mål i sin helhet. Skogssektorns gemensamma arbete med målbilder är bra och viktigt. Myndigheten ser tydliga framsteg kopplat till bland annat hänsyn till kulturmiljöer. För skogen och skogslandskapet finns det fortfarande behov av att fortsätta jobba aktivt med kulturmiljö, biologisk mångfald och sociala värden inom miljöhänsyn. Inte minst visar den fördjupade utvärderingen av miljökvalitetsmålet Levande skogar att kraftfulla åtgärder krävs för att bevara och utveckla biologisk mångfald.

Detta resulterade i att målbildsförvaltningen under 2022 diskuterade framtida inriktning och organisation. Målbildsarbets kärna är samsyn, och den långsiktiga prioriteringen är att flytta fokus från nyutveckling av målbilder till att skapa förutsättningar för en gemensam förvaltning av befintliga målbilder. Skogsstyrelsen är en del av en bred samverkansgrupp som under hösten utökats ytterligare med ett par deltagare. Under 2022 har Skogsstyrelsen medverkat i flera nystartade regionala målbildsträffar. Sådana forum är viktiga för att underhålla en kalibrerad uttolkning av målbilderna samt fånga utvecklingsbehov. Vår bedömning är att målbildsarbetet har en fortsatt god förankring med ett stort engagemang från alla berörda.

De sektorsgemensamma målbilderna skapar en förutsättning för en gemensam syn av hur hänsyn till skogens naturvärden, kulturmiljöer och vattendrag och friluftsliv bör utformas. Vid årets inventering av skador på kulturlämningar visar utfallet att där det ställts en kulturstubbe⁶ minskar andelen skadade eller grovt skadade lämningar från 14 procent till 7 procent. Se vidare kapitel 11, "Statistik och datainsamling".

11%

Så stor var andelen skadade eller grovt skadade kulturlämningar vid föryngringsavverkning under 2022. En minskning från tidigare år; 13% (2021) och 22% (2020).

Detta stärker vår uppfattning om nyttan av ett aktivt och långsiktigt arbete, att i dialog utveckla en gemensam syn på vad god miljöhänsyn innebär.

Myndigheten har ett särskilt uppdrag från regeringen att återväta utdikade våtmarker för att minska utsläppen av växthusgaser. Vi har under året utformat metoder och stöd för detta arbete samt genomfört ett stort antal kommunikationsinsatser. Vår bedömning är att intresset hos markägare ökar, om än från en låg nivå. Se vidare kapitel 13, "Policyutveckling".

Påbörjade strategiska effektutvärderingar

Inom effektområdet ska effekterna av myndighetens tillsynsarbete utifrån miljöbalken 12:6 utvärderas. Utvärderingen rapporteras hösten 2023.

Resultat för indikatorer

Se tabell 5:4 Indikatorer på förbättrad miljöhänsyn. Se vidare kapitel 3, "Tillståndet i skogen och skogens ekosystemtjänster", samt kapitel 11, "Statistik och datainsamling".

Urval av genomförda aktiviteter

Under 2021 genomfördes en extern utvärdering av genomfört arbete och effekt av målbildsarbetet.

TABELL 5:4. INDIKATORER PÅ FÖRBÄTTRAD MILJÖHÄNSYN

Indikator (mått)	2022	2021	2020
Lämnad volym död ved uppmätt 5-7 år efter föryngringsavverkning, hela landet, m ³ sk/hektar	-	5,3	5,2
Antal lämnade hänsynsträd uppmätt 5-7 år efter föryngringsavverkning, hela landet, träd/hektar	-	3,4	4,1
Andel skadade och grovt skadade kulturlämningar vid föryngringsavverkning, hela landet, procent	11	13	22

6 En kulturstubbe är 1,3 meter hög (+/-0,5 meter) stubbe som används för markering av kulturlämningar. Detta för att signalera förekomsten av lämning men även för att förhindra skador.

Skydd och ökad skötsel av naturvärden

Effekter i skogen:

Skydd och ökad skötsel av naturvärden

Långsiktigt mål: Vi bidrar till att värdekärnor bevaras och skötsel av skyddade områden ökar.

Nationella aktiviteter: Öka och utveckla den naturvårdande skötseln.

Samlad bedömning av resultatet

Vår bedömning är att vi uppnår en *tillfredställande utveckling* inom detta långsiktiga mål. Vi ser en positiv utveckling kopplat till naturvårdande skötsel av formellt skyddade områden, både i egen kompetensuppbyggnad och i förmågan att samverka med andra myndigheter i dessa frågor. Detta är faktorer som bidrar till en ökning av skötsel av skyddade områden. Under 2022 ser vi en fortsatt ökning av både tecknande av uppdragsavtal för naturvårdande skötsel och utbetalningar av medel för genomförda skötselåtgärder, nära nog en fördubbling i jämförelse med 2020. Vi ser också en ökning i antalet formellt bildade skydd som bildats till följd av markägares intresseanmälningar. Detta beskrivs närmare i kapitel 8, "Områdesskydd".

Resultat för indikatorer

Se tabell 5:5 Indikatorer på skydd och ökad skötsel av naturvärden. Se vidare kapitel 3, "Tillståndet i skogen och skogens ekosystemtjänster", samt kapitel 8, "Områdesskydd".

Urval av genomförda aktiviteter

Myndighetens ambition är att successivt öka arealen naturvårdande skötsel i formellt skyddade områden⁷. För att skapa förutsättningar för detta har det under året genomförts en rad olika interna kompetensutvecklingsinsatser med syftet att bredda och fördjupa kompetensen kring alla steg inom verksamheten internt. Det handlar om allt ifrån att göra kvalificerade bedömningar kring behov av skötsel till att skapa trygghet i beställarrollen av uppdraget till utförare. Vi har även påbörjat en satsning i att utbilda inom naturvårdsbränning för att skapa förutsättningar för att på sikt genomföra ökade arealer bränning. Den kompetensen är i nuläget begränsad i hela landet både internt och externt.

De höga populationerna av granbarkborre i Götaland och i stora delar av Svealand innebär även angrepp i skyddade områden. Åtgärder har genomförts för att begränsa angreppet i de skyddade områdena för att bevara de naturvärden som är tänkta att skyddas. För att bredda och stärka kompetensen inom området har det under året hållits ett antal myndighetsgemensamma kalibreringsövningar. Det är framför allt Skogsstyrelsen och berörda länsstyrelser inom beslutat

bekämpningsområde för granbarkborre som genomfört fältkursationer och utbytt erfarenheter.

Vi har ett antal pågående uppdrag tillsammans med bland annat Naturvårdsverket. Två av dem rör att i dialog utveckla nationella strategier med bäring på detta effektmål, *Nationell strategi för formellt skydd av skog* samt *Nationell strategi för natur- och kulturvårdande skötsel av skogar som förvaltas med naturvårdsmål*. Ett tredje regeringsuppdrag med start under det året rör en översyn av skyddsformen biotopskydd samt att identifiera nya skyddsformer för skog ovan fjällnära gränsen. Se kapitel 8, "Områdesskydd".

Under året har vi fortsatt att med stöd av bidrag från Landsbygdsprogrammet ge rådgivning till verksamma inom skogsbruket kring hur man kan genomföra skötselåtgärder för att bevara, stärka och/eller utveckla miljövärden. Detta inom rådgivningsprojektet *Skogens miljövärden*. Rådgivningsinsatserna ska också stötta och motivera deltagaren att söka stödet *Skogens miljövärden*. Vi har under det gångna året sett ett ökat intresse för dessa insatser i jämförelse med år 2021. Se vidare kapitel 9, "Ekonomiska stöd".

TABELL 5:5. INDIKATORER PÅ SKYDD OCH ÖKAD SKÖTSEL AV NATURVÄRDEN

Indikator (mått)	2022	2021	2020
Akkumulerad areal biotopskyddsområden på produktiv skogsmark beslutade av Skogsstyrelsen – hela landet, hektar	32 875	32 138	31 354
Akkumulerad areal naturvårdsavtal på produktiv skogsmark ingångna av Skogsstyrelsen – hela landet, hektar	35 039	34 589	34 089
Akkumulerad areal frivilliga avsättningar på produktiv skogsmark – hela landet, hektar	-	1 307 000	1 277 400
Antal årliga uppdragsavtal för skötselåtgärder inom biotopskyddsområden och naturvårdsavtal	357	267	235
Tecknat årligt totalbelopp av uppdragsavtal för skötselåtgärder inom biotopskyddsområden och naturvårdsavtal, tkr	21 706	16 039	11 258

⁷ Skogsstyrelsen, Behov av naturvårdande skötsel i skogar med biotopskydd och naturvårdsavtal. Rapport 2021/5, mars 2021. <https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/om-oss/rapporter//rapporter-20222021202020192018/rapport-2021-5-behov-av-naturvardande-skotsel-i-skogar-med-biotopskydd-och-naturvardsavtal.pdf>. (Hämtad 2023-01-13)

Attraktivare skogar för upplevelser

Effekter i skogen:

Attraktivare skogar för upplevelser

Långsiktigt mål: Vi bidrar till att förtydliga och utveckla samhällets ambitioner med skogens upplevelsevärden.

Nationella aktiviteter: Ta fram grunder för hur vi ska rikta vårt arbete mot den skogliga effekten.

Samlad bedömning av resultatet

Vi upplever en *tillfredsställande utveckling* kopplat till vårt formulerade långsiktiga mål. Vi har under året tagit en rad initiativ för att bidra till ett förtydligande av samhällets ambitioner kopplat till skogens upplevelsevärden. Skogsstyrelsen är en del i en stor myndighetssamverkan med den gemensamma nämnaren att vi har olika pusselbitar att bidra med i att forma och utveckla arbetet inom skogens sociala värden.

Resultat för indikatorer

För denna effekt i skogen saknar vi idag indikatorer. Ett arbete pågår för att identifiera indikatorer som kan bidra till att följa utveckling inom området.

Urval av genomförda aktiviteter

Vi har under året inlett ett arbete för att tydliggöra mål, roller och ansvar för skogens sociala värden. Ett arbete som genomförs i samverkan mellan 18 myndigheter med målsättningen att mynna ut i en myndighetsgemensam strategi för framtida arbete med skogens sociala värden.

Myndigheten har även initierat en förstudie, *Skogskvalité för rekreativt nyttjande* som genomförs av Mittuniversitetet och SLU. Syftet med förstudien är att öka kunskapen om sambanden mellan skogens kvalitet och rekreativt nyttjande av skog, samt ge förslag på indikatorer, studier eller metoder som kan bidra till uppföljning och ökad kunskap om dessa samband. Se vidare kapitel 3, "Tillståndet i skogen och skogens ekosystemtjänster".

18 st.

Så många myndigheter samverkar med målsättningen att mynna ut i en myndighetsgemensam strategi för framtida arbete med skogens sociala värden.

Skogsstyrelsen har tillsammans med bland annat Naturvårdsverket och Folkhälsomyndigheten arbetat fram ett kunskapsstöd med fokus på "Vardagsnära natur för folkhälsa". Målgruppen är i första hand kommuner och kommunala beslutsfattare. Vi vill med detta underlag öka kunskapen och förståelsen för hur vardagsnära natur kan bidra till en god och jämlik folkhälsa.

Foto: Patrik Svedberg

Skogsstyrelsen har tillsammans med bland annat Naturvårdsverket och Folkhälsomyndigheten arbetat fram ett kunskapsstöd med fokus på "Vardagsnära natur för folkhälsa". Vi vill med detta underlag öka förståelsen för hur vardagsnära natur kan bidra till en god folkhälsa.

SÅ LYCKAS VI

Våra verktyg för att lyckas nå våra identifierade effekter i skogen och långsiktiga mål är:

- God förvaltningskultur
- Ledarskap och medarbetarskap
- Kundorientering
- Samverkan
- Digitalisering

God förvaltningskultur

Långsiktigt mål: Vi har ett högt förtroende hos medborgare och våra intressenter.

Urval av genomförda aktiviteter

Skogsstyrelsen har under 2022 drivit flera parallella spår i arbetet med att ständigt utveckla och förbättra vår förvaltningskultur.

Myndigheten har under de senaste åren genomfört interna juridiska grundutbildningar som ska ge medarbetarna grundläggande kunskap om rollen som statsanställd, förvaltningsrätt och allmänna handlingar. Under 2022

har en utbildning med särskilt fokus på beslutsfattande tagits fram. De interna utbildningarna kommer att fortsätta under kommande år. Vårt uppdrag, värdegrundsfrågor och dilemman om rollen som statsanställd är frågor som vi arbetar återkommande med såväl i ledningsgrupper som på arbetsplatsträffar. Frågorna utgör också en viktig grund i de introduktionsutbildningar och andra juridiska utbildningar som genomförs. Målsättningen med dessa aktiviteter är att skapa trygga chefer och medarbetare både vad gäller beslutsfattande och i löpande ärendehandläggning.

Skogsstyrelsen har både en intern och en extern visselblåsarfunktion. Syftet med den interna funktionen är att fånga upp missförhållanden i arbetsrelaterade sammanhang inom Skogsstyrelsen samtidigt som myndigheten vill upprätthålla ett gott förtroende⁸. Eventuella visselblåsarrapporter som kommer in via de aktuella kanalerna mottas och hanteras av tre särskilt utsedda medarbetare på Skogsstyrelsen.

I längden är det ett sätt att värna demokratin och att öka förutsättningarna för god förvaltningskultur i myndigheten i enlighet med den statliga värdegrunden. Den externa visselblåsarfunktionen togs i bruk under sommaren 2022, i enlighet med lagkraven i den nya visselblåsarlagen⁹. Syftet är att fånga upp missförhållanden och oegentligheter i arbetsrelaterade sammanhang inom området miljöskydd och som omfattas av myndighetens tillsynsansvar.

Under året genomfördes en enkät för att undersöka om det finns en tystnadskultur inom myndigheten. Enkäten togs fram i samverkan mellan arbetsgivare, fackliga representanter och internrevisionen. Svarsfrekvensen var hög och visade att var femte anställd upplever att sådan kultur finns, medan ungefär hälften upplever att det inte gör det. Arbetet med att analysera resultatet och vidta åtgärder fortsätter i bred samverkan även under kommande år.

Värdegrundsfrågor och dilemman om rollen som statsanställd arbetar vi återkommande med såväl i ledningsgrupper som på arbetsplatsträffar.

Foto: Sara Landstätt

⁸ Förordning (2021:949) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden

⁹ Lagen (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden

Foto: Sara Landstedt

Vi har påbörjat ett arbete för att stärka vår förmåga att förstå, hantera och utveckla i en värld som ständigt förändras. Vi testar för oss delvis nya arbetssätt så som bland annat tvärfunktionella team och agila förhållningsätt i planering, utförande och i förvaltning av verksamheten.

Ledarskap och medarbetarskap

Långsiktigt mål: Vi är en myndighet som präglas av ett gott ledarskap och ett utvecklat medarbetarskap.

Urval av genomförda aktiviteter

Vi har under året påbörjat ett arbete för att stärka hela myndighetens förmåga att förstå, hantera och utveckla i en värld som ständigt förändras. Det innebär att vi testar, utvecklar och lär av för oss delvis nya arbetssätt: tvärfunktionella team, tillitsbaserat ledarskap och medarbetarskap med ett agilt förhållningsätt i verksamheten, både i planering, utförande och i förvaltning.

Under 2022 infördes möjligheten att teckna en enskild överenskommelse om distansarbete. Det var ett resultat av en bred samverkan mellan fackliga företrädare, skyddsombud, chefer och medarbetare under pandemiåret 2021. I dokumentet *”En attraktiv och flexibel*

arbetsplats” beskrivs hur en stor del av medarbetarna ges möjlighet att arbeta delar av sin arbetstid på distans. För att hjälpa medarbetarna att hitta en god balans mellan arbete på distans, kontor och i skogen så sker kontinuerliga uppföljningar på såväl individuell som organisatorisk nivå och en utvärdering ska genomföras.

I februari färdigställdes en kompetensförsörjningsanalys. Analysen togs fram i bred samverkan mellan medarbetare, chefer och fackliga företrädare.

Input till analysen var bland annat Skogsstyrelsens omvärldsanalys, vår verksamhetsstrategi samt processplaner. Målsättningen är att kompetensförsörjningsanalysen ska ligga till grund för vårt fortsatta arbete med åtgärder för att tillgodose vår verksamhet med rätt inriktning på den framtida kompetensen.

Skogsstyrelsen har under året arbetat aktivt med jämställdhetsfrågor. Fokus detta år har varit att bygga kompetens och ge

20 st.

Under året har så många interna team på Skogsstyrelsen genomgått en utbildning i grupputveckling ”Hållbara team”. Vi vill genom detta implementera teorierna och skapa förståelse för grupputveckling i hela myndigheten, vilket blir till nytta oavsett vilket team man tillhör idag eller i morgon.

förutsättningar för alla medarbetare att kopplat till egna arbetsuppgifter verka för ökad jämställdhet. Se vidare kapitel 4, ”Ledning och styrning”.

Under år 2021 genomfördes två pilotutbildningar i *Hållbara team (grupputveckling)* tillsammans med Partsrådet. Vi har fortsatt att under detta år implementera teorierna och skapa förståelse för grupputveckling i hela myndigheten, vilket blir till nytta oavsett vilket team man tillhör idag eller i morgon. Under året har ett tjugotal olika interna team genomgått denna utbildning.

Foto: Sara Landstedt

Under året har en översyn av vårt processororienterade arbetssätt initierats. Myndigheten har identifierat ett antal förändringsbehov för att stärka en kundorienterad processororientering. Det arbetet behöver myndigheten nu ta ställning till och besluta hur vi tar vidare.

Under året har vi även genomfört en intern utbildningssatsning för att stärka projektledarförmågan i organisationen. Vi vill på detta sätt attrahera fler medarbetare att vilja ta på sig rollen som projektledare. Vi har även startat ett projektledarnätverk med syfte att skapa möjlighet till erfarenhetsutbyte och fortsatt kompetensutveckling. Ett 40-tal medarbetare har genomfört utbildningen. Teman i utbildningen har bland annat varit vår projektstyrningsmodell, förändringsledning, kommunikation och teamarbete.

40st.

Drygt så många medarbetare har genomfört vår interna utbildningssatsning för att stärka projektledarförmågan i organisationen. Teman i utbildningen har bland annat varit vår projektstyrningsmodell, förändringsledning och kommunikation.

Kundorientering

Långsiktigt mål: Vi stärker skogsägarnas och skogsbrukets förmåga att verka för en hållbar utveckling i skogen genom att öka vår kunskap om skogsägarnas och skogsbrukets behov.

Urval av genomförda aktiviteter

Som beskrivits under avsnittet Ledarskap och medarbetarskap så har Skogsstyrelsen påbörjat en kulturresa med syfte att stärka vår förmåga att förstå, hantera och utveckla i en föränderlig värld. Ett av de viktiga principiella arbetssätten är att än mer utveckla vår förmåga att samverka och att skapa värde med kund.

Under året har även en översyn av vårt processororienterade arbetssätt initierats. Myndigheten har identifierat ett antal förändringsbehov för att stärka en kundorienterad processororientering. Det arbetet behöver myndigheten nu ta ställning till och besluta hur vi tar vidare.

För att ytterligare stärka kundorientering vid verksamhetsutveckling så har vi fortsatt att under året implementera och börja använda Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) verktyg *Innovationsguiden*^[10]. Verktöget är ett stöd till offentlig verksamhet vid verksamhetsutveckling för att bland annat involvera kund mer vid utveckling.

Som ett resultat av ett tidigare genomfört pilotprojekt har vi under året startat en extern kundtjänst som nu innefattar hela landet. Syftet är att effektivisera vårt arbete och möjliggöra en ännu bättre service till våra kunder.

Skogsstyrelsen har under året fortsatt arbetet inom regeringsuppdraget, *Förenklingsuppdrag för skogsbruket*, som på många sätt har bäring mot just kundorientering och även tillit och samverkan. Arbetet har bland annat resulterat i förenklingar i e-tjänster och digitala utbildningar. Regeringsuppdraget slutredovisas under början av år 2023.

¹⁰ Innovationsguiden, SKR. 2022-10-27. <https://innovationsguiden.se/innovationsguiden/ominnovationsguiden.67031.html> (Hämtad 2023-01-05)

Samverkan

Långsiktigt mål: Vi tillämpar samverkan och dialog som genomgående arbetssätt samt skapar arenor för ökat utbyte mellan intressenter.

Urval av genomförda aktiviteter

Samverkan och dialog är idag ett etablerat förhållningssätt. Vi har under året fortsatt att bjuda in till forum för dialog bland annat i etablerade arenor såsom exempelvis sektorsråd. Dessa genomförs på nationell såväl som på regional och ibland lokal nivå. I takt med att restriktionerna kring fysiska träffar minskade ökade andelen fysiska möten. Utöver sektorsråd så har även ett 25-tal sektorsdialoger genomförts. Dessa har under år 2022 dominerats av träffar med ledningen för de skogsföretag och skogsägarorganisationer som står för störst areal anmäld föryngringsavverkning.

25st.

Drygt så många sektorsdialoger har genomförts. Dessa har under år 2022 dominerats av träffar med ledningen för de skogsföretag som står för störst areal anmäld föryngringsavverkning.

Rättsutveckling, en jämställd skogssektor och klimatanpassning för att säkra en hållbar ökad tillväxt är exempel på punkter som diskuterats. Samtliga dessa former av arenor för dialog är viktiga bland annat för att skapa förståelse för hur olika intressenter ser på olika frågor.

Med bäring på arbetet inom det nationella skogsprogrammet pågår samverkan med många aktörer runt om i landet. Där har Skogsstyrelsen medverkat och bidragit i

framtagandet och därefter genomförandet av regionala skogsprogram och strategier.

Under året har vi tillsammans med sektorn bildat ett nationellt jämställdhetsråd som vi hoppas ska vara en viktig motor för att nå en jämställd skogssektor. Se vidare kapitel 13, "Policyutveckling".

Digitalisering

Långsiktigt mål: Våra tjänster och de data om skogen vi tillhandahåller är digitala samtidigt som de effektiviserar vår verksamhet genom att nyttja digitaliseringens möjligheter.

Urval av genomförda aktiviteter

Skogsstyrelsen jobbar med flera parallella spår kopplat till digitalisering. Det handlar bland annat om att inom myndigheten skapa förutsättningar för digitala arbetssätt, kompetensutveckling via lärplattform, möjliggöra e-signering med mera. Detta för att bland annat underlätta och möjliggöra distansarbete men också för att effektivisera vårt arbete. Utöver internt arbete handlar det även om att skapa en robust och välfungerande infrastruktur och möjliggöra digitala tjänster och att tillhandahålla skogliga data för sektorn.

Allt fler nyttjar Skogsstyrelsens data i sina egna system. Detta sker såväl genom nedladdning, där man hämtar hem data, som genom anrop, där man nyttjar våra karttjänster direkt i de egna systemen. Antalet nedladdningar samt anrop mot karttjänster har ökat under 2022. Se vidare kapitel 12, "Geodataförsörjning".

Den snabba utveckling som sker inom geodataområdet gör det extra viktigt att samarbeta med andra. Det sker inom en rad olika

konstellationer bland annat mellan myndigheter såsom i regeringsuppdraget tillsammans med Naturvårdsverket. Där tar vi fram digitala kunskapsunderlag om natur- och kulturvärden. Skogsstyrelsens roll stärks genom uppdraget i regleringsbrevet för 2022 att inleda en process tillsammans med skogssektorns aktörer och andra relevanta intressenter för att utveckla ett sektorsgemensamt ramverk för digitalisering. I uppdraget ingår också utveckling och förberedelse för förvaltning av en ny modell och standard för skoglig planering. Se vidare kapitel 12, "Geodataförsörjning".

För att sprida kunskap och information kring geodata har vi under året fortsatt samarbetet med SLU och utvecklat *Nationellt skogsdata-labb*. Där har bland annat en fullskalig produktion av ett kartsikt med möjliga kolbottnar arbetats fram och kommunicerats. Vi bedömer att det arbetet ger ett bra stöd för skogsbruket och skogsägare att planera och genomföra skogsbruksåtgärder med god visad hänsyn till denna lämningsstyp.

”Våra tjänster och de data om skogen vi tillhandahåller är digitala samtidigt som de effektiviserar vår verksamhet genom att nyttja digitaliseringens möjligheter.”

KAPITEL 6

RÅDGIVNING

Förmedling av kunskap, information och råd till skogsägare och andra aktörer i skogen är sedan länge en viktig uppgift för Skogsstyrelsen. Våra budskap vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Vi kan också informera om nya rön och metoder, utan att vare sig rekommendera eller avråda från dessa. Våra råd ska vara ett stöd för skogsägaren att nå sina mål samtidigt som de bidrar till de skogspolitiska målen.

Arbetet med rådgivning och kunskapsförmedling har under året finansierats med myndighetsmedel, medel från landsbygdsprogrammet samt med medel för skogsskador och det nationella skogsprogrammet. Rådgivning förekommer också i regionala utvecklingsprojekt.

I rådgivningsverksamheten ger Skogsstyrelsen konkreta råd, förmedlar kunskaper, påverkar attityder och stödjer önskvärda beteenden. Via fysiska träffar och distanstreffar, webbutbildningar, kommunikation via webb, Skogsstyrelsens tidning Skogseko och förlagsprodukter förmedlar vi till skogsbrukarna hur man kan bidra till en hållbar utveckling i skogen.

Att erbjuda bra och kundanpassade digitala tjänster och kurser blir allt viktigare inom Skogsstyrelsens rådgivningsverksamhet. Genom att fortsätta utveckla och erbjuda service digitalt når vi ut till fler. E-tjänsterna ger användarna mer kunskap om sin egen skog, möjlighet

att hantera ärenden digitalt och stöd för att planera bra åtgärder i skogen.

Under 2022 fick vi åter möjlighet att träffa målgrupperna fysiskt efter pandemin. Myndigheten fortsätter dock med inriktningen mot ett ganska stort inslag av digitala aktiviteter, främst för att Skogsstyrelsen där får kontakt med grupper av skogsägare som är mindre frekventa på traditionella skogsträffar.

Rådgivningen har under 2022 haft en klart större omfattning än under pandemiåren 2020 och 2021. Antalet deltagare har legat ganska nära de nivåer vi hade åren innan pandemin, se tabell 6:1.

RÅDGIVNING OCH KUNSKAPS-FÖRMEDELING TILL SKOGSBRUKARE

Det allra mesta av rådgivningen till skogsbrukare är kopplad till något av de effektmål som Skogsstyrelsen har pekat ut i sin verksamhetsstrategi. Fördelningen av deltagare på de olika effektmålen framgår av tabell 6:2.

Några av de viktigaste av rådgivningsaktiviteterna som gjorts för att stötta effektmålen beskrivs närmare på följande sidor.

TABELL 6:1 TOTALA ANTALET DELTAGARE I RÅDGIVNING

	2022	2021	2020	2019
Antal deltagare	11 081	5 889	4 905	15 976

TABELL 6:2. ANTAL RÅDGIVNINGSDELTAGARE FÖRDELAT PÅ EFFEKTMÅL

Effektmål	Deltagare	Kvinnor	Män	Annat/vill ej ange/saknas
Minskade skogsskador	915	250	658	7
Mer vitala och produktiva skogar	3 082	1 017	2 037	28
Mer varierat skogsbruk	4 706	1 628	3 045	33
Bättre miljöhänsyn	234	48	186	0
Skydd och skötsel av naturvärden	1 303	320	983	0
Ej kopplat till något av fokusområdena	841	227	599	15
Totalt	11 081	3 490	7 508	83

*”Våra råd ska vara ett
stöd för skogsägaren
att nå sina mål
samtidigt som de
bidrar till de skogs-
politiska målen.”*

Foto: Alf Olsson

Rådgivning om hyggesfria metoder sker på olika sätt. De flesta deltagarna nås vid informationsträffar som genomförs digitalt eller fysiskt. Temadagar är lite längre aktiviteter som ofta sker i fält.

Rådgivning och kunskapsförmedling om skogsskador

Rådgivning kopplat till granbarkborreskador har haft hög prioritet i de mest drabbade områdena i Svealand och Götaland. Rådgivningen var en del av projektet *Stoppa borrararna* som Skogsstyrelsen driver i samverkan med ett 25-tal myndigheter, skogsföretag och organisationer. *Stoppa borrararna* har genomfört webinarier och digitala skogsträffar både i egen regi och i samverkan med andra aktörer. Förutom rådgivning har *Stoppa borrararna* haft stort fokus på kommunikationsinsatser via olika kanaler och på att ta fram rådgivningsmaterial som till exempel filmer.

Den största delen av deltagarna inom fokusområdet *Minskade skogsskador* är kopplade till rådgivning

Foto: Camilla Zilio

Inom kampanjen *Smart skogsbruk* så har skogsägarna bland annat kunnat delta både i fysiska träffar i skogen och i digitala träffar.

om granbarkborreskador. Skogsstyrelsen har också bedrivit rådgivning om viltskador inom koncepten *Mera tall/Samverkan Skog och vilt*. I norra Sverige har projektet *Multiskadad*

ungskog genomfört rådgivning för både skogsägare och yrkesverksamma. Mer om arbetet kring skogsskador finns beskrivet i kapitel 5, "Mål och resultat".

Rådgivning för mer vitala och produktiva skogar

Rådgivning kopplat till det här effektmålet har dominerats av arbetet med kampanjen *Smart skogsbruk*. Kampanjen är en del i arbetet för hållbar ökad tillväxt. Detta arbete utgår från samverkansprocessen för ökad skogsproduktion där en större rådgivningssatsning var ett av förslagen på hur tillväxten kan ökas. Kampanjen är ett uppdrag inom det nationella skogsprogrammet och en liten del av finansieringen kommer också från skogsprogrammet. Den ursprungliga ambitionsnivån

förutsätter dock en betydande anslagsökning vilket även skogspropositionen^[1] pekar på.

Smart skogsbruk lanserades i slutet av 2021 och under 2022 har skogsägarna kunnat delta i träffar i skogen, digitala träffar, bedriva självstudier via webben samt ta del av ett stort antal olika filmer som tagits fram för satsningen. Vi arbetar med två huvudteman, Aktiv skogsägare och Skogsskötsel för hög och säker tillväxt. Under året har också nya teman om klimatanpassning och skötsel av blandskogar utvecklats.

Rådgivningen som redovisas för effektmålet *Mer vitala och produktiva skogar* i tabell 6:2 utgörs helt och hållet av insatser inom *Smart skogsbruk*.

Rådgivning för ett mer varierat skogsbruk

Rådgivning kopplat till effektmålet *Mer varierat skogsbruk* har främst handlat om hyggesfritt skogsbruk. Skogsstyrelsen har sedan ett antal år erbjudit information och rådgivning inom ämnet. Samtidigt utvecklar vi kunskapen om hyggesfria metoder i samverkan med både forskning och praktik. Det sker bland annat genom att skapa demonstrations- och försöksområden. Myndigheten har nu god kompetens och rådgivningskapacitet inom ämnet på lokal nivå över hela landet.

Rådgivning om hyggesfria metoder sker på olika sätt. De flesta deltagarna nås vid informationsträffar som genomförs digitalt eller fysiskt. Temadagar är lite längre aktiviteter som ofta sker i fält. Individuell rådgivning sker framför allt i fält på skogsägarens fastighet. Antalet deltagare totalt i aktiviteter med temat hyggesfritt skogsbruk var 3 831 varav^[2] 1 388 kvinnor och 2 435 män.

2000

Närmare så många deltagare var med då Skogsstyrelsen i slutet av året genomförde Hyggesfria veckan med ett brett utbud av webinarier och digitala föreläsningar.

Utöver dessa rådgivningsaktiviteter har Skogsstyrelsen också tagit fram ett antal nya filmer om hyggesfria metoder. I slutet av året genomfördes *Hyggesfria veckan* med ett brett utbud av webinarier och digitala föreläsningar. Dessa var välbesökta och vi hade under veckan totalt närmare 2 000 deltagare, varav 38 procent kvinnor och 62 procent män.

De effekttvärderingar som genomfördes 2018 och 2020 av Skogsstyrelsens rådgivningsarbete om hyggesfritt skogsbruk, indikerar att vår rådgivning bidrar till att hyggesfria åtgärder genomförs. Som framgår av kapitel 5, "Mål och resultat", så är vår bedömning att arealen som brukas hyggesfritt har ökat under senaste åren. I rådgivningsverksamheten märks ett tydligt ökat intresse för hyggesfritt skogsbruk från både skogsägare och yrkesverksamma i skogsbruket.

Skogsstyrelsen har bedrivit projektet *Ett mer variationsrikt skogsbruk* under 2021 och 2022. Projektet har anordnat åtta exkursioner spridda över landet, med fokus på aktivt skapande av naturvärden, hyggesfritt skogsbruk, lövskogsskötsel, tätortsnära skogsbruk och odling av kvalitetsvirke för byggnadsvård. Inom projektet har det också hållits seminarier och workshoppar på olika teman som bidrar till kunskapsuppbyggnad och kompetensutveckling

inom ett mer varierat skogsbruk. Aktiviteterna har samlat deltagare från skogsbruket, myndigheter och ideella organisationer.

När det gäller insatser riktade till skogsägare inom andra delar av effektmålet än hyggesfritt har aktiviteten varit låg under 2022. Det är främst viss rådgivning om skötsel av ädellövskog som kan räknas hit.

Rådgivning för bättre miljöhänsyn

En viktig del i arbetet för bättre miljöhänsyn är att befästa samsyn i skogsbruket om hur målbilderna för god miljöhänsyn ska tillämpas. Det gör Skogsstyrelsen genom olika dialogaktiviteter. Dessa kan ske i fält med enstaka verksamhetsutövare eller på företagsnivå. Utfallet för dialogerna blev betydligt lägre under 2022 än planerat, med bara 117 deltagare (6 kvinnor och 111 män). Det berodde främst på resursbrist.

I övrigt har rådgivningen inom det här effektmålet handlat om olika träffar med teman som till exempel hänsyn till forn- och kulturlämnningar. Sammantaget har rådgivning för bättre miljöhänsyn haft låg omfattning under 2022.

Rådgivning om skydd och skötsel av naturvärden

Skogsstyrelsen driver projektet *Rådgivning inom skogens miljövärden* med bidrag från landsbygdsprogrammet. Rådgivningen syftar till att förmedla kunskap till verksamma i skogsbruket som vill genomföra skötselåtgärder för att bevara, utveckla eller förstärka miljövärden. Rådgivningsinsatserna ska även stötta och motivera deltagarna att söka stödet *Skogens miljövärden*. Dokumentationen från rådgivningen kan användas som en bilaga till ansökan om stöd

1 Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och ökade incitament för naturvärden i skogen med frivillighet som grund. Prop. 2021/22:5

2 Summan av kvinnor och män blir inte riktigt lika stor som totalantalet. Det beror på att alla deltagare inte vill ange kön eller att uppgiften saknas av annan anledning.

och utgör ett viktigt underlag i handläggning och beslut om stöd.

Den operativa verksamheten i *Skogens miljövärden* avslutades under 2022. Totalt genomfördes under året 775 rådgivningar till 1 178 deltagare varav 286 kvinnor och 883 män.

Det bedrivs även rådgivning med snarlikt innehåll kopplat till *Nokåsstödet*. Den har under året omfattat 53 deltagare varav 8 kvinnor och 45 män.

Rådgivning för attraktivare skogar

Någon särskild rådgivning specifikt kopplat till detta effektmål har inte bedrivits under 2022. Det finns dock tydliga kopplingar till skogens upplevelsevärden i rådgivning inom de andra effektmålen, till exempel *Mer varierat skogsbruk* och *Bättre miljöhänsyn*.

Vem nås av rådgivning och kunskapsförmedling?

Under 2022 var det totala antalet deltagare i rådgivning 11 081 personer, se tabell 6:3 för könsfördelning. Eftersom det förekommer att samma person deltar i flera olika rådgivningsaktiviteter är antalet unika personer något lägre. Antalet deltagare har ökat med 88 procent jämfört med föregående år då resultatet var lågt på grund av pandemin. Jämfört med år 2019, innan pandemin, är årets utfall en minskning med 31 procent.

Andelen kvinnor har fortsatt att öka från 28 procent 2020 via 30

88%

Med så stor andel har det totala antalet deltagare inom rådgivning ökat jämfört med föregående år, då resultatet var lågt på grund av pandemin. Jämfört med år 2019, innan pandemin, är dock årets utfall en minskning med 31 procent.

procent 2021 till 32 procent 2022.

Den här trenden bedöms till stor del bero på ett ökat inslag av digitala aktiviteter. Mönstret att andelen kvinnor är högre vid digitala möten än vid fysiska träffar har vi sett under en längre tid. I de digitala aktiviteter som arrangerades under 2022 var andelen kvinnor 39 procent vilket betyder att det är en av få rådgivningsaktiviteter där skogsägande kvinnor inte är underrepresenterade. Som framgår av tabell 6:3 är andelen kvinnor betydligt lägre, 22 procent, i individuell rådgivning.

Skogsägare och deras anhöriga utgör den numerärt största gruppen, men det är ändå en relativt liten del av det totala antalet skogsägare som deltar i rådgivning under ett år. Antalet som nås av information och kunskapsförmedling på andra sätt, till exempel vid kortare möten eller mässor, via olika digitala kanaler, förlagsprodukter och tidningen *Skogseko* är betydligt högre.

SKOGEN I SKOLAN

Skogsstyrelsen har arbetat tillsammans med andra skogliga intressenter inom ramen för det nationella samverkansprogrammet *Skogen i Skolan* för att sprida kunskaper om skogens alla värden till lärare, lärarstudenter och elever. Verksamheten bedöms bland annat vara viktig för näringens framtida kunskapsförsörjning. Under året har Skogsstyrelsen mött 263 lärare och 763 lärarstudenter inom *Skogen i Skolan*. Av dessa var 779 kvinnor och 247 män.

MINA SIDOR OCH ANDRA E-TJÄNSTER

Utveckling och förvaltning av digitala tjänster är en allt viktigare och större del av rådgivningsverksamheten. Under 2022 har Skogsstyrelsen fortsatt utveckla och lansera digitala tjänster för skogsägare inom ramen för *Mina sidor*.

Tjänsterna ska bidra till att ge skogsägarna mer kunskap om sin skogsfastighet och hur de kan sköta den, ge dem möjlighet att se och hantera sina skogliga ärenden digitalt, underlätta skogsskötseln och kontakterna med Skogsstyrelsen samt att bidra till att uppfylla de skogspolitiska målen. *Mina sidor* ska förenkla och underlätta för skogsägare att sköta sin skog och göra rätt.

Under året har vi bland annat utvecklat och lanserat helt nya tjänster för anmälan och ansökan om avverkning och för anmälan om samråd. Det är nu enklare och snabbare, och *Mina sidor* fungerar från såväl dator som mobil och surfplatta. Vi har också genomfört ett utredningsarbete inför utveckling av nya digitala verktyg och stöd för skötselplanering. Utgångspunkten är skogsägarna och deras behov. Skogsägarna är delaktiga i kravställning och utveckling.

TABELL 6:3. ANTAL RÅDGIVNINGSDELTAGARE PER RÅDGIVNINGSFORM

Rådgivningsform	Deltagare	Kvinnor	Män	Andel kvinnor ¹ , %
Skogsträffar ²	5 279	1 579	3 634	31
Digitala träffar ³	3 652	1 414	2 232	39
Webbutbildningar ⁴	312	85	216	28
Individuell rådgivning	1 838	412	1 426	22
Totalt	11 081	3 490	7 508	32

¹⁾ Deltagare utan uppgift om kön är exkluderade i underlaget för beräkning av könsfördelning.

²⁾ Huvudsakligen fysiska träffar, i fält eller inomhus. Men några enstaka digitala träffar som inte kunde särskiljas i statistiken ingår också här.

³⁾ Digitala möten via Skype eller Teams

⁴⁾ Självstudiekurser på webben

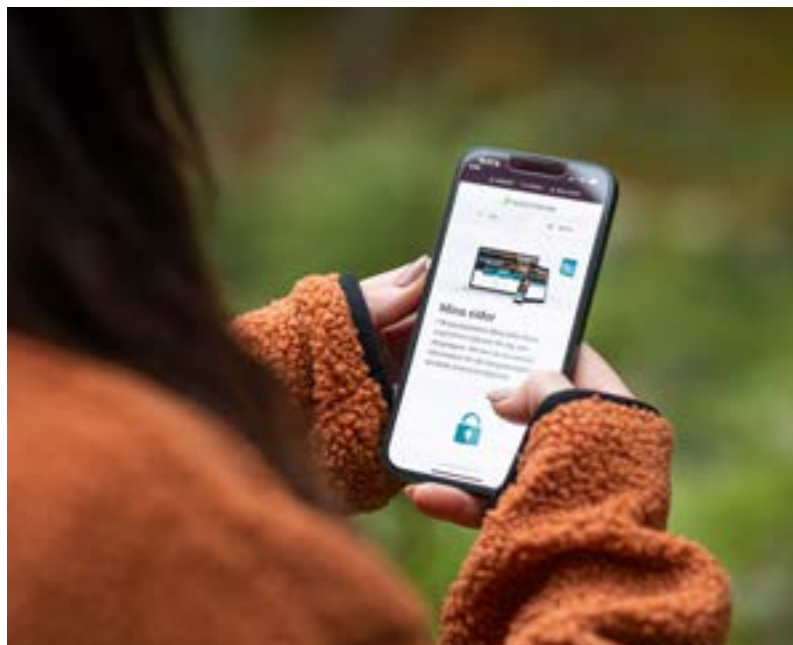

Foto: Bulldozer

Utveckling och förvaltning av digitala tjänster är en allt viktigare och större del av rådgivningsverksamheten. Under 2022 har Skogsstyrelsen fortsatt utveckla och lansera digitala tjänster för skogsägare inom ramen för Mina sidor.

E-tjänsternas användning och räckvidd

Inloggning till ”nya” *Mina sidor* lanserades i december 2021. Antalet inloggningar under 2022 i nya *Mina sidor* var 100 167 varav 15 647 inloggningar gjordes av kvinnor och 84 520 av män. Motsvarande totala siffra för 2021 var 113 659. Men det är svårt att jämföra mellan åren, eftersom nya och gamla *Mina sidor* varit i gång parallellt under en stor del av 2022. Det här är första året då vi har tillgång till konsuppladad statistik. Att kvinnliga skogsägare är tydligt underrepresenterade med bara 16 procent av inloggningarna i systemet tar vi med oss i det fortsatta arbetet med förvaltning och marknadsföring av *Mina sidor*.

Antalet digitalt inskickade ärenden via *Mina sidor* (både nya och gamla) var 5 680 under 2022. Det är en minskning på 11 procent jämfört med föregående år. Den huvudsakliga förklaringen till minskningen bedöms vara att den generella

avverkningsnivån minskat i skogsbruket, och avverkningsärenden utgör merparten av de ärenden som lämnas in via *Mina sidor*. Antalet besök på sidor under rubrikerna ”Äga skog” och ”Bruka skog” på Skogsstyrelsens webbplats har

minskat med 13 procent jämfört med föregående år. Minskningen handlar troligen om att besökssiffrorna återgår till mer normala nivåer efter den stora ökning vi såg under pandemin. Se tabell 6:4.

TABELL 6:4. ANTALET SIDVISNINGAR PÅ SKOGSSTYRELSENS WEBBPLATS

	2022	2021	2020
Webbsidorna Äga skog och Bruka skog	481 642	555 827	496 148
förändring i procent	-13	+12	+24

TABELL 6:5. VERKSAMHETENS OMFATTNING, RÅDGIVNING*, ÅRSARBETSKRAFTER, INTÄKTER OCH KOSTNADER

	2022	2021	2020
Årsarbetskraft, totalt	54	56	45
Årsarbetskraft, män	34	35	29
Årsarbetskraft, kvinnor	20	21	16
Intäkter av anslag 1:1	62 491	60 350	48 317
Övriga intäkter	9 623	7 447	7 289
Kostnader	-72 114	-67 797	-55 606
Resultat	0	0	0

KAPITEL 7

KOMMUNIKATION

God kommunikation är ett centralt verktyg för att Skogsstyrelsen ska nå målen för verksamheten. Externt för vi ut kunskap och skapar förutsättningar för att Skogsstyrelsens målgrupper ska känna till och kunna följa gällande regler. Internt bidrar kommunikation till vi-känsla, samarbete samt förståelse för och delaktighet i myndighetens arbete och beslut.

Skogen, hur den ska användas och dess roll i vårt samhälle, fortsätter att väcka debatt och många gånger också starka känslor. Under året har frågan om EU:s påverkan på Sveriges skogspolitik och på rättsutvecklingen, till exempel artskyddet, blivit allt mer central.

Kommunikationsarbetet under 2022 har skett enligt plan. Skogsstyrelsen har arbetat med ett brett utbud av kanaler för att nå olika målgrupper och bidra till att målen nås inom myndighetens effektområden. Både målgrupper och medborgare ska kunna få en balanserad bild av vilka ramar som myndigheten har att arbeta inom och hur till exempel politiska beslut och rättsutveckling påverkar verksamheten.

Nedan finns exempel på insatser och händelser från myndighetens interna och externa kommunikation 2022. Utöver det som presenteras här har Skogsstyrelsen under året bland annat fortsatt att utveckla arbetet med sociala medier, filmproduktion samt myndighetens nationella nyhetsbrev.

Skogsstyrelsens kommunikationsarbete har vunnit priser under 2022. Bland annat vann Skogsstyrelsen och Jordbruksverket silver i kategorin

Bästa Collab i Inhousetävlingen för samarbetet med den interiöra utformningen av kontoret i Jönköping.

EXTERN KOMMUNIKATION

Massmedier

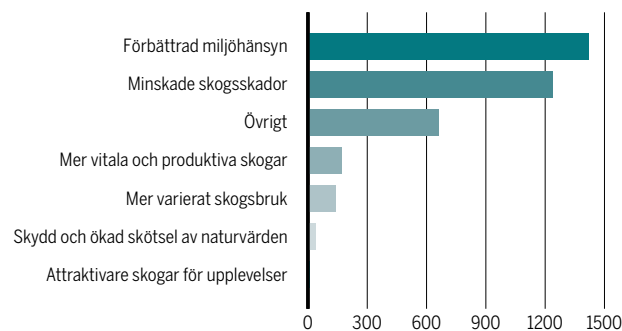
Skogsstyrelsens mediearbete under 2022 har främst bidragit till effektområdena *Förbättrad miljöhänsyn* och *Minskade skogsskador*. Störst mediepublicitet under året mätt i antal publiceringar fick effektområdet *Förbättrad miljöhänsyn*. Se diagram 7:1. Myndigheten har bland annat löpande kommunicerat om rättsutvecklingen i artskyddsfrågan och vad den innebär dels för Skogsstyrelsens handläggning av

1418

Så stort genomslag i massmedia fick effektområdet "Förbättrad miljöhänsyn" under 2022 mätt i antal publiceringar. Området "Minskade skogsskador" kom strax därefter med 1 239 publiceringar.

ärenden som rör fridlysta arter, dels för markägarna. Den fördjupade utvärderingen av miljömålet *Levande skogar* med förslaget om en ny affärsmodell för biologisk mångfald nådde ut i nationella medier med stor räckvidd.

DIAGRAM 7:1. MASSMEDIAEXPONERING

Mediegenomslag mätt i antal publiceringar inom Skogsstyrelsens effektområden 2022

*”God kommunikation
är ett centralt verktyg
för att Skogsstyrelsen
ska nå målen för
verksamheten.”*

En ny metod för att hitta kulturlämningar i skogen med hjälp av artificiell intelligens uppmärksammades också brett.

Även effektområdet *Minskade skogsskador* har fått stor publicitet. Särskilt kommunikationen om granbarkborreangrepp och hur de kan förebyggas samt rapporteringen om viltbetesskador rönt stort intresse. Av de fem pressmeddelanden som fick störst genomslag under året handlade tre om granbarkborrefrågan och ett om rapporten *Skogsskador i Sverige*.

Effektområdena *Mer vitala och produktiva ungskogar* och *Mer varierat skogsbruk* gav upphov till betydligt färre artiklar. En hel del av kommunikationen berörde flera områden. Dit hör till exempel presentationen av *Skogliga konsekvensanalyser, SKA 22*, som fick genomslag i flera riksmidier.

Skogsstyrelsens mediegenomslag som helhet ökade något under 2022, jämfört med året innan. Se diagram 7:2. Det externa mediegenomslaget speglar de prioriteringar som myndigheten har gjort såväl i kommunikationsarbetet som i hela verksamheten.

Skogsstyrelsen.se

Under 2022 uppgick antalet sidvisningar på Skogsstyrelsens webbplats till 3 253 089, en minskning med närmare 26 procent jämfört med 2021. Se tabell 7:3. Minskningen var väntad av flera anledningar. Bland annat såg vi en kraftig ökning av sidvisningar under pandemin och vi återgår nu till mer ”normala” nivåer. En annan anledning är att den äldre versionen av e-tjänsten *Mina sidor* stängts under året. Sidor som ”Mina sidor inställningar” och ”Logga in med lösenord” genererar därför inte längre några sidvisningar på skogsstyrelsen.se. Exempelvis hade den sistnämnda sidan 118 975 sidvisningar under 2021 och endast 22 267 under 2022.

Foto: Sara Landstedt

Skogsstyrelsen driver sedan 2020 ett utvecklingsarbete med syftet att bli en än mer kommunikativ organisation. Under 2022 har myndigheten bland annat genomfört utbildningar i kommunikativt ledarskap.

Förutom startsidan har sidor med koppling till *Mina sidor* och övriga karttjänster samt nyheter haft flest sidvisningar under året. Det följer mönstret från de närmast föregående åren.

Skogsstyrelsen fortsätter att utveckla arbetet med att leva upp till lagen om tillgänglighet till digital offentlig service (DOS-lagen). Bland annat sker löpande uppföljningar av publicerat material för att säkra att innehållet på vår webbplats är tillgängligt för alla besökare.

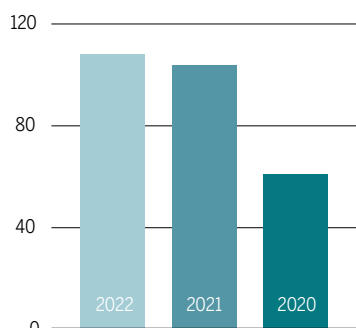
INTERN KOMMUNIKATION

Skogsstyrelsen driver sedan 2020 ett utvecklingsarbete med syftet

att bli en än mer kommunikativ organisation. Under 2022 har myndigheten bland annat genomfört utbildningar i kommunikativt ledarskap.

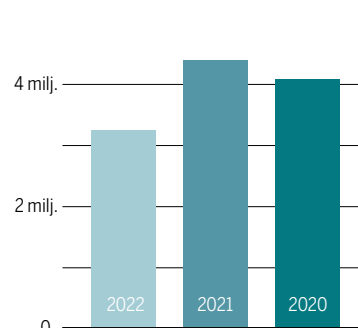
Under hösten gjordes en mätning av organisationens kommunikationsmognad genom en enkät till Skogsstyrelsens medarbetare via verktyget *KIX Kommunikationsindex*. Resultatet visade att Skogsstyrelsens kommunikativa mognad kan betraktas som relativt god, men med potential att utvecklas. Myndigheten ska arbeta vidare med området under 2023 och planerar en ny uppföljande undersökning 2024.

DIAGRAM 7:2. MEDIEGENOMSLAG

Total räckvidd i miljoner antal sannolika lästillsfällan eller exponeringar i media.

DIAGRAM 7:3. SKOGSSTYRELSEN.SE

Skogsstyrelsens webbplats, totalt antal sidvisningar de tre senaste åren.

JÄMSTÄLLDHET I KOMMUNIKATIONEN

I kommunikationsarbetet strävar Skogsstyrelsen efter att ha en så jämn fördelning som möjligt mellan män och kvinnor som uttalar sig och syns i våra kanaler.

Under 2022 var 30 procent av Skogsstyrelsens talespersoner i massmedia kvinnor och 70 procent män, se figur 7:4. Det är en förändring jämfört med föregående år, då motsvarande siffror var 37 respektive 63 procent. En förklaring kan vara att flertalet talespersoner för skogsskador var män. På de fem översta platserna på listan över antal artiklar per talesperson finns en kvinna (plats 2) och fyra män (platserna 1, 3, 4 och 5).

Skogsstyrelsen publicerade fyra nummer av tidningen *Skogseko* under 2022. Sammanlagt var 182 personer citerade, varav 38 procent kvinnor och 62 procent män. Motsvarande siffror 2021 var 31 procent kvinnor och 69 procent män. Se figur 7:4.

Under året fanns sammanlagt 175 bilder med personer i *Skogseko*, varav 30 procent bilder med enbart kvinnor, 62 procent med enbart män och 8 procent med både kvinnor och män. Procentfördelningen är likartad med föregående år, se tabell 7:5.

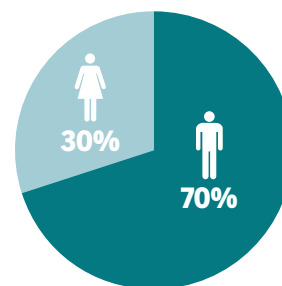
Skogsstyrelsen följer upp fördelningen mellan kvinnor och män som uttalar sig i nyhetstexter på startsidan på vårt intranät. Under 2022 fanns 253 citat på intranätets startside. Kvinnor stod för 46 procent av citaten och män för 54 procent. Motsvarande siffror för 2021 var 40 respektive 60 procent.

Skogsstyrelsens generaldirektör, som är en man, citeras oftare än andra i och med sin roll. Om generaldirektörens citat räknas bort, står kvinnor för 51 procent av citaten och män för 49 procent. Motsvarande siffror föregående år var 44 procent respektive 56 procent. Se figur 7:4.

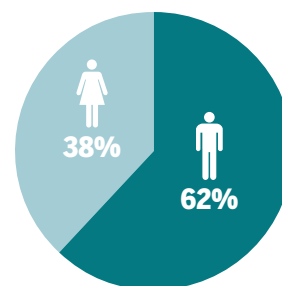
På Skogsstyrelsen är könsfördelningen bland de anställda 45 procent kvinnor och 55 procent män. Andelen citat på intranätet återspeglar den fördelningen.

Obalansen i fördelningen mellan kvinnor och män som citeras eller syns på bild speglar den svenska skogsbranschen, där de flesta experter och andra verksamma i dagsläget är män. Skogsstyrelsen ser det som angeläget att jämna ut fördelningen mellan kvinnor och män i vår kommunikation överlag.

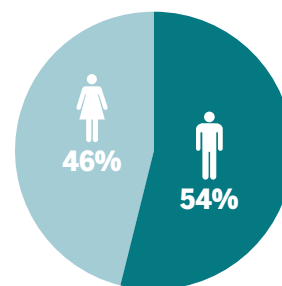
**FIGUR 7:4 JÄMSTÄLLDHET
I KOMMUNIKATIONEN 2022**

Fördelning talespersoner från Skogsstyrelsen i massmedia

Fördelning citerade personer i tidningen Skogseko

Fördelning citerade personer på intranätets startside

**TABELL 7:5. SKOGSEKO, FÖRDELNING
MELLAN KVINNOR OCH MÄN I BILDER**

	2022	2021	2020
Andel bilder med enbart kvinnor	30 %	30 %	31 %
Andel bilder med enbart män	62 %	62 %	59 %
Andel bilder med både kvinnor och män	8 %	8 %	10 %

**TABELL 7:6. VERKSAMHETENS OMFATTNING, KOMMUNIKATION.
ÅRSARBETSKRAFTER, INTÄKTER OCH KOSTNADER**

	2022	2021	2020
Årsarbetskraft, totalt	10	10	9
Årsarbetskraft, män	2	2	2
Årsarbetskraft, kvinnor	8	8	7
Intäkter av anslag 1:1	16 738	17 865	15 953
Övriga intäkter	47	51	54
Kostnader	-16 785	-17 916	-16 007
Resultat	0	0	0

KAPITEL 8

OMRÅDESSKYDD

Formellt skydd av skyddsvärda miljöer och bevarandeåtgärder i dem är viktiga byggstenar i ett hållbart nyttjande av den svenska skogen med bibehållen mångfald.

Skogsstyrelsen värnar äganderätten för skogsägare genom att prioritera områden med de högsta bevarandevärdena för formellt skydd och strävar efter att inhämta markägarens medgivande innan myndigheten beslutar om ett områdesskydd. På motsvarande grund genomförs naturvårdande skötsel i de formellt skyddade områden som har störst behov av skötsel. Arbetet sker i nära dialog med berörda markägare.

Under det första halvåret 2022 skedde ett mycket begränsat bildande av områdesskydd eftersom i det närmaste hela anslaget behövde reserveras för ersättning till markägare som nekats avverkning av skog med höga naturvärden ovan gränsen för fjällnära samt till ersättningar för naturvårdande skötsel.

Vid halvårsskiftet sänktes prognosen betydligt för möjligheten att hantera fjällnära-ärenden jämfört med vid början av året. En omföring av medel skedde, vilket innebar att budgeten för bildande av områdesskydd stärktes.

Arealen skyddsvärd skog nedan gränsen för fjällnära som skyddats formellt under året är i nivå med 2021 och 2020, men lägre än åren dessförinnan. Det är en konsekvens av att en större andel av anslaget har

Foto: Mattias Sparr

Naturvärdeskvaliteten i de arealer som skyddats med naturvårdsavtal ligger på en fortsatt hög nivå.

behövt reserveras för att hantera intrångsersättningar ovan gränsen för fjällnära. Skogsstyrelsen har därför inte kunnat bidra som förväntat till de beslutade målen om formellt skydd i strategin för formellt skydd av skog¹.

Flera faktorer försvårar planering och genomförande av verksamheten. Det gäller till exempel variationen och osäkerheten i myndighetens tilldelade anslag för att täcka kostnader för intrångsersättning och ingåendet av vissa civilrättsliga avtal på naturvårdsområdet. Omfattningen av kostnader för nekade tillstånd till avverkning av skog ovan fjällnära liksom artskyddsärenden är visserligen

svårbedömd, men med facit i hand budgeterades en alltför stor del av anslaget till fjällnära-ärenden vid årets början. Bildandet av formellt skydd kompliceras av den ryckighet som uppstår då medel för verksamheten tillförs sent under året. Bland annat försvåras dialogen med berörda markägare.

Under året har Skogsstyrelsen arbetat intensivt med att nå överenskommer med markägare som tidigare år nekats tillstånd till avverkning ovan gränsen för fjällnära och som är berättigade till ersättning. Merparten av dessa markägare har nu fått ersättning utbetald. Se vidare kapitel 15, "Finansiell redovisning och väsentlig information".

De höga populationerna av granbarkborre i Götaland och i stora delar av Svealand innebär även angrepp i skyddade områden. Åtgärder har genomförts för att begränsa angreppen i de skyddade områdena för att bevara de naturvärden som är tänkta att skyddas.

Skogsstyrelsen har inlett ett arbete för att utveckla och effektivisera processen med bildande och förvaltning av skyddade områden. Arbetet fortsatte under 2022 genom att team bildades över distriktsgränserna för att arbeta med genomförande och utveckling av processen.

1 Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket, 2017. Nationell strategi för formellt skydd av skog.

”Formellt skydd av skyddsvärda miljöer och bevarandeåtgärder i dem är viktiga byggstenar i ett hållbart nyttjande av den svenska skogen med bibehållen mångfald.”

Foto: Jessica Bengtsson

BIOTOPSKYDD SOMRÅDEN OCH NATURVÅRDSAVTAL – BILDANDE AV FORMELLT SKYDD

Sammanlagt har 1 241 hektar biotopskyddsområden och naturvårdsavtal bildats. Se tabell 8:1. Med något undantag har besluten tagits efter det att markägaren gett sitt medgivande.

Naturvärdeskvaliteten i de arealer som skyddats med naturvårdsavtal eller som biotopskyddsområden nedan fjällnära skog ligger på en fortsatt hög nivå. Det är helt i linje med intentionerna om ett värdebaserat formellt skydd.

Bildandet av formellt skydd har skett på skogsfastigheter som ägs av såväl män som kvinnor och speglar könsfördelningen av enskilt ägda skogsfastigheter i landet. Se tabell 8:2.

Antal och areal biotopskyddsområden och naturvårdsavtal som bildats till följd av markägares intresseanmälningar om formellt

Foto: Yaman Albolbol

Sammanlagt har 1 241 hektar biotopskyddsområden och naturvårdsavtal bildats under 2022.

skydd har ökat under perioden. Se tabell 8:3.

Under 2022 har Skogsstyrelsen bildat formellt skydd på 492 hektar nyckelbiotoper inom nyckelbiotopsrika brukningsenheter. Det innebär att Skogsstyrelsen sedan 2016 skyddat 5 877 hektar av det gemensamma

mål om minst 12 000 hektar nyckelbiotoper som Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket angivit för perioden 2016–2020 i *Nationella strategin för formellt skydd av skog*^[2].

INTRÅNGSERSÄTTNINGAR TILL FÖLJD AV NEKADE TILLSTÅND TILL AVVERKNING I ENLIGHET MED §19 I SKOGSVÅRDSLAGEN

Ersättningar till följd av nekade tillstånd i enlighet med §19 i skogsvårdslagen belastar anslag vid den tidpunkt och det budgetår när beslutet att neka avverkning fattas, medan utbetalningen av ersättningen sker senare.

Under 2022 uppgick anslagsbelastningen för beslut om nekade tillstånd till 186 miljoner kronor. Utbetalning av ersättningar till markägare har gjorts med knappt 248 miljoner kronor, varav 245 miljoner kronor avser beslut fattade tidigare år.

² Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket, 2017. Nationell strategi för formellt skydd av skog

Vidare redovisas i balansräkningen avsättningar och skulder på 282 miljoner kronor för beslut som fattats men där utbetalning till markägare inte hunnit genomföras under 2022.

Antalet beslut om nekade tillstånd ligger på en liknande nivå som under 2021 medan utbetalad ersättning lite drygt har tredubblats. Bedömningen i nuläget är att denna volym kan förväntas kvarstå ett antal år framöver.

ÖVERSYN AV DEN NATIONELLA STRATEGIN FÖR FORMELLT SKYDD AV SKOG

Skogsstyrelsen har tillsammans med Naturvårdsverket i uppdrag av regeringen att se över *Nationell strategi för formellt skydd av skog* i enlighet med inriktningen i skogspropositionen. En utvärdering av det uppdaterade arbetssättet för formellt skydd ska redovisas senast den 31 mars 2025 till Regeringskansliet. Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket genomför uppdraget gemensamt i nära samverkan med länsstyrelserna. Vi har inlett kunskapsinhämtning, bland annat genom enkäter till och konsultationer med berörda intressenter.

Vi har även bjudit in till dialog med en grupp skogliga intressenter i syfte att iterativt utforma en strategi för formellt skydd som beskriver hur frivillighet som grund ska tillämpas samtidigt som skogar med höga naturvärden skyddas. I genomförandet av uppdraget, särskilt i kontakter med berörda intressenter, samordnar vi oss med andra pågående uppdrag, främst uppdragen om utvecklandet av skydds- och andra ersättningsformer.

YTTERLIGARE UPPDRAG SOM BERÖR OMRÅDESSKYDD

Skogsstyrelsen har tillsammans med Naturvårdsverket, i enlighet med det uppdrag regeringen gett oss,

inlett utredningen om att lämna förslag på ändringar av den formella skyddsformen biotopskyddsområde samt utreda behovet av skydds- och ersättningsformer särskilt anpassade för det fjällnära området.

Vi bistår även Naturvårdsverket i uppdraget om att utforma riktlinjer för tecknande av väntansavtal i avvaktan på att ett områdesskydd beslutas samt ger stöd i uppdraget om bekämpning och ersättning vid angrepp av granbarkborre. Se vidare kapitel 13, "Policyutveckling".

249

Så många miljoner kronor har under 2022 betalats ut i ersättningar till markägare till följd av nekade tillstånd i enlighet med §19 i skogsvårdslagen, varav 245 miljoner kronor avser beslut fattade tidigare år.

TABELL 8:1. ANTAL HEKTAR BIOTOPSKYDDSOMRÅDEN OCH NATURVÅRDSAVTAL*

Skyddsform	Antal hektar skogsmark, per år		
	2022	2021	2020
Biotopskyddsområden	773	771	740
Naturvårdsavtal	467	274	354

*) Uppgifterna om antal och areal biotopskyddsområden och naturvårdsavtal som Skogsstyrelsen bildat under 2022 är preliminära. Felmarginalen bedöms uppgå till mindre än 5 procent. Skogsstyrelsen publicerar de slutliga uppgifterna i ett statistiskt meddelande under våren 2023.

TABELL 8:2 KÖNSFÖRDELNING ÄGARE AV SKOGSFÄSTIGHETER DÄR FORMELLT SKYDD BILDATS*, PROCENT (%)

	2022	2021	2020
Andel skogsfastigheter som ägs helt eller delvis av kvinnor där formellt skydd bildats	35	34	35
Andel skogsfastigheter som ägs helt eller delvis av män där formellt skydd bildats	65	66	65
Andel av samtliga skogsfastigheter som ägs av kvinnor, helt eller delvis.	**	38	38
Andel av samtliga fastigheter som ägs av män, helt eller delvis.	**	60	60

*) Uppgiften om ägandet av skogsfastigheter, fördelat på kvinnor respektive av män, är en sammanställning av ägarerna till de enskilt ägda fastigheter där formellt skydd bildats. Totalt berördes 268 enskilda skogsfastighetsägare 2021 varav 94 var kvinnor, det vill säga 35 procent. Andelen kvinnor år 2021 var 34 procent och år 2020 var 35 procent. Andelen skogsägare till enskilt ägda skogsfastigheter i landet, fördelat på kvinnor respektive män år 2021 respektive 2020, har hämtats från Skogsstyrelsens statistikdatabas, Fastighets- och ägarstruktur.

**) Uppgifter saknas.

TABELL 8:3. FORMELLT SKYDD TILL FÖLJD AV INTRESSEANMÄLNINGAR*

	2022	2021	2020
Antal biotopskyddsområden	40	40	35
Areal biotopskyddsområden, hektar	291	211	190
Antal naturvårdsavtal	19	9	0
Areal naturvårdsavtal, hektar	121	77	0

*) Antal och areal skogsmark som formellt skyddats under år 2022, 2021 och 2020 genom biotopskyddsområden eller naturvårdsavtal till följd av intresseanmälningar från markägare.

BIOTOPSKYDD SOMRÅDEN OCH NATURVÅRDSAVTAL – NATURVÅRDANDE SKÖTSEL

Arbetet med naturvårdande skötsel i formellt skyddade områden har fortsatt att öka och omfattningen har nära fördubblats sedan år 2020, se tabell 8:4. Under 2022 tecknade Skogsstyrelsen uppdragsavtal för naturvårdande skötsel för 21,7 miljoner kronor, exklusive de som tecknats för åtgärder mot granbarkborre. Samtidigt genomfördes skötselåtgärder till en kostnad av sammanlagt 18,1 miljoner kronor, exklusive kostnader för åtgärder i områdesskydd föranledda av granbarkborre. Kostnaden för dessa åtgärder uppgick till 0,8 miljoner kronor, se vidare under nästa rubrik i detta kapitel.

Behovet av naturvårdande skötsel i de formellt skyddade områdena framgår av den kartläggning av skötselbehov som myndigheten genomförde år 2018³. Kartläggningen visade att mer än hälften av områdena har skötselbehov och att behovet av åtgärder i många fall är akut. Skogsstyrelsen tog under 2021 fram kompletterande underlag till *Sveriges prioriterade åtgärdsplan för Natura 2000 (PAF)*⁴ och i samband med det gjordes en fördjupad analys av resultatet från kartläggningen. Underlaget visar vilka skötselåtgärder som Skogsstyrelsen bedömer rimliga och möjliga att genomföra under perioden 2021–2027. De prioriterade åtgärder som behövs i störst omfattning är minskad förtätning av lövskogar, skogsbete och naturvårdsbränning.

Verksamheten har trots den ökande omfattningen ännu inte lyckats nå upp i den nivå som krävs för att komma till rätta med det akuta skötselbehovet, vilket betyder

Foto: Jenny Leyman

Behovet av naturvårdande skötsel i de formellt skyddade områdena är i många fall är akut. De prioriterade åtgärder som behövs i störst omfattning är minskad förtätning av lövskogar, skogsbete och naturvårdsbränning.

att det akuta behovet av skötsel har fortsatt öka inför kommande år. Detta beror bland annat på att arbetet med bekämpning av granbarkborre och stödrådgivning gällande åtgärder i frivilliga avsättningar har prioriterats högre. Samtidigt är det ett kompetenskrävande arbete vilket gör att det tar tid att bygga upp en långsiktig organisation.

Genomförandet av åtgärder har också begränsats av att det varit brist på externa entreprenörer vid den tid på året när åtgärderna behövt genomföras.

Områden med akuta skötselbehov prioriteras när åtgärder genomförs. Cirka 90 procent av uppdragsavtalen har tecknats i områden som behöver åtgärdas inom ett till fem år. Under

TABELL 8:4. NYTTJANDE AV MEDEL FÖR NATURVÅRDANDE SKÖTSEL, TKR

Belopp	2022	2021	2020
Tecknade avtal för genomförande av skötsel (exklusive skötsel med anledning av granbarkborre)	21 706	16 039	11 258
Utbetalda medel för skötsel genomförd under året som belastar anslaget 1.2 ap 2 (exklusive skötsel med anledning av granbarkborre)	17 628	12 057	9 171
Nyttjade medel för skötsel utförd av egen personal (exklusive skötsel med anledning av granbarkborre)	463	13	175
Tecknade avtal för genomförande av skötsel med anledning av granbarkborre	1 008	1 062	1 858
Utbetalda medel för skötsel med anledning av granbarkborre	847	868	1 645
Nyttjade medel för skötsel utförd av egen personal med anledning av granbarkborre	0	46	64

³ Rapport 2021/5 - Behov av naturvårdande skötsel i skogar med biotopskydd och naturvårdsavtal

⁴ Diariernr 2021/1708 - Underlag för komplettering av Sveriges prioriterade åtgärdsplan för Natura 2000 (PAF)

året har en mindre del av åtgärderna genomförts av egen personal. Bland annat har deltagarna i *Naturnära jobb* haft möjlighet att utföra enklare skötselåtgärder i områden som är formellt skyddade av Skogsstyrelsen.

Projektet med att ta fram en gemensam nationell strategi för natur- och kulturvårdande skötsel i trädbärande marker med naturvårdsmål drivs gemensamt av Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket i bred samverkan med skogssektorns olika aktörer. Inom projektet har ett stort antal aktiviteter genomförts. Bland annat har ett kunskapsunderlag byggt på tidigare forskning och praktiska erfarenheter sammanställts. Samtidigt har representanter från de deltagande organisationerna bidragit med att beskriva vilka hinder som finns för genomförande av åtgärder och vilka insatser som borde prioriteras för att mer skötsel ska utföras på rätt plats i landskapet och med hänsyn till andra värden.

ÅTGÄRDER I SYFTE ATT BEKÄMPA GRANBARKBORRE I SKYDDADE OMRÅDEN

Under mars och april genomfördes tre kalibreringskurser, med ett 30-tal deltagare från Skogsstyrelsen och länsstyrelserna på varje kurs. Alla län inom bekämpningsområdet var representerade. Även Naturvårdsverket var representerat vid två av tillfällena. Syftet var att öka kunskapen och att kalibrera myndigheterna när det kommer till angrepp av åttatandad granbarkborre i skyddade områden, med mål om att få bra och effektiva åtgärder utförda.

Många formellt skyddade områden, främst sådana med stor andel äldre gran, som ligger i bekämpningsområdet mot granbarkborre har granskats från kontoret med hjälp av

bland annat flygbilder och satellitbilder samt andra källor. De områden som har bedömts ha störst risk för att få angrepp under 2022 har besökts i fält en eller flera gånger under perioden april till och med oktober. Fältbesöken har syftat till att bedöma i vad mån eventuella angrepp av granbarkborre riskerar att skada områdets naturvärden och om åtgärden bedöms värda områdets naturvärden.

Under 2022 tecknades uppdragsavtal för att utföra åtgärder som begränsar angreppen i knappt 30 formellt skyddade områden. De sammantagna kostnaderna för dessa åtgärder under året uppskattas till 2 miljoner kronor, vilket är något lägre än 2021. Se även Skogsstyrelsens redovisning till regeringen om bekämpning av granbarkborre⁵.

MÅLUPPFYLLELSE LEVANDE SKOGAR – FORMELLT SKYDD

Sedan 1993 har Skogsstyrelsen beslutat om drygt 34 000 hektar biotopskyddsområden och nästan 39 900 hektar naturvårdsavtal. Av det tidigare etappmålet för formellt skydd av skogsmark under perioden 2012–2020 återstår för Skogsstyrelsen knappt 8 000 hektar av 27 500 hektar, den areal som myndigheten förväntas skydda i

Foto: Ellen Salomonsson

Under 2022 tecknades uppdragsavtal för att utföra åtgärder som begränsar angreppen i knappt 30 formellt skyddade områden. Kostnaderna för dessa åtgärder under året uppskattas till 2 miljoner kronor,

enlighet med den nationella strategin för formellt skydd av skog. Att omfattningen av genomförd naturvårdande skötsel inte motsvarar det identifierade behovet minskar också möjligheterna för att uppnå miljö kvalitetsmålet *Levande skogar*.

Den administrativa kostnaden för bildandet av formellt skydd har ökat något under de senaste tre åren, se tabell 8:5.

TABELL 8:5. BILDANDE AV FORMELLT SKYDD, KOSTNADER OCH ERSÄTTNING SAMT ANTAL OCH AREAL

	2022	2021	2020
Administrativ kostnad (tkr)	50 531	42 222	42 237
Beslutad ersättning (tkr)	154 382	130 215	123 703
Areal nya biotopskydd och naturvårdsavtal (hektar)	1 240	1 045	1 094
Antal nya biotopskydd och naturvårdsavtal	157	144	169
Administrativ kostnad/hektar (tkr)	41	40	39
Administrativ kostnad/ärende (tkr)	322	293	250

⁵ PM Redovisning av Skogsstyrelsens uppdrag att bekämpa granbarkborre, SKS dnr 2021/3227.

ÅTGÄRDSPROGRAM

VITRYGGIG HACKSPETT

Arbetet med bevarandet av den vitryggiga hackspetten i enlighet med fastställt åtgärdsprogram⁶ har fortsatt med varierande omfattning, med fokus i det mellansvenska stråket, från Dalsland i väster till Uppland i öster. Arbetet har påverkats av ändrade arbetssätt inom rådgivning och tillsyn och minskade medel till skydd av skog, vilket lett till minskad aktivitet inom åtgärdsprogrammet. Skötsel av lövskogsmiljöer i formellt skyddade områden med betydelse för vitryggig hackspett och som Skogsstyrelsen förvaltar har utförts i 18 områden. Ytterligare 85 hektar skogsmark med stor betydelse för bevarande av vitryggig hackspett har fått ett formellt skydd.

En utvärdering av programmet har varit på remiss under hösten 2022. Förslag till justerat åtgärdsprogram förväntas bli klart första halvan 2023.

ÖVRIG FÖRVALTNING AV BIOTOPSKYDD SOMRÅDEN OCH NATURVÅRDSAVTAL

Skogsstyrelsen har under 2022 kontrollerat och genomfört kompletterande utmärkning av tidigare skyddade biotopskyddsområden för att säkerställa att områdenas yttergräns kan identifieras. Under 2022 kontrollerade Skogsstyrelsen gränsmarkeringar vid 1 232 biotopskyddsområden, vilket motsvarar 15 procent av de biotopskyddsområden myndigheten beslutat om. Resultatet är i nivå med utfallet år 2021 då 1 193 gränsbesiktningsbesök genomfördes. I samband med besöken har behov av någon form av förbättrad gränsmarkering noterats för 840 biotopskyddsområden, vilket utgör 68 procent av de områden där besök registrerats under år 2022. Till

följd av förändringar inom verksamheten som skedde under år 2020, då arbetet med gränsbesiktning och tillsyn av biotopskyddsområden delades upp i två olika verksamheter, är det inte möjligt att göra jämförelser med utfallet tidigare år. Skogsstyrelsens tillsyn av biotopskyddsområden redovisas i kapitel 10, "Tillsyn och ärendehandläggning".

Skogsstyrelsen utför även regelbunden kontroll och gränsbesiktning av de områden som myndigheten tecknat naturvårdsavtal för. Under 2022 registrerades 643 kontroll- eller gränsbesiktningsbesök av naturvårdsavtal, vilket innebär att 12 procent av de naturvårdsavtal Skogsstyrelsen tecknat genom åren besöktes. Resultatet är i nivå med utfallet år 2020, då 658 naturvårdsavtal besöktes. Jämfört med 2021 innebär det dock en minskning med 29 procent. I samband med kontrollen har behov av någon form av förbättrad gränsmarkering noterats för 501 naturvårdsavtal, vilket utgör 78 procent av de områden där kontrollbesök registrerats under år 2022. Totalt har 16 kontrollbesök resulterat i registreringar om att skadliga händelser kan ha ägt rum inom objekten.

I dessa fall pågår utredning för att klarlägga om det rör sig om avtalsbrott. Utfallet vad gäller misstänkta

1232

Vid så många biotopskyddsområden kontrollerade Skogsstyrelsen gränsmarkeringar under 2022. Behov av förbättrad markering noterades för 840 av dessa områden.

överträdelser innebär en minskning jämfört med föregående år, då 47 av de kontrollerade naturvårdsavtalen hade notering om eventuella överträdelser. Till följd av förändringar inom verksamheten finns samtidigt viss osäkerhet i resultaten vilket medför att jämförelser mot tidigare år bör göras med försiktighet.

Under 2022 färdigutvecklades och sjösattes ett fältstöd för verksamheten. Fältstödet är tänkt att underlätta och effektivisera det administrativa arbetet förknippat med tillsyns- och gränsbesiktningsbesök vid biotopskyddsområden och naturvårdsavtal.

Skogsstyrelsen driver sedan 2021 ett utvecklingsprojekt för att utreda potentiella effektiviseringsåtgärder avseende arbetet med gränsmarkering av biotopskyddsområden och områden som omfattas av naturvårdsavtal. Projektet redovisar sin analys 2024.

TABELL 8:6. VERKSAMHETENS OMFATTNING, OMRÅDESSKYDD, ÅRSARBETSKRAFTER, INTÄKTER OCH KOSTNADER, TKR

	2022	2021	2020
Årsarbetskraft, totalt	81	58	66
Årsarbetskraft, män	46	33	43
Årsarbetskraft, kvinnor	35	25	23
Intäkter av anslag 1:2	423 260	515 338	194 958
Intäkter av anslag 1:1	78 632	43 017	30 475
Övriga intäkter	16 839	403	6 297
Kostnader	-518 731	-558 758	-231 730
Resultat	0	0	0

6 Naturvårdsverket 2017. Åtgärdsprogram för vitryggig hackspett 2017-2021. Rapport 6770.

*”Skötsel av lövskogs-
miljöer i formellt
skyddade områden
med betydelse för vit-
ryggig hackspett och
som Skogsstyrelsen
förvaltar har utförts
i 18 områden.”*

”Efterfrågan på Stöd till natur- och kultur- miljövårdsåtgärder har under 2022 varit fortsatt låg. Den låga efterfrågan gav istället utrymme för ökad volym inom Stöd till ädellövskogsbruk.”

KAPITEL 9

EKONOMISKT STÖD

Stöden som Skogsstyrelsen hanterar bidrar till miljömålen och Agenda 2030-målen genom insatser till natur- och kulturmiljövårdande skötsel, ädellövskog samt kompetensutveckling inom miljö och klimat.

Med stöden *Stöd till natur- och kulturmiljövårdsåtgärder (Nokås)* och *Skogens miljövärden*, kombinerat med rådgivning, bidrar Skogsstyrelsen framförallt till bevarande av biologisk mångfald via effektmålet *Skydd och ökad skötsel av naturvärden* i den skog som frivilligt avsatts för naturvård av skogsägarna. Det ekonomiska bidraget utgör ett incitament för att skötseln ska komma till stånd^[1]. De frivilligt avsatta områdena förstärker Natura 2000-nätverket. Skötsel är en förutsättning för att områdena ska fortsätta vara en viktig del av den gröna infrastruktur som behövs för att uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus för ingående arter och naturtyper^[2].

Stöd till kompetensutveckling bidrar till målen genom att prioritera stöd till projekt som behandlar

ämnen inom *Minskade skogsskador*, *Mer varierat skogsbruk*, *Mer vitala och produktiva skogar*, *Förbättrad miljöhänsyn* och *Attraktivare skogar för upplevelser*.

FÖRBEREDELSE FÖR GENOMFÖRANDET AV DEN STRATEGISKA PLANEN FÖR DEN GEMENSAMMA JORDBRUKSPOLITIKEN 2023–2027

Skogsstyrelsen har under året deltagit i arbetet med att förbereda för genomförandet av den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027. Arbetet har skett tillsammans med Jordbruksverket genom att ta fram regelverk, prioriteringsmodeller, handläggarstöd med mera. Enligt den beslutade förordningen ska Skogsstyrelsen hantera stöd till kompetensutveckling inom den strategiska planen 2023–2027.

Stöd till naturvårdande skötsel kommer från 2023 endast att ges med det nationella stödet *Stöd till natur- och kulturmiljövårdsåtgärder (Nokås)*. Stödet *Skogens miljövärden* stängde för nya ansökningar den 31 december 2022.

NATIONELLA STÖD

Stöd till natur- och kulturmiljövårdsåtgärder (Nokås) samt ädellövskogsbruk

Efterfrågan på *Stöd till natur- och kulturmiljövårdsåtgärder (Nokås)* har under 2022 varit fortsatt låg. Det beror främst på att många av de åtgärder som tidigare genomfördes med *Nokås* de senaste åren istället genomförts med stödet *Skogens miljövärden* inom landsbygdsprogrammet.

TABELL 9:1. ÖVERSIKT AV DE OLIKA STÖD SKOGSSTYRELSEN HANTERAT UNDER ÅR 2022

Stöd	Benämning	Syfte
Stöd till natur- och kulturmiljövårdsåtgärder	Nokås	Bidrar till miljömålet Levande skogar genom stöd till naturvårdande skötsel av natur- och kulturvärden i frivilliga avsättningar.
Stöd till ädellövskogsbruk	Ädellövskogsbruk	Kompenserar skogsägare för merkostnader vid föryngring av ädellövskog, som har stor betydelse för landskapsbild och biologisk mångfald.
Landsbygdsprogrammet 2014–2022	Skogsstyrelsen har haft två skogliga stöd: • Kompetensutveckling inklusive rådgivning • Skogens miljövärden	Bidra till miljömålen genom stöd till naturvårdande skötsel av natur- och kulturvärden och kompetensutveckling av verksamma inom skogsbruket.

1 Skogsstyrelsen, meddelande 6, 2015. Utvärdering av ekonomiska stöd.

2 Naturvårdsverkets skrivelse (Ärendnr: NV-07205-21) Redovisning av uppdrag om revidering och komplettering av ”PAF”, prioriterat åtgärdsprogram för Natura 2000 för år 2021–2027

Den låga efterfrågan på *Nokås* gav utrymme för ökad volym inom *Stöd till ädellövskogsbruk*. Många skogsägare har genom stödet till ädellövskogsbruk fått möjlighet att plantera ädellövskog på mark där det tidigare framför allt stått gran. Intresset för ädellövskog ökar när granen återkommande drabbas av stormskador och granbarkborre. Anslaget för utbetalning blev fullt utnyttjat. Jämfört med föregående år har ansökningarna om stöd ökat vilket främst förklaras med att det varit ett bokollonår igen med ökade ansökningar för förnygring av bokskog. Se tabell 9:4.

Skogsstyrelsens internrevision granskade under 2021 myndighetens hantering av stöden *Nokås* och *Ädellövskogsbruk*. Revisionen identifierade ett antal utvecklingsområden för att få en effektivare hantering. Under 2022 har, i enlighet med av styrelsen beslutad åtgärdsplan, en förstudie inletts för att ta fram förslag på en förändrad hantering av stöden. Fokus i förstudien ligger på att förenkla hanteringen och att ge förutsättningar för att utveckla kompetensen hos stödhandläggarna. Förstudien beräknas vara klar första kvartalet 2023.

LANDSBYGDSPROGRAMMET 2014–2022

Landsbygdsprogrammet (LBP) 2014–2020 förlängdes med två år och omfattade även åren 2021–2022. För de skogliga stöden gäller förlängningen stöden *Skogens miljövärden* och *Kompetensutveckling*. Stödet till samarbete stängdes däremot vid utgången av 2020. Även stödet till återställande av skadad skog, som aldrig varit aktivt, togs bort i programmet.

Under 2022 har intresset för *Skogens miljövärden* ökat efter en nedgång under 2021. Uppgången

Foto: Yaman Albolbol

Jämfört med föregående år har ansökningarna om stöd till ädellövskogsbruk ökat vilket främst förklaras med att det varit ett bokollonår igen med ökade ansökningar för förnygring av bokskog.

beror framför allt på att Skogsstyrelsen ökade sin rådgivning under 2022 jämfört med under 2021. Skogsstyrelsen har tagit emot ansökningar om stöd till och med 31 december 2022 och kommer handlägga och besluta dessa under början av 2023. Under det sista kvartalet 2022 inkom ansökningar på nära 30 miljoner kronor vilket medför att budgeten för programperioden med all sannolikhet kommer att nyttjas.

Intresset för stödet till kompetensutveckling har varit stort. I september 2021 fick Skogsstyrelsen in ansökningar på nära 50 miljoner kronor när utlysningen uppgick till 20 miljoner kronor. Kombinationen av en stor mängd ansökningar och att det tog tid att öka handläggarkapaciteten resulterade i långa handläggningstider. Tyvärr var många ansökningar av bristfällig kvalitet och flera sökande drog tillbaka sina ansökningar när de insåg behovet av kompletteringar. Ett antal ansökningar avslogs också då de inte hade den kvalitet som

501

Så många hektar ädellövskog beviljades stöd för förnygring under året. Den stora ökningen beror främst på att det varit ett bokollonår.

krävdes för godkännande. Detta innebar att budgeten inte kunde nyttjas fullt ut. Då stödet stängde 31 december 2022 och besked om hur kvarvarande budget fick hanteras kom först i september, gjordes ingen öppen utlysning av kvarvarande medel. Istället erbjöds pågående projekt möjlighet att utöka sin budget. Ett antal ansökningar om utökning på drygt 2 miljoner kronor inkom. Resterande budget planeras att användas av Skogsstyrelsen i egna projekt då möjligheterna att lyckas få in ansökningar i en utlysning med sista ansökan 31 december 2022 bedömdes som små.

TABELL 9.2. BEVILJADE OCH UTBETALADE STÖD INOM NOKÅS OCH ÄDELLÖVSKOGSBRUK, TKR

Stödform	2022		2021		2020	
	Beviljade	Utbetalade	Beviljade	Utbetalade	Beviljade	Utbetalade
Nokås	5 575	6 255	7 996	5 736	7 193	6 442
Ädellöv	25 183	19 212	19 158	19 563	28 042	19 031
Summa	30 758	25 467	27 154	25 299	35 235	25 473

TABELL 9.3. NOKÅS, FÖRDELNING PÅ MILJÖVÄRDEN SOM FRÄMJAS, HEKTAR

Miljövärde	2022		2021		2020	
	Beviljade	Utbetalade	Beviljade	Utbetalade	Beviljade	Utbetalade
Biologisk mångfald	66	277	360	147	148	118
Vattenmiljö	8	6	1	1	1	1
Kulturmiljö	1	5	14	13	9	12
Biologiskt kulturarv	1	0	14	8	1	4
Rekreation/friluftsliv	51	30	50	34	46	56
Övrigt	107	113	172	147	191	144
Summa	234	431	611	350	396	335

TABELL 9.4. ÄDELLÖVSKOG, FÖRDELNING PÅ ÅTGÄRDER, HEKTAR

Åtgärd	2022		2021		2020	
	Beviljade	Utbetalade	Beviljade	Utbetalade	Beviljade	Utbetalade
Förnygring	501	173	110	192	339	882
Grärensning	107	77	105	101	51	52
Hjälplantering	44	44	38	33	28	28
Stängselvård	156	115	125	186	108	113
Övrig återväxtvård	121	121	146	163	177	165
Röjning	1 140	1 228	1 277	1 098	1 497	1 641
Nyanläggning	290	257	192	191	301	169
Framgallring	2	8	13	6	4	1
Nedtagning av stängsel	187	166	156	141	894	160
Summa	2 548	2 190	2 162	2 110	3 399	3 211

TABELL 9.5. STÖDET SKOGENS MILJÖVÄRDEN, BEVILJAT FÖR OLIKA ÅTGÄRDER

Insatstyp	Beviljat stöd			Totalt beviljat stöd 2016-2022	Totalt belopp (kr) 2016-2020
	2022	2021	2020		
Gallra fram lövrik skog, hektar	232	227	464	2 144	17 162 600
Gallra fram ädellövskog, hektar	0	14	59	398	2 254 500
Naturvårdsbränning, hektar	212	248	226	1 948	18 346 000
Rensa kulturmiljö, styck	0	42	397	1 088	551 418
Rensa stenmur, meter	0	0	0	6 566	50 740
Skapa våtmark, hektar	20	6	7	62	645 000
Skötsel av natur- och kulturmiljö, hektar	1 255	946	2 285	11 917	101 536 358
Summa					140 536 358

Skogens miljövärden – LBP 2014–2022

Total budget för stödet är 157,7 miljoner kronor. Stödet ges i form av fasta ersättningar per hektar, löpmetrar eller per styck. Se tabell 9:5.

Av de enskilda markägare som sökt och beviljats stödet *Skogens miljövärden* är 24 procent kvinnor och 76 procent män. Se tabell 9:6. För stöden *Nokås* och *Ädellövs-skogsbruk* är andelen kvinnor som sökt ännu lägre, enbart 17 procent. Se tabell 9:7. Könsfördelningen bland Sveriges enskilda markägare är 38 procent kvinnor och 62 procent män. Kvinnor är med andra ord en underrepresenterad grupp bland dem som söker stödet *Skogens miljövärden* och i ännu högre grad bland de som söker stöden *Nokås/Ädellövs-skogsbruk*. Vi saknar i nuläget en förklaring till varför det är så. Juridiska personer (företag, kommuner, kyrkan med flera) utgör 19 respektive 23 procent av det totala antalet sökande.

Stöd för kompetensutveckling – information LBP 2014–2022

Med information avses kortare aktiviteter som skogs dagar, skogskvällar och deltagande i mässor. Även framtagande av broschyrer, film och webbinformation ryms inom stödet. Målgruppen ska vara ”verksamma i skogsbruket”. Skogsstyrelsen har i handlingsplanen för programmet identifierat sju ämnesområden som stödet prioriteras till. I tabell 9:8 redovisas hur beviljade ansökningar fördelas på dessa ämnesområden. Den totala budgeten för stödet under 2014–2022 är 14,9 miljoner kronor. En sista utlysning stängde 31 december 2022 och de ansökningarna kommer handläggas och beslutas under 2023.

Stöd för kompetensutveckling – utbildning LBP 2014–2022

Med utbildning avses kurser, studieresor och workshoppar. I tabell 9:9 redovisas totalt beviljade ansökningar fördelade på ämnesområde sedan stödet öppnade 2016. Budget för stödet är 74,5 miljoner kronor³. En sista utlysning stängde 31 december 2022 och de ansökningarna kommer handläggas och beslutas under 2023.

Stöd för rådgivning – LBP 2014–2022

Rådgivning har genomförts direkt till skogsägaren på den egna fastigheten med syfte att ge råd om naturvårdande skötsel i frivilliga avsättningar. Skogsägaren har fått ett rådgivningskvitto och har sedan kunnat söka stödet *Skogens miljövärden* för att utföra åtgärderna. Rådgivningen genomfördes helt av Skogsstyrelsen i egen regi, se kapitel 6, ”Rådgivning”. Budget för stödet är 36,8 miljoner kronor. Se tabell 9:10.

HANDLÄGGNINGSTIDER

Handläggningstiderna har under 2022 kortats något när det gäller ansökan om stöd gällande *Nokås/Ädellövs-skogsbruk* och *Skogens miljövärden*. När det gäller ansökan om utbetalning har det däremot blivit lite längre tider för båda stöden. Vi ser där en utmaning för ansökan om utbetalning där inflödet kan variera stort under året och det därmed kan vara svårt att ha rätt nivå på bemanningen.

För stödet till kompetensutveckling har handläggningstiden för ansökan om stöd ökat och ansökningstiden för utbetalningsansökan minskat. När det gäller ansökan om stöd kan ökningen förklaras med det stora inflödet av ansökningar under hösten 2021. Under 2022 har nya

Foto: Camilla Zito

Rådgivning har genomförts direkt till skogsägaren på den egna fastigheten med syfte att ge råd om naturvårdande skötsel i frivilliga avsättningar.

handläggare rekryterats men det tar en tid innan det får genomslag i handläggningstiderna för hela året. Se tabell 9:11.

Handläggningstiderna påverkas av ett flertal faktorer. Stöden inom landsbygdsprogrammet hanteras i form av utlysningar och ansökningsomgångar. Handläggningen påbörjas inte förrän samtliga ansökningar från en utlysning/ansökningsomgång inkommit då de konkurrerar om samma utlysta stödbelopp. En utlysning/ansökningsomgång är cirka tre månader lång.

Kvaliteten på ansökningarna påverkar också handläggningstiden. Skogsstyrelsen förbättrar löpande blanketter, e-tjänster och instruktioner för att underlätta för sökande att göra rätt från början och minska behovet av kompletteringar.

³ Beviljat belopp är högre än budget då uppföljningssystemet inte tar hänsyn till att pengar från kompetensutvecklingsprojekt som vid utbetalning ansökt om lägre belopp/fått avdrag och skapat ett så kallat återflöde. Återflödet kan beviljas till nya projekt.

TABELL 9:6. SKOGENS MILJÖVÄRDEN

Beviljade ansökningar 2016–2022	Antal
Enskilda markägare kvinnor	526
Enskilda markägare män	1 710
Bolag, stiftelser med mera	480
Summa	2 716

TABELL 9:7. NOKÅS OCH ÄDELLÖVSKOGSBRUK

Inkomna ansökningar 2016–2022	Antal
Enskilda markägare kvinnor	90
Enskilda markägare män	439
Bolag, stiftelser med mera	162
Summa	691

TABELL 9:8. STÖD FÖR KOMPETENSUTVECKLING
INFORMATION LBP 2014–2022

Prioriterat område	Antal projekt	Beviljat mnkr, 2022-12-31
Minska markskador	3	1,7
Viltstam i balans	3	2,8
Skogens påverkan på vatten	6	2,4
Skogsskötsel med hänsyn till miljö och sociala värden samt kulturmiljön	7	3,7
Förebygga effekter av klimatpåverkan	1	0,9
Minskad försurning	0	0
Ökad biologisk mångfald i skogen	2	0,6
SUMMA	22	12,1

TABELL 9:9. STÖD FÖR KOMPETENSUTVECKLING
UTBILDNING LBP 2014–2022

Prioriterat område	Antal projekt	Beviljat mnkr, 2022-12-31
Minska markskador	7	10,0
Viltstam i balans	6	8,9
Skogens påverkan på vatten	7	12,8
Skogsskötsel med hänsyn till miljö och sociala värden samt kulturmiljön	6	3,1
Förebygga effekter av klimatpåverkan	2	8,7
Minskad försurning	1	1,9
Ökad biologisk mångfald i skogen	12	29,3
SUMMA	41	74,7

TABELL 9:10. STÖD FÖR RÅDGIVNING LBP 2014–2022

Stöd	Beviljat mnkr 2022-12-31	Förväntat antal deltagare ^{a)}
Rådgivning om Skogens miljövärden	36,2	6 762
Fortbildning av rådgivare	0,6	45

^{a)} Förväntat antal deltagare är det antal som sökande angivit i ansökan. Uppgifter om det faktiska utfallet finns först när sökande slutfört projektet och ansöker om utbetalning.

TABELL 9:11. HANDLÄGGNINGSTIDER FÖR STÖDÄRENDEN

	2022	2021	2020	Mål
Stöd	Genomsnittlig handläggningstid, antal dagar			
Nokås/ Ädellövskogs- bruk, ansökan om stöd	94	101	100	90 dagar
Nokås/ Ädellövskogs- bruk, ansökan om utbetalning	62	54	68	60 dagar
	Andel beslut, handläggningstid inom 180 dagar (%)			Mål
Skogens miljövärden, ansökan om stöd (LBP)	89	52	76	80% inom 180 dagar
Kompetens- utveckling, ansökan om stöd (LBP)	53	100	54	80% inom 180 dagar
	Andel beslut, handläggningstid inom 120 dagar (%)			Mål
Skogens miljövärden, ansökan om utbetalning (LBP)	66	86	89	80% inom 120 dagar
Samarbete och kompetens- utveckling, ansökan om utbetalning (LBP)	69	65	56	80% inom 120 dagar

TABELL 9:12. VERKSAMHETENS OMFATTNING,
EKONOMISKT STÖD, ÅRSARBETSKRAFTER,
INTÄKTER OCH KOSTNADER

	2022	2021	2020
Årsarbetskraft, totalt	26	28	28
Årsarbetskraft, män	9	10	13
Årsarbetskraft, kvinnor	17	18	15
Intäkter av anslag 1:2	6 690	5 733	6 738
Intäkter av anslag 1:1 (LBP behörig myndighet)	12 603	14 634	13 789
Intäkter av anslag 1:1 (Övrigt)	10 693	11 025	12 601
Övriga intäkter	150	85	151
Kostnader	-30 136	-31 477	-33 279
Resultat	0	0	0
Från statsbudgeten för finansiering av bidrag anslag 1:2	25 468	25 299	25 438
Lämnade bidrag	-25 468	-25 299	-25 438

KAPITEL 10

ÄRENDEHANDLÄGGNING OCH TILLSYN

Skogsstyrelsen arbetar med tillsyn enligt skogsvårdslagen, miljöbalken, lagen om virkesmätning och timmerförordningen. Handläggning av avverkningsärenden, med efterföljande tillsyn enligt skogsvårdslagen och miljöbalken, är Skogsstyrelsens mest omfattande arbetsuppgift.

Skogsvårdslagen anger de grundläggande reglerna för skogens skötsel. Särskilda regler finns för avverkning i fjällnära skog och ädellövskog.

Miljöbalken syftar till att främja en hållbar utveckling, virkesmätningen ska bidra till en trovärdig och väl fungerande virkesmarknad och timmerförordningen syftar till att motverka handel med olagligt avverkat virke och trävaror från sådant virke inom EU.

Skogsstyrelsen handlägger även *FLEGT*-licenser. *FLEGT*-licensen är ett dokument som bekräftar att de träprodukter som importeras till EU kommer från laglig avverkning eller import. I dag gäller licenssystemet enbart för import av timmer och träprodukter från Indonesien.

Skogsstyrelsens handläggning och tillsyn bidrar starkt till de effekter som identifierats i Skogsstyrelsens verksamhetsstrategi.

Tillsyn riktad mot miljöhänsyn är i dagsläget det område som Skogsstyrelsen arbetar mest med och bidrar exempelvis till effekten *Förbättrad miljöhänsyn*. Tillsyn av biotopskyddsområden bidrar till *Skydd och skötsel av naturvärden*.

Dessutom bidrar arbetet inriktat mot insektsskador, exempelvis kampanjen som genomförts och beskrivs

under rubriken *Objektstillsyn enligt skogsvårdslagen*, till *Minskade skogsskador*.

REGERINGSUPPDRAG

Utreda tillgängliggörande av vissa uppgifter i fjällnära skog

I juni 2022 fick Skogsstyrelsen en rad regeringsuppdrag, däribland att utreda tillgängliggörande av vissa uppgifter om fjällnära skog. Uppdraget ska redovisas 31 mars 2023 och utförs tillsammans med Lantmäteriet och Naturvårdsverket. En arbetsgrupp med representanter från de tre myndigheterna har haft en rad digitala möten. Resurspersoner med kompetens inom bland annat juridik, tillsyn och geodata har medverkat kring olika delar.

Utreda fler regelförenklingar i skogsbruket

Ett annat regeringsuppdrag handlar om att utreda fler regelförenklingar i skogsbruket. Skogsstyrelsen har inlett ett arbete med att se över regler för skogsbruk i granskog på före detta åkermark. En analys av möjliga förenklingar av regler för ransonering, brukningsenhet, lägsta ålder för föryngringsavverkning genomförs också, samt en översyn av hur regellättnader skulle kunna införas

för att gynna naturlig föryngring, bland annat i övergångszoner i bryn mellan åkermark och skog.

Ett utvecklat artskydd

Skogsstyrelsen har tillsammans med Naturvårdsverket fått ett regeringsuppdrag rörande artskydd. I regeringsuppdraget ingår bland annat att revidera de gemensamma riktlinjerna för handläggning av artskyddsärenden i skogsbruket och att ta fram strategier och arbetssätt för förebyggande åtgärder för artskydd i skogen.

Det ingår även att fortsätta utveckla befintliga vägledningar om lämplig hänsyn till fridlysta arter och deras livsmiljöer vid skogsbruksåtgärder. Under arbetet ska även dialog föras med länsstyrelser och andra relevanta myndigheter, representanter för skogsägare, skogsnäring, miljöorganisationer och andra berörda.

Vara behörig myndighet enligt EU-förordning 2018/1724 om en gemensam digital ingång

Skogsstyrelsen är en av de myndigheter som är behöriga myndigheter och har utsett en kontaktperson mot myndigheten för digital förvaltning. Skogsstyrelsen arbetar även sedan tidigare med en gemensam digital

*”Handläggning av
avverkningsärenden,
med efterföljande
tillsyn enligt skogs-
vårdslagen och
miljöbalken, är
Skogsstyrelsens
mest omfattande
arbetsuppgift.”*

inlämningsfunktion för skogliga ärenden, Skogsärenden för företag. Mer information finns under rubriken E-tjänster.

ÄRENDEHANDLÄGGNING

Handläggning av avverkningsärenden

Skogsstyrelsen får kännedom om planerade avverkningar genom de avverkningsanmälningar och ansökningar om avverkningstillstånd som skickas in till myndigheten. Handläggningen av avverkningsärenden utförs lokalt av medarbetare på Skogsstyrelsens distrikt.

När en anmälan eller en ansökan kommer in till myndigheten hanterar Skogsstyrelsen det genom en process i flera steg. Först görs en automatisk kontroll av att ärendet är komplett utifrån formella krav. Därefter analyseras samtliga anmälningar och ansökningar om avverkning digitalt. I analysen används material från myndighetens egna samt externa parter inventeringar, andra externa tjänster som exempelvis *Artportalen*, geodata såsom fuktighet och lutning, samt information i den inlämnade anmälan eller ansökan. Med analysens hjälp prioriteras sedan samtliga ansökningar samt ett urval av anmälningarna till manuell handläggning. Den manuella handläggningen genomförs av medarbetare på Skogsstyrelsens distrikt utifrån en bestämd metod. Resterande anmälningar handläggs automatiskt.

Under 2022 har 53 procent av anmälningarna handlagts automatiskt, jämfört med enbart några enstaka procent innan analysen infördes i mars 2021.

Den automatiska handläggningen möjliggör en effektivare verksamhet där resurser kan prioriteras för de ärenden som har störst behov av tillsyn. Arbetet med att utveckla analysen fortsätter, både med syfte

TABELL 10:1. ANTAL ANMÄLNINGAR OCH ANSÖKNINGAR OM FÖRYNGRINGSÄVVERKNING

	2022	2021	2020
Antal anmälningar och ansökningar	59 634	70 434	64 589

TABELL 10:2. ANDEL ANSÖKNINGAR OM DISPENS FRÅN 6-VECKORSREGLN AV ANTALET ÄVVERKNINGSANMÄLNINGAR, %

	2022	2021	2020
Region Syd	14	15	26
Region Mitt	17	18	18
Region Nord	1	3	1
Totalt	12	14	17

att öka analysens kvalitet och att ytterligare öka den automatiska handläggningen. Ett arbete pågår exempelvis med att förfinas urvalet mot de kulturhistoriska lämningar där flest skador på lämningen erfarenhetsmässigt uppkommer.

Under 2022 inkom färre anmälningar och ansökningar om tillstånd till avverkning än under 2021. Av dessa anmälningar och ansökningar gällde 59 634 förnygringsavverkning (70 434 år 2021), medan 2 428 avsåg avverkning för annat ändamål än virkesproduktion (3 482 år 2021). Se tabell 10:1.

Ansökningar om dispens från sexveckorsregeln på grund av skogsskador

Den torra sommaren 2018 innebar stora granbarkborreangrepp i framför allt Götaland. Angreppen fortsatte och under de senaste åren har problemen varit stora även i Svealand. Skogsstyrelsen har möjlighet att besluta om bekämpningsområden och sedan flera år tillbaka ingår de delar av Sverige som är mest drabbade av granbarkborre i sådana bekämpningsområden. I dagsläget rör det sig om delar av Götaland och Svealand.

53%

Så stor andel av anmälningarna har under 2022 handlagts automatiskt, jämfört med enbart några enstaka procent innan den digitala analysen infördes i mars 2021.

Skogsstyrelsen har i och med de stora problemen med granbarkborre hanterat en stor mängd avverkningsärenden initierade med anledning av uppkomna insektsskador. Normalt får en avverkning inte påbörjas innan sex veckor passerat från det att anmälan om avverkning inkommit till Skogsstyrelsen, men i och med angreppen av granbarkborre har ett stort antal ansökningar om undantag från sexveckorsregeln inkommit.

Skogsstyrelsen har varit relativt generös med dessa undantag och under 2022 har Skogsstyrelsen medgett undantag och tillåt att avverkning påbörjats tidigare i 11 procent av de anmälda avverkningarna eftersom vi anser att det ger bekämpningsnytta. I Svealand och Götaland, där problemen med granbarkborre är störst, är siffran 17 procent respektive 13 procent.

Foto: MostPhotos

Under 2022 har 229 ansökningar om avverkning i fjällnära skog kommit in till Skogsstyrelsen. Under 2021 och 2022 har Skogsstyrelsen prioriterat denna verksamhet, bland annat genom att flytta personal från andra delar av landet till det berörda området.

I norra delarna av landet där problemen med granbarkborre är mindre, är denna siffra betydligt lägre, under en procent. Under hösten 2022 har Skogsstyrelsen återgått till en mer restriktiv bedömning av dessa undantag. Inflödet av ett högt antal ansökningar om undantag har nu pågått en längre tid och det är inte längre motiverat att medge undantag för en så stor del av ansökningarna. Detta kan förklara att andelen ansökningar om undantag är något lägre för 2022 än för 2021. Se tabell 10:2.

Handläggning av ansökningar om avverkning i fjällnära skog

Under 2022 har 229 ansökningar om avverkning i fjällnära skog kommit in till Skogsstyrelsen. Det rör sig om förnygringsavverkning och avverkning för annat ändamål. Det är färre ansökningar än 2021 då 521 ansökningar kom in. Den sammanlagda arealen av de inkomna ansökningarna

var 5 990 hektar 2022, att jämföra med 3 300 hektar 2019, 14 451 hektar 2020 och 13 390 hektar 2021.

Under 2021 och 2022 har Skogsstyrelsen prioriterat denna verksamhet, bland annat genom att flytta personal från andra delar av landet till det berörda området. Beslut har fattats i 299 ärenden avseende totalt 7 970 hektar. För 1 100 hektar av dessa beslutades om tillstånd till avverkning, och för 6 871 hektar beslutades om avslag på avverkning.

Begränsningarna och avslagen har oftast sin grund i att avverkningen är oförenlig med intressen som är av väsentlig betydelse för naturvärden eller kulturmiljövärden.

Handläggning av ansökningar i ädellövskog

Under 2022 har 250 ansökningar om tillstånd till avverkning i ädellövskog kommit in till Skogsstyrelsen. Nästan alla dessa gällde

förnygringsavverkning i de tre sydligaste länen Skåne, Blekinge och Halland. Dessutom inkom enstaka ansökningar om avverkning för att lägga om markanvändningen till annat ändamål än virkesproduktion. Samtliga ansökningar som kommit in under året har beviljats. I beslut om tillstånd till förnygringsavverkning villkoras hur avverkning och förnygring ska genomföras.

Handläggningstider och kostnader för handläggning

När en anmälan om avverkning är inlämnad till Skogsstyrelsen har myndigheten sex veckor på sig att handlägga anmälan innan det är tillåtet att påbörja avverkningen.

För det stora flertalet anmälningar som kommer in är sex veckor tillräckligt lång tid för handläggning. En del ärenden kräver däremot mer omfattande utredning, exempelvis begäran om mer information från

Foto: Jenny Leyman

Kostnaden för handläggning av ansökningar i fjällnära skog och i ädellövskog är betydligt högre än för anmälan om avverkning, och har dessutom ökat drastiskt under det senaste året.

markägare, fältbesök och kontakter med andra myndigheter, vilket gör att handläggningstiderna blir betydligt längre. Det kan även hända att information tillkommer sent i ett ärende, i vissa fall när sex veckor redan passerat och att ärendet behöver tas upp till förnyad handläggning. Vid dessa tillfällen kan Skogsstyrelsen behöva fatta beslut efter att sex veckor passerat. I utredningen av ärendet involveras markägaren genom att denna ges möjlighet att reagera på tillförd information i ärendet samt inkomma med mer information kring åtgärdens utförande.

För ansökningar om avverkning i fjällnära skog och ädellövskog krävs ett beslut från Skogsstyrelsen innan avverkning får påbörjas. Dessa ärenden kräver generellt mer handläggning än anmälningarna om avverkning. Exempelvis behöver många gånger fältbesök genomföras under snöfria förhållanden.

Handläggningstiden för dessa ärenden är därför relativt lång. Vid årsskiftet 2022/2023 fanns 133 ansökningar i fjällnära som inkommit före första januari 2022 och som ännu inte handlagts färdigt.

Kostnader för handläggning av anmälan om avverkning och anmälan om samråd enligt miljöbalken låg på mellan 450 och 650 kronor per ärende, automatgranskade ärenden inräknade, mellan åren 2020 och 2022. Vi kan se en ökning av kostnaden per ärende, men då ska också beaktas att kostnaden sjönk mellan 2019 och 2020. 2022 ligger kostnaden strax över kostnaden för 2019. Under de senaste åren har ett utvecklingsarbete för att öka effektiviteten i handläggningen av anmälningsärenden pågått, exempelvis genom att automatgranskningen av ärenden har ökat till över 50 procent. Samtidigt har en snabb ökning av antalet rättsfall, framförallt rörande artskydd,

inneburit stora förändringar i handläggning och utredning av ärenden behövt genomföras och att varje ärende som hanteras manuellt nu kräver en mer omfattande utredning. När handläggningen i enskilda ärenden blivit mer omfattande, har det inneburit ökade kostnader per ärende och den stora minskningen av kostnaden per ärende som man skulle kunna tänka sig i och med automatgranskningen har uteblivit.

Kostnaden för handläggning av ansökningar i fjällnära skog och i ädellövskog är betydligt högre än för anmälan om avverkning, och har dessutom ökat drastiskt under det senaste året. Det är svårt att helt förklara den ökade handläggningskostnaden för ansökningar, men arealen per ärende har ökat kraftigt under de senaste åren. När ärendena är stora till arealen och utredningen, exempelvis fältbesöken, blir mer omfattande, blir också kostnaden

Foto: Hans Gustavsson

Foto: Mats Fredriksson

Det är svårt att helt förklara den ökade handläggningskostnaden för ansökningar, men arealen per ärende har ökat kraftigt under de senaste åren. När ärendena är stora till arealen och utredningen, exempelvis fältbesöken, blir mer omfattande, blir också kostnaden per ärende hög.

per ärende hög. Under de två senaste åren har en kraftsamling genomförts, där ny personal utbildats och mycket utredningsarbete genomförts, men där alla ärenden ännu inte nått fram till beslut. Se tabell 10:3.

TABELL 10:3. KOSTNAD PER ÄRENDE FÖR HANDLÄGGNING, KR

	2022	2021	2020
Anmälan om avverkning och anmälan om samråd	648	535	478
Ansökan om avverkning	17 952	12 203	5 382

E-tjänster

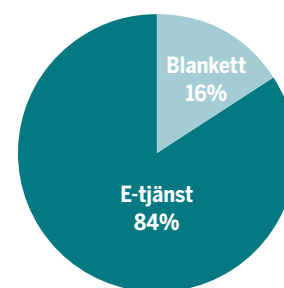
Skogsstyrelsen samarbetar sedan 2014 med länsstyrelserna kring gemensam ärendehantering för skogliga frågor. Den gemensamma, digitala tjänsten för skogliga ärenden, *Skogsärenden för företag*, har varit i drift sedan 2016.

Förutom avverknings- och samrådsärenden till Skogsstyrelsen kan även fornlämnings- och markavvattningsärenden lämnas in till länsstyrelserna via tjänsten. I nuläget har tolv planeringssystem anslutit sig till *Skogsärenden för företag*. Dessa system används av ungefär 90 företag. Andelen avverkningsanmälningar och ansökningar

om avverkningstillstånd som kommit in via e-tjänsten var under 2022 84 procent. Användningen av e-tjänsten har ökat med en procent sedan 2021.

Skogsstyrelsens mål är att 99 procent av ärendena senast år 2025 ska komma in digitalt. E-tjänsterna minskar de administrativa kostnaderna för både företaget som skickar in ärendet och för Skogsstyrelsen, jämfört med pappersblanketter.

Skogsstyrelsen har två tjänster för digital inlämning av anmälningar och ansökningar. Tjänsten *Skogsärenden för företag* används främst av större bolag, skogsägarföreningar

FIGUR 10:4. REGISTRERINGSMETODER

Inflöde av anmälningar under 2022 fördelat på registreringsmetoder.

och sågverkens inköpsorganisationer medan *Mina sidor* riktar sig till mindre företag och enskilda skogsägare. Se figur 10:4.

Foto: Karin Ekströmer

I februari 2022, efter klargöranden i domstolsprocesser, ändrade Skogsstyrelsen hanteringen av fridlysta arter och hanterar dem nu uteslutande med stöd av miljöbalken.

TILLSYN

Tillsynen påverkas kraftigt av pågående rättsutveckling

I dagsläget pågår en rättsutveckling i snabb takt, inte minst i samband med artskyddsärenden. Skogsstyrelsen behöver löpande förändra och anpassa verksamheten efter vad som sker. Artskyddet och den rättsutveckling som pågår beskrivs under en egen rubrik. Skogsvårdslagen och miljöbalken gäller parallellt med varandra och ställer olika krav på både markägare och myndighet. Eftersom skogsbruksåtgärder ofta berör båda lagstiftningarna blir otydligheten stor.

Rättsutvecklingen innebär att Skogsstyrelsen i samtliga anmälningar om avverkning enligt skogsvårdslagen, som också gäller som en anmälan om samråd enligt miljöbalken, är skyldig att göra en bedömning av åtgärdens påverkan på fridlysta arter utifrån miljöbalken. Denna bedömning kan sedan bli föremål för prövning i mark- och miljödomstolarna förutom att ärendet också i vissa fall kan komma att prövas i förvaltningsdomstol.

Samma ärende kan på så vis komma att prövas i två olika domstolsslag samtidigt. Även underlåtenheten att fatta beslut i ett sådant ärende kan överklagas till mark- och miljödomstolarna.

I detta sammanhang uppstår frågan om samrådsförfarandet i 12 kap. 6 § i miljöbalken genom rättsutvecklingen kan anses ha fått en annan innebörd än vad som förefaller ha varit lagstiftarens avsikt vid dess införande. Anmälningförfarandet innebär att en anmäld åtgärd får vidtas efter att sex veckor passerat, om myndigheten inte meddelar något annat. Rättsutvecklingen går mot att samtliga samrådsärenden ska avslutas med ett beslut, vilket i så fall medför att anmälningförfarandet snarare kan liknas vid en form av tillståndsplikt som förutsätter ett beslut från myndigheten.

Förutom otydligheten och de ständiga förändringarna som myndigheten behöver genomföra blir handläggningen av samtliga avverkningsärenden mer resurskrävande till följd av den pågående rättsutvecklingen.

I dagsläget prioriterar Skogsstyrelsen hårt inom arbetet med handläggning och tillsyn, men på sikt kan Skogsstyrelsen komma att behöva göra än mer omfattande omfördelningar av resurser i verksamheten. Bland annat kan ambitionsnivåerna för arbetet med tillsynsplanen och andra prioriterade verksamheter behöva sänkas.

Rättsutvecklingen har även bidragit till att Skogsstyrelsen förändrat arbets-sätten inom flera andra områden, bland annat samråd enligt 12 kap. 6 § i miljöbalken och ärenden som berör *Natura 2000*. Dessa beskrivs under en egen rubrik.

Artskydd i skogen

I mars 2021 kom ett avgörande från EU-domstolen som påverkade hur Skogsstyrelsen skulle handlägga fridlysta arter. För arter som berörs av livsmiljödirektivet (även benämnd art- och habitatdirektivet) innebar EU-domstolens dom att varje individ av dessa fridlysta arter var skyddad. Domen var även tydlig med att skyddet i fågeldirektivet gäller alla vilda fåglar och att det inte är tillåtet att på förhand exkludera några kategorier av fågelarter från skyddet.

Under 2021 visade svensk rättsutveckling att även alla vilda fåglar hade ett strikt skydd eftersom Sverige inte gjort någon åtskillnad mellan livsmiljödirektivet och fågeldirektivet i det svenska regelverket. Rättsutvecklingen innebar att Skogsstyrelsen behövde förändra ärendehandläggningen. Den 1 oktober trädde en ny artskyddsförordning i kraft och fåglarna särskildes från skyddet av andra arter i paragraferna 4 respektive 4a. Skrivningen i fjärde paragrafen gällande fåglarna ändrades till att vara mer likt skrivningen i fågeldirektivet där skyddet av fåglar är på populationsnivå.

I februari 2022, efter klagoranden i domstolsprocesser, ändrade Skogsstyrelsen hanteringen av fridlysta arter och hanterar dem nu uteslutande med stöd av miljöbalken.

En stor omställning med det är att markägaren har utredningsansvaret för att ta reda på hur fridlysta arter påverkas av den planerade åtgärden och vilka försiktighetsåtgärder som behöver vidtas för att arterna inte ska påverkas negativt på ett otillåtet sätt.

Under 2022 har 453 beslut rörande fridlysta arter fattats med stöd av miljöbalken och 64 beslut enligt skogsvårdslagen (det vill säga inom intrångsbegränsningen) där fridlysta arter berörs.

Det är ännu inte klarlagt om ersättning ska utgå till markägaren vid beslut om hänsyn till arter i artskyddsförordningen. Ett ärende där ersättningsfrågan i samband med skogsbruk och fridlysta arter prövas har fått prövningstillstånd i Högsta domstolen.

Samlad tillsynsplan

Skogsstyrelsen upprättar årligen en samlad tillsynsplan som omfattar myndighetens alla tillsynsområden, det vill säga

- objekt tillsyn enligt skogsvårdslagen och miljöbalken
- systemtillsyn enligt miljöbalken
- tillsyn enligt lagen om virkesmätning
- kontroller enligt timmerförordningen samt
- tillsyn över produktion av och handel med skogsodlingsmaterial.

Planen grundas på en behovsutredning som avser kommande tre år, men uppdateras årligen. Att ha en tillsynsplan är ett krav i förordningen (2016:349) om Skogsstyrelsens planering, uppföljning och utvärdering av tillsyn.

I tillsynsplanen beskrivs mål med tillsynen, prioriteringar, tillsynsinsatser för året, resursåtgång samt uppföljning och utvärdering av tillsynsverksamheten.

Varje år prioriterar Skogsstyrelsen några områden inom objekt tillsynen i skogsvårdslagen och miljöbalken. Det görs genom en styrning av urvalet för manuell handläggning och genom att ett antal aktiviteter pekas ut speciellt och prioriteras.

Utifrån behovsutredningen har urvalet för manuell handläggning under 2022 riktats mot hänsynskrävande biotoper, skyddszoner mot vatten, kulturlämningar, arter och rennärning.

De områden som pekades ut med miniminivåer eller aktiviteter inför 2022 var även områden med behov av tillsyn enligt behovsutredningen för 2022. Minimnivåerna driver mot att samtliga distrikt arbetar med de prioriterade tillsynsområdena, vilket samtidigt leder till en mer enhetlig tillsyn.

Prioriterade områden inom objekt tillsynen som preciserats med miniminivåer under 2022 var

- beslut om hänsyn till naturvårdens eller kulturmiljövårdens intressen enligt skogsvårdslagen eller miljöbalken
- beslut om hänsyn till rennäringens intressen
- kampanj kring åtgärder mot skadliga insekter
- tillsyn av biotopskyddsområden
- avsyningar av beslut (uppdelade i tre miniminivåer).

Samtliga miniminivåer uppfylldes på nationell nivå.

Inom systemtillsynen enligt miljöbalken prioriterades både nya verksamhetsutövare och sådana som tidigare har fått tillsynsbesök. Vid kontroller enligt timmerförordningen prioriterades importörer av trä- och pappersprodukter från Ryssland och Ukraina.

Foto: Camilla Zilio

Varje år prioriterar Skogsstyrelsen några områden inom objekt tillsynen i skogsvårdslagen och miljöbalken. Utifrån behovsutredningen har urvalet för manuell handläggning under 2022 bland annat riktats mot kulturlämningar.

Inom tillsynen enligt lagen om virkesmätning prioriterades mätmetoder för att mäta primärt skogsbränsle. Bland annat handlade kontrollerna om provtagningsmetodik för sönderdelat skogsbränsle och egenkontroll av mätresultaten.

Inom tillsynen av verksamhetsutövare som producerar eller levererar skogsodlingsmaterial prioriterades företag eller verksamhetsplatser som inte tidigare kontrollerats eller som inte kontrollerats under de senaste fem åren.

Tillsynsplanen bedöms bidra till ökad enhetlighet, ökad transparens och tydlighet kring Skogsstyrelsens tillsyn. Förutom de mätbara effekterna av tillsynsplanen bidrar den till bättre struktur och tydlighet när det gäller prioritering inom arbetet med tillsyn.

Objektstillsyn enligt skogsvårdslagen
Objektstillsynen, som styrs av tillsynsplanen, kan grovt delas in i två delar, före respektive efter avverkning.

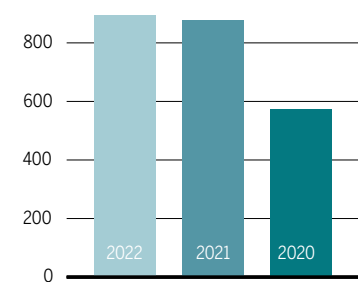
Före avverkning prioriteras tillsynen av de ärenden där den planerade avverkningen kan innebära risk för lagöverträdelse, exempelvis bristande miljöhänsyn. Efter avverkningen gäller tillsynen främst kontroll av utförd avverkning och vidtagna återväxtåtgärder. När en anmälan om avverkning utreds manuellt av en handläggare görs det utifrån ett på förhand beskrivet arbetssätt. Utredningen sker allsidigt och tillvaratar behoven utifrån det enskilda ärendets beskaffenhet. Genom en tydlig beskrivning av arbetssätt ökar också transparensen, vilket leder till ökat förtroende i omvärlden för tillsynsverksamheten.

Det totala antalet beslut låg under 2022 på ungefär samma nivå som 2021. Se tabell 10:5 och diagram 10:6.

TABELL 10:5. TILLSYN ENLIGT SKOGSVÅRDSLÄGEN

Antal	2022	2021	2020
Antal förelägganden om skogsvård	22	35	93
Antal förelägganden och förbud miljöhänsyn 30 § skogsvårdslagen	245	708	527
Antal föreläggande och förbud 31 § skogsvårdslagen	22	26	19
Antal föreläggande och förbud enligt miljöbalken	627	168	47
Anmälan om misstanke om brott	45	68	55

DIAGRAM 10:6. FÖRBUD/FÖRELÄGGANDEN

Antal förbud/förelägganden enligt 30-31§§ skogsvårdslagen, 12 kap. 6 § miljöbalken.

FAKTA OM FÖRELÄGGANDE OCH BESLUT

Beslut om föreläggande

Ett föreläggande är ett beslut som innebär att den som beslutet gäller måste utföra en åtgärd eller att åtgärden måste utföras på ett visst sätt. Exempelvis kan Skogsstyrelsen besluta om att förelägga markägaren att markbereda och plantera.

Beslut om förbud

Ett beslut om förbud innebär att den som beslutet gäller måste avstå från att utföra en viss åtgärd. Det kan handla om förbud mot avverkning och andra åtgärder under viss del av året för att undvika att störa rovfågels häckning eller att vid en avverkning lämna kvar vissa områden med mycket höga naturvärden.

Däremot har fördelningen mellan beslut enligt skogsvårdslagen och miljöbalken förändrats. Antalet förbud eller förelägganden om miljöhänsyn som fattades med stöd av skogsvårdslagen har minskat från 708 beslut 2021 till 245 beslut 2022 och antalet förelägganden eller förbud fattades med stöd av miljöbalken har ökat från 168 beslut 2021 till 627 beslut 2022. En stor del av de beslut som fattades med stöd av miljöbalken rör artskydd. Skillnader i antalet beslut förekommer mellan de delar av landet där det föreligger ett högre tryck i artskyddsfrågan

jämfört med andra delar av landet. I vissa fall bör också skillnader mellan olika delar av landet förekomma, exempelvis när behovet av tillsyn utifrån tidigare erfarenhet kring lagöverträdelser ser olika ut över landet, men vi behöver vara uppmärksamma på skillnader som inte är motiverade. De som möter Skogsstyrelsen som tillsynsmyndighet ska bemötas på ett likartat sätt oberoende av var i landet åtgärden vidtas och utifrån ett rättssäkerhetsperspektiv är därför enhetligheten viktig. I enhetlighetsbegreppen ingår att såväl handläggningen som

Foto: MostPhotos

Skogsstyrelsen har ambitionen att arbeta mer aktivt med rennärringsfrågor. I tillsynsplanen var det därför beslutat att minst 19 beslut inom åtta berörda distrikt skulle fattas under 2022. Vi fattade, under 2022, totalt 22 beslut i det område som berörs av rennärringens intressen.

omfattningen av den kan variera beroende av vilken typ av ärenden som inkommer till Skogsstyrelsen i olika delar av landet. Samtidigt innebär även enhetlighet att det alltid ska finnas en viss sannolikhet för att en viss åtgärd blir föremål för tillsyn oberoende var i landet den vidtas. Att åstadkomma en enhetlighet utifrån båda synsätten är ständigt en utmaning för Skogsstyrelsens handläggning. Bedömningen i nuläget är att skillnader som inte kan motiveras utifrån skillnader i behov av tillsyn fortfarande förekommer mellan olika delar av landet, även om Skogsstyrelsen arbetar intensivt med frågan.

Skogsstyrelsens verksamhet är spridd och i handläggningen ingår ett flertal moment där bedömning behöver ske i varje enskilt ärende. Det innebär att vi ständigt behöver arbeta med stöd i form av exempelvis checklistor men också ständig kalibrering mellan handläggare för att öka enhetligheten i handläggningen.

Skogsstyrelsen har ambitionen att arbeta mer aktivt med rennärringsfrågor. I tillsynsplanen hade Skogsstyrelsen därför beslutat att minst 19 beslut inom åtta berörda distrikt skulle fattas under 2022. Skogsstyrelsen fattade, under 2022, totalt 22 beslut enligt 31 § skogsvårdslagen i det område som berörs av rennärringens intressen. Se tabell 10:5. Det är en kraftig ökning sedan 2019, vilket visar att åtgärderna som vi vidtagit, exempelvis kompetensutveckling för handläggare, förstärkt specialiststöd och tillfällen för erfarenhetsutbyten för handläggare, har gett effekt.

Även om myndigheten har nått det uppsatta målet för 2022 behöver vi fortsätta att fokusera på rennärringsfrågor och att arbeta för att stärka medarbetarnas kompetens i ämnet samt utveckla det interna stödet till handläggarna.

På grund av de kraftiga granbarkborreskadorna som uppkommit med start under 2018, prioriterade

Skogsstyrelsen även arbete för att bekämpa skadliga insekter i tillsynsplanen för 2022. Arbetet har genomförts genom informationskampanjer samt till viss del genom kontroller i fält.

Objektstillsyn enligt miljöbalken

Tillsyn enligt miljöbalken sker i första hand i form av samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken. Skogsstyrelsen har föreskrifter som pekar ut ett antal åtgärder och verksamheter som till sin natur är sådana att de riskerar att väsentligt ändra naturmiljön och därför alltid ska anmälas för samråd till Skogsstyrelsen. Därutöver råder även den generella samrådsplikten som innebär att en verksamhet eller en åtgärd som kan komma att väsentligt ändra naturmiljön ska anmälas för samråd. Men till skillnad från de åtgärder eller verksamheter som finns utpekade i Skogsstyrelsens föreskrifter behöver verksamhetsutövaren då göra en bedömning i det enskilda fallet.

Under 2021 bidrog rättsutvecklingen till att Skogsstyrelsen såg över och anpassade sitt arbetssätt gällande samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken. Tidigare har ett samrådsärende kunnat avslutas med ett samrådsprotokoll (en form av tjänsteanteckning). Nu avslutas ett ärende som tagits upp till samråd vanligtvis med beslut. Se tabell 10:5.

Utöver samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken hanterar Skogsstyrelsen även avverkningar i eller i närheten av *Natura 2000*-områden. När en anmälan om en åtgärd kommer in till Skogsstyrelsen i närheten av ett *Natura 2000*-område sker ett automatiskt utskick till markägaren med information om regelverket. Därutöver kan Skogsstyrelsen i vissa fall även förelägga markägaren att ansöka om tillstånd hos länsstyrelsen, då länsstyrelsen är tillståndsmyndighet. Skogsstyrelsen har sedan tillsynsansvaret för åtgärder som utförts inom eller i närheten av *Natura 2000*-områden.

Tillsyn av biotopskyddsområden

Skogsstyrelsen ska enligt miljötillsynsförordningen utöva tillsyn över de biotopskyddsområden som myndigheten beslutat om. Syftet med tillsynen är att kontrollera om några skadliga åtgärder vidtagits i områdena och, om så är fallet, anmäla misstanke om brott till polismyndigheten. Skador som upptäcks i samband med annan verksamhet, till exempel vid förvaltning och skötsel av biotopskyddsområden, hanteras på samma sätt.

I de områden där det har funnits högupplösta flygbilder från 2021, har biotopskyddsområden granskats genom bildanalys. Totalt har 3 355 biotopskyddsområden granskats. Därefter har 196 av dessa valts ut, utifrån vad som framkommit under

Foto: Sara Landstedt

Under 2021 bidrog rättsutvecklingen till att Skogsstyrelsen såg över och anpassade sitt arbetssätt gällande samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

Foto: John Lindström

Skogsstyrelsen har möjlighet att utföra tillsyn av biotopskyddsområden via helikopter.

analysen, för fortsatt utredning och eventuellt fältbesök.

När biotopskyddsområden tillsynas i fält eller via helikopter, registreras en eventuell skadlig händelse inom biotopskyddsområdet. I några ärenden per år skickas en misstanke om brott till polismyndigheten. Under 2022 skickades två ärenden.

Systemtillsyn enligt miljöbalken

Tillsynen riktar sig mot verksamhetsutövare som omfattas av kravet att anmäla åtgärder för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken eller utföra åtgärder som ska anmälas för samråd enligt miljöbalken. Verksamhetsutövare som får tillsyn för första gången

väljs ut genom ett riskbaserat urval. Uppföljande tillsyn sker normalt med tre till fem års mellanrum.

Under 2022 har fem verksamhetsutövare fått tillsyn för första gången. Uppföljande tillsyn har också skett hos elva verksamhetsutövare som granskades under 2018 eller 2019. Vid årsskiftet 2022–2023 var ett ärende ännu inte avslutat.

De vanligaste bristerna som upptäcks vid tillsynen är att riskbedömning och ett fullgott system för uppföljning saknas. Genom tillsynen blir verksamhetsutövarna uppmärksammade på dessa brister i sina system för egenkontroll och kan rätta till dem.

Tillsyn enligt virkesmätningslagen

Virkesmätningslagen omfattar mätning av skogsbränsle, timmer och massaved. Det finns även regler om egenkontroll, som innebär att ett mätande företag systematiskt och ändamålsenligt ska kontrollera noggrannheten hos mätredskap och mätresultat.

Företag som utför virkesmätning ska anmäla detta till Skogsstyrelsen och lämna uppgifter om verksamheten. Under 2021 anmälde 109 företag att de mäter virke i första affärsled, att jämföra med 98 företag 2020 och 76 företag 2019. Troligen finns det fler företag som mäter virke än de som anmält verksamhet till Skogsstyrelsen. Skogsstyrelsens arbete med att få in anmälningar från samtliga berörda företag kommer därför att fortsätta.

Tillsynen har främst inriktats mot mätmetoder som används vid mätning av primärt skogsbränsle. Under 2022 genomfördes 21 tillsynsbesök, det antal som var planerat enligt tillsynsplanen. Under året har Skogsstyrelsen förbjudit matrisomräkning vid mätning av sågtimmer.

Skogsstyrelsen avslutade under året sin representation i Virkesmätningsskontroll VMK ekonomisk förening eftersom organisationen fusionerats med Biometria.

Tillsyn enligt timmerförordningen

Under 2022 har Skogsstyrelsen genomfört 27 kontroller enligt timmerförordningen, vilket är färre än vad som var planerat enligt tillsynsplanen. Det beror främst på uppkomna vakanser i verksamheten. Under våren tog även Rysslands invasion av Ukraina en stor del av arbetstiden i anspråk, både i form av inhämtning av information, framtagande av gemensamma ståndpunkter inom expertgruppen på EU-nivå och att hålla verksamhetsutövare uppdaterade om hur situationen påverkar handel med Ryssland, Belarus och Ukraina. 21 av kontrollerna gjordes hos företag som importerar trävaror och fyra hos företag som handlar med varor som redan har släppts ut på EU:s inre marknad. Två kontroller gjordes gemensamt med systemtillsyn enligt miljöbalken hos virkesköpande svenska företag. Kontrollurvalet gjordes utifrån en riskbaserad kontrollplan. 15 ärenden har avslutats. Ett företag har fått vitesföreläggande.

Tillsyn av produktion

och saluföring av skogsodlingsmaterial enligt skogsvårdslagen

Reglerna för produktion och saluföring av skogsodlingsmaterial är till stor del harmoniserade inom EU. Syftet med lagstiftningen är att säkerställa att allt frö och alla plantor som släpps ut på marknaden är av god kvalitet och att dokumentation om skogsodlingsmaterialets härkomst, egenskaper och identitet följer materialet från produktion till slutkund.

Reglerna är även till för att undvika handelshinder som kan hämma den fria rörligheten för skogsodlingsmaterial inom EU. Skogsstyrelsen samarbetar med andra medlemsstaters motsvarande myndigheter genom att utbyta information om allt skogsodlingsmaterial som förs mellan länderna.

Skogsstyrelsen representerar Sverige i EU:s ständiga kommitté för skogsodlingsmaterial, OECD:s certifieringsschema för skogsodlingsmaterial, och NordGen Skogs Skogsförnygringsråd.

I samband med EU-kommissionens pågående översyn av utsädesdirektiven (inklusive direktivet för handel med skogsodlingsmaterial) har Skogsstyrelsen tagit fram underlag till Regeringskansliet och till EU-kommissionen.

I Skogsstyrelsens förvaltningsuppdrag ingår även att registrera

och utöva tillsyn av företag som ägnar sig åt produktion och saluföring av skogsodlingsmaterial, godkänna och registrera frökällor, utfärda stambrev för allt skogsodlingsmaterial som produceras i landet och hantera anmälningar och tillstånd för handel över landets gränser. Dessa uppdrag är avgiftsfinansierade.

Under 2022 var 39 företag registrerade för handel med skogsodlingsmaterial och Skogsstyrelsen har genomfört nio tillsynsbesök under året. Fem av besöken gjordes på plats och fyra besök genomfördes digitalt. De vanligaste bristerna som upptäcktes vid tillsynen var kopplade till kraven på dokumentation och märkning av skogsodlingsmaterial. Tidigare år har tillsynen huvudsakligen varit inriktad mot plantproducenter men från och med 2022 inkluderas även registrerade frökällor.

TABELL 10:7. VERKSAMHETENS OMFATTNING, ÄRENDEHANDLÄGGNING. ÅRSARBETSKRAFTER, INTÄKTER OCH KOSTNADER, TKR

	2022	2021	2020
Årsarbetskraft, totalt	54	53	47
Årsarbetskraft, män	33	33	30
Årsarbetskraft, kvinnor	21	20	17
Intäkter av anslag 1:1	60 570	54 098	48 504
Övriga intäkter	495	368	472
Kostnader	-61 065	-54 466	-48 976
Resultat	0	0	0

TABELL 10:8. VERKSAMHETENS OMFATTNING, TILLSYN. ÅRSARBETSKRAFTER, INTÄKTER OCH KOSTNADER, TKR

	2022	2021	2020
Årsarbetskraft, totalt *)	70	79	73
Årsarbetskraft, män *)	43	50	47
Årsarbetskraft, kvinnor *)	27	29	26
Intäkter av anslag 1:1	80 765	90 161	82 441
Övriga intäkter *)	1 025	554	878
Kostnader *)	-81 828	-90 740	-83 333
Resultat *)	-38	-25	-14

*) Här ingår offentligrättslig verksamhet

KAPITEL 11

STATISTIK OCH DATAINSAMLING

Skogsstyrelsen producerar officiell statistik och annan statistik inom myndighetens ansvarsområde. Statistiken används vid uppföljningar av de skogspolitiska målen och miljömålen samt som planerings- och beslutsunderlag för skogssektorn.

Syftet med Skogsstyrelsens statistik och datainsamling är att leverera statistik för bland annat uppföljningar av miljömålen och de skogspolitiska målen samt att ge underlag för rådgivning och prioriteringar inom myndighetens tillsynsverksamhet. Resultaten kan också användas vid särskilda informations- och utbildningsinsatser, till exempel företagsdialoger. Resultat från verksamheten redovisas framför allt i kapitel 3, "Tillståndet i skogen och skogens ekosystemtjänster" samt i kapitel 5, "Mål och resultat".

På Skogsstyrelsens webbplats finns tillgång till statistik som ingår i Sveriges officiella statistik samt resultat från andra undersökningar. Under 2022 hade Skogsstyrelsen totalt 97 000 sidvisningar på webbplatsens statistiksidor. Detta kan jämföras med drygt 135 000 sidvisningar under 2021 och drygt 110 000 sidvisningar år 2020. Minskningen ligger i linje med utvecklingen för sidvisningar på Skogsstyrelsens webbplats som helhet under 2022. Se kapitel 7, "Kommunikation".

Den mest besökta statistiksidan var som tidigare "Svärmningsövervakning" (11 123 sidvisningar) följt av "Äbin och andra skogliga betesinventeringar" (8 479 sidvisningar) samt "Rundvirkespriser" (8 141 sidvisningar).

OFFICIELL STATISTIK

Skogsstyrelsen är i dag ansvarig för tre statistikområden (produktion i skogsbruket, sysselsättning i skogsbruket och miljö och sociala värden). Under dessa statistikområden finns sammanlagt 14 statistikprodukter. Nedan presenteras ett axplock av ny officiell statistik som Skogsstyrelsen publicerade under 2022.

Areal hyggesfritt

Resultatet visar att markägarna 2021 hade ambitionen att långsiktigt bedriva hyggesfritt skogsbruk på 728 500 hektar. Skattningen har en felmarginal som ger ett konfidsensintervall (95 procentigt konfidsensintervall) från 603 000 hektar till 854 000 hektar. Detta innebär att det inte är någon säkerställd ökning mot föregående år. Störst areal, cirka 487 500 hektar, brukades hyggesfritt av enskilda ägare och cirka 241 000 hektar brukades hyggesfritt av övriga ägare. Se diagram 11:1

Kostnader för hyggesfria avverkningar

För första gången har kostnaderna för hyggesfri avverkning undersökts. Eftersom det fortfarande är relativt liten volym som avverkas hyggesfritt i det storskaliga skogsbruket, samt att det är första gången det undersöks, finns en större osäkerhet vad gäller kostnaden för hyggesfri

avverkning än för förnygringsavverkning och gallring. Det finns flera hyggesfria metoder som plockhuggning, luckhuggning, blädning med mera vilket även bidrar till att skattningen blir en generalisering. Se diagram 11:2

DIAGRAM 11:1. AREAL HYGGESFRITT SKOGSBRUK 1000 ha PER ÄGARKLASS

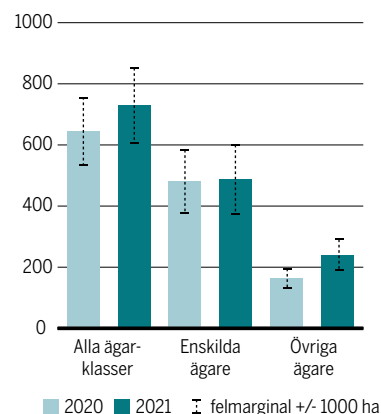
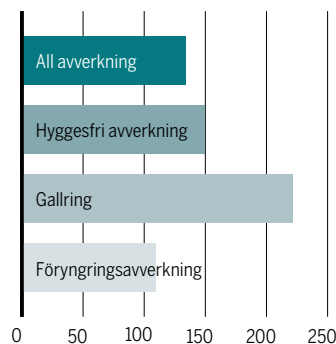

DIAGRAM 11:2. KOSTNAD FÖR AVVERKNING, 2021, (SEK/m³fub)

”Syftet med Skogsstyrelsens statistik och datainsamling är att leverera statistik för bland annat uppföljningar av miljömålen och de skogspolitiska målen”

Foto: Bulldozer

Foto: Camilla Zilio

Skogsstyrelsen har publicerat avverkningsstatistik sedan 1940-talet. Statistiken omfattar preliminär och slutlig årlig bruttoavverkning uttryckt i skogskubikmeter fördelat på sortiment av stamved avseende hela landet.

Avverkning

Skogsstyrelsen har publicerat avverkningsstatistik sedan 1940-talet. Statistiken omfattar preliminär och slutlig årlig bruttoavverkning uttryckt i skogskubikmeter fördelat på sortiment av stamved avseende hela landet. Statistiken innehåller även avverkningsuppgifter från SLU Riksskogstaxeringen.

Under de senaste åren har ett kvalitetssäkrings- och förbättringsarbete av avverkningsstatistiken genomförts tillsammans med SLU. Skogforsk och Skogsstyrelsen har tillsammans tagit fram en rapport om ett nytt omräkningstal mellan kubikmeter fast mått under bark ($m^3\text{fub}$) och skogskubikmeter ($m^3\text{sk}$) som publicerades under 2022.

Avverkningsanmälningar

Statistiken om avverkningsanmälningar redovisar årlig statistik om antal avverkningsanmälningar och ansökningar om avverkningstillstånd samt vilka arealer dessa omfattar.

Vi publicerar även preliminär statistik per månad. Redovisningen sker till största del med fördelning på län, landsdelar och för hela landet. Anmälan om föryngringsavverkning i normal skog redovisas dessutom per storleksklass. Under året har en ny automatiserad produktion av statistik över avverkningsanmälningar tagits i drift.

Biotopskydd och naturvårdsavtal

Statistiken omfattar av Skogsstyrelsen beslutade biotopskyddsområden och tecknade naturvårdsavtal. För båda skyddsformerna redovisas antal objekt, total areal, areal produktiv skogsmark och total ersättning med fördelning på biotop typer och län.

Fastighets- och ägarstruktur i skogsbruk

Underlaget till statistiken kommer från fastighetstaxeringen och bygger därmed på de uppgifter som fastighetsägarna själva lämnar i sin fastighetsdeklaration. Den areal

som redovisas i statistiken avser deklarerad produktiv skogsmark. Exempelvis presenteras statistik om antal skogsägare med fördelning på bostadslän, kön med mera. Under året har äldre fastighetstaxeringsregister bearbetats så att alla tidsserier kunnat förlängas tillbaka till år 1999.

Frivilliga avsättningar och certifierad areal

Underlaget till statistiken om frivilliga avsättningar och certifierad areal samlas in via bearbetning av geografisk information i kombination med enkäter till certifikatägare hos PEFC och FSC samt till enskilda skogsägare. Redovisningen innehåller till exempel areal frivilliga avsättningar samt produktiv skogsmark certifierad enligt PEFC och/eller FSC med olika fördelning på län, landsdel och ägarklass. Under året har ett arbete påbörjats som syftar till att skapa teknik för att underlätta för markägare att tillhandahålla geografisk

information om frivilliga avsättningar till statistikproduktionen och till Naturvårdsverkets rapportering till europeiska miljöbyrån. Arbetet har bedrivits i samverkan med Naturvårdsverket.

Kostnader i det

storskaliga skogsbruket

Skogsstyrelsen har publicerat statistik över kostnader sedan 1950-talet. Undersökningen om kostnader ger svar på hur mycket det kostar att föryngringsavverka, gallra, hyggesrensa, markbereda, plantera och utföra andra skogsvårdsåtgärder och respondenterna finns inom det storskaliga skogsbruket. Skogsstyrelsen gör undersökningen i samarbete med Skogforsk. Undersökningen visar att det blev 2 procent dyrare att föryngringsavverka under 2021.

Lager av sågtimmer, massaved och flis

Under perioden 1975–2012 samlade Statistiska centralbyrån (SCB) in statistiken men sedan 2013 utförs insamlingen av Skogsstyrelsen tillsammans med Skogsindustrierna.

Statistiken om lagervolymer bygger dels på en enkätundersökning, dels på medlemsstatistik från Skogsindustrierna. I undersökningen ingår sågverk, massa- och pappersbruk, förvaltningar och inköpsföretag. Vi redovisar statistiken med fördelning på virkesråvara och virkesbalansområden, för massaved även på sortiment och lagringsplats.

Levererade skogsplantor

Statistiken om levererade skogsplantor bygger på en enkät till alla registrerade företag för yrkesmässig handel med skogsodlingsmaterial. Redovisningen av statistiken är årlig och innehåller fördelning av levererade skogsplantor på bland annat produktionssätt och trädslag.

Under 2021 levererades 452 miljoner skogsplantor vilket är en ökning från 2020 med 11 procent. Mängden tallplantor har ökat stadigt sedan 2013.

Rundvirkespriser

Skogsstyrelsen har publicerat statistik om rundvirkespriser sedan slutet av 1960-talet. Underlaget till statistiken om rundvirkespriser kommer från Biometria och avser löpande priser för leveransvirke. Leveransvirke innebär att skogsägaren själv eller med hjälp av anställda eller entreprenörer levererar virket vid bilväg. Statistiken publiceras per kvartal och årligen.

Sammantaget ska statistiken spegla långsiktiga relativa förändringar i prisnivåerna. En översyn av statistiken av rundvirkespriser pågår. Syftet är utöka statistiken till att omfatta fler försäljningsformer och därmed göra den mer komplett samt att få en bättre kännedom om statistikens kvalitet. Under 2022 ökade sågtimmerpriset med 14 procent och massavedspriserna med 19 procent jämfört med 2021.

Sysselsättning i skogsbruket

Från och med 2020 presenterar Skogsstyrelsen registerbaserad statistik om sysselsättning och ersätter därmed till stor del tidigare enkäter för detta ändamål. Exempel på resultat är antal sysselsatta och anställda inom skogsbruket. Även statistik om arbetsmiljö med arbetsskador och sjukdomar presenteras.

Nytt för 2022 var en fördelning på yrkesställning för statistiken om inkomster från skogsbruk samt en förlängd tidserie för sysselsättningen. Under 2021 var nästan 31 000 personer sysselsatta i skogsbruket vilket är i nivå med föregående år. Andelen kvinnor är fortsatt under 20 procent.

19%

Med så många procent ökade massavedspriserna under 2022 jämfört med 2021. Under samma period ökade sågtimmerpriset med 14 procent.

Åtgärder i skogsbruket

Skogsstyrelsen har publicerat åtgärdsstatistik för skogsbruket sedan 1940-talet. Till exempel publiceras statistik om utförd röjning, markberedning, plantering, gödsling, skyddsdikning och antal plantor för hjälplantering. Resultaten redovisas till exempel efter ägarklass, län, landsdel och för hela riket. Resultaten bygger på två olika enkäter varav den ena är en totalundersökning av de cirka 100 största skogsägarna i landet och den andra är en stickprovsundersökning som omfattar cirka 2 500 mindre skogsägare.

Ett utvecklingsarbete av åtgärdsstatistiken pågår. Syftet med översynen är dels kvalitetssäkring, dels att undvika att undersökningen dubblar statistik som det finns andra källor till. Genom att undvika dubblering frigörs utrymme i enkäterna att ställa andra frågor inom områden där det efterfrågas statistik, till exempel om naturvårdande skötsel. Åtgärderna i skogen låg på en fortsatt hög nivå under 2021.

Miljöhänsyn

Hänsynsuppföljning är en inventering i fält med syftet att samla in data om vilken miljöhänsyn som tagits vid avverkning. Resultaten används bland annat för utvärderingen av miljömålen och de skogliga miljömålen. Uppföljningens resultat är också till nytta i processen med

ständig förbättring av hänsynstagandet vid avverkning, samt kan vid behov ge incitament till att anpassa och/eller förändra regler och rekommendationer.

Under 2022 har 415 objekt inventerats efter avverkning. Ett faktablad som presenterar statistik rörande miljöhänsyn vid föryngringsavverkning publicerades den 8 december 2022. 2022 års publicering utökas med statistik för medelbredd på kantzoner och strandlinje som saknar kantzon. Andel lämnad areal i form av hänsyn vid föryngringsavverkning visar på en lite större andel jämfört med året innan.

Under hösten 2022 har 90 ytterligare objekt inventerats genom den nya hänsynsuppföljningen efter avverkning. Under 2023 kommer inventeringen i sin nya form bli fullskalig (600 objekt) samtidigt som inventeringen av hänsyn före avverkning utvecklas.

Hänsynsuppföljning Kulturmiljöer

Hänsynsuppföljning av kulturmiljöer är en inventering i fält tre år efter avverkning med syftet att följa upp vilken hänsyn som har tagits till kända och registrerade fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar. Resultaten används bland annat vid utvärdering av miljömålen och de skogliga miljömålen. Under 2022 har Skogsstyrelsen inventerat och kontrollerat 500 avverknings- och registrerat hänsyn till 1 753 kulturlämningar (fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar).

Andelen kulturlämningar som blir påverkade (ringa skada, skada eller grov skada) vid föryngringsavverkning har minskat något sedan år 2021, från 27 till 25 procent. Det är den lägsta påverkansnivå vi noterat sedan inventeringen startade 2012. Andelen grov skada har också sjunkit och är nu 5 procent.

Kategorin enskilda ägare har i år den lägsta noterade skadenivån sedan inventeringen började, nämligen 11 procent (skada och grov skada). För övriga ägare är skadenivån också 11 procent, en ökning från 9 procent år 2021. Markberedning fortsätter att vara den enskilt största skadeorsaken (skada och grov skada) på kulturlämningarna. I år är skador från markberedning dock den lägsta sedan inventeringen började 2012, 6 procent.

En kulturstubbe är en 1,3 meter hög (+/- 0,5 meter) stubbe som används för markering av kulturlämningar. Detta för att signalera förekomsten av en lämning men även för att förhindra skador. När ingen utmärkning med kulturstubbar har skett förekom skada och grov skada på 14 procent av kulturlämningarna under 2022. När kulturstubbar använts, har 7 procent av lämningarna skada eller grov skada 2022.

En kulturstubbe är en cirka 1,3 meter hög stubbe som markerar kulturlämningar.

Foto: Cecilia Ufhielm

Återväxtuppföljning

Återväxtuppföljningen är en inventering i fält vars huvudsakliga syfte är att samla in data för framställning av statistik. Delar av resultaten ingår även i Sveriges officiella statistik. I Skogsstyrelsens återväxtuppföljning inventeras årligen ett stickprov av föryngringsavverkningarna. Under säsongen 2022 inventerades

totalt 471 objekt. Inventeringen omfattar dels en återväxtinventering, dels en vedsubstratinventering inklusive skattning av hänsynsareal. Den ger alltså en bild av återväxternas kvalitet samt hur mycket vedsubstrat och hänsynsareal som finns kvar fem år i södra Sverige respektive sju år i norra Sverige efter avverkningsen.

Inventeringen av vedsubstrat och hänsynsareal kommer eventuellt att upphöra när motsvarande uppgifter kan presenteras i den nya hänsynsuppföljningen.

Andelen föryngringsareal som bedömts godkänd enligt skogsvårdslagen har under de senaste sex åren legat på en hög och stabil nivå.

Det senaste resultatet (treårsmedelvärde för 2019/20–2021/22) visar dock på en minskning till att 84 procent av den föryngringsavverkade arealen är godkänd enligt skogsvårdslagen (§6). Resultatet är samma för ägarkategorierna enskilda ägare och övriga ägare.

Vad minskningen beror på är svårt att säga i nuläget och det är för tidigt för att säga att det är ett trendbrott mot den stabila nivå som föregått årets resultat. En möjlig anledning till minskningen är sommartorkan 2018 som hade stor påverkan på nyplanterade och unga plantor. Årets fortsatta minskning tyder på att detta kan vara en rimlig orsak.

Formellt skyddad skogsmark, frivilliga avsättningar, hänsynsytor samt improduktiv skogsmark

Skogsstyrelsen har i samarbete med SCB, SLU och Naturvårdsverket under 2022 producerat en sammanhållen årlig statistik för fyra former av skogsmark: formellt skyddad skogsmark, frivilliga avsättningar och, hänsynsytor vid föryngringsavverkning och improduktiv skogsmark.

Foto: Mattias Sparr

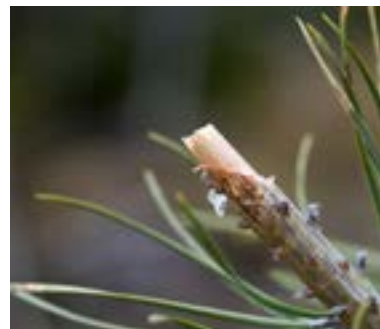

Foto: MostPhotos

Foto: Joel Fjällsby

Resultatet från Nationell riktad skogsskadeinventering för granbarkborre visar på en volym av 5,1 miljoner m³sk angripen gran under 2022. Resultatet från inventeringen för ungskog i norra Sverige visar att cirka 40 procent av huvudstammarna i de fyra nordligaste länen är skadade. Främsta orsakerna till skadorna är viltbete och törskateangrepp.

Statistikredovisningen är en följd av ett regeringsuppdrag som pågick under 2018 och 2019 om att utarbeta en sammanhållen statistik för skogsmark och att därefter publicera årlig statistik.^{[1][2]}

Den senaste statistiken som avser 2021 publicerades av SCB i juni 2022. Under 2021 ökade arealen formellt skyddad skogsmark med 21 600 hektar, varav 16 400 hektar på produktiv skogsmark. De frivilliga avsättningsarna var relativt oförändrade.

ÖVRIG STATISTIK OCH DATAINSAMLING

Nationell riktad skogsskadeinventering för granbarkborre

Sedan den extremt varma och torra sommaren 2018 har Götaland och Svealand ett pågående utbrott av granbarkborre. För att få en kvalitativ skattning av angripen granvolym har

Skogsstyrelsen beställt en så kallad *Nationell riktad skogsskadeinventering (NRS)* av Riksskogstaxeringen under åren 2020–2022. Inventeringen är skraddarsydd för enskilda skadegörarens utbrott.

Inventeringen bygger på Riksskogstaxeringens (RT) permanenta provytor i Götaland, exklusive Gotland, samt Svealand, exklusive Dalarna. Resultaten från inventeringen visar på en total volym av 5,1 miljoner m³sk gran som under 2022 var angripen av granbarkborre. Den totala volymen fördelade sig på 3,8 miljoner m³sk i Svealand och 1,3 miljoner m³sk i Götaland.

Nationell riktad skogsskadeinventering för ungskog i norra Sverige

Under de senaste decennierna har betydande skador på ungskog i Norrland uppmärksamats.

För att få svar på tillståndet i ungskogarna i norra Sverige beställde Skogsstyrelsen en *Nationell riktad skogsskadeinventering* för ungskog i norra Sverige av SLU.

I inventeringen nyttjades Riksskogstaxeringens alla permanenta trakter i Norrbotten, Västerbotten, Jämtland samt Västernorrlands län. Under 2022 inventerades totalt 360 trakter med 594 ytor. Resultatet från inventeringen visar att cirka 40 procent av huvudstammarna i de fyra nordligaste länen är skadade. Främsta orsakerna till skadorna är viltbete och törskateangrepp.

80 000 av totalt 1,4 miljoner hektar ungskog har färre huvudstammar än vad som krävs för att leva upp till skogsvårdslagens krav på täthet av ny skog.

¹ Regeringsbeslut N2018/04159/SK "Uppdrag att, inom ramen för det nationella skogsprogrammet, utarbeta en sammanhållen och regelbunden statistik om areal skogsmark"

² Regeringsbeslut N2019/01826/SMF – N2019/00866/SMF "Uppdrag att, inom ramen för det nationella skogsprogrammet, utarbeta en sammanhållen och regelbunden statistik om areal skogsmark"

Viltskador från hjortdjur

2022 års Älgbetesinventering (Äbin) visar att andelen tall som skadats av viltbete i ungskogen under det senaste året ligger på 11 procent som ett snitt för hela landet. Det är mer än dubbelt så mycket som samhällets mål på maximalt fem procent. Skadorna är högst i Götaland (14 procent) och lägst i norra Norrland (10 procent).

Endast tre älgförvaltningsområden har uppfyllt målet på maximalt fem procent och samtliga finns i Norrland. Samtidigt finns försiktigt positiva signaler i materialet. I en tredjedel av landets älgförvaltningsområden minskar skadorna. Trenden är att skadorna minskar i södra Norrland även om lokala skillnader förekommer. Även på nationell nivå går det att utläsa en nedåtgående trend.

Inventeringen har 2022 utökats till att omfatta 50 000 provytor i 12 000 ungskogsbestånd.

Uppföljning av biologisk mångfald

Den biologiska mångfalden följs upp i ett stickprov av områden med höga naturvärden. I områdena inventeras mängden signalarter, död ved och andra indikatorer. De inventerade områdena kan senare återinventeras för att mäta förändringen av artförekomster, och därmed visa på effekten av områdesskydd och andra åtgärder för artbevarande.

Under 2022 har 26 områden inventerats av Skogsstyrelsens artexperter och inhyrda konsulter. Därmed har nästan alla områden i stickprovet inventerats, och denna del av inventeringen avslutas. Sedan starten omfattar inventeringen totalt 667 områden med höga naturvärden (registrerade nyckelbiotoper) och 45 områden i slutavverkningsskog som inte är registrerade nyckelbiotoper.

Resultat fram till 2021 har analyserats och kommer under våren 2023

Foto: Lena Allthén

I december 2021 upphörde Skogsstyrelsen med all registrering av nyckelbiotoper och objekt med naturvärden som en konsekvens av rättsutvecklingen.

att publiceras på Skogsstyrelsens webbplats. Trenden är densamma som tidigare år:

- Bland nyckelbiotoper är det genomsnittliga antalet signalarter (naturvårdsarter) per område högre i norra och södra Norrland (cirka 26 respektive cirka 28) än i Svealand (cirka 17) och Götaland (cirka 14). Det är främst arter som lever på död ved som ökar i antal norrut.
- Bland nyckelbiotoper i Norrland är det granskogar som har störst antal signalarter. I Svealand återfinns de flesta signalarterna i blandskog och i Götaland är det ädellövskogar som har flest signalarter bland nyckelbiotoperna.
- Slutavverkningsmogna skogar som inte är nyckelbiotoper har, som ett genomsnitt för hela landet, cirka hälften så många signalarter per område som nyckelbiotoperna.

667

Så många områden med höga naturvärden har sedan starten omfattats av inventeringen. Under 2022 har 26 områden inventerats av våra artexperter och inhyrda konsulter.

Parallellt med inventeringen har Skogsstyrelsen startat en förstudie över hur uppföljningen av biologisk mångfald kan utvecklas för att vi ska nå en effektiv uppföljning av hela det brukade skogslandskapet. Förstudien görs i samverkan med Naturvårdsverket och SLU och ska vara avslutad hösten 2023.

Förvaltningen av nyckelbiotopsregistret

I december 2021 upphörde Skogsstyrelsen med all registrering av nyckelbiotoper och objekt med naturvärden som en konsekvens av rättsutvecklingen. En annan konsekvens är att om en markägare begär avregistrering av en nyckelbiotop som är registrerad från och med den 27 juni 2019, genomför Skogsstyrelsen avregistreringen. Efter ett antal domar från förvaltningsdomstolarna har Skogsstyrelsen bedömt att rättsläget klarnat i fråga om att en registrering av en nyckelbiotop ska betraktas som ett överklagbart beslut. Det förhållningssättet gäller från och med 24 augusti 2022. Detta innebär att Skogsstyrelsen ska hantera en begäran om avregistrering av nyckelbiotoper registrerade före 27 juni 2019 som en begäran om omprövning av ett tidigare fattat beslut.

I november 2022 beslutade Skogsstyrelsen att även registrerade objekt med naturvärden ska betraktas som ett överklagbart beslut. Även objekt med naturvärden registrerade från och med den 27 juni 2019 avregistreras därmed på begäran av markägare. Från och med december 2021 till och med 2022 har Skogsstyrelsen helt eller delvis avregistrerat 105 nyckelbiotoper och ett objekt med naturvärden motsvarande 609 hektar respektive 4 hektar i olika delar av landet.

Under 2022 har flera kammarrätter avgjort ärenden angående om Skogsstyrelsen har stöd i rättsordningen för att registrera nyckelbiotoper. Skogsstyrelsen har överklagat samtliga kammarrättsavgöranden till Högsta förvaltningsdomstolen. Se även kapitel 15, "Finansiell redovisning och övrig information".

Skogsstyrelsen förfogar över en databas med alla nyckelbiotoper

och objekt med naturvärden som registrerats av myndigheten sedan början av 1990-talet. Databasen innehåller information om drygt 115 000 nyckelbiotoper och objekt med naturvärden vilka innefattar drygt 380 000 hektar. Nyckelbiotoper och objekt med naturvärden är inte en homogen grupp utan är klassificerade i drygt 50 olika biotop typer.

Nyckelbiotopsdatabasen är en levande databas där informationen i databasen om nyckelbiotoper och objekt med naturvärden kan förändras med tiden.

I nyckelbiotopsdatabasen tillämpas versionshantering. Vid förändring erhålls då en ny version, den gamla versionen sparas. Detta innebär att när en nyckelbiotop eller objekt med naturvärden har registrerats, kan detta sedan revideras. En nyckelbiotop eller ett objekt med naturvärden som avregistrerats

erhåller en ny version, därefter visas de inte i Skogsstyrelsens karttjänster. All information om nyckelbiotopen eller ett objekt med naturvärden som erhållit ny version efter avregistrering finns kvar i databasen, det sker ingen gallring eller radering av uppgifter om nyckelbiotopen som avregistrerats.

Skogsstyrelsens nyckelbiotopsdatabas utgör platsspecifik kunskap om naturvärden som är en av förutsättningarna för att planera miljöhänsyn och bevara biologisk mångfald i skogen.

Skogsstyrelsen ser ett stort värde för myndigheten, markägare, skogliga aktörer, andra myndigheter, allmänheten och forskningen i att behålla all data som samlats in i samband med nyckelbiotopsinventeringen. Databasen är till vissa delar öppen via olika karttjänster som myndigheten tillhandahåller.

TABELL 11:3. VERKSAMHETENS OMFATTNING, INVENTERING*, ÅRSARBETSKRAFTER, INTÄKTER OCH KOSTNADER

	2022	2021	2020
Årsarbetskraft, totalt	24	24	44
Årsarbetskraft, män	14	15	30
Årsarbetskraft, kvinnor	10	9	14
Intäkter av anslag 1:1	42 125	28 664	53 708
Övriga intäkter	139	257	268
Kostnader	-42 264	-28 921	-53 976
Resultat	0	0	0

TABELL 11:4. VERKSAMHETENS OMFATTNING, STATISTIK. ÅRSARBETSKRAFTER, INTÄKTER OCH KOSTNADER

	2022	2021	2020
Årsarbetskraft, totalt	5	6	4
Årsarbetskraft, män	3	4	2
Årsarbetskraft, kvinnor	2	2	2
Intäkter av anslag 1:1	7 964	7 995	4 504
Övriga intäkter	28	16	61
Kostnader	-7 992	-8 011	-4 565
Resultat	0	0	0

KAPITEL 12

GEODATAFÖRSÖRJNING

Geodata beskriver allt som har ett geografiskt läge, till exempel fastigheter, vägar, satellitbilder eller fornlämningar. Tillgång till landstäckande geodata som beskriver skogen är viktig såväl för Skogsstyrelsen som för övriga skogssektorn i arbetet med att nå de skogspolitiska målen och miljömålen.

Skogsstyrelsen har under de senaste åren gått från att vara en stor användare av geodata till att även vara producent av geodata. Se tabell 12:1. Regeringsuppdraget att utveckla och uppdatera skogliga grunddata med hjälp av laserskanning är ett exempel. Utvecklingen av digitala kunskapsunderlag om skogens natur- och kulturmiljövärden, ett annat.

GEODATA SOM STÖD I VERKSAMHETEN

Geodata utgör viktiga kunskaps- och faktaunderlag både i Skogsstyrelsens handläggningssystem och i övrig verksamhet, såväl på kontoret som i fält, och bidrar till alla effektmål. Det löpande stödet till verksamheten är en central del av arbetet med geodata. Genom det så kallade fältstödet, kartprogram i mobil eller platta, blir arbetet i fält effektivare och uppföljningen underlättas. Under 2022 har fältstödet integrering mot handläggarsystemet Navet förbättrats och flödena automatiserats. Vidare har fältstöd för fältbesök före avverkning och fältstöd för gränsbesiktning och tillsyn av biotopskydd levererats.

I arbetet med återväntning av dikade torvmarker bidrar geodata både med underlag och verktyg för att hitta objekt och med hanteringen

av objekten innan de blir ärenden. Detta gäller även uppgifter om dikesproppningen. Se kapitel 13, ”Policyutveckling”.

Svärmningsövervakningen av granbarkborre har under 2022 till största delen automatiserats. Det data som samlas in av skogsföretag och Skogsstyrelsen sammanställs och publiceras på Skogsstyrelsens webbplats.

Skogsstyrelsen använder även andra aktörers geodata som stöd i handläggningen, se tabell 12:2. Vi använder även geodata i utvecklingsarbetet för att effektivisera och höja kvalitén på ärendehandläggning. Se vidare kapitel 10, ”Ärendehandläggning och tillsyn”.

EXTERNA TJÄNSTER

Skogsstyrelsen tillhandahåller e-tjänster med geodata för externa användare. Dessa geodata finns tillgängliga både i webbapplikationer och för att ladda ner till egna geografiska informationssystem (GIS), se tabell 12:3. Det ger skogssektorn god tillgång till digital information för planering och beslut och bidrar till ökad produktion och effektivare miljöhänsyn inom skogsbruket.

Andra stora användare är myndigheter som har behov av skogliga data i sin verksamhet.

TABELL 12:1. SKOGSSTYRELSENS ÖPPNA GEODATA

Typ	Namn
Avverkningar	Avverkningsanmälningar
	Utförda avverkningar
Naturvärden	Nyckelbiotoper
	Objekt med höga naturvärden
	Sumpskog
Ras och skred	Ras och skred
Skogliga grunddata	Volym
	Grundyta
	Medelhöjd
	Medeldiameter
	Lutning
	Trädhöjd
	Diken
	Biomassa
Skogsgränser	SLU Markfuktighetskarta
	Gräns för fjällnära skog
	Gräns för contortatall
Skogsskador	Gräns för skogsskyddsbestämmelser
	Brand
	Riskindexkarta för granbarkborre
Skyddade och värdefulla områden	Biotopskydd
	Naturvårdsavtal

”Genom det så kallade fältstödet, kartprogram i mobil eller platta, blir arbetet i fält effektivare och uppföljningen underlättas. Under 2022 har fältstödet integrering mot handläggarsstödet Navet förbättrats och flödena automatiserats.”

Foto: Jenny Leyman

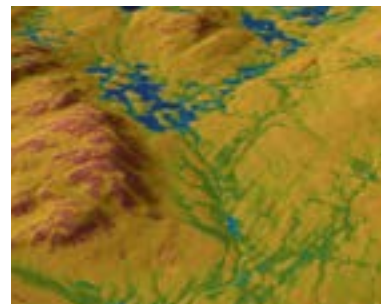

Bild: William Lidberg, SLU

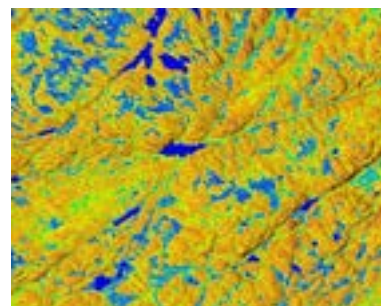

Bild: Magdalena Eriksson

Allt fler nyttjar Skogsstyrelsens data i sina egna system, såväl genom att ladda ner data, som genom anrop, att nyttja våra karttjänster direkt i sina system. Både antalet nedladdningar samt anrop mot karttjänster ökar. Den största ökningen står SLU Markfuktighetskarta för.

Allt fler nyttjar Skogsstyrelsens data i sina egna system. Detta sker såväl genom att ladda ner data, som genom anrop, att nyttja våra karttjänster direkt i de egna systemen. Både antalet nedladdningar samt anrop mot karttjänster ökar.

Den största ökningen står SLU Markfuktighetskarta för. Se diagram 12:4. Det ökade intresset för att använda Skogsstyrelsens data i egna system avspeglas även i utvecklingen av antalet sidvisningar för olika karttjänster på myndighetens webbplats, se tabell 12:5.

SAMVERKAN

Den snabba utveckling som sker inom geodataområdet gör det extra viktigt att samarbeta med andra. Skogsstyrelsen samverkar med och stödjer myndigheter och skogssektorn i geodatafrågor för att driva på en bra geodataförsörjning. Detta sker inom bland annat:

- Geodatarådet som stödjer Lantmäteriet i dess roll som samordnare på geodataområdet.^[1]
- Copernicus, EU:s jordobservationsprogram, där bland annat satellitbilder från Sentinel ingår. Skogsstyrelsen har varit drivande för att göra satellitbilderna lättillgängliga.^[2]
- Smart miljöinformation, samverkan inom miljödataområdet med Naturvårdsverket som ansvarig.^[3] Från och med våren 2021 sker samverkan genom ett miljöinformationsråd och ett koordineringsforum.
- Samverkansgrupp inom skoglig planering (PSG) där Skogforsk är samman kallande. Syftet är att dela erfarenheter och sprida kunskap inom fjärranalys och datainsamling. Deltagare är skogsbolag, skogsägarföreningar, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), Skogsstyrelsen och Skogforsk.^[4]
- Skatteverkets fastighetstaxering där Skogsstyrelsen levererat volym och trädslag per fastighet med hjälp av

skogliga grunddata. Beräkningsmodellen togs fram i samarbete med SLU.

- Internationellt arbete. Under året har Skogsstyrelsen tillsammans med SLU fortsatt att arbeta inom projektet "Institutional Strengthening for Catalyzing Forest Sector Development Project in Ethiopia". Vi har bland annat genomfört en utbildning inom GIS, fjärranalys och statistik på plats i Etiopien under hösten 2022 för ett 30-tal tjänstemän.

UTVECKLING

Regeringsuppdrag

Ramverk för digitalisering
Skogsstyrelsen fick i regleringsbrevet för 2022 i uppdrag att inleda en process tillsammans med skogssektorns aktörer och andra relevanta intressenter för att utveckla ett sektorsgemensamt ramverk för digitalisering. I uppdraget ingår också utveckling och förberedelse för förvaltning av en ny modell och standard för skoglig planering.

1 Geodata, Geodatarådet, <https://www.lantmateriet.se/sv/Om-Lantmateriet/Samverkan-med-andra/geodataradet/>

2 Rymdstyrelsen, Myndighetssamverkan Copernicus, <https://www.rymdstyrelsen.se/rymddata/samarbeten-och-projekt/myndighetssamverkan-copernicus/>

3 Naturvårdsverket, Smart miljöinformation – digitalisering inom miljöområdet, <https://www.naturvardsverket.se/om-miljoarbetet/smart-miljoinformation/>

4 Skogforsk, Samverkansgrupper, <https://www.skogforsk.se/om-skogforsk/samverkansgrupper/>

Skogsstyrelsens arbetar med att skapa goda förutsättningar för digitaliseringen i skogssektorn och samtidigt bidra till digitaliseringen i hela samhället. Ramverket ska koppla samman sektorns behov med de möjligheter som skapas i digitaliseringsarbetet i det offentliga Sverige och EU. Under 2022 var fokus dialog med både det offentliga Sverige och skogssektorn. Behovet av geodata och infrastruktur för digitalisering togs fram.

En ny modell för skoglig planering ska svara upp mot de behov dagens markägare har och ge ett allsidigt stöd för mångsidig planering. Modellen behöver kunna svara mot den inriktning av ekonomisk, miljömässig och social utveckling som skogsägaren väljer och dessutom ge stöd att hantera skogliga risker. Den ska klara variation i skogsskötsel, variation i mål och variation i skogspolitiken.

Uppdatera, utveckla och tillhandahålla digitala kunskapsunderlag med skogliga grunddata
Skogsstyrelsen genomför regeringsuppdraget om skogliga grunddata i samverkan med Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) och Lantmäteriet, samt med medfinansierare från skogsbruket. Anslaget för det är 12 miljoner kronor, varav 10 miljoner disponeras av Lantmäteriet, 1 miljon kronor av SLU och 1 miljon kronor av Skogsstyrelsen.

Under 2022 uppgick skogsbrukets medfinansiering till drygt 3 miljoner kronor, där Stora Enso och Mellanskog tillkom som medfinansierare. Lantmäteriet bidrog med ytterligare 2 miljoner kronor. För dessa medel skannades 7,02 miljoner hektar. Totalt är nu drygt 31,5 miljoner av totalt 40,9 miljoner hektar skannade. Genom bidragen från Skogsstyrelsen i föl och Lantmäteriet i

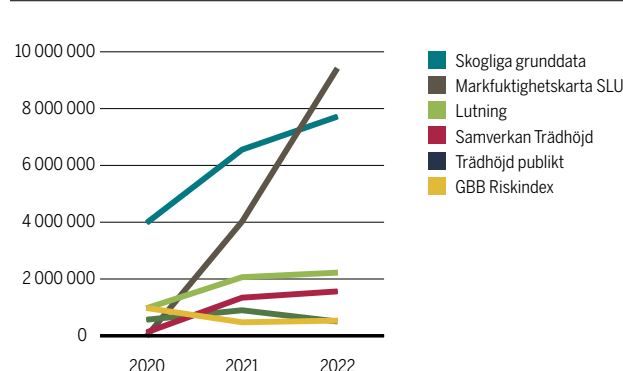
TABELL 12:2. EXEMPEL PÅ ANDRA AKTÖRERS GEODATA SOM SKOGSSTYRELSEN ANVÄNDER I SIN HANDLÄGGNING

Ansvarig myndighet/företag	Exempel på data
Företag	Nyckelbiotoper på egen mark
Havs- och vattenmyndigheten	Värdefulla vatten
Lantmäteriet	Fastighetsgränser, ortofoto, allmänna kartor
Länsstyrelserna	Natur med höga naturvärden, riksintressen
Naturvårdsverket	Nationalparker, naturreservat, vattenskyddsområden, nationella marktäckedata
Sametinget	Rennäring
SLU	Artdatabanken och Artfynd
Statistiska centralbyrån	Tätorter
Riksentikvarieämbetet	Kulturmiljöregistret

TABELL 12:3. SKOGSSTYRELSENS E-TJÄNSTER FÖR GEODATA

e-tjänst	Användning	Målgrupp
Skogens pärlor	Titta	Alla (allmänhet, ideella organisationer, företag, andra myndigheter)
Skogliga grunddata	Titta	Alla (allmänhet, ideella organisationer, företag, andra myndigheter)
Skador på skog	Titta	Alla (allmänhet, ideella organisationer, företag, andra myndigheter)
Nedladdning	Hämta data	Företag, andra myndigheter, organisationer, avancerade användare
Geodatatjänster	Använda i eget kartprogram	Företag, andra myndigheter, organisationer, avancerade användare

DIAGRAM 12:4. DE MEST ANVÄNDA GEODATATJÄNSTERNA, ANTAL ANROP

TABELL 12:5. ANTAL SIDVISNINGAR FÖR STARTSIDOR FÖR NÅGRA AV SKOGSSTYRELSENS KARTTJÄNSTER PÅ SKOGSSTYRELSEN.SE

	2022	2021	2020
Karttjänster, samlingssida	57 465	48 872	53 757
Skogens pärlor	45 933	44 796	63 073
Skogliga grunddata	33 232	32 594	28 476
Geodata att använda i eget GIS	17 637	19 685	10 428
Kartor över skador på skog	8 106	9 925	23 063

Bild: Patrik Olsson

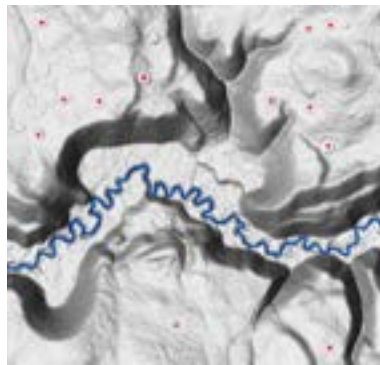

Bild: Patrik Olsson

Bild: Kjell Svarvar

Sverigekartan och kartutsnittet med terrängskuggning visar hur man med AI identifierat kolbottnar. Bilden nederst till höger visar en körskada på en kolbotten som förmodligen kunde undvikits med hjälp av AI-identifiering.

år har omdrevstiden för att täcka Sverige sjunkit från 7,2 till cirka 6,6 år. Uppdaterade skogliga grunddata har tillgängliggjorts vid tre tillfällen under året.

En ny upphandling har genomförts för att säkerställa laserskanningen de sista två åren av andra omdrevet.

Inför planering av omdrev 3 har SLU på uppdrag av Skogsstyrelsen genomfört en litteraturstudie om möjligheter och nyttor med ökad punkttäthet. Projektgruppen, bestående av representanter från Skogsstyrelsen, Lantmäteriet, SLU och Naturvårdsverket tillsammans med Skogforsk och skogsbruket, har genomfört två workshoppar om nytta samt tekniska aspekter på ökad punkttäthet.

Resultaten av workshopparna visar att skogsbruket har en stor nytta av laserskanningen och

skogliga grunddata. Det handlar både om kvalitet och effektivisering och att de idag kan göra mycket sådant som inte var möjligt tidigare. Det finns starka önskemål från både skogsbruket och andra myndigheter om kortare omdrevstid och ökad punkttäthet.

Det årliga användarforumet för skogliga grunddata genomfördes i december.

Utveckla digitala kunskapsunderlag om skogens natur- och kulturmiljövärden

Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket har fått ett regeringsuppdrag att utveckla digitala kunskapsunderlag om skogens natur- och kulturmiljövärden. Fram till delredovisningen 2023 är fokus på att ta fram behovsbilden och genomföra tester på befintliga data. Behovsbilden tas fram genom konsultationer med

samverkande myndigheter, länsstyrelserna och Riksantikvarieämbetet, samt representanter för markägare och andra berörda aktörer. Tester på Skogsstyrelsen fokuserar på utveckling av metoder för att kartlägga skogar med naturskogskvaliteter utifrån skogliga grunddata och andra nationella och heltäckande dataunderlag, samt på identifiering av fångstgropar i terrängmodellen. Sammanställning av behovsbilden samt kunskaper om hur befintliga dataunderlag kan användas ligger till grund för delredovisningen i juni 2023, som i sin tur ska lägga grunden för den kommande utvecklingen. Regeringsuppdraget pågår till 2027.

Övrig utveckling

Skogsstyrelsen har under året fortsatt att utveckla arbetet med att hitta skadad skog med hjälp av bland annat artificiell intelligens (AI).

Några exempel:

- I drönbilder har en AI-modell tagits fram för att identifiera alm i syfte att effektivisera inventeringen av almsjuka på Gotland. Arbeta pågår även med att ta fram en modell för att hitta törskateangripna tallar i drönbilder. Ortofoton har använts för att ta fram en AI-modell för att hitta döda granar. Möjligheten att hitta granar angripna av granbarkborre i ett tidigare skede med hjälp av flera satellitbilder utvärderas.
- Myndigheten har tidigare tillgängliggjort riskindexkartor som visar vilka skogar som löper störst risk att skadas av granbarkborrar. Under 2022 har de uppdaterade kartorna tillgängliggjorts.

Skogsstyrelsen har de senaste fyra åren tillsammans med SLU utvecklat ett skogsdatalabb^[5]. Labbet är en viktig kanal för kommunikation av den utveckling inom geodata som sker på Skogsstyrelsen. Större aktiviteter under 2022 har varit:

⁵ Nationellt Skogsdatalabb, <https://skogsdatalabbet.se/>

- Ta fram en öppen kartportal där test-data från labbet och samverkanspartner löpande tillgängliggörs för visning och nedladdning.
- Försöket med att hitta kolbottnar med hjälp av AI år 2021 resulterade i fullskalig produktion av ett kartsikt med möjliga kolbottnar i hela landet.
- Samarbete med Rymddatalabbet kring nytt Application Program Interface (API) för satellitdata. Skogsdatalabbet testar nu funktionalitet och integration till våra egna system.
- Metod för att kunna köra AI-modeller på live-strömmad video från drönare.

En ny nationell karta över torvmarker har tagits fram i samarbete med SLU. Dessa utgör ett helt nytt kartunderlag som tillför nya möjligheter genom att förbättra lokalisering av torvmarker och underlätta vid planering.

Under året har Skogsstyrelsen tagit fram en modell för att kontinuerligt kunna följa förändringar i satellitbilder och på så sätt få information om utförda avverkningar.

Flera av dessa utvecklingsinitiativ har uppmärksammats. Skogsstyrelsen vann årets hållbarhetspris på Tech Awards^[6] för arbetet med att identifiera skadade träd i skogen med hjälp av drönare och artificiell intelligens.

Skogsstyrelsen fick även ta emot ESRI:s Special Achievement in GIS Award^[7], för arbetet med utförd avverkning. Skogsstyrelsen fick priset för arbetet med att med hjälp av nya och mer frekventa satellitbilder skapa en automatiserad process för att hitta förändringar i skogen.

Skogsstyrelsens arbete med att identifiera kolbottnar med hjälp av AI och laserskanning var med på Kungliga ingenjörsvetenskapsakademiens (IVA) lista över de 100 viktigaste framstegen inom teknik och forskning i Sverige under 2022.

Foto: Frida Carlstedt

Foto: Camilla Zilio

Skogsstyrelsen vann årets hållbarhetspris på Tech Awards för arbetet med att identifiera skadade träd i skogen med hjälp av drönare och artificiell intelligens.

TABELL 12:6. VERKSAMHETENS OMFATTNING, GEODATAFÖRSÖRJNING. ÅRSARBETSKRAFTER, INTÄKTER OCH KOSTNADER

	2022	2021	2020
Årsarbetskraft, totalt	14	15	14
Årsarbetskraft, män	7	8	8
Årsarbetskraft, kvinnor	7	7	6
Intäkter av anslag 1:1	20 265	27 936	16 184
Övriga intäkter	4 746	2 245	938
Kostnader	-25 011	-30 181	-17 122
Resultat	0	0	0

6 Vinnare Tech Award 2022 <https://www.idg.se/2.1085/1.764159/har-ar-alla-vinnare-vid-tech-awards-2022>

7 Vinnare ESRI 2022 <https://www.esri.com/en-us/about/events/uc/plenary/awards/sag-awards>

KAPITEL 13

POLICYUTVECKLING

Skogsstyrelsens arbete med policyutveckling handlar i stort om att utvärdera, analysera och formulera ställningstaganden om policyfrågor som rör skog, klimat och miljö.

På kort sikt påverkar policyutvecklingen utfallet bland annat i nationella och internationella policyprocesser och leder ofta till en ökad kunskap i frågan. Detta kan i sin tur påverka skogen, skogsbruket och Skogsstyrelsens verksamhet. På längre sikt är målet att policyutvecklingen ska bidra till en ökad uppfyllelse av bland annat skogspolitikens jämställda mål, *Levande skogar*, relevanta mål och delmål i *Agenda 2030* och den europeiska gröna given.

I detta kapitel beskriver vi viktiga delar av Skogsstyrelsens policyarbete under året. Det har bland annat redovisats i olika utredningar, uppföljningar, utvärderingar, PM och remissvar. Policyutvecklingen handlar också till stor del om olika externa dialoger, samverkan, projekt, utbildningar och program som har genomförts, både regionalt, nationellt och internationellt.

Övergripande kan konstateras att policyutvecklingen under året har varit intensiv men fungerat väl. Bland annat har vi publicerat flera omfattande utredningar, startat arbetet kring flera nya uppdrag enligt skogspropositionen (ofta i samverkan med Naturvårdsverket) och haft ett omfattande internationellt arbete.

ÅTERRAPPORTERINGSKRAV OCH REGERINGSUPPDRAG

Återrapporteringskrav i regleringsbrevet 2022

Ett nytt strategiskt ramverk för FN:s konvention för biologisk mångfald
Skogsstyrelsen har bistått Regeringskansliet i förberedelserna inför partsmötet om konventionen för biologisk mångfald. Processen har fördröjts två år på grund av covid-19-pandemin. Myndigheten har bidragit till att ta fram instruktioner kring frågor som rör skog och skogsbruk. Vi har även ingått i den svenska delegationen till underorganet för vetenskaplig, teknisk och teknologisk rådgivning (SBSTTA), samt deltagit virtuellt i den svenska delegationen till det 15:e partsmötet.

Omarrondering

Skogsstyrelsen har under året deltagit i fyra möten på strategisk nivå med Länsstyrelsen i Dalarna och Lantmäteriet, samt i två möten i partnerskap för omarrondering. Vi har även arbetat operativt med skogsbilvägar i samma omfattning som tidigare år. Under året har vi slutfört ett pilotprojekt med att kvalitetsgranska fastighetsgränser (hävdemätning). Som följd av

pandemin startade färre operativa förrättningar än planerat under perioden 2020–2021, med konsekvensen att inga naturvärdesinventeringar genomfördes under 2022. Mer detaljer angående arbetsresultat för omarronderingen framgår av Länsstyrelsen i Dalarnas årsredovisning.

Slutförda regeringsuppdrag under 2022

Strategiskt planera för ökad kolsänka
Skogsstyrelsen och Jordbruksverket har genomfört och redovisat uppdraget att strategiskt planera arbetet för ökad kolsänka^[1]. Myndigheterna har inriktat arbetet på att utvärdera effekterna på utsläpp och upptag av växthusgaser för ett urval av åtgärder inom uppdragets avgränsningar. Myndigheterna har även analyserat hur man kan utveckla det praktiska genomförandet av åtgärderna och beskrivit konflikter och synergier med andra samhällsmål.

När det gäller att mäta och följa kolbalansen för åtgärderna bedömer myndigheterna att befintlig struktur för arbetet med klimatrapporeringen även i fortsättningen bör vara grunden. Skogsstyrelsen bedömer att återväntning av dikade torvmarker och beskogning av nedlagd

1 Markensten T, Wester J. et al. 2022. Underlag för strategisk planering för ökad kolsänka. Regeringsuppdrag. Skogsstyrelsen. Rapport 2022/14.

”Skogsstyrelsens arbete med policyutveckling handlar i stort om att utvärdera, analysera och formulera ställningstaganden om policyfrågor som rör skog, klimat och miljö.”

jordbruksmark har potential att bidra till att nå nationella klimatmål (se ”Uppdrag om återvätning” i detta kapitel). Vad gäller beskogning av nedlagd jordbruksmark behöver systemen för uppföljning utvecklas mer.

Genomföra skogliga

konsekvensanalyser (SKA 22)

Skogsstyrelsen fick uppdraget SKA 22 i regleringsbrevet för år 2020.

Arbetet är genomfört i projektform tillsammans med Sveriges lantbruksuniversitet och avrapporterades i oktober 2022. Uppdraget är redovisat i två rapporter under 2021^[2], tre rapporter under 2022^{[3][4][5]}, samt en sammanfattande syntesrapport med slutsatser^[6].

SKA 22 omfattar beräkningar av sex scenarier: ”Dagens skogsbruk”, ”Dagens potential”, ”Fokus klimat-anpassning”, ”Fokus mångfald”, ”Fokus tillväxt” samt ”Kombination” som analyserats utifrån skogens utveckling och potentiell avverkning.

Skogsstyrelsen drar flera slutsatser utifrån scenarieresultaten: Sverige är i en situation med allt högre resursanvändning av den svenska skogen vilket innebär minskade marginaler att hantera förändringar utan att det uppstår direkta konsekvenser. Den stora skillnaden i scenariernas resultat visar att dagens skogstillstånd ger möjligheter till vägval. Tillväxtökningarna är i huvudsak en effekt av ett simulerat

förändrat klimat, men förutsätter en god skogsskötsel. Risken för skador bedöms öka i framtiden vilket ökar behovet av klimatanpassning. De strukturer för biologisk mångfald som är simulerade har i huvudsak en positiv utveckling, men det finns stor variation mellan scenarier, tidsperspektiv, regioner och absoluta nivåer. Alla scenarier ger ett ökat kolförråd men kolsänkan avtar och tidsperspektivet är avgörande vid jämförelser mellan scenarierna.

I alla scenarier simuleras en minskad tillgång på skog med potential för marklavar vilket innebär ett ökat behov av anpassning till renskötseln. Skogsstyrelsen bedömer den högsta hållbara årliga avverkningsnivån till 95–100 miljoner skogskubikmeter i genomsnitt fram till 2035. Jämfört med avverkningsnivån 2016–2020 innebär det ett visst utrymme för att öka avverkningsnivån, men det är osäkert om det går att realisera. Efterfrågan på rundvirke bedöms öka under överskådlig tid. Givet Skogsstyrelsens rekommendationer finns en stor potential i användningen av skogsbränsle.

Den 26 oktober genomförde Skogsstyrelsen konferensen *Vägval för framtidens skogar* där vi presenterade och diskuterade resultaten av SKA 22 med forskare och politiker. Konferensen hade 127 anmälda deltagare, varav 44 kvinnor, 73 män och 10 utan uppgift om kön.

Förvalta avtal om renbetesmark som upprättats genom Härjedalsförhandlingarna

Under 2022 har Skogsstyrelsen fortsatt att förvalta de avtal om renbete som berör tre samebyar och cirka 2 000 markägare. Avtalen omfattar över 220 000 hektar privat-ägda skogsfastigheter i Härjedalen. I förvaltningen av avtalen ingår bland annat att administrera utbetalningar av ersättningar till markägare för upplåtelse av renbete, ajourhålla markägarförteckningar och att hantera nyttillkomna avtal. Skogsstyrelsen har även deltagit i samverkansmöten mellan representanter för berörda samebyar och markägare, där Länsstyrelsen i Jämtland är sammankallande och har ordförandeskapet.

Ta fram förslag på indikatorer för skogsprogrammet

Skogsstyrelsen har genomfört och rapporterat uppdraget^[7] om att lämna förslag på indikatorer som kan mäta skogsprogrammets genomförande mot visionen och målen för de fem fokusområdena^[8]. Med utgångspunkt från strategins vision och mål har vi föreslagit ett system som består av åtta tematiska indikatorområden med cirka 100 tillhörande potentiella indikatorer. Vi har även gett rekommendationer för fortsatt arbete med att realisera förslaget.

2 Skogsstyrelsen redovisade 2021 rapporterna ”Skogliga konsekvensanalyser 2022 – bakgrund och motiv till val av scenarier” samt ”Marknaden för skogsråvara och skogsnäringsens utveckling fram till 2015”.

3 Eriksson A, Eggers J, Lundström A, Roberge J-M & Wikberg P-E. Skogliga konsekvensanalyser 2022 – material och metod. Skogsstyrelsen & SLU. Rapport 2022/08. Tekniskt underlag.

4 Eriksson A, Bergqvist J, Nilsson C, Paulsson J, Pettersson J & Roberge J-M. Skogsstyrelsen. Skogliga konsekvensanalyser 2022 – Skogens utveckling och brukande. Skogsstyrelsen. Delrapport 2022/09.

5 Eriksson A & Paulsson J. 2022. Skogliga konsekvensanalyser 2022 – virkesbalanser. Skogsstyrelsen. Skogsstyrelsen. Delrapport 2022/10.

6 Eriksson A, Bergqvist J, Eggers J, Nilsson C, Paulsson J, Pettersson J, Roberge J-M & Wikberg P-E. 2022. Skogliga konsekvensanalyser 2022 – syntesrapport. Skogsstyrelsen. Rapport 2022/11.

7 Paulsson J & Constantino S. 2022. Förslag till indikatorer för det nationella skogsprogrammet. Skogsstyrelsen. Rapport 2022/4.

8 Fokusområdena är ”Ett hållbart skogsbruk med ökad klimatnytta”, ”Mångbruk av skog för fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet”,

”Innovationer och förädlad skogsråvara i världsklass”, ”Hållbart brukande och bevarande av skogen som en profilfråga i svenskt internationellt samarbete” samt ”Ett kunskapsliv för ett hållbart brukande och bevarande av skogen”.

Foto: MostPhotos

I samarbete med Sveaskog, Statens fastighetsverk och Sametinget ska vi stärka statens roll för ett hållbart skogsbruk och utveckla alternativa bruksmetoder som tar större hänsyn till tillgången på renbete i det renskötselområde som ligger på statlig mark.

Nationell bioekonomistrategi

Skogsstyrelsen har bistått Regeringskansliet med att ta fram en bioekonomistrategi genom att delta på hearings och andra möten med Näringsdepartementet. Vi har även gett stöd till Statistiska centralbyrån med att ta fram statistik över skogsnäringens andel av den totala bioekonomin.

Medverka i genomförandet av Europeiska unionens strategi för Östersjöregionen

Sedan 2016 har Skogsstyrelsen och ett 20-tal andra myndigheter medverkat till att genomföra EU:s strategi för Östersjöregionen. Strategin syftar till att fördjupa samarbetet mellan länderna runt Östersjön. Uppdraget avslutades

i januari 2022 i samband med vår rapportering av 2021 års medverkan^[9]. Skogsstyrelsen har inte fått ett förnyat uppdrag eftersom vi uppnått målet att integrera genomförandet av Östersjöstrategin i vår ordinarie kärnverksamhet.

Pågående regeringsuppdrag

Här redovisar vi några av uppdragen enligt skogspropositionen, samt uppdrag inom nationella skogsprogrammet, Miljömålsrådet och övriga uppdrag.

Uppdrag enligt skogspropositionen Staten som föregångare i hållbart skogsbruk (i renskötselområdet)

I samarbete med Sveaskog, Statens fastighetsverk och Sametinget ska vi stärka statens roll för ett hållbart

skogsbruk och utveckla alternativa bruksmetoder som tar större hänsyn till tillgången på renbete i det renskötselområde som ligger på statlig mark. Arbetet utgår från de dokumenterade negativa effekter som skogsbruket sedan 1950-talet har inneburit för rennäringen^{[10][11][12]}.

För att vända den trenden söker vi exempelvis utvecklade former för att utbyta erfarenheter, för landskapsplanering och för att samordna anpassningen av skogsbruksåtgärder som kan vara meningsfulla i hela renskötselområdet. Sveriges lantbruksuniversitet medverkar i uppdraget och Skogsstyrelsen hämtar in synpunkter från Svenska samernas riksförbund, enskilda samebyar och Naturvårdsverket, liksom från det privata skogsbruket.

9 Andersson, L. Skogsstyrelsen. 2021. Medverkan i genomförandet av EU:s strategi för Östersjöregionen 2021. Redovisning i mall från Statsrådsberedningen, dnr 2020/587.

10 Horskotte T & Djupström L. 2020. Rennäring och skogsnäring i Sverige – delad kunskap för delad markanvändning. Future Forests Rapportserie 2021:2. Sveriges lantbruksuniversitet, Umeå, 46 sidor.

11 Svensson J, Anderson J, Sandström P, Mikusinski G & Jonsson BG. 2019.

Landscape trajectory of natural boreal forest loss as an impediment to green infrastructure. *Conservation Biology* 33: 152–163.

12 SLU. 2019. Skogsdata 2019. Aktuella uppgifter från SLU Riksskogstaxeringen Tema: Skogens struktur.

Utreda möjliga åtgärder för att åstadkomma balans mellan klövviltstammar och fodertillgång och därmed minska skadenivåerna på skog

Tillsammans med Naturvårdsverket utreder vi möjliga åtgärder och kommer vid behov föreslå regel- förändringar för att åstadkomma en eftersträvad balans mellan klövviltstammar och fodertillgång. Syftet är att minska skadenivåerna på skog. Arbetet sker i nära dialog med länsstyrelserna och vi inhämtar synpunkter från relevanta organisationer

Ta fram förslag till nationellt mål för ökad hållbar tillväxt i skogen

Skogsstyrelsen påbörjade under hösten uppdraget genom att bjuda in skogsnäringen, miljöförhållanden, myndigheter och forskningen till dialoger om målets innebörd. Totalt genomfördes fyra dialoger i slutet av 2022. Ytterligare dialoger genomförs under 2023.

Uppdrag inom skogsprogrammet

Stödja regionala dialoger och strategier genom att förmedla medel till regionala insatser

I början av 2022 fördelade Skogsstyrelsen totalt fyra miljoner kronor till regionala insatser som stödjer skogsprogrammets vision och målen för de fem fokusområdena i nationella skogsprogrammets strategi¹³.

Samtliga 21 län ansökte om och fick bidrag. I juni beslutade regeringen om att fördela ytterligare en miljon kronor till regionala insatser. Vi betalade ut bidragen jämnt fördelat mellan de 18 län som ansökte om extra medel.

Genomföra åtgärder under 2020–2022 inom ramen för det nationella skogsprogrammet

Skogsstyrelsen stödjer arbetet med regionala skogsstrategier/skogsprogram och bidrar till arbetet med regionala handlingsplaner. I det regionala arbetet samarbetar

vi med offentliga aktörer som länsstyrelser och regioner, samt med skogsnäring, ideella organisationer och andra aktörer i skogssektorn.

Vi har medverkat till att regionala arbeten med skogsprogram är fastställda eller beslutade i flertalet län, i arbetet med handlingsplaner och deltagit i styr och arbetsgrupper med koppling till programmen. Vid 2022 års utgång har följande län beslutat om eller fastställt skogsprogram eller strategi: Skåne, Blekinge, Jönköping, Kronoberg, Kalmar, Gotland, Halland, Västra Götaland, Värmland, Dalarna, Västmanland, Örebro, Södermanland, Stockholm, Gävleborg, Jämtland, Västernorrland, Västerbotten och Norrbotten. Östergötland har en beslutad skogsnäringsstrategi.

I februari genomfördes det nationella skogsprogrammets årskonferens digitalt i samarbete med SLU. Antalet anmälda var 420 personer, varav hälften kvinnor och hälften män.

Foto: MostPhotos

Tillsammans med Naturvårdsverket utreder vi möjliga åtgärder och kommer vid behov föreslå regelförändringar för att åstadkomma en eftersträvad balans mellan klövviltstammar och fodertillgång.

¹³ Regeringen. 2018. Nationella skogsprogrammets strategi.

Konferensen samlade en bredd av intressenter som beslutsfattare, forskare och näringsliv samt intresse- och ideella organisationer.

Vi har även bistått Regeringskansliet med underlag till den nya nationella handlingsplanen för skogsprogrammet som lanserades i juli.

Omvärldsanalys

Under nationella skogsprogrammets årskonferens presenterade Skogsstyrelsen en omvärldsanalys för 2021–22^[14]. Omvärldsanalysen visade hur globala trender, EU-politiken, den nationella skogsdebatten och rättsutvecklingen kan komma att påverka svensk skogspolitik och skogssektorn. I analysen dras bland annat slutsatsen att skogsfrågorna rönt ovanligt stor uppmärksamhet medialt och inom politiken och att den svenska skogspolitikens har en annan inriktning än EU-politiken.

Om utvecklingen i Sverige och inom EU går åt olika håll innebär det rimligen på sikt stora behov av omställning för olika former av verksamheter med bas i svensk skog. Vidare utmanar EU-politiken och delar av den nationella skogsdebatten den svenska skogsbruksmodellen som möjligen står inför en förtroendekris. Situationen innebär ökade osäkerheter och risker för nuvarande svensk skogspolitik och för svenska skogsbruket och skogsindustrin vars nuvarande affärsmodell ifrågasätts, vilket kan innebära tappad global konkurrenskraft.

Ytterligare en slutsats var att digitaliseringen av skogsbruket kan förändra förutsättningarna för olika affärsmodeller men också stärka möjligheter för att följa upp utvecklingen för skogens olika värden. Inom flera av EU:s pågående policyprocesser lyfts krav på geografisk

information och fjärranalys utöver inventeringsbaserad kunskap.

Genomföra åtgärder för en jämställd skogsnäring

Under 2022 fortsatte Skogsstyrelsen arbetet med de tidigare redovisade 17 förslagen för ökad jämställdhet i svensk skogssektor^[15]. Vi har samverkat nationellt och regionalt i olika grupperingar, projekt och särskilda satsningar, exempelvis projektet jämställdhet i skogsbranschen i Västernorrland. Vi har bidragit med stöd och faktaunderlag i det regionala arbetet med skogsstrategier och har fördjupat samverkan med SLU. Jämställdhet var även ett ämne i årets sektorsdialoger, se avsnittet ”Sektorsdialog”. Skogsstyrelsen har publicerat en utvecklad könsupplagd statistik över fastighetsägarstruktur under 2022.

I samverkan med sektorn har Skogsstyrelsen under 2022 bildat ett nationellt jämställdhetsråd som ska vara en motor för att nå en jämställd skogssektor som i sin helhet bidrar till att nå Sveriges jämställdhetspolitiska mål. Rådets första årliga möte samlade deltagare på lednings- och sakkunnignivå från 22 organisationer och från fokusområdena utbildning, arbetsliv och enskilt skogsägande. Tillsammans med skogssektorn arbetar nu Skogsstyrelsen vidare med att ta fram mer konkretiserade riktlinjer, syfte och arbetsformer för rådets fortsatta arbete.

Bistå Regeringskansliet i internationella skogsfrågor

Arbetet med internationella skogsfrågor är delvis integrerat i Skogsstyrelsens ordinarie internationella arbete (se avsnittet ”Internationell verksamhet” i detta kapitel).

Foto: Patrik Svedberg

I samverkan med sektorn har vi under 2022 bildat ett nationellt jämställdhetsråd för att nå en jämställd skogssektor.

Myndigheten har tillsammans med olika samverkansparter genomfört en rad aktiviteter för att stärka skogsprogrammets intentioner, bland annat följande:

- Utfört djupare skogliga konsekvensanalyser av pågående EU-initiativ och rättsakter kring skog, klimat, miljö, energi och handel.
- Bidragit till SLU:s utställningsmonter vid världsskogskongressen i Seoul, Sydkorea, i maj.
- Bidragit till arbetet om gröna jobb inom Forest Europe-processen genom en workshop i Stockholm i juni med temat ”How to attract the workforce of tomorrow”.
- Bidragit till FN:s ekonomiska kommission för Europa, UNECE, för arbete med att förbättra insamling, bearbetning och spridning av skoglig information och information om hållbart skogsbruk.
- Bidragit till fortsatt arbete med att genomföra den internationella delen av Agenda 2030.
- Gett ekonomiskt bidrag till European Forest Institute (EFI) Multi Donor Trust Fund for Policy Support för arbete med fonden och aktiviteter enligt fondens riktlinjer.

¹⁴ Sollander E, Janse G, Karlsson S, Pettersson J & Ståhlberg D. 2022. Omvärldsanalys 2021–22. Skogsstyrelsen. Rapport 2022/5.

¹⁵ Wide R & Högwall Nordin M. 2019. Åtgärder för en jämställd skogssektor. Skogsstyrelsen. Rapport 2019/4.

Förbereda och genomföra en skogsakademi för beslutsfattare inom EU
I samarbete med Finland genomfördes i juni en skogsakademi för beslutsfattare inom EU norr om Stockholm. 20 kvinnor och 19 män deltog, vilket inkluderade EU-parlamentariker, tjänstemän från EU-kommissionen, representanter från medlemsländer samt forskare och intressenter. Genomförandet av skogsakademin har rapporterats i särskild ordning.

Uppdrag att bistå Miljömålsrådet i arbetet med att identifiera effektiva samarbeten och åtgärder

Miljömålsrådet lämnade sin årsrapport till regeringen 1 mars 2022^[16]. Uppdraget som skulle ha slutredovisats i maj 2022 är förlängt till maj 2026. En ny arbetsplan har därför tagits fram där två pågående programområden fortsätter och tre nya tillkommer. Fem programområden avslutas. Skogsstyrelsen har deltagit i två programområden

som avslutas ”Insatser för grön infrastruktur” och ”Staten går före”, samt i ett som förlängs ”Ramverk för nationell planering”.

Insatser för grön infrastruktur (avslutas)

Programområdet drivs av Naturvårdsverket. I tabell 13:1 framgår de projekt och samverkansåtgärder där Skogsstyrelsen har medverkat.

16 Miljömålsrådets årsrapport 2022 - <https://www.sverigesmiljomal.se/contentassets/f2f66cba53f745398381eb7346a215a6/miljomalsradets-arsrapport-2022.pdf>

TABELL 13:1 INSATSER FÖR GRÖN INFRASTRUKTUR

Projekt/åtgärd	Resultat
Skötsel och restaurering av våtmarker och sötvattensmiljöer	Skogsstyrelsen har deltagit i projektet som Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten har drivit tillsammans. Av projektets slutrapport ^[1] framgår fortsatta behov av bland annat arbete med grön infrastruktur, stärkt nationell samordning för att möta nya EU-mål och regionala handlingsplaner.
Utveckling av juridiska styrmedel gällande viss vattenverksamhet	Skogsstyrelsen har deltagit i projektet som Naturvårdsverket har drivit. En översiktlig styrmedelsanalys är genomförd men arbetet har avstannat på grund av resursbrist. Förutsättningarna är goda att ta arbetet vidare, exempelvis inom projektet ”En nationell strategi för natur- och kulturvårdande skötsel” (se nedan).
Ett mer variationsrikt skogsbruk	Skogsstyrelsen har drivit projektet, genomfört ett avslutande seminarium och färdigställt en kunskaps-sammanställning om aktiv naturvård. Under året har åtta exkursioner och två workshoppar samt ett kunskapsseminarium genomförts. Deltagandet i projektet har varit brett och det finns behov av fortsatta insatser. Arbetsgrupperna från projektet kommer att införlivas i arbetet med hyggesfritt skogsbruk.
En nationell strategi för natur- och kulturvårdande skötsel av skogar som förvaltas med naturvårdsmål	Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen driver tillsammans projektet som avslutas i juni 2023. Under 2022 har ett förslag till strategi tagits fram i bred samverkan med skogens aktörer. Förslaget remitteras i början av 2023. Se kapitel 8, ”Områdesskydd”.
Ekosystemtjänster i fysisk planering	Länsstyrelserna har drivit projektet med syftet att samordna och utveckla medverkande myndigheters arbete med ekosystemtjänster. En möjlig fortsättning är att göra statusbedömningar av ekosystem-tjänster utifrån ett regeringsuppdrag till respektive myndighet.
Funktionell grön infrastruktur	Länsstyrelserna har drivit samverkansåtgärden i nära samarbete med forskare. För att ta fram mål, indikatorer och beskrivningar för funktionell grön infrastruktur föreslås en fortsatt samverkan mellan myndigheter.

1 Slutrapport - Projekt 2 Skötsel och restaurering av våtmarker och sötvattensmiljöer inom programområdet Grön infrastruktur, ärendenummer NV-06666-20.

TABELL 13:2 STATEN GÅR FÖRE

Delprojekt	Resultat
Resor, möten och kontorsverksamhet	Skogsstyrelsen har deltagit i delprojektet som Naturvårdsverket har drivit. Fokus under 2022 har varit att slutredovisa delprojektets tre spår: ”fossilfritt resande”, ”bättre och mer hållbar möteskultur” och ”kontorsverksamhet”.
Förvaltning och utveckling av specifik verksamhet, fastigheter, anläggningar och finansiella tillgångar	Skogsstyrelsen har deltagit i delprojektet som Trafikverket har drivit. I en rapport ^[1] framgår stora skillnader mellan statliga myndigheters bedömningar om hur väl miljöaspekter integreras i och ställs som villkor för finansiering av projekt. En formaliserad myndighetssamverkan är önskvärd för att stärka arbetet med miljökrav i statligt finansierade projekt. Samverkansåtgärden <i>Staten går före</i> som skogsägare där Skogsstyrelsen är drivansvarig har pågått under året även om programområdet är avslutat. Arbetet är försenat och inväntar ytterligare underlag. Det kan finnas synergier till regeringsuppdraget <i>Staten som föregångare i hållbart skogsbruk</i> (se ovan).
Organisation, styrning, arbetssätt som leder till innovation/utveckling	Skogsstyrelsen har deltagit i delprojektet som Vinnova har drivit. Arbetet är genomfört som ett läroprojekt och har undersökt hur systeminnovation kan nyttjas i offentlig sektor för att lösa komplexa hållbarhetsutmaningar ^[2] .

1 Hänsyn till miljöaspekter i statligt finansierade projekt. Tillväxtverket, dnr 2022–2349

2 <https://www.vinnova.se/m/hur-kan-offentlig-sektor-mota-morgondagens-samhallsutmaningar/larprojektet-systeminnovation-for-en-hallbar-framtid/> [hämtad 2022-11-08]

Staten går före (avslutas)

Programområdet drivs av Trafikverket och avslutades under första halvåret.¹⁷ Skogsstyrelsen har under 2022 deltagit i tre av fyra delprojekt. Se tabell 13:2.

Ramverk för nationell planering (förlängs)

Skogsstyrelsen har medverkat i programområdet som Boverket driver. Syftet är att skapa förutsättningar för en hållbar användning av mark, vatten och byggd miljö genom att utveckla formerna för ett nationellt planeringsramverk¹⁸. Arbetet att genomföra förslagen är påbörjat.

Uppdrag om återvätning

Genomföra åtgärder för att återväta utdikade våtmarker, samt Förstärka rådgivningen till skogsägare om att återväta dikade eller torrlagda våtmarker

Skogsstyrelsen har under 2022 byggt upp metoder, stöd och arbetssätt samt utbildat och rekryterat personal för att kunna bedriva en större verksamhet inom återvätning. Myndigheten har genom ett ramavtal upphandlat entreprenörer runt om i landet som kan utföra dikespluggning.

Ett stort antal kommunikationsinsatser har genomförts med god

spridning och generellt ser vi att markägarnas intresse för återvätning har ökat under året.

Under 2022 skrev Skogsstyrelsen 72 återvätningsavtal på totalt 234 hektar och pluggade 36 hektar enligt återvätningsavtal. Det kan ta drygt ett år från det att avtalet skrivs med markägaren till det att själva dikespluggningen genomförs eftersom avverkning i många fall behöver ske först.

Myndigheten konstaterar att det arbetssätt som mest tidseffektivt leder till avtal är när vi själva letar objekt i kartan och kontaktar berörda markägare.

Foto: Camilla Zilio

Foto: Anna Runesson

Foto: Camilla Zilio

Skogsstyrelsen har under 2022 byggt upp metoder, stöd och arbetssätt samt utbildat och rekryterat personal för att kunna bedriva en större verksamhet inom återvätning.

17 Slutrapport programområde Staten går före, Trafikverket ärendenummer TRV 2018/68674.

18 Boverket, Ramverk för nationell planering, rapport 2022:05.

INTERNATIONELL VERKSAMHET

Stöd till Regeringskansliet

Skogsstyrelsen har under 2022 gett stöd till Regeringskansliets internationella verksamhet utöver det som ingår i det nationella skogsprogrammet. Arbetet avser analyser, förberedelser, underlag till ställningstaganden, genomförande av möten och förankringsarbete på hemmaplan, i allt från samarbete i närområdet och EU till globala processer. *Agenda 2030* och de 17 globala målen för hållbar utveckling har genomsyrat arbetet.

Flera EU-initiativ inom den europeiska gröna given har fortsatt att förhandlas och nya har presenterats under året. Arbetet med dessa och nya initiativ fortsätter under 2023. Utfallen kan få stora konsekvenser för brukandet och bevarandet av de svenska skogarna och för myndigheternas roll. Hur tolkningen av ett antal definitionsfrågor landar, exempelvis gällande ”primary forest”¹⁹ och ”degraded forest”²⁰, kan få stor påverkan på skogens skötsel. Genomgående kan också noteras en stor tveksamhet till traktthyggesbruk, vilket bland annat blir tydligt i EU-kommissionens ursprungliga förslag på definition av hållbara skogsbruksmetoder i den andra revideringen av förnybarhetsdirektivet samt i avskogningsförordningen. Samma ordalydelser återfinns också i EU:s skogsstrategi för 2030.

Viktiga EU- och internationella processer där Skogsstyrelsen har bistått Regeringskansliet omfattar:

- Barents arbetsgrupp för skogssektorn
- Arktiska rådet
- EU:s förslag till avskogningsförordning, särskilt delar som avser trädprodukter som gett upphov till utarmning av skogar

- EU:s arbete med naturrestaureringsförordningen
- EU:s LULUCF-förordning
- Underlag för EU:s kommande rättsakt avseende certifiering för kolin fångning och kollagring
- Förberedande arbete med EU:s kommande lagförslag om skoglig övervakning, rapportering och strategiska planer
- EU:s arbete med att genomföra revisionen av förnybartdirektivet (REDII), särskilt utformningen av hållbarhets- och växthusgaskriterierna, samt stöd till Energimyndigheten angående REDIII-förhandlingarna
- Arbete med EU:s Östersjöstrategi
- Forest Europe, inklusive medverkan i Forest Europes styrkommitté
- FN:s ekonomiska kommission för Europa (UNECE) kommitté för skog och skogsindustri, samt dess underorgan den gemensamma arbetskommittén för skoglig statistik, ekonomi och skogsbruk
- FN:s ekonomiska kommission för Europas (UNECE)
- Arbete med skogsgenetiska resurser inom Nordgen, Euforgen och FAO:s kommission för genetiska resurser (CGRFA)
- OECD:s skogsschema för certifiering av skogsodlingsmaterial
- FAO:s kommitté för skogsbruk
- Konventionen om biologisk mångfald (CBD)
- FN:s klimatkonvention
- Gröna klimatfonden
- FN:s skogsforum
- Internationella tropiska timmerorganisationen
- Delta som ledamot i den svenska FAO-kommittén.

Internationell samverkan

Arbetet inom det av Sida finansierade programmet för kapacitetsutveckling *Locally Controlled Forest*

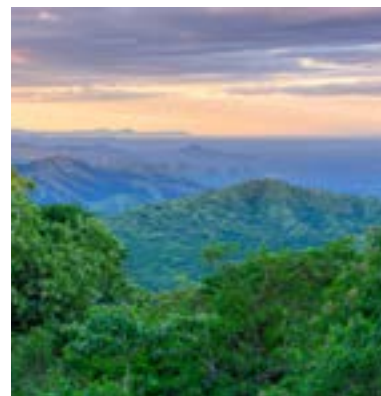

Foto: MostPhotos

För programmet om etiopiska skogssektorn, inom LoCoFoRest, förberedde vi under 2022 en andra programperiod.

Restoration (LoCoFoRest, 2021–2025) ökade efter pandemin. Aktiviteter har skett i sex länder med fysiska möten under första halvan av året. Programmets första av sju deltagaromgångar slutfördes under 2022 med en workshop i Sverige. Söktrycket till programmet är gott och under året startade vi förberedelser för franskspråkiga deltagaromgångar riktade till Västra och Centrala Afrika.

Intresset för att med en systemanalytisk ansats utveckla skogssektorn med många samverkande aktörer har ökat efter pandemin, exempelvis dialoger med Algeriet och Etiopien. För programmet om etiopiska skogssektorn förberedde vi under 2022 en andra programperiod.

På initiativ av Sveriges ambassad i Moldavien är ett inledande samarbete förberett mellan Skogsstyrelsen och Moldsilva, Moldaviens motsvarande myndighet. Vidare har bilaterala kontakter med LoCoFoRest-länders svenska representation skett under 2022 med Thailand och Laos.

Under året har vi samrått med Sida kring ämnesområden där vår kompetens kan vara av särskilt intresse för organisationer inom FN-systemet. Efter en överens-

19 I EU-skogsstrategi för 2030 översätts ”primary forests” till ”urskog”.

20 En ungefärlig men inte officiell översättning av ”degraded forests” är ”degraderade skogar” eller ”förstörda skogar” eller ”utarmade skogar”.

kommelse med Sida ingår Skogsstyrelsen i en pool av myndigheter som kan kandidera till sekundering av svenska tjänstemän till FN-systemet.

Under slutet av året initierade Skogsstyrelsen samtal med den ukrainska skogsmyndigheten, State Forest Resources Agency of Ukraine, om möjligheter till framtida samarbeten. Samarbetet är tänkt att ske i olika former från och med 2023.

Vidare avslutade Skogsstyrelsen vårt *Memorandum of Understanding* med Ryssland och Belarus under våren 2022.

ÖVRIGA POLICYFRÅGOR

Fördjupad utvärdering av

Levande skogar

Skogsstyrelsen samordnar uppföljning, utvärdering och rapportering om miljö kvalitetsmålet *Levande skogar*. Årligen följs målet upp på regional och nationell nivå. Under året har vi även genomfört en fördjupad utvärdering av *Levande skogar*²¹. Utvärderingen visar på ett behov av kraftfulla åtgärder för att stärka Sveriges möjligheter att bevara biologisk mångfald i skogslandskapet om målet ska kunna nås. Situationen är allvarlig för arter knutna till lång kontinuitet och arter som behöver livsmiljöer som idag är ovanliga i skogslandskapet. Genomförda miljöförbättrande åtgärder ger positiva effekter som förväntas öka över tid och utan dessa skulle tillståndet i miljön vara sämre. Men även om åtgärderna gör skillnad är de inte tillräckliga.

Av rapporten framgår att det idag saknas tillräckliga styrmedel för att Sverige ska ha möjlighet att bevara biologisk mångfald och vidmakthålla skogens ekosystemtjänster över tid. I vissa fall tillämpas inte

heller befintliga styrmedel fullt ut. Vid prioritering av styrmedel och åtgärder är det viktigt att beakta att flera livsmiljöer för hotade arter inte går att nyskapa eller återskapa inom överskådlig tid. Förlusten av naturvärden som inte går att återskapa är ett särskilt brådskande problem. Sveriges gröna infrastruktur har stora brister och arbetet med att skapa en funktionell grön infrastruktur brådskar. Se vidare kapitel 3, "Tillståndet i skogen och skogens ekosystemtjänster", avsnittet "Biologisk mångfald". Bevarad biologisk mångfald är en förutsättning för att vidmakthålla de flesta skogliga ekosystemtjänster över tid.

Den främsta förklaringen till att miljöproblem uppstår är enligt utvärderingen de starka företags-ekonomiska incitament som styr mot ett produktionsinriktat skogsbruk. Samtidigt är ekonomiska incitament (priser) svaga eller obefintliga för att inrikta verksamheten mot andra skogliga nyttigheter, däribland biologisk mångfald. Det föreligger en obalans mellan de skogspolitiska miljö- och produktionsmålen då företagsekonomiska incitament enbart existerar för produktionsmålet.

Några av rapportens åtgärdsförslag:

- Nya marknader för biologisk mångfald via fler affärsmodeller för skogsägare. Förslagen ska ge ökad valfrihet och göra det lönsamt för skogsägare att bevara och utveckla naturvärden.
- Ersättning för bildande av formella skydd utifrån behovet så att markägaren i realiteten har valfrihet att välja ett formellt skydd, samt omfattande resurser för rådgivning för att öka bidraget till bevarandearbetet när formella skydd till större del ska ske på markägarinitiativ.

Andra förslag är ett åtgärds paket för hyggesfritt skogsbruk för att bevara kvarvarande kontinuitetsvärden i landskapet och en hemställan till regeringen om att klargöra dagens motsägelsefulla politiska styrsignaler om skogar med höga naturvärden, samt ökade resurser för tillsyn av lagstiftningen.

Regional utveckling

Skogsstyrelsen samverkar med bland annat Tillväxtverket och andra nationella myndigheter, EU-myndigheter, regioner och länsstyrelser i det regionala tillväxtarbetet. Vår uppgift är att koppla ihop mål och medel inom regional utveckling med skogens och skogsbrukets förutsättningar och möjligheter.

Med länsstyrelserna, Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Sveriges lantbruksuniversitet och skogsbruket sker verksamhet i projektform, främst inom skogs- och miljöområdet och ofta medfinansierat av EU:s strukturfonder och sektorsprogram.

Sammantaget har Skogsstyrelsen under året medverkat som lead-partner eller projektpartner i nära 20 samarbetsprojekt, inom miljö, klimat och skogsbruk där vattenmiljöprojektet *Grip on Life* kan nämnas. Inom programmen *Horizon* och *Interreg* samarbetar vi i projekt med motsvarande aktörer och myndigheter i andra länder.

Parallellt pågår i den försenade uppstarten av den nya EU-programperioden (2021–2027) arbete med nya projektansökningar, till exempel inom ramen för arbetet med *Östersjöstrategin*. Skogsägare, skogsföretag och skogsentreprenörer är några viktiga målgrupper.

21 Andersson C, Karlsson S, Andersson E, Roberge J-M & Österdahl S. 2022. *Levande skogar. Fördjupad utvärdering 2023. Skogsstyrelsen. Rapport 2022/12.*

Remisser

Under 2022 besvarade Skogsstyrelsen 89 nationella remisser och 1 166 regionala och lokala remisser. De nationella remisserna kom främst från Regeringskansliet och sektorsmyndigheter och handlade till stor del om förslag på ändringar av regelverk inklusive genomförande av EU-lagstiftning. De regionala och lokala remisserna kom i huvudsak från länsstyrelser, regioner och kommuner och berörde främst olika planerings- och tillståndprocesser kopplade till plan- och bygglagen och miljöbalken.

Dialog och samverkan

Sektorsråd och andra rådgivande forum

Under 2022 har vi drivit sju nationella forum. Samtliga är rådgivande till Skogsstyrelsen och fattar inga egentliga beslut. Flertalet är specialiserade till olika sakfrågor som skogsskador, statistik, relationen mellan skogsbruk och renkötsel och så vidare. Grupperna är sammansatta av ämnesspecialister från forskning och andra myndigheter samt närmast berörda intressenter.

Ett råd, nationella sektorsrådet, hanterar övergripande frågor som inte hanteras i andra forum. Nationella sektorsrådet har en bred sammansättning av totalt 20 organisationer från näringsliv, civilsamhälle och myndigheter. Sju av de ordinarie ledamöterna är kvinnor och 13 är män. Ett av råden, användarrådet för skoglig statistik, är förordningsstyrt. Övriga är initierade av Skogsstyrelsen.

Flertalet råd har under året haft mellan två och fyra möten, i huvudsak i digital form. Forumen är värdefulla ur flera synpunkter, inte minst för att bereda olika frågor, pröva idéer och förslag, koordinera insatser och för att öka vår förståelse för hur olika intressenter ser på olika frågor.

Foto: Sara Landstedt

Den snabba rättsutvecklingen har genomgående skapat en osäkerhet hos företagen kring hur man ska tolka och efterleva regelverken, främst eftersom avverkningar berör arter som omfattas av artskyddsförordningen.

1166

Så många regionala och lokala remisser besvarade Skogsstyrelsen under 2022. Utöver det tillkom 89 nationella remisser, främst från Regeringskansliet och sektorsmyndigheter.

Förutom dessa nationella forum har vi även tre regionala sektorsråd som liksom det nationella rådet är brett sammansatta och hanterar olika regionala frågor. Lokalt finns skogliga distriktsråd som samlar aktörer på lokal nivå för samtal och utbyten i skogliga frågor.

Sektorsdialog

Sektorsdialoger är ett viktigt komplement till Skogsstyrelsens övriga instrument och har genomförts sedan 2014. Normalt sker dialoger med både skogsnäringsföretag och intresseorganisationer från civilsamhället. Under 2022 har

Skogsstyrelsen av resursskäl endast kunna genomföra sektorsdialoger med representanter för skogsföretag. 26 sådana dialoger är genomförda med de företag som står för störst areal anmäld föryngringsavverkning i landet, inklusive branschorganisationerna Skogsindustrierna och LRF Skogsägarna.

De viktigaste slutsatserna myndigheten drar av årets analyser är:

- Generellt finns en fortsatt stor spridning mellan skogsföretagen i hur de tar sig an och ser på olika frågor. Det kommer innebära krav på flera styrmedel för att nå uppsatta mål, vilket är en utmaning för Skogsstyrelsen.
- Den snabba rättsutvecklingen har genomgående skapat en osäkerhet hos företagen kring hur man ska tolka och efterleva regelverken, främst eftersom avverkningar berör arter som omfattas av artskyddsförordningen. Kommunikationen kring tillsyn och förändringar under året har inte nått fram på önskat sätt. Flera företag har inte uppfattat att förändringarna i tillsynen främst är effekter av

TABELL 13.4. VERKSAMHETENS OMFATTNING, POLICYUTVECKLING (INKL. NATIONELLA SKOGSPROGRAMMET) ÅRSARBETSKRAFTER, INTÄKTER OCH KOSTNADER

	2022	2021	2020
Årsarbetskraft, totalt	151	140	142
Årsarbetskraft, män	92	83	80
Årsarbetskraft, kvinnor	59	57	62
Intäkter av anslag 1:1	177 430	163 544	151 334
Intäkter av anslag 1:2	14 494	9 650	11 850
Övriga intäkter	25 767	22 926	17 998
Kostnader	-217 691	-196 120	-181 182
Resultat	0	0	0
Från statsbudgeten för finansiering av bidrag anslag 1:1	793	748	565
Från statsbudgeten för finansiering av bidrag anslag 1:2	8 647	11 078	10 884
Lämnade bidrag	-9 440	-11 826	-11 449

rättsutvecklingen och regeringens styrning av myndigheten. Det finns ett stort behov av fortsatt kommunikation kring rättsutvecklingen.

- Flera företag har utvecklat jämställdhetsarbetet som gått från att vara en egen fråga till att bli mer integrerad i verksamheten. Det finns en vilja till samarbete och erfarenhetsutbyte vilket ger goda förutsättningar för det fortsatta arbetet i Skogssektorns jämställdhetsråd.
- Endast en mindre andel av företagen arbetar systematiskt med att identifiera risker med ett förändrat klimat och vilka anpassningar de behöver göra för att förebygga skador på skog och andra samhällsvärden. Det finns således behov av och även önskemål från företagens sida om mer information och stöd i klimatrelaterade frågor.

Samverkansprocessen Gröna steg
Gröna steg är delmål för ett antal områden som utgör steg på vägen mot miljömålet *Levande skogar*. Syftet är att öka skogsbrukets motivation i miljömålsarbetet och att synliggöra även mindre steg i rätt riktning. Förslagen har tagits

fram i en bred samverkansprocess där en rad olika aktörer med koppling till skogen medverkat. Samverkansprocessen påbörjades i mars 2021. De Gröna stegen ska vara motivationsskapande för skogsbruket och relevanta för *Levande skogar*. Ett flertal Gröna steg bygger på eller utgör fortsatta processer i olika former där det behövs en fortsatt samverkan. Skogsstyrelsen fastställde de Gröna stegen i december 2022^[22]. I oktober 2022 meddelade Naturskyddsföreningen och Världsnaturfonden WWF att de lämnade samverkansprocessen efter beslut att inte ställa sig bakom processen och förslagen till Gröna steg.

Samverkan kring sociala värden

Under året inledde Skogsstyrelsen ett utvecklingsprojekt för att tydliggöra mål, roller och ansvar för skogens sociala värden. Projektet sker inom ett nätverk för friluftsliv med representanter från 18 myndigheter. Syftet är att möjliggöra en effektivare samverkan mellan och styrning av myndigheternas arbete för att nå målen i friluftspolitiken.

Arbetet bidrar även till miljömålen och Skogsstyrelsens effektmål för attraktiva skogar för upplevelser.

Under hösten kartlades myndigheternas arbete med koppling till skogens sociala värden. Kartläggningen ska bidra till kommande arbete med en myndighetsgemensam strategi och handlingsplan för skogens sociala värden.

Konsultationsordningen

Under året har Skogsstyrelsen och Sametinget fört en dialog om hur konsultationen^[23] i ärenden av särskild betydelse för det samiska folket ska fungera mellan myndigheterna. En liknande dialog har förts med Svenska samernas riksförbund, SSR. En viktig del är att komma fram till vilka ärenden som Skogsstyrelsen ska skicka för konsultation. Syftet är att ge Sametinget och SSR möjlighet till inflytande utan att det uppstår en parallell handläggning mellan våra respektive myndigheter. Ett resultat från dialogen är en handbok för konsultation till stöd för Skogsstyrelsen som vi tagit fram utifrån Sametingets vägledning och synpunkter.

Policyer och instruktion

Under året har Skogsstyrelsen tagit fram tre nya policyer: för skogsbruk och renskötsel, kulturmiljön i skogslandskapet och biologisk mångfald. Policyerna syftar till att öka den interna medvetenheten och kunskapen om vad Skogsstyrelsen tycker i en viss fråga. På så sätt kan intern och extern kommunikation och samverkan, ärendehandläggning och annat agerande bli mer tydligt, enhetligt och genomtänkt. Vi har även tagit fram en instruktion för hur Skogsstyrelsen bör agera i förhållande till certifiering av skogsbruk.

22 Andersson C och Wester J, Gröna steg för Levande skogar. Skogsstyrelsen. Rapport 2023/3.

23 Lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket. Svensk författningssamling 2022:2022:66 t.o.m. SFS 2022:69 - Riksdagen.

KAPITEL 14

UPPDRAGSVERKSAMHET

Skogsstyrelsen utför uppdrag inom områden som är angelägna för den skogs-politiska måluppfyllelsen eller andra samhällspolitiska mål. Uppdragen består av produkter och tjänster åt små, medelstora och stora företag i skogsbruket och angränsande sektorer samt uppdrag åt statliga myndigheter och kommuner.

Kunderna finns även inom vindkraft, elkraftbolag, gruvnäring och andra infrastrukturrelaterade verksamheter i skogslandskapet.

Skogsstyrelsens uppdragsverksamhet delas huvudsakligen upp i skoglig uppdragsverksamhet och arbetsmarknadsrelaterad uppdragsverksamhet.

SKOGLIG UPPDRAGSVERKSAMHET

Skogsstyrelsens uppdragsverksamhet är ett viktigt verktyg som bidrar till skogs- och miljöpolitisk måluppfyllelse.

Den skogligen uppdragsverksamheten bidrar till genomförandet av Skogsstyrelsens verksamhetsstrategi. Under 2022 har den skogligen uppdragsverksamheten framför allt bidragit till skogligen effekten *Skydd och ökad skötsel av naturvärden*, samt till miljömålet *Levande skogar*.

Skogsstyrelsen mäter in gränserna på de områdesskydd som Naturvårdsverket och länsstyrelserna bildar som ett uppdrag till Naturvårdsverket. Mätningen utförs med hög noggrannhet och fastighetsgränserna uppdateras i Lantmäteriets digitala registerkarta. Detta är en viktig åtgärd för att skyddet av skog och annan värdefull natur ska vara effektivt och rättssäkert.

Sedan Skogsstyrelsen övertog arbetet med inmätning av områdesskyddsgränser har arbete skett på cirka 1 400 olika objekt (främst naturreservat). Under 2022 påbörjades arbete med 104 nya objekt. Slutförd mätning och kvalitets-säkrade gränser levererades för 149 objekt.

Genom utbildningar om och inventeringar av skog och natur bidrar verksamheten till skogligen effekterna *Förbättrad miljöhänsyn* och *Mer vitala och produktiva skogar*. Se tabell 14:1 för i vilken omfattning uppdragsverksamheten bidragit till våra skogligen effekter i enlighet med verksamhetsstrategin.

Uppdragsverksamheten har också planerats och bedrivits på ett sådant sätt att den utvecklas mot verksamhetsstrategins *Så lyckas vi*. Se kapitel 5, ”Mål och resultat”.

Foto: Patrik Svedberg

Den skogligen uppdragsverksamheten bidrar till genomförandet av verksamhetsstrategin.

Skogsstyrelsen har arbetat för en god förvaltningskultur i uppdragsverksamheten genom att gå igenom dess arbetsflöden och processer och uppdaterat styrande dokument. Under året har uppdragsverksamheten bytt kund- och ärendehanteringssystem. Det nya systemet stärker möjligheterna att bättra tillvara kundintresset, stärka

TABELL 14:1. PÅVERKAD AREAL INOM SKOGLIG UPPDRAGSVERKSAMHET, HEKTAR

Skogspolitisk nytta	2022	2021	2020
Naturvård	11 115	9 388	11 656
Kulturmiljövård	50	0	21
Skogsproduktion	16 203	10 760	16 363
Skogsskador	4 708	7 999	4 587
Annat	544	0	0
Summa	32 620	28 147	32 627

*”Skogsstyrelsen utför
uppdrag inom områden
som är angelägna för
den skogspolitiska
måluppfyllelsen eller
andra samhälls-
politiska mål.”*

den administrativa kvalitén samt öka förmågan till uppföljning och utvärdering.

Omfattning av verksamheten

Skogsstyrelsens uppdrag åt skogsbruket hade 2022 något färre operativa dagar än 2021, men något fler än 2020. Det är främst inom området konsultuppdrag och planer/planläggning som minskningen har skett. Huvudorsaken till minskningen inom konsultuppdrag är att resurserna har behövts inom annan verksamhet. Minskningen inom planläggning är väntad och önskvärd, eftersom Skogsstyrelsen beslutat att avveckla en av de största produkterna inom verksamhetsområdet. Avvecklingen av skogsbruksplaner beslutades 2018, och därefter har en successiv nertrappning skett.

Inom verksamhetsområdet kunskapsförmedling ökade verksamheten 2022 jämfört med 2021. Utbildningarna drabbades hårt av covid-19-pandemin, men verksamheten är nu på väg mot samma nivåer som före pandemin.

TABELL 14:2. ANTAL DELTAGARE I SKOGSSTYRELSENS UTBILDNINGAR

Utbildningsområde	2022	2021	2020
Natur- och kulturmiljövård	859	612	518
Naturvård	223	342	222
Kulturmiljö	184	0	45
Skogskunskap	191	125	238
Teknisk utbildning	1 250	1 101	990
Summa	2 707	2 180	2 013

Skogsstyrelsen har till och med 2022 ingen könsuppdelad statistik inom den skogliga uppdragsverksamheten. Åtgärder har vidtagits och det kommer att finnas könsuppdelad statistik från och med 2023.

Tyngdpunkten har legat på de tekniska utbildningarna avseende säker hantering av röj- och motorsågar. Vi hade också många deltagare inom skogliga utbildningar, främst utbildning i natur- och kulturmiljövård. Se tabell 14:2.

Inom övriga verksamhetsområden var utfallet på samma nivå som de senaste åren.

Revisioner enligt

PEFC:s entreprenörsstandard

Externrevision enligt PEFC:s entreprenörsstandard genomfördes under hösten 2022. Rapporten från revisionen innehöll inga avvikelser och

var generellt positiv. Efter ett antal år med certifiering uppvisar organisationen en stor mognad inom samtliga bedömda områden. Liksom tidigare noterades förbättringspotential inom uppdragsverksamhetens dokumenthantering och ärendehantering. Ett konkret påpekande var att vi bör dokumentera den återkoppling till reviderad enhet som sker inom internrevisionen. Dokumentation om förbättringsförslag/åtgärdsstips och hur de blir hanterade av reviderad enhet saknas idag. Den första internrevisionen för året genomfördes under våren. Inga avvikelser eller noteringar registrerades.

Tyngdpunkten har legat på de tekniska utbildningarna avseende säker hantering av röj- och motorsågar. Vi hade också många deltagare inom skogliga utbildningar, främst utbildning i natur- och kulturmiljövård.

Foto: Patrik Svedberg

Verksamhetsvolym och ekonomiskt resultat

Verksamhetsvolymen inom uppdragsverksamhet åt skogsbruket 2022 ökade något mot 2021, till 72 miljoner kronor. Det verksamhetsområde som ökade sin volym var utbildningar, medan övriga ligger kvar på samma nivåer som tidigare. Se tabell 14:3. Verksamheten under 2022 resulterade i ett överskott. Se beskrivning i kapitel 15, "Finansiell redovisning och övrig information".

Det ackumulerade resultatet för uppdragsverksamhet åt skogsbruket ökade något under 2022. Under kommande år kommer viktiga kvalitetshöjande insatser att göras.

I tabell 14:4 (se sida 108) beskrivs vad verksamheten inneburit för myndighetens ackumulerade över- och underskott. Skogsstyrelsen bär med sig ett stort underskott för arbetsmarknadsverksamheten från tidigare år när ett omfattande arbetsmarknadsprojekt lades ned. Se även kapitel 15, "Finansiell redovisning och övrig information".

Foto: Patrik Svedberg

Under 2022 fortgick regeringsuppdraget Naturnära jobb för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden

ARBETSMARKNADSVERSAMHET

Skogsstyrelsen har under lång tid bedrivit arbetsmarknadspolitisk verksamhet i varierande omfattning. Verksamheten syftar till att lyfta individer mot anställningsbarhet genom arbete med samhällsviktiga arbetsuppgifter och utbildning. Under 2022 fortgick regeringsuppdraget *Naturnära jobb* för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden samt ett lokalt samarbete med Arbetsförmedlingen och länsstyrelsen.

Naturnära jobb för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden
Skogsstyrelsen har under 2022 inom ramen för uppdraget bidragit till att verksamheten fortsatt att utvecklas runt om i Sverige. Arbetet har genomförts i samarbete med Naturvårdsverket, länsstyrelserna, Sveriges geologiska undersökning (SGU) och Arbetsförmedlingen.

Under uppdraget, som pågick 2020–2022, anställdes totalt 833 personer varav 308 kvinnor. 2022 var 542 personer anställda, varav 211 kvinnor. Från och med maj 2021 inkluderades även ungdomar (yngre än 25 år) i uppdraget genom en särskild satsning från regeringen.

Enligt den uppföljning som görs av Arbetsförmedlingen 90 dagar efter avslutad insats har 39 procent av medarbetarna gått vidare till arbete eller studier under perioden januari till oktober 2022 vilket är ett mycket gott resultat. Utöver målgruppen arbetade fler än 60 personer som arbetsledare, matchningsresurser med mera.

TABELL 14:3. RESULTAT, OMSÄTTNING OCH VOLYM FÖR UPPDRAGSVERKSAMHETENS OLIKA VERKSAMHETSGRENAR

Produktområde	Omsättning, tkr ¹⁾			Resultat, tkr			Dagar antal		
	2022	2021	2020	2022	2021	2020	2022	2021	2020
UV-gemensamt	0	0	33	0	0	0	1 254	972	981
Inventering/besiktning	10 033	10 037	9 843	-293	330	569	1 605	1 602	1 535
Kunskapsförmedling	17 291	14 404	9 211	-87	-470	-2 148	2 213	2 074	1 624
Planer / planläggning	2 208	2 299	3 880	458	163	71	216	314	489
Skogsvärdering	2 856	3 716	2 418	67	93	142	542	548	384
Övriga tjänster	40 232	41 403	38 030	1 332	2 480	2 065	5 286	5 512	4 815
Summa UV åt Skogsbruket	72 620	71 859	63 415	1 477	2 596	699	11 116	11 022	9 828
Internationella uppdrag	0	54	258	0	1	-4	0	9	40
Arbetsmarknad / rehab / integration	28 745	37 054	33 243	-46	69	635	1 643	1 627	1 661
Reservatsskötsel ²⁾	12 716	4 292	13 400	0	-2	-3	0	0	14
Naturnära jobb ³⁾	173 362	232 918	69 175	0	0	-16	10 519	12 487	5 236
Totalt	287 443	346 177	179 491	1 431	2 664	1 311	23 278	25 145	16 779

¹⁾ I övriga tabeller i årsredovisningen presenteras omsättning inklusive fördelade LS-intäkter.

²⁾ Reservatsskötsel har flyttats ned i tabellen i år då det inte längre ingår i uppdragsverksamheten åt Skogsbruket.

³⁾ Inklusive intäkt av anslag 1:2 ap 4; 2022 62 640 tkr och 2021 94 938 tkr

Arbetslagen har genomfört arbetsuppgifter som inventering av källor, skötsel- och restaureringsåtgärder i naturreservat och vid kulturmiljöer, bekämpning av invasiva arter, grönyteskötsel och strandstädning.

Myndigheternas bedömning är att nyttan av insatsen varit stor, främst för individens utveckling

och då det är ett effektivt sätt att få natur- och kulturmiljöåtgärder utförda, men även för att skapa en arbetskraftsresurs.

För ytterligare information, se delrapport publicerad februari 2022¹⁾. Slutrapporten för regeringsuppdraget publiceras den 15 februari 2023.

Lokal verksamhet

Skogsstyrelsen har bland annat genom myndighetssamverkan med länsstyrelserna och Arbetsförmedlingen i Skåne genomfört lokal verksamhet inriktad på skötsel av naturområden med god effekt. 94 medarbetare var anställda i arbetslag, varav 26 var kvinnor.

1 Skogsstyrelsen 2022 Delrapport – Att genomföra en satsning på naturnära jobb för personer som står långt från arbetsmarknaden, Rapport 2022:02

TABELL 14:4. AVGIFTSFINANSIERAD VERKSAMHET ÅR 2022

Verksamhet (tkr)	Över- skott /under- skott	Över- skott /under- skott	Intäkter 2022			Kostnader 2022		Över- skott /under- skott	Ack. över- skott /under- skott
	t.o.m 2020	2021	Budget	Utfall	Anslag	Budget	Utfall	2022	2022
<i>Uppdragsverksamhet</i>									
Skogliga tjänster ¹⁾	3 976	2 596	65 000	72 964		-66 500	-71 487	1 477	8 049
Arbetsmarknadsrelaterade tjänster ¹⁾	-5 751	67	62 300	41 806		-62 300	-41 852	-46	-5 730
Naturnära jobb ²⁾	-13 085	0	0	111 538	63 432	0	-174 970	0	-13 085
Summa uppdragsverksamhet	-14 860	2 663	127 300	226 308	63 432	-128 800	-288 309	1 431	-10 766
Tjänsteexport	105	1	1 500	0		-1 608	0	0	106
Summa uppdragsverksamhet inklusive tjänsteexport	-14 755	2 664	128 800	226 308	63 432	-130 408	-288 309	1 431	-10 660
<i>Offentligrättslig verksamhet</i>									
Offentligrättslig verksamhet ³⁾	-41	-25	411	486		-400	-524	-38	-104
Summa ⁴⁾	-14 796	2 639	129 211	226 794	63 432	-130 808	-288 833	1 393	-10 764
Totalt exkl Naturnära jobb	-1 711	2 639	129 211	115 256	0	-130 808	-113 863	1 393	2 321

¹⁾ Reservatsskötsel har flyttats från Skogliga tjänster till Arbetsmarknadsrelaterade tjänster i år (inkl. ingående värden).

²⁾ Naturnära jobb finansierades 2021 och 2022 med anslag 1:2 ap 4.

³⁾ Avser frö- och planthandel.

⁴⁾ Fastighetsförvaltningen har exkluderats från tabellen i år då det inte längre ingår i regleringsbrevets indelning av den avgiftsfinansierade verksamheten. Därav har de ingående värden förändrats jämfört med tidigare år. Resultat från Fastighetsförvaltningen uppgår till 1 746 tkr.

TABELL 14:5. VERKSAMHETENS OMFATTNING, UPPDRAGSVERKSAMHET, ÅRSARBETSKRAFTER, INTÄKTER OCH KOSTNADER*

	2022	2021	2020
Årsarbetskraft, totalt	414	522	239
Årsarbetskraft, män	287	370	189
Årsarbetskraft, kvinnor	127	152	50
Intäkter av anslag 1:2 ap 4	63 432	94 957	46 076
Intäkter	226 308	252 609	134 672
Kostnader	-288 309	-344 902	-179 437
Resultat	1 431	2 664	1 311

^{*)} Jämförelsesiffrorna har förändrats då Fastighetsförvaltningen har exkluderats från tabellen i år.

A photograph of two men in forestry work gear walking along a gravel path in a forest. The man on the left is wearing an orange jumpsuit and a backpack, carrying a chainsaw. The man on the right is wearing a yellow and orange jumpsuit with a high-visibility vest, also carrying a chainsaw. The path is surrounded by dense green foliage and trees, with sunlight filtering through the leaves.

”Uppdragen består av produkter och tjänster åt små, medelstora och stora företag i skogsbruket och angränsande sektorer samt uppdrag åt statliga myndigheter och kommuner.”

”Vid utgången av 2022 redovisar Skogsstyrelsen sparanden på samtliga anslagposter som disponerats under året.”

KAPITEL 15

FINANSIELL REDOVISNING
OCH ÖVRIG INFORMATION

Vid utgången av 2022 redovisar Skogsstyrelsen sparanden på samtliga anslagsposter som disponerats under året. Flera tidsbegränsade satsningar som aviserats i tidigare års budgetpropositioner avslutades 2022.

Detta har inneburit att Skogsstyrelsen under året har planerat och budgeterat för en förhållandevis hög verksamhetsvolym och samtidigt förberett för en minskad finansiering på förvaltningsanslaget med cirka tio procent budgetåret 2023.

Inför 2022 tillfördes Skogsstyrelsen ytterligare 20 000 tkr på förvaltningsanslaget för arbete med skogsskade-frågor. Samtidigt genomfördes också en överföring mellan anslag 1:2 och anslag 1:1 för finansiering av Skogsstyrelsens kostnader för hantering av naturvårdsavtal och biotopskydd, på 17 600 tkr. Anslagsposten för ”Kostnader för intrångsersättning och vissa civilrättsliga avtal på naturvårdsområdet” ökade något jämfört med 2021, medan finansieringen av regeringsuppdraget *Naturnära jobb* minskade i enlighet med uppdraget.

Vid årets utgång hade Skogsstyrelsen ett utgående anslagssparande om 16 538 tkr på förvaltningsanslaget. Även på anslaget 1:2 ”Insatser för skogsbruket” fanns ett utgående anslagssparande, som uppgick till 164 082 tkr. Merparten av detta sparande, 158 140 tkr, fanns på anslagsposten ”Kostnader för intrångsersättning och vissa civilrättsliga avtal på naturvårdsområdet”.

Myndighetens uppdragsverksamhet omsatte under 2022 226 308 tkr i externa intäkter, dvs. exklusive de anslagsmedel som delfinansierat uppdraget *Naturnära jobb*. Detta är en minskning jämfört med 2021 och förklaras främst av den minskade verksamheten inom *Naturnära jobb*. Den skogliga uppdragsverksamheten visar för femte året i rad ett överskott, som för 2022 uppgår till 1 477 tkr. Se vidare kapitel 14, ”Uppdragsverksamhet”.

Det besked som kom strax innan årsskiftet 2018/2019 om att anslagsfinansieringen av dåvarande *Naturnära jobb* avbröts, medförde att betydande avvecklingskostnader uppstod under 2018 och 2019. I årsredovisningen för 2022 kvarstår ett ackumulerat underskott om 18 815 tkr i arbetsmarknadsverksamheten. Skogsstyrelsen avser att återkomma till regeringen med förslag på hantering av underskottet.

Sedan 2018 har Skogsstyrelsen anslagsavräknat medel för ersättningar i ärenden där tillstånd till avverkning i fjällnära skog nekats och ersättningskrav finns. Mark- och miljööverdomstolen meddelade 2020 att de skogsägare som inte får avverka i fjällnära skog, på grund av att det finns höga naturvärden,

har rätt till ersättning från staten motsvarande 125 procent av skogens marknadsvärde. Anslagsavräkning sker vid den tidpunkt då Skogsstyrelsen fattar det nekande beslutet.

Skogsstyrelsen har under 2022 belastat anslag med 186 047 tkr i kostnader för fjällnäraärenden, vilket är en kraftig minskning jämfört med 2021 då anslaget belastades med 318 283 tkr. Det antal ärenden som handlagts och beslutats under 2022 är i paritet med föregående år, men den ansökta (och därmed beslutade) arealen i dessa ärenden har varit betydligt lägre än ärenden där handläggning utfördes 2021. Totalt redovisas per den 31 december 2022 skulder och avsättningar på 281 704 tkr för fjällnära (föregående år 341 993 tkr).

På samma sätt som i fjällnäraärenden har Skogsstyrelsen vid årets slut reserverat totalt 111 233 tkr för artskyddsärenden där dom fallit samt där rättslig prövning pågår eller kan bli aktuell. Föregående år var motsvarande belopp 48 261 tkr.

KOMMENTARER TILL UTFALL

Förvaltningsanslag 1:1

Den tilldelning av anslagsmedel inom förvaltningsanslag 1:1 som Skogsstyrelsen disponerat 2022 uppgick enligt regleringsbrev till 571 925 tkr. Från 2021 fanns ett utgående anslagssparande om 28 350 tkr, varav 16 026 tkr fick disponeras av myndigheten.

Totalt disponibelt belopp för 2022 uppgick därmed till 587 951 tkr (2021: 548 868 tkr). Anslagsbelastningen uppgick för 2022 till 571 413 tkr (2021: 520 518 tkr), vilket innebär ett anslagssparande på 16 538 tkr. Sparandet förklaras dels av att verksamheten inte fullt ut har kunnat rekrytera personal i den omfattning som var budgeterad, dels av att förberedelser under årets sista månader påbörjades för den förväntade minskningen av anslagsmedel 2023.

Anslag 1:2*Anslagspost 1**Bidrag till skogsbruket*

Anslagsposten avser främst stöden Nokås och Ädellöv. Total anslagsbelastning under 2022 uppgick till 32 158 tkr, jämfört med tilldelningen på 32 673 tkr.

*Anslagspost 2**Kostnader för intrångsersättning och vissa civilrättsliga avtal på naturvårdsområdet*

Tilldelningen på anslagsposten har 2022 uppgått till 581 400 tkr. Anslagsposten har 2022 belastats med kostnader på 423 260 tkr, vilket är 92 079 tkr lägre än 2021. Av denna belastning utgör kostnader kopplade till nekade avverknings-tillstånd i fjällnära skogar 186 047 tkr, samt miljöbalksärenden 62 981 tkr.

Till skillnad från tidigare år har inga kostnader för administrationen

av biotopskydd och naturvårdsavtal belastat anslagsposten, då medel för denna hantering i sin helhet fördes över till anslag 1:1 i regleringsbrevet inför 2022. Ersättningar och kostnader för genomförande av naturvårdande skötselåtgärder har under året belastat anslaget med 18 091 tkr.

Vid årets slut redovisas ett anslags-sparande på 158 140 tkr. Sparandet har flera förklaringar. Som framgår ovan är en väsentlig del av sparandet kopplat till att de enskilda fjällnära-ärenden som har handlagts under 2022 har omfattat en mindre areal och därmed genererat lägre ersättningsbelopp per ärende än tidigare år.

Prognosarbetet rörande fjällnära och artskydd påverkas också av att anmälningar och ansökningar inte alltid resulterar i faktiska ersättningsärenden, till exempel när ansökningar dras tillbaka.

Skogsstyrelsen har under sommaren genomfört en budgetmässig omfördelning av medel för att möta konsekvenserna av ovan nämnda effekter, genom att tillgängliggöra mer medel för bildande av biotopskydd och tecknande av naturvårdsavtal. Detta har gett viss

effekt under årets andra hälft, men har inte varit tillräckligt för att kunna upparbeta anslaget.

*Anslagspost 3**Nationellt skogsprogram*

Anslagsposten har belastats med kostnader på 23 141 tkr. Dispositionen av medlen har under året reglerats i ett antal separata regeringsbeslut. Utfallet på anslagsposten reduceras av återbetalda medel från tidigare år, vilka inte disponeras av Skogsstyrelsen, om 859 tkr.

*Anslagspost 4**Naturnära jobb*

Anslagsposten har belastats med kostnader på 63 432 tkr (2021: 94 957 tkr). Det utgående anslags-sparandet på posten, 4 568 tkr, förklaras främst av att 2022 var det sista året för regeringsuppdraget och att åtgärder under året behövt vidtas för att säkerställa att så lite kostnader som möjligt kvarstår efter årsskiftet 2022/2023. Detta har till exempel lett till att verksamheten på några orter fått stängas i förtid på grund av att arbetsledare lämnat Skogsstyrelsen för annan anställning.

Foto: Sara Landstedt

AVGIFTSFINANSIERAD**VERKSAMHET**

Avgiftsfinansierad verksamhet inklusive offentligrättsliga avgifter visar på ett överskott om 1 393 tkr. Från och med 2022 ingår fastighetsförvaltningen enligt regleringsbrev inte längre i myndighetens avgiftsverksamhet och ingår därför inte längre i detta saldo. 2021 redovisades överskott på 2 474 tkr i avgiftsverksamheten, vilket inkluderade ett underskott i fastighetsförvaltningen på 165 tkr.

Över tid ska respektive resultatområde ha kostnadstäckning vilket också är en förutsättning för planering av uppdragsverksamheten på kort och lång sikt.

Uppdragsverksamheten, det vill säga avgiftsverksamhet exklusive offentligrättsliga avgifter, visar på ett överskott för 2022 om 1 431 tkr. Det är en viss minskning jämfört med 2021 då uppdragsverksamheten visade ett överskott om 2 664 tkr.

Fastighetsförvaltning

Skogsstyrelsen är en av de myndigheter som får förvalta fastigheter för statens räkning. Enligt förordningskrav ska fastigheterna förvaltas på ett för staten ekonomiskt effektivt sätt, så att tillgångarnas värde bibehålls och om möjligt ökar.

Fastighetsförvaltningen har under 2022 gett ett överskott om 1 746 tkr, och det ackumulerade överskottet i förvaltningen ökar till 4 648 tkr. Skogsstyrelsen har under 2022 fortsatt arbetet med att se över fastighetsinnehavet. Skogsstyrelsen har under 2022 fått regeringens godkännande att överlåta förvaltningen av ytterligare tio fastigheter (föregående år sju fastigheter) till annan myndighet då det inte längre bedömts nödvändigt för vår verksamhet att fortsätta förvalta dessa. Arbeta med att slutföra dessa överlåtelser pågår och överenskommelse med motparten har under året träffats gällande förvaltningen av nio fastigheter.

Generaldirektören har under 2022 beslutat om förändringar i den interna organisationen för förvaltningen av de skogsfastigheter som Skogsstyrelsen har ansvar för. Från och med den 1 januari 2023 tillsätts en nationell fastighetssamordnare som tar över flertalet av de uppgifter som tidigare varit utfördade till de distrikt där fastigheterna är belägna.

RESULTATRÄKNING**Verksamhetens intäkter**

Verksamhetens intäkter uppgick till 1 372 533 tkr för år 2022 vilket är en marginell minskning jämfört med 2021 då omsättningen var 1 439 136 tkr. Verksamheten har, liksom föregående, varit anslagsfinansierad till cirka 80 procent.

Verksamhetens kostnader

Kostnaderna för att bedriva verksamheten är, liksom intäkterna, något lägre än föregående år. Detta förklaras dels av den minskade omfattningen i uppdraget *Naturnära jobb*, dels av

Foto: Sara Landstedt

den minskade volymen ersättningar inom fjällnära och artskydd.

Kostnader för personal uppgick till 683 869 tkr vilket något lägre än 2021. Antalet årsarbetskrafter har minskat med 74 stycken. Minskningen förklaras främst av den under året påbörjade avvecklingen av arbetsmarknadsåtgärden *Naturnära jobb*.

Kostnader för lokaler uppgick till 48 938 tkr vilket är en ökning om 2 680 tkr.

Övriga driftskostnader har minskat med 58 701 tkr. Förändringen förklaras framför allt av minskade kostnader för nekade avverknings-tillstånd i fjällnära skog.

VERKSAMHETENS VOLYM

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens kostnader

BALANSRÄKNING

Det bokförda värdet för materiella anläggningstillgångar minskar med 4 062 tkr. Minskningen förklaras av att ett antal fastigheter under året har överlåtits till annan myndighet. Övriga avsättningar ökar kraftigt vilket främst förklaras av att ytterligare 61 765 tkr har reserverats för artskyddsärenden under 2022.

Leverantörsskulder minskar med 15 402 tkr jämför med föregående år.

Förklaringen är främst det under december 2021 gjordes ett antal större anskaffningar av bland annat teknisk utrustning och fordon där fakturorna förföll till betalning först 2022.

Övriga kortfristiga skulder minskar med 58 031 tkr. Minskningen kan främst hänföras till att volymen handlagda, men ej utbetalda ärenden inom fjällnära har minskat.

Oförbrukade bidrag ökar med 58 257 tkr, vilket främst förklaras av förutbetalda bidrag från Naturvårdsverket inom projekt för återvätning samt från olika finansiärer inom projektet *Grip on Life*.

ÖVRIG INFORMATION AV VÄSENTLIG BETYDELSE

Utveckling fjällnära

Efter några år där antalet ansökningar om avverkning i fjällnära skog ökat kraftigt, så sjönk den ansökta arealen avsevärt under 2022 till knappt 6 000 hektar (2021 var motsvarande siffra drygt 13 000 hektar). Den ansökta arealen 2022 i fjällnära är dock fortfarande väsentligt högre än åren innan 2020.

Belastningen av anslaget sker vid beslutstillfället för nekade tillstånd. Bedömningen av värdet i ärenden där värdering i fält ännu inte är gjord baseras på information om virkesvolymen i varje enskilt ärende i tjänsten *Skogliga grunddata* samt på prisstatistik på kommunnivå. Detta bedöms ge en bättre precision i värderingen och har generellt gett kostnadsbedömningar något under de schablonbelopp som användes till och med år 2020.

Förutom de ärenden som redovisats i balans- och resultaträkningen per 31 december 2022 finns det ansökningar inom fjällnära som uppgår till cirka 11 000 hektar där handläggningen ännu inte nått beslutsstatus. Den andel av inkomna ansökningar som nekas och därmed ger rätt till ersättning påverkas av

flera olika faktorer men kan erfarenhetsmässigt, på totalnivå, antas uppgå till 70-80 procent av den sökta arealen.

Artskydd

De avsättningar som görs för ärenden där skogliga åtgärder nekas med stöd av artskyddsförordningen respektive miljöbalken har ökat under året. Rättsläget gällande statens ersättningskyldighet i ärenden av denna typ är fortsatt inte helt klarlagt, men i slutet av 2021 kom tre domar i Mark- och miljööverdomstolen som indikerade att ersättningskyldighet kan föreligga i vissa fall. Staten har den 19 januari 2022, genom Kammarkollegiet, överklagat två av de tre domarna till Högsta domstolen. Den tredje domen har därefter överklagats av motparten. Högsta domstolen har meddelat prövningstillstånd i ett av de tre ärendena.

Med beaktande av försiktighetsprincipen redovisar Skogsstyrelsen, i väntan på att rättsläget ska klarna, skuld eller avsättning i samtliga fall där det bedöms att ersättningskyldighet skulle kunna föreligga. Dom i det ärende där Högsta domstolen meddelat prövningstillstånd väntas komma under första halvåret 2023.

Övrigt

Sedan ett tag tillbaka har flera förvaltningsrätter konstaterat att Skogsstyrelsen har saknat tillräckligt tydligt rättsligt stöd för registrering av nyckelbiotoper. Skogsstyrelsen har överklagat domarna till kammarrätten.

Kammarrätterna i Göteborg och Jönköping har under hösten tagit upp överklagandena till prövning och kommit fram till att Skogsstyrelsen har saknat stöd i rättsordningen för att registrera nyckelbiotoper. Kammarrätten i Stockholm har inte provat frågan,

då kammarrätten inte beviljade prövningstillstånd avseende Skogsstyrelsens överklagande. En konsekvens av det nekade prövningstillståndet är att förvaltningsrättens dom står fast, som innebär att Skogsstyrelsen inte har haft rättsligt stöd för registrering.

Skogsstyrelsen har överklagat samtliga kammarrättsavgöranden, inklusive det nekade prövningstillståndet, till Högsta förvaltningsdomstolen. Avgörandena har således inte vunnit laga kraft.

SKOGSSTYRELSENS MEDARBETARE

Den 31 december 2022 hade Skogsstyrelsen 1 134 medarbetare, 492 kvinnor och 642 män. Det är ungefär samma nivå som år 2021.

Antalet anställda 31 december, exklusive anvisade via Arbetsförmedlingen, var 859 (829 år 2021), varav 386 kvinnor och 473 män. Antalet årsarbetskrafter under året var 1 087. Medelåldern var 46 år (47 år 2021). Se tabell 15:1.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro under 2022 låg på 4,49 procent, vilket är ungefär i samma nivå som 2021. Se tabell 15:2.

VERKSAMHETENS OMFATTNING

I tabell 15:3, på följande sidor, sammanfattas verksamheten under år 2022 fördelad per verksamhetsområde. Ytterligare information om dessa finns i kapitel 6-14.

TABELL 15:1. ANSTÄLLDA, ANDEL KVINNOR OCH MÄN, ANSTÄLLDA MED KÄRN- OCH LEDNINGSKOMPETENS

	2022	2021	2020
Antal medarbetare (inkl. anvisade) per 31/12	1134	1286	1196
-kvinnor	492	513	467
-män	642	773	729
Antal årsarbetskrafter	1087	1161	863
-kvinnor	432	443	319
-män	655	718	544
Genomsnittsålder	46	47	48
-kvinnor	44	45	45
-män	48	47	48
Medarbetare med kärnkompetens ^{*)} , procent			
-kvinnor	41	39	37
-män	59	61	63
Medarbetare med ledningskompetens ^{**)} , procent			
-kvinnor	47	42	41
-män	53	58	59

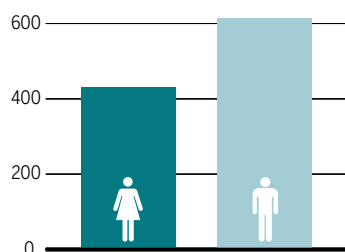
^{*)} Kärnkompetens – personal med sakområdeskompetens inom myndighetens verksamhetsområde

^{**)} Ledningskompetens – personal med formellt personalansvar som har till uppgift att planera och leda myndighetens verksamhet på olika nivåer, oberoende av vad ledningsuppgifterna avser

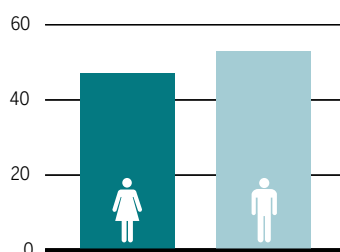
TABELL 15:2. SJUKFRÅNVARO

	2022	2021	2020
Total sjukfrånvaro, procent	4,5	4,3	2,4
-kvinnor	5,4	5,1	2,8
-män	3,8	3,8	2,2
Långtidssjukfrånvaro (60 kalenderdagar) i förhållande till total sjukfrånvaro, procent	40,9	32,3	64,0
Sjukfrånvaro för åldersgrupp 29 år eller yngre, procent	5,5	5,7	2,5
Sjukfrånvaro för åldersgrupp 30–49 år, procent	4,8	4,5	2,7
Sjukfrånvaro för åldersgrupp 50 år eller äldre, procent	3,9	3,9	2,1

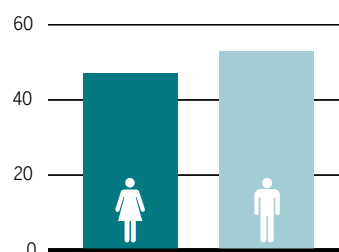
ANTAL ANSTÄLLDA 2022

KÄRNKOMPETENS 2022 (%)

LEDNINGSKOMPETENS 2022 (%)

TABELL 15.3. SAMMANSTÄLLNING AV VERKSAMHETENS OMFATTNING

(tkr)	2022	2021	2020	(tkr)	2022	2021	2020
<i>Rådgivning³⁾</i>				<i>Områdesskydd</i>			
Årsarbetskraft, totalt	54	56	45	Årsarbetskraft, totalt	81	58	66
Årsarbetskraft, män	34	35	29	Årsarbetskraft, män	46	33	43
Årsarbetskraft, kvinnor	20	21	16	Årsarbetskraft, kvinnor	35	25	23
Intäkter av anslag	62 491	60 350	48 317	Intäkter av anslag ³⁾	501 892	558 355	225 433
Övriga intäkter	9 623	7 447	7 289	Övriga intäkter	16 839	403	6 297
Kostnader	-72 114	-67 797	-55 606	Kostnader	-518 731	-558 758	-231 730
Resultat	0	0	0	Resultat	0	0	0
<i>Kommunikation</i>				<i>Ekonomiskt stöd – inklusive LBP behörig myndighet</i>			
Årsarbetskraft, totalt	10	10	9	Årsarbetskraft, totalt	26	28	28
Årsarbetskraft, män	2	2	2	Årsarbetskraft, män	9	10	13
Årsarbetskraft, kvinnor	8	8	7	Årsarbetskraft, kvinnor	17	18	15
Intäkter av anslag	16 738	17 865	15 953	Intäkter av anslag ³⁾	29 986	31 392	33 128
Övriga intäkter	47	51	54	Övriga intäkter	150	85	151
Kostnader	-16 785	-17 916	-16 007	Kostnader	-30 136	-31 477	-33 279
Resultat	0	0	0	Resultat	0	0	0
<i>Ärendehantering och tillsyn²⁾</i>				<i>Geodataförsörjning</i>			
Årsarbetskraft, totalt	124	132	120	Årsarbetskraft, totalt	14	15	14
Årsarbetskraft, män	76	83	77	Årsarbetskraft, män	7	8	8
Årsarbetskraft, kvinnor	48	49	43	Årsarbetskraft, kvinnor	7	7	6
Intäkter av anslag	141 335	144 259	130 945	Intäkter av anslag	20 265	27 936	16 184
Övriga intäkter	1 520	922	1 350	Övriga intäkter	4 746	2 245	938
Kostnader	-142 893	-145 206	-132 309	Kostnader	-25 011	-30 181	-17 122
Resultat	-38	-25	-14	Resultat	0	0	0
<i>Inventering, uppföljning och utvärdering</i>				<i>Policyutveckling och extern samverkan</i>			
Årsarbetskraft, totalt	24	24	44	Årsarbetskraft, totalt	151	140	142
Årsarbetskraft, män	14	15	30	Årsarbetskraft, män	92	83	80
Årsarbetskraft, kvinnor	10	9	14	Årsarbetskraft, kvinnor	59	57	62
Intäkter av anslag	42 125	28 664	53 708	Intäkter av anslag	191 924	173 194	163 184
Övriga intäkter	139	257	268	Övriga intäkter	25 767	22 926	17 998
Kostnader	-42 264	-28 921	-53 976	Kostnader	-217 691	-196 120	-181 182
Resultat	0	0	0	Resultat	0	0	0
<i>Statistik</i>				Resultat Offentligrättslig verksamhet och kapitalförändring	-38	-25	-14
Årsarbetskraft, totalt	5	6	4				
Årsarbetskraft, män	3	4	2				
Årsarbetskraft, kvinnor	2	2	2				
Intäkter av anslag	7 964	7 995	4 504				
Övriga intäkter	28	16	61				
Kostnader	-7 992	-8 011	-4 565				
Resultat	0	0	0				

FORTSÄTTNING. TABELL 15:3

(tkr)	2022	2021	2020	(tkr)	2022	2021	2020
<i>Skogliga tjänster ⁴⁾</i>				<i>Fastighetsförvaltning</i>			
Årsarbetskraft, totalt	61	60	55	Årsarbetskraft, totalt	3	4	5
Årsarbetskraft, män	48	48	46	Årsarbetskraft, män	3	3	4
Årsarbetskraft, kvinnor	13	12	9	Årsarbetskraft, kvinnor	0	1	1
Övriga intäkter	72 964	72 019	63 704	Övriga intäkter	9 214	7 207	4 810
Kostnader	-71 487	-69 423	-63 005	Kostnader	-7 468	-7 372	-8 499
Resultat	1 477	2 596	699	Resultat Fastighetsförvaltning	1 746	-165	-3 689
<i>Arbetsmarknadsrelaterade tjänster ⁴⁾</i>				<i>Ledning- och stödfunktioner (intern verksamhet) ⁵⁾</i>			
Årsarbetskraft, totalt	63	64	82	Årsarbetskraft, totalt	181	166	147
Årsarbetskraft, män	48	58	72	Årsarbetskraft, män	82	72	67
Årsarbetskraft, kvinnor	15	6	10	Årsarbetskraft, kvinnor	99	94	80
Övriga intäkter	41 806	41 516	47 070				
Kostnader	-41 852	-41 449	-46 438	<i>Totalt</i>			
Resultat	-46	67	632	Årsarbetskraft, totalt	1 087	1 161	863
<i>Naturnära jobb</i>				Årsarbetskraft, män	655	718	544
Årsarbetskraft, totalt	290	398	102	Årsarbetskraft, kvinnor	432	443	319
Årsarbetskraft, män	191	264	71	Intäkter av anslag ⁶⁾	1 078 152	1 144 967	737 432
Årsarbetskraft, kvinnor	99	134	31	Övriga intäkter ⁶⁾	294 381	294 168	173 888
Intäkter av anslag	63 432	94 957	46 076	Kostnader	-1 369 394	-1 436 661	-913 712
Övriga intäkter	111 538	139 019	23 639	Resultat	3 139	2 474	-2 392
Kostnader	-174 970	-233 976	-69 731				
Resultat	0	0	-16				
<i>Tjänsteexport</i>							
Årsarbetskraft, totalt	0	0	0				
Årsarbetskraft, män	0	0	0				
Årsarbetskraft, kvinnor	0	0	0				
Övriga intäkter	0	55	259				
Kostnader	0	-54	-263				
Resultat	0	1	-4				
Resultat Uppdragsverksamhet	1 431	2 664	1 311				

¹⁾ Här ingår produktion och försäljning av böcker och broschyrer.²⁾ Här ingår offentligrättslig verksamhet.³⁾ Här ingår även finansiering med anslag 1:1.⁴⁾ Reservatsskötsel har flyttats från Skogliga tjänster till Arbetsmarknadsrelaterade tjänster.⁵⁾ Här redovisas årsarbetskraft för ledning och stöd. Kostnader för ledning och stöd är fördelade på operativ verksamhet.⁶⁾ Summan av intäkter av anslag och övriga intäkter är lika med verksamhetens intäkter i resultaträkningen.

*”Verksamhetens intäkter
uppgick till 1 372 533 tkr
för år 2022 vilket är en
marginell minskning
jämfört med 2021.”*

SAMMANSTÄLLNINGAR

RESULTATRÄKNING

Resultaträkning (tkr)	Not	2022	2021
<i>Verksamhetens intäkter</i>			
Intäkter av anslag	1	1 078 152	1 144 967
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	226 725	247 727
Intäkter av bidrag	3	66 676	46 340
Finansiella intäkter	4	980	102
Summa		1 372 533	1 439 136
<i>Verksamhetens kostnader</i>			
Kostnader för personal	5	-683 869	-695 722
Kostnader för lokaler		-48 938	-46 258
Övriga driftkostnader	6	-606 716	-665 417
Finansiella kostnader	4	-2 537	-1 189
Avskrivningar och nedskrivningar		-27 334	-28 076
Summa		-1 369 394	-1 436 662
Verksamhetsutfall		3 139	2 474
<i>Uppbördsverksamhet</i>			
Intäkter av avgifter m m som inte disponeras		2 067	75
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-2 067	-75
Saldo		0	0
<i>Transfereringar</i>			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		34 908	37 125
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		7 942	7 110
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	7	13 705	4 023
Lämnade bidrag m m	8	-56 555	-48 258
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring	9	3 139	2 474

BALANSRÄKNING

Tillgångar (tkr)	Not	2022-12-31	2021-12-31
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>	10		
Balanserade utgifter för utveckling		29 787	29 718
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		1 466	1 222
Summa		31 253	30 940
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>	10		
Byggnader, mark och annan fast egendom		9 359	14 311
Förbättringsutgifter på annans fastighet		240	163
Maskiner, inventarier m m		52 431	51 618
Summa		62 030	66 092
<i>Varulager m. m.</i>			
Varulager och förråd	11	1 319	1 198
Pågående arbeten		2 443	2 910
Summa		3 762	4 108
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar	12	14 356	13 852
Fordringar hos andra myndigheter		25 288	21 224
Övriga kortfristiga fordringar		126	111
Summa		39 770	35 187
<i>Periodavgränsningsposter</i>			
Förutbetalda kostnader	13	20 083	15 418
Upplupna bidragsintäkter	14	16 288	14 553
Övriga upplupna intäkter	15	17 187	13 561
Summa		53 558	43 532
<i>Avräkning med statsverket</i>			
Avräkning med statsverket	16	456 030	444 571
<i>Kassa och bank</i>			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	17	137 808	110 828
Summa		137 808	110 828
Summa tillgångar		784 211	735 258

BALANSRÄKNING

Kapital och skulder (tkr)	Not	2022-12-31	2021-12-31
<i>Myndighetskapital</i>	18		
Statskapital		164	164
Balanserad kapitalförändring		-9 254	-11 728
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	9	3 139	2 474
Summa		-5 951	-9 090
<i>Avsättningar</i>			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	19	6 842	7 797
Övriga avsättningar	20	112 184	59 565
Summa		119 026	67 362
<i>Skulder</i>			
Lån i Riksgäldskontoret	21	90 725	93 689
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	22	34 386	31 958
Leverantörsskulder	23	39 394	54 796
Övriga kortfristiga skulder	24	361 781	419 812
Summa		526 286	600 255
<i>Periodavgränsningsposter</i>			
Upplupna kostnader	25	50 089	39 947
Oförbrukade bidrag	26	91 724	33 467
Övriga förutbetalda intäkter	27	3 037	3 317
Summa		144 850	76 731
Summa skulder och kapital		784 211	735 258

REDOVISNING MOT ANSLAG

Anslagsbenämning (tkr)		Ingående överförings- belopp 2022-01-01	Årets till- delning enligt reglerings- brev	Om- disponerat anslags- belopp	Indrag- ning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överförings- belopp 2022-12-31
<i>Utgiftsområde 23</i> <i>Areella näringar, landsbygd och livsmedel</i>								
1:1	Skogsstyrelsen							
ap 1	Förvaltningskostnader	28 350	571 925		-12 324	587 951	571 413	16 538
1:2	Insatser för skogsbruket							
ap 1	Bidrag till skogsbruket	1 641	32 673		-1 641	32 673	32 158	515
ap 2	Kostnader för inträngsersättningar och vissa civilrättsliga avtal på naturvårdsområdet	89 985	581 400		-89 985	581 400	423 260	158 140
ap 3	Nationellt skogsprogram	1 273	24 000		-1 273	24 000	23 141	859
ap 4	Naturnära jobb	17 043	68 000		-17 043	68 000	63 432	4 568
Summa	1:2 Insatser för skogsbruket	109 943	706 073		-109 943	706 073	541 991	164 082
Summa	Utgiftsområde 23	138 292	1 277 998		-122 267	1 294 024	1 113 404	180 620

REDOVISNING MOT INKOMSTITTEL

Inkomstittel och underindelning		Avser	Belopp (tkr)
2811	265	Övriga inkomster	2 067
2312	016	Övriga inkomster av försäld egendom	0

Övriga inkomster avser återbetalda stöd och ränta för dessa. Skogsstyrelsen har betalat stöden från det icke räntebärande flödet.

REDOVISNING AV BESTÄLLNINGSMYNDIGANDE

Anslagsbenämning (tkr)	Tilldelat bemyndigande	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtagandets fördelning per år		
				2023	2024	2025
Anslag 1:2 ap 1	60 000	27 351	28 455	23 951	2 961	1543
Anslag 1:2 ap 2	40 000	16 136	17 357	13 579	2 267	1511

REDOVISNING AV ÄLDRE BESTÄLLNINGSMYNDIGANDE

Anslagsbenämning (tkr)	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtagandets fördelning per år		
			2023	2024	2025
Anslag 1:2 ap 3	4 000	0	0	0	0

1:1 ap 1 - Förvaltningskostnader

Skogsstyrelsen redovisar en anslagsbelastning på 571 413 tkr (2021: 520 518 tkr), vilket innebär ett anslagssparande på 16 538 tkr (2021:28 350 tkr).

Anslagsmedel från 2021 har dragits in med 12 324 tkr (2021:5 488 kr). Skogsstyrelsen har inte rätt att disponera dessa medel 2022, enligt regleringsbrev.

1:2 ap 1 - Bidrag till skogsbruket

Anslagsmedel från 2021 har dragits in med 1 641 tkr (2021:483 tkr). Skogsstyrelsen har inte rätt att disponera dessa medel 2022, enligt regleringsbrev.

Skogsstyrelsen nyttjar bemyndiganderamen med 6 717 tkr (2021:8 237 tkr) för natur- och kulturvårdsåtgärder inom skogsbruk och med 21 738 tkr (2021:19 114 tkr) för anläggning och vård av ädellövskog. Skogsstyrelsen nyttjar del av ram. Stödet skogens miljövärden har varit möjligt att söka under hela år 2022. Stöd till natur- och kulturvårdsåtgärder får inte beviljas för åtgärder som kan beviljas inom stödet skogens miljövärden. Större utbetalningar i slutet av året av främst stöd för anläggning och vård av ädellövskog har också minskat omfattningen på åtaganden.

1:2 ap 2 - Kostnader för inträngs- ersättning och vissa civilrättsliga avtal på naturvårdsområdet

Skogsstyrelsen redovisar en anslagsbelastning på 423 260 tkr (2021: 515 339 tkr) vilket innebär ett anslagssparande på 158 140 tkr. Anslagssparandet förklaras av en minskad omfattning på ersättningar till markägare vid nekat tillstånd att avverka fjällnära skog. Den beslutade arealen är lägre än föregående år.

Skogsstyrelsen har använt 1 859 tkr (högstpost 2 000 tkr) för arbete med renbruksplaner.

Anslaget har belastats med kostnader för ersättningar på grund av nekade tillstånd till avverkningsåtgärder mot skogsbruksåtgärder (fjällnära skog, artskydd) på 249 028 tkr (2021: 349 051 tkr).

Anslagsmedel från 2022 har dragits in med 89 985 tkr (2021:5 941 tkr). Skogsstyrelsen har inte rätt att disponera dessa medel 2022, enligt regleringsbrev.

Skogsstyrelsen har vid årets slut utestående åtaganden på totalt 17 357 tkr (2021:16 136 tkr). Åtaganden för naturvårdande skötsel uppgår till 15 111 tkr (2021:14 982 tkr). Skogsstyrelsen nyttjar del av ram. Uppdragsavtal för genomförande av naturvårdande skötsel har inte, på grund av begränsade resurser, tecknats i den omfattning som planerades för år 2022.

1:2 ap 3 - Nationellt skogsprogram

Anslagsposten har belastats med kostnader för lämnade bidrag och övriga kostnader enligt beslut av regeringen. Skogsstyrelsen har belastat anslaget med totalt 23 141 tkr (2021: 20 727 tkr), varav 8 647 tkr (2021:11 077 tkr) lämnats som bidrag. Skillnaden mellan tilldelade och nyttjade anslagsmedel förklaras av återbetalningar till Skogsstyrelsen av tidigare utbetalda medel till åtgärder inom regionala program och strategier.

Skogsstyrelsen har betalat 2 000 tkr i bidrag till föreningen Trädstad Sverige.

Anslagsmedel från 2022 har dragits in med 1 273 tkr (2021:3 266 tkr). Skogsstyrelsen har inte rätt att disponera dessa medel 2022, enligt regleringsbrev.

Skogsstyrelsen redovisar inga utestående åtaganden då dessa infriats år 2022 enligt regleringsbeslut. Det äldre beställningsbemyndigandet tilldelades senast år 2021.

1:2 ap 4 - Naturnära jobb

Skogsstyrelsen redovisar en anslagsbelastning på 63 432 tkr (2021: 94 957 tkr), vilket innebär ett anslagssparande på 4 568 tkr (2021: 17 043 tkr). Skogsstyrelsen har inte tilldelats några medel för verksamheten år 2023. Sparandet förklaras främst av åtgärder för avveckling av verksamheten.

NOTER OCH TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

TILLÄMPADE REDOVISNINGSPRINCIPER M.M.

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring, kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) och anslagsförordningen (2011:223) jämte Ekonomistyrningsverkets föreskrifter.

Brytdag

Myndigheter ska tillämpa en så kallad brytdag då den löpande bokföringen för perioden ska avslutas, enligt 10 § förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring. Brytdagen infaller den 5 januari. Efter brytdagen tillförs räkenskaperna främst bokslutstransaktioner som till exempel periodavgränsningsposter. Som periodavgränsningspost bokförs upplupna intäkter, förutbetalda intäkter, upplupna kostnader och förutbetalda kostnader vars belopp överstiger 50 tkr, även vissa poster med lägre belopp.

Redovisningsprinciper

Anslaget belastas när beslut om biotopskydd fattats och naturvårdavtal tecknats. För naturvårdande skötsel belastas anslag när åtgärd har genomförts. För ärenden gällande intrångsersättningar (fjällnära, artskydd) där staten kan bli ersättningskyldig belastas anslag när beslut om nekat tillstånd fattas.

Nyinköpta datorer kostnadsförs direkt.

Enligt nytt avtal för VASA-Skog betalas lön i efterskott för anvisade anställda efter 2021-08-01.

Skogsstyrelsen har tidigare år redovisat återbetalningar av utbetalt stöd Väx med skogen mot anslaget 1:2 ap. 1 Bidrag till skogsbruket. Från och med år 2021 återförs inte dessa medel till anslagsposten utan redovisas mot inkomsttitel.

Fjällnära-ärenden där värdering i fält ännu inte är gjord värderas individuellt utifrån information om virkesvolymen på den ansökt avverkningen samt prisstatistik på kommunnivå.

Reservatsskötsel har tidigare redovisats inom uppdragsverksamheten Skogliga tjänster. Från och med 2022 redovisas det inom Arbetsmarknadsrelaterade tjänster eftersom det har en mer naturlig koppling till området. Jämförelsesiffror har uppdaterats med anledning av detta.

Gemensamma kostnader

Myndighetens gemensamma kostnader fördelas utifrån antalet operativa tjänstgöringsdagar som utförs inom respektive uppdrag eller anslagsfinansierad verksamhet. Detta gäller såväl nationella gemensamma kostnader som regions- eller enhets-/distriktsgemensamma kostnader. De gemensamma kostnaderna består av kostnader för myndighetens ledning (inklusive styrelse), administration, lokaler, utbildningskostnader (som inte går att härleda till operativ verksamhet), förvaltningskostnader samt kostnader för verksamhets-

utveckling med mera. Detta innebär att de kostnader som redovisas per respektive verksamhet även innehåller de gemensamma kostnaderna.

Avgiftsintäkter

Skogsstyrelsen får ta ut avgifter för sin uppdragsverksamhet inklusive tjänsteexport, enligt förordning (2009:1393) med instruktion för Skogsstyrelsen. Det ekonomiska målet för avgiftsfinansierade verksamheter är full kostnadstäckning över tid. Avgifterna är beräknade enligt självkostnadsprincipen med beräknade tim- eller volympriser. Skogsstyrelsen får disponera samtliga avgiftsintäkter.

Fordringar och skulder

Fordringar tas upp till de belopp de beräknas inflyta med. Skulder tas upp till det nominella värdet per bokslutsdagen.

Lager

Skogsstyrelsen har ett lager av böcker och broschyrer. Övrigt material lagras inte, utan köps in efter behov i verksamheten och kostnadsförs direkt.

Pågående arbeten

Pågående arbeten är värderade enligt försiktighetsprincipen. Nedskrivning är gjord efter riskbedömning. Eftersom de slutliga resultaten inte går att förutsäga med rimlig säkerhet redovisas inte upparbetade överskott förrän uppdraget är avslutat.

Anläggningstillgångar

Med anläggningstillgång avses tillgång med ett anskaffningsvärde på minst 24 150 kr och en livslängd på minst 3 år.

Följande nyttjandetid gäller för anläggningar:
PC och tillbehör 4-5 år
Kopierings- och faxmaskiner 4 år
Minidatorer 5 år
Bilar 4-6,7 år
Övriga maskiner & inventarier 4-6,7 år
Förbättringsutgift annans fastighet 4 år
Markanläggningar 10 år
Byggnader 20-33,3 år
Immateriella tillgångar 4-5 år

Vid investering av komponenter till byggnader kan avskrivningstiden avvika.

Definition operativa tjänstgöringsdagar

Med operativa tjänstgöringsdagar avses tidredovisade dagar i kärnverksamhet för anställd personal.

Definition årsarbetskraft

Med årsarbetskraft avses tidredovisade dagar för anställd personal enligt avtalen Villkorsavtalet/Villkorsavtalet-T, VASA-Skog, VASA och VISST. Från och med oktober 2020 tidredovisar inte VASA-Skog personal, men ingår i årsarbetskraft enligt separat beräkning.

INTÄKTER AV AVGIFTER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR SAMT INTÄKTER AV BIDRAG

Information för att förtydliga innehåll och samband mellan tabell 14:4 på sidan 112 och resultaträkning med not 2 och 3.

(tkr)	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	Intäkter av bidrag	Summa intäkter
Skogliga tjänster	69 928	3 036	72 964
Arbetsmarknadsrelaterade tjänster (inkl realisationsvinst 38 tkr)	30 150	11 655	41 806
Naturnära jobb	111 154	383	111 538
Tjänsteexport	0	0	0
Summa Uppdragsverksamhet	211 232	15 074	226 308
Offentliggrättslig verksamhet	477	9	486
Summa avgiftsfinansierad verksamhet	211 709	15 083	226 794
Anslagsfinansierad verksamhet (inklusive realisationsvinst fordon med mera 2 151 tkr)	15 016	51 593	66 609
Summa enl resultaträkning	226 725	66 676	293 401

LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE

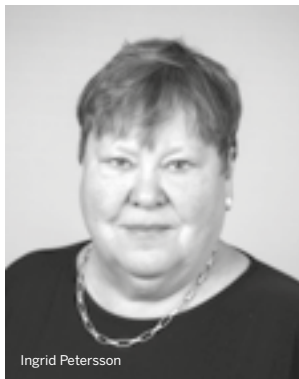
Foto: Camilla Zilo, Patrik Svedberg

STYRELSE

Foto: Camilla Zilo

STYRELSE

Mats Wiberg, ordförande

Rättschef, Statens fastighetsverk
Andra uppdrag: Väg- och trafik-
forskningsinstitutet (ledamot)

Erik Fahlbeck, ledamot

(från och med 2022-06-01)

Senior rådgivare
Inga andra uppdrag

Anna Furness, ledamot

(till och med 2022-05-31)

Andra uppdrag: Rosstigen
Fastighets AB (ledamot)

Eva Håkansson, ledamot

Senior konsult

Andra uppdrag: Ekonomi-
styrningsverkets insynsråd
(ledamot till och med 2022-05-31)

Mikael Karlsson, ledamot

(till och med 2022-05-31)

Docent miljövetenskap,
Uppsala universitet
Andra uppdrag:
Kärnavfallsrådet (ledamot),
2050 Consulting AB (ledamot),
2050 Holding AB (ledamot)

Lotta Möller, ledamot

(från och med 2022-06-01)

Moderator
Andra uppdrag: Lotta Möller AB
(ägare och ledamot)

Ingrid Petersson, ledamot

(från och med 2022-09-01)

Före detta generaldirektör Formas
Andra uppdrag: Ipcon Consulting AB
(ordförande), Expertgruppen för studier
i offentlig ekonomi (ESO) (ledamot),
Stockholm Environment Institute
(ledamot), RISE MNB AB (ordförande),
2050-Consulting AB (ordförande),
Socialstyrelsen (ledamot), Göteborgs
Universitet (nomineringsperson),
Särskild utredare effektiv forsknings-
finansiering (U 2022:6), Särskild utredare
förnyad livsmedelsberedskap (N 2022:02)

Lisa Sennerby Forsse, vice ordförande

Före detta rektor SLU

Andra uppdrag: Formas, Rådet för
Evidensbaserad Miljöanalys (ordförande),
Karolinska Institutet (vice ordförande i
konsistoriet), KI Holding och Innovation
(ledamot), Stiftelsen Skogssällskapet AB
(ledamot), Mistra/SeedBox (ledamot),
SLU (nomineringsperson),

Per Simonsson, ledamot

(från och med 2022-06-01)

Senior konsult
Inga andra uppdrag

Herman Sundqvist,

Generaldirektör, Skogsstyrelsen

Andra uppdrag: SUN Advisory Board
& Steering Committee (ledamot)

Royne Andersson,

personalrepresentant

Ordförande,
ST inom Skogsstyrelsen

Lisa Classon,

personalrepresentant

Ordförande,
SACO Skogsvård

STYRELSENS ERSÄTTNING FRÅN SKOGSSTYRELSEN

(tkr)	2022	2021
Mats Wiberg, ordförande	90	85
Lisa Sennerby Forsse, vice ordförande	59	55
Eva Håkansson, ledamot	45	43
Anna Furness, ledamot (till och med 2022-05-31)	19	43
Mikael Karlsson, ledamot (till och med 2022-05-31)	19	43
Lotta Möller, ledamot (från och med 2022-06-01)	30	0
Per Simonsson, ledamot (från och med 2022-06-01)	27	0
Erik Fahlbeck, ledamot (från och med 2022-06-01)	27	0
Ingrid Petersson, ledamot (från och med 2022-09-01)	15	0
<i>Ledande befattningshavare</i>		
Herman Sundqvist, Generaldirektör	1646	1602

NOT 1. INTÄKTER AV ANSLAG

(tkr)	2022	2021
Egna kostnader	656 751	653 577
Beslutade, reserverade ersättningar för fjällnära och artskydd	249 028	349 051
Beslutade ersättningar för biotopskydd	138 163	122 634
Avtalade ersättningar för naturvårdsavtal	16 219	7 582
Utbetalda ersättningar för naturvårdande skötsel	17 990	12 123
Summa	1 078 152	1 144 967

Minskningen i ersättningar för fjällnära och artskydd beror främst på att den beslutade arealen i fjällnäraärenden har varit lägre än föregående år.

NOT 2. INTÄKTER AV AVGIFTER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR

(tkr)	2022	2021
Skogliga tjänster	69 928	68 665
Arbetsmarknadsrelaterade tjänster	30 112	26 447
Naturnära jobb	111 154	138 572
Tjänsteexport	0	8
Summa uppdragsverksamhet	211 194	233 692
Frö- och planthandel	442	301
Övriga offentligrättsliga avgifter	107	100
Summa offentligrättsliga avgifter	549	401
Intäkter enligt 4§ Avgiftsförordningen: Främst böcker och broschyrer	1 583	1 840
Fastighetsförvaltning	9 087	7 123
Realisationsvinst försäljning av fordon m m	2 190	877
Övriga intäkter	2 122	3 794
Summa övrigt	13 399	11 794
Summa	226 725	247 727

Minskningen av intäkter beror främst på en minskad omfattning av Naturnära jobb. Jämförelsesiffrorna för Skogliga tjänster och Arbetsmarknadsrelaterade tjänster har förändrats på grund av omklassificeringen av reservatsskötseln.

NOT 3. INTÄKTER AV BIDRAG

(tkr)	2022	2021
EU Landsbygdsprogrammets kompetensutvecklingsprojekt	5 411	3 444
Arbetsmarknadsrelaterade tjänster	11 655	14 995
Naturnära jobb	383	447
Skogliga tjänster	3 036	3 366
Skogen i skolan	1 286	1 115
WAMBAF (Water Management in Baltic Forests)	519	243
Grip on Life	7 534	4 745
SMHI - Skogsbruksskador på vägnät med mera	1	205
VINNOVA - Nationellt skogsdata labb med mera	944	404
Länsstyrelsen Jämtland - Renbete i Härjedalen med mera	1 361	1 772
Länsstyrelsen Värmland - Fornvård med mera	2 472	1 178
Länsstyrelsen Gotland - Bekämpning av almsjuka	2 725	2 600
Naturvårdsverket - Återvätning	16 277	6 109
SIDA - ITP-Program	5 886	2 147
EU MERLIN	1 179	19
Övrigt	6 007	3 551
Summa intäkter av bidrag	66 676	46 340

Postens förändring förklaras främst av återvätningsprojekt som bedrivits under året.

Jämförelsesiffrorna för Skogliga tjänster och Arbetsmarknadsrelaterade tjänster har förändrats på grund av omklassificeringen av reservatsskötsel.

NOT 4. FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOSTNADER

(tkr)	2022	2021
<i>Finansiella intäkter</i>		
Ränta på räntekonto hos Riksgäldskontoret	905	0
Övriga finansiella intäkter	75	102
Summa finansiella intäkter	980	102
<i>Finansiella kostnader</i>		
Ränta på lån hos Riksgäldskontoret	722	0
Övriga finansiella kostnader	1 816	1 189
Summa finansiella kostnader	2 537	1 189

Förändringen i övriga finansiella kostnader förklaras av periodiseringar av räntekostnader för artskyddsärenden.

NOT 5. KOSTNADER FÖR PERSONAL

(tkr)	2022	2021
Lönekostnader	467 209	472 498
varav arvoden	364	355
Arbetsgivaravgifter, premier och pensioner	210 253	218 638
Övriga personalkostnader	6 406	4 586
Summa	683 869	695 722

NOT 6. ÖVRIGA DRIFTSKOSTNADER

(tkr)	2022	2021
Biotopskydd och naturvårdsavtal inklusive administration	175 743	147 715
Naturvårdande skötsel inklusive administration	26 008	18 360
Intrångsersättningar fjällnära och artskydd	247 318	347 928
Arbetsmarknadsrelaterade tjänster	10 520	10 832
Naturnära jobb	37 862	52 360
Skogliga tjänster	31 372	30 504
Övrigt	77 893	57 718
Summa	606 716	665 417

Minskningen i intrångsersättningar för fjällnära och artskydd beror främst på att den beslutade arealen i fjällnäraärenden har varit lägre än föregående år. Naturnära jobb har avvecklats under senare delen av året.

Jämförelsesiffrorna för biotopskydd och naturvårdsavtal samt naturvårdande skötsel har förändrats och inkluderar administration som tidigare redovisades under posten Övrigt. Jämförelsesiffrorna för Skogliga tjänster och Arbetsmarknadsrelaterade tjänster har förändrats på grund av omklassificeringen av reservatsskötseln.

NOT 7. ÖVRIGA ERHÅLLNA MEDEL FÖR FINANSIERING AV BIDRAG

(tkr)	2022	2021
EU GRIP on Life	13 649	0
Medfinansierar Geodata Skog	0	4 023
EU LifeElmias	56	0
Summa	13 705	4 023

NOT 8. LÄMNAD E BIDRAG

(tkr)	2022	2021
Lämnade bidrag avser:		
Natur- och kulturvårdsåtgärder (anslag 1:2 ap. 1)	6 255	5 736
Ädellövskogsbruk (anslag 1:2 ap.1)	19 213	19 563
Nationellt skogsprogram (anslag 1:2 ap. 3)	8 647	11 077
Övrigt (medel från EU med flera)	22 440	11 881
Summa	56 555	48 258

Förändringen i lämnade bidrag övrigt beror främst på att Skogsstyrelsen år 2022 vidareförmedlat 13 649 tkr i bidrag från EU i projektet Grip on Life.

NOT 9. ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING

(tkr)	2022	2021
Skogliga tjänster	1 477	2 596
Arbetsmarknadsrelaterade tjänster (inklusive Naturnära jobb)	-46	67
Tjänsteexport	0	1
Offentligrättsliga avgifter	-38	-25
Fastighetsförvaltning och övrig verksamhet	1 746	-165
Summa	3 139	2 474

Förändringen beror främst på bättre resultat inom fastighetsförvaltningen på grund av virkesförsäljning.

Jämförelsesiffrorna för Skogliga tjänster och Arbetsmarknadsrelaterade tjänster har förändrats på grund av omklassificeringen av reservatsskötsel.

NOT 10. ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

(tkr)	2022-12-31	2021-12-31
<i>Balanserade utgifter för utveckling</i>		
Ingående anskaffningsvärde	130 386	118 625
Årets anskaffningar	6 706	8 019
Årets utveckling i egen regi	5 373	3 742
Årets försäljning/utrangering	0	0
Utgående anskaffningsvärde	142 465	130 386
Ingående ackumulerad av-/nedskrivning	-100 669	-86 212
Årets avskrivning	-12 010	-14 457
Ackumulerad avskrivning årets försäljning/utrangering	0	0
Utgående ackumulerad avskrivning	-112 679	-100 669
Bokfört värde	29 787	29 718
<i>Kostnader i pågående utvecklingsprojekt i egen regi har aktiverats under 2022: Nytt Mina sidor 2 674 tkr, Hänsynsuppföljning 2.0 1 365 tkr och Uven (Nytt Salgen) 2 334 tkr. Dessutom har Nytt Mina sidor 5 650 tkr samt Hänsynsuppföljning 1 056 tkr tagits i bruk och lagts in i anläggningsreskontran.</i>		
<i>Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar</i>		
Ingående anskaffningsvärde	8 961	10 251
Årets anskaffningar	775	0
Årets försäljning/utrangering	-385	-1 290
Utgående anskaffningsvärde	9 351	8 961
Ingående ackumulerad av-/nedskrivning	-7 738	-8 473
Årets avskrivning	-531	-555
Ackumulerad avskrivning årets försäljning/utrangering	385	1 290
Utgående ackumulerad avskrivning	-7 885	-7 738
Bokfört värde	1 466	1 222

Utrangering avser programvara för "En dörr in" och "Evolution & Klara".

NOT 10. FORTSÄTTNING (ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR)

(tkr)	2022-12-31	2021-12-31
<i>Byggnader, mark och annan fast egendom</i>		
Ingående anskaffningsvärde	37 356	38 491
Årets anskaffningar	403	394
Årets utveckling i egen regi	193	0
Årets försäljning/utrangering	-14 008	-1 529
Utgående anskaffningsvärde	23 944	37 356
Ingående ackumulerad av-/nedskrivning	-23 044	-24 044
Årets avskrivning	-467	-517
Ackumulerad avskrivning årets försäljning/utrangering	8 926	1 517
Utgående ackumulerad avskrivning	-14 585	-23 044
Bokfört värde	9 359	14 311
<i>Årets anskaffning avser en ny skogsbilväg Åkulla. Utveckling i egen regi avser ett uteklassrum på en egen fastighet. Försäljning/utrangering avser överlåtelse till andra myndigheter.</i>		
Taxeringsvärde på byggnader och mark	304 361	304 538
<i>Förbättringsutgifter på annans fastighet</i>		
Ingående anskaffningsvärde	851	2 076
Årets anskaffningar	129	201
Årets försäljning/utrangering	0	-1 426
Utgående anskaffningsvärde	980	851
Ingående ackumulerad av-/nedskrivning	-688	-2 076
Årets avskrivning	-52	-38
Ackumulerad avskrivning årets försäljning/utrangering	0	1 426
Utgående ackumulerad avskrivning	-740	-688
Bokfört värde	240	163
<i>Maskiner, inventarier m m</i>		
Ingående anskaffningsvärde	159 073	141 024
Årets anskaffningar	15 294	24 974
Årets försäljning/utrangering	-10 311	-6 925
Utgående anskaffningsvärde	164 056	159 073
Ingående ackumulerad av-/nedskrivning	-107 455	-101 761
Årets avskrivning	-14 274	-12 508
Ackumulerad avskrivning årets försäljning/utrangering	10 104	6 814
Utgående ackumulerad avskrivning	-111 625	-107 455
Bokfört värde	52 431	51 618
<i>Utrangering avser främst fordon.</i>		

NOT 11. VARULAGER OCH FÖRRÅD

(tkr)	2022-12-31	2021-12-31
Lager av böcker och broschyrer värderat efter produktionskostnad	1 319	1 198
<i>Avdrag för inkurans görs efter en individuell prövning av varje produkt. Principen "Först-In-Först-Ut" gäller vid uttag ur lager.</i>		

NOT 12. KUNDFORDRINGAR

(tkr)	2022-12-31	2021-12-31
Nedskrivning av osäkra fordringar	1 348	1 317

NOT 13. PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER, FÖRUTBETALDA KOSTNADER

(tkr)	2022-12-31	2021-12-31
Förutbetalda hyror	7 395	7 651
Övriga förutbetalda kostnader (licenser, service IT-system med mera)	12 688	7 767
Summa	20 083	15 418

NOT 14. PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER, UPPLUPNA BIDRAGSINTÄKTER

(tkr)	2022-12-31	2021-12-31
EU Landsbygdsprogrammet Jordbruksverket	8 387	6 465
EU Water Management in Baltic Forests (WAMBAF)	0	415
EU Interreg KLIVA	418	553
Arbetsförmedlingen inklusive Naturnära jobb	4 928	2 870
Övrigt	2 555	4 250
Summa	16 288	14 553

NOT 15. PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER, ÖVRIGA UPPLUPNA INTÄKTER

(tkr)	2022-12-31	2021-12-31
Försäljning rotposter	2 100	2 100
Arbetsförmedlingen inklusive Naturnära jobb	13 940	11 222
Länsstyrelsen Skåne	957	0
Övrigt	190	239
Summa	17 187	13 561

NOT 16. AVRÄKNING MED STATSVERKET

(tkr)	2022-12-31	2021-12-31
<i>Avräkning mot inkomsttitlar</i>		
Ingående balans	0	0
Redovisat mot inkomsttitel	-2 067	-75
Utbetalning från räntekonto för medel som tillförts räntekonto	0	0
Redovisning av betalningar, inkomsttitlar	2 067	75
Fordringar/skulder avseende avräkning mot inkomsttitlar	0	0
<i>Anslag i icke räntebärande flöde</i>		
Ingående balans	471 216	171 161
Redovisat mot anslag	541 991	662 054
Medel till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-542 000	-362 000
Fordringar/skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	471 207	471 216
<i>Anslag i räntebärande flöde</i>		
Ingående balans	-28 350	-20 165
Redovisat mot anslag	571 413	520 518
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-571 925	-534 190
Återbetalning av anslagmedel	12 324	5 488
Fordringar/skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-16 538	-28 350
<i>Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag</i>		
Ingående balans	1 705	2 186
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-344	-481
Fordran av semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	1 361	1 705
<i>Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto</i>		
Ingående balans	0	0
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	2 067	75
Utbetalningar i räntebärande flöde	-542 000	-362 000
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar	539 933	361 925
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto	0	0
Summa	456 030	444 571

I avsnittet avräkning mot inkomsttitlar har jämförelsesiffror för 2021 ändrats på grund av tidigare felskrivning.

NOT 17. BEHÅLLNING PÅ RÄNTEKONTO I RIKSGÄLDSKONTORET

(tkr)	2022-12-31	2021-12-31
Behållning på räntekonto	137 808	110 828
Beviljad räntekontokredit	100	100

NOT 18. FÖRÄNDRING AV MYNDIGHETSKAPITALET

(tkr)	Statskapital	Balanserad kapitalförändring, avgiftsbelagd verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkningen	Summa
Utgående balans 2021	164	-11 728	2 474	-9 090
Ingående balans 2022	164	-11 728	2 474	-9 090
Föregående års kapitalförändring		2 474	-2 474	0
Årets kapitalförändring			3 139	3 139
Summa årets kapitalförändring	0	2 474	665	3 139
Utgående balans 2022	164	-9 254	3 139	-5 951

Statskapital består av konst från Statens konstråd. Konsten redovisas i anläggningsreskontran och ingår i posten Maskiner, inventarier med mera.

NOT 19. AVSÄTTNINGAR FÖR PENSIONER OCH LIKANDE FÖRPLIKTELSE

(tkr)	2022	2021
Ingående balans	7 797	8 485
Årets kostnad	2 159	2 411
Årets utbetalningar	-3 114	-3 098
Utgående balans	6 842	7 797

NOT 20. ÖVRIGA AVSÄTTNINGAR

(tkr)	2022	2021
Avverkningstillstånd, fjällnära skog	675	6 739
Avverkningstillstånd, artskydd	106 214	44 449
Avsättning biotopskydd	1 725	0
Avsättning trygghetsmedel	3 570	8 377
Summa	112 184	59 565

Förändringen i artskydd förklaras av en ökning i antalet ärenden och i värdering på grund av utveckling i prisindex och räntor.

Omställningsmedel på 6 192 tkr har under 2022 nyttjats för att finansiera kostnader som uppstått när uppsagd personal inom Naturnära jobb har deltagit i aktiviteter hos Trygghetsstiftelsen. Detta har skett utan att avtal träffats med de fackliga organisationerna, vilket skulle ha gjorts. Fortsatt hantering av frågan kommer att ske tillsammans med de fackliga organisationerna under 2023.

NOT 21. LÅN I RIKSGÄLDSKONTORET

(tkr)	2022	2021
Låneskuld vid årets början	93 689	87 429
Nyupptagna lån	29 740	33 871
Amorteringar	-32 703	-27 611
Låneskuld vid årets slut	90 725	93 689
Beviljad låneram	140 000	135 000

NOT 22. KORTFRISTIGA SKULDER TILL ANDRA MYNDIGHETER

(tkr)	2022	2021
Arbetsgivaravgifter med mera	11 960	12 347
Utgående moms	4 012	3 300
Övriga skulder till andra myndigheter	18 414	16 311
Summa	34 386	31 958

Ökningen beror främst på fakturor från SLU (granbarkborre, GBB inventering, SKA 2022) och LMV (geodata)

NOT 23. LEVERANTÖRSSKULDER

(tkr)	2022	2021
Leverantörsskulder	39 394	54 796
Summa	39 394	54 796

NOT 24. ÖVRIGA KORTFRISTIGA SKULDER

(tkr)	2022	2021
Preliminärskatt	10 021	10 593
Beslutade biotopskydd, tecknade naturvårdsavtal	64 437	69 751
Avverkningstillstånd fjällnära skog	281 029	335 254
Avverkningstillstånd artskydd	5 019	3 812
Återvätningsavtal	1 114	231
Övrigt	161	171
Summa	361 781	419 812

Minskningen i avverkningstillstånd fjällnära skog beror främst på att den beslutade arealen i fjällnäraärenden har varit lägre än föregående år.

NOT 25. PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER, UPPLUPNA KOSTNADER

(tkr)	2022	2021
Semesterlöneskuld	37 323	37 781
Hyreskostnader lämnade lokaler Naturnära jobb	0	191
Upplupen slutlön Naturnära jobb	7 190	0
Lön för arbetsbefriade Naturnära jobb	424	0
Lön arbetsbefriade övriga	1 638	0
Naturvårdande skötsel	732	100
Övrigt	2 782	1 875
Summa	50 089	39 947

NOT 26. PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER, OFÖRBRUKADE BIDRAG

(tkr)	2022	2021
Havs- och vattenmyndigheten - Grip on Life	9 354	4 705
Naturvårdsverket - Grip on Life	9 396	2 757
VINNOVA - Nationellt skogsdata-labb	823	1 267
Naturvårdsverket - Återvätning	58 657	13 891
SIDA - LoCoForest	1 477	2 973
SIDA - Moldoviska Skogssektorn	1 192	0
Transportstyrelsen - Klimatbonus	638	0
Övrigt från annan statlig myndighet	573	906
EU Grip on Life	6 453	2 599
EU MERLIN	1 334	2 512
Blekinge, Ronneby kommun	476	0
Skogen i skolan	753	1 169
Övrigt	598	688
Summa	91 724	33 467
Därav oförbrukade bidrag från annan statlig myndighet	82 110	26 499
<i>Förväntas tas i anspråk:</i>		
- inom tre månader	9 372	2 883
- mer än tre månader till ett år	62 911	6 130
- mer än ett år till tre år	9 646	17 486
- mer än tre år	181	0

NOT 27. PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER, ÖVRIGA FÖRUTBETALDA INTÄKTER

(tkr)	2022	2021
Arbetsförmedlingen	1 308	1 552
Länsstyrelsen Halland	538	538
Naturvårdsverket	458	0
Övrigt från annan statlig myndighet	394	807
Övrigt från externa kunder	339	420
Summa	3 037	3 317

VÄSENTLIGA UPPGIFTER

(tkr)	2022	2021	2020	2019	2018
<i>Låneram i Riksgäldskontoret</i>					
Beviljad låneram	140 000	135 000	125 000	110 000	110 000
Utnyttjad låneram 31/12	90 725	93 689	87 429	84 711	92 908
<i>Kontokrediter hos Riksgäldskontoret</i>					
Beviljad kontokredit	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
Maximalt utnyttjad kontokredit	2 012	14 627	47 998	32 029	0
<i>Ränta på räntekonto</i>					
Ränteintäkter	905	0	0	20	0
Räntekostnader	0	0	-1	-79	-315
Saldo	905	0	-1	-59	-315
<i>Totala avgiftsintäkter som myndigheten disponerar</i>					
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	226 725	247 727	138 635	134 653	378 231
varav disponeras	226 725	247 727	138 635	134 653	378 231
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	129 211	204 800	110 615	766 625	591 327
<i>Beviljad och utnyttjad anslagskredit</i>					
Beviljad anslagskredit	17 157	33 110	20 452	14 328	53 169
Utnyttjad anslagskredit	0	0	0	0	24 676
<i>Utgående reservationer och anslagssparande</i>					
Anslagssparande	180 620	138 292	76 780	70 029	35 862
<i>Bemyndiganden</i>					
Utestående åtaganden	45 812	47 487	55 951	41 738	24 276
Tilldelad bemyndiganderam	100 000	85 000	70 000	70 000	96 000
<i>Arbetskraft</i>					
Antal årsarbetskrafter totalt	1 087	1 161	863	781	1 703
därav män	655	718	544	498	1 218
därav kvinnor	432	443	319	283	485
Medelantal anställda	1 182	1 221	927	1 338	1 898
därav män	722	749	578	919	1 361
därav kvinnor	460	472	349	419	537
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 232	1 212	1 024	1 138	870
<i>Årets över-/underskott</i>					
Årets kapitalförändring	3 139	2 474	-2 392	-14 068	-524
Balanserade kapitalförändring	-9 254	-11 728	-9 336	4 732	5 255

SKOGSSTYRELSENS ÅRSREDOVISNING 2022

Beslut om årsredovisning har fattats av Skogsstyrelsens styrelse den 16 februari 2023.

Vi bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit
betyggande under den period som årsredovisningen avser.

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat
samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

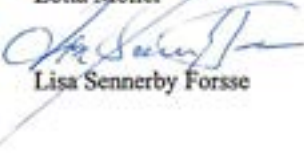
Mats Wiberg
ordförande

Erik Fahlbeck

Lotta Möller

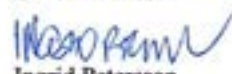
Lisa Sennerby Forsse

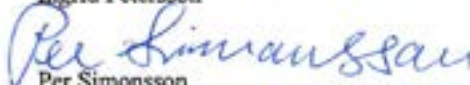
Herman Sundqvist
generaldirektör

Eva Håkansson

Ingrid Petersson

Per Simonsson

